

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 14.12.2022 kl. 18:30
Møtested: Kirkens hus, Marken 34
Arkivsak: 19/04444

, 07.12.2022

Siri Hoff Austgulen
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-216	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	64/22	14.12.2022

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksframlegg

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 14.12.22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 14.12.2022 kl. 18:30

Møtested: Kirkens hus, Marken 34

Arkivsak: 19/04444

Eventuelt forfall meldes Siri Hoff Austgulen på tlf 55593209 eller e-post sa267@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
64/22	19/04444-216	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
65/22	19/04444-217	Godkjenning av protokoll fra BKF møte 02.11.22 - møte nr. 05/22
Saker til behandling		
66/22	22/03064-18	BKF - Økonomirapport pr 31.10.2022
67/22	21/00726-26	Revidert budsjett 2022 (desember)
68/22	22/01199-19	Budsjett 2023
69/22	20/06969-15	Avslutning av BKF's ansvar for systemeierskap for gravplass i digitaliseringsorganisasjonen til Den norske kirke
70/22	20/00823-21	Verdi- og måldokument 2023-2024
71/22	22/08829-4	Åpne kirker i Bergen
72/22	22/00444-2	Menighetshus, utleie kirker, menighetslokaler o.l.: Etablering av arbeidsgruppe
73/22	22/11361-4	Gravplassutvalget - Justert mandat for utvalget
74/22	22/11369-4	Ny strategi for areal til graver i Bergen – mot 2033
75/22	21/01344-6	Bybanestopp ved Sandvikskirken - hørings svar på reguleringsplan fra Bergen kirkelige fellesråd
76/22	22/11731-3	Informasjon om priser BKF deler ut
77/22	22/01161-23	Statusrapporter og HMS-rapport BKF 06/22
78/22	20/07279-3	Valg av leder og nestleder til fellesrådet 2023

Orienteringssaker		
--------------------------	--	--

79/22	19/04444- 218	Referat- og orienteringssaker
-------	------------------	-------------------------------

Bergen, 07.12.2022

Ragnar Gjengedal (s)
Leder

Mette Svanes (s)
Kirkeverge

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-217	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	65/22	14.12.2022

Godkjenning av protokoll fra BKF møte 02.11.22 - møte nr. 05/22

Vedlegg:

Protokoll BKF - Bergen kirkelige fellesråd 02.11.2022

Saksframlegg

Det er ikke kommet merknad til protokollen

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 02.11.22 - møte nr. 05/22 godkjennes som den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll nr. 05/22

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 02.11.2022 kl. 18:30
 Møtested: Kirkens hus, Marken 34
 Arkivsak: 19/04444

Til stede: Hans Martin Svarstad (Arna menighet), Christian Nettet (Bergen domkirke menighet) (Delvis møtt), Amalie Ulevik Bjerk (Birkeland menighet), Bjørn Norstrand (Biskopshavn menighet), Marit Drotningvik (Bønes menighet), Malin Backman Von Osten (Eidsvåg menighet), Therese Nesse Mokkelbost (Laksevåg menighet), Kari Davidsen (Landås menighet), Torstein Sætre (Loddefjord menighet), Jorunn May Johnsen (Løvstakksiden menighet), Ragnar Gjengedal (Nygård menighet), Jostein Aarvik (Sandviken menighet), Per Kristian Erdal (Storetveit menighet), Randi Wollan Neuber (Sælen menighet), Lodve Gidske (Søreide menighet), Thor Kalland (Ytre Arna sokneråd), Tor David Hanson (Åsane menighet), Gudmund Waaler (Geistlig repr), Harald Berge Breistein (Bergen kommune)

Møtende varamedlemmer: Brith Barsnes Bjordal (Olsvik menighet) for Sølvi Mostrum Krabbedal, Hilde Elin Haaland-Kramer (Salhus menighet) for Nils Gunnar Toppe, Frode Hjertnes (Slettebakken menighet) for Thor W. Brekkeflat

Meldt forfall: Tord Byrkjeland Berntsen (Fana menighet), Bjørn Rosland Norberg (Fridalen menighet), Torgeir Wiig (Fyllingsdalen menighet), Asbjørn Valen (Skjold menighet), Maren Flotve Tischendorf (Årstad menighet)

Fra administrasjonen: Mette Svanes (kirkeverge), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Lars Kristian Stendahl Gjervik (sjef kirkeliv, kultur og diakoni)

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
50/22 Godkjenning av innkalling og saksliste	3
Godkjenning av protokoll	
51/22 Godkjenning av protokoll fra BKF møte 14.09.22 - møte nr. 04/22	3
Saker til behandling	
52/22 BKF - Økonomirapport pr 31.08.2022 og regnskapsrapporter pr 30.09.2022	4
53/22 Revidert budsjett 2022 (oktober)	4
54/22 Byrådets forslag til budsjett 2023	5
55/22 Etablering av kirkelig kultursenter vest - endrede forutsetninger	5
56/22 Plan for evaluering - organisering av frivillighetsressursene	7
57/22 Program for BKFes arbeid med vern av gravplassene	7
58/22 Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Oppnevning av nytt medlem og varamedlem	8
59/22 Solheim gravplass - Salg av eiendom Gnr. 159 og Bnr. 599	8
60/22 Kirken i Bergen, inntrykk og kjennskap	9
61/22 Samling for menighetsrådene, drøftingssak	9
62/22 Statusrapporter og HMS-rapport BKF 05/22	10
Orienteringssaker	
63/22 Referat- og orienteringssaker	11

Bergen, 08.11.2022

Ragnar Gjengedal (s)
Leder

Mette Svanes (s)
Kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste**50/22 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	50/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Det kom ikke inn forslag om flere saker

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Godkjenning av protokoll**51/22 Godkjenning av protokoll fra BKF møte 14.09.22 - møte nr. 04/22**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	51/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 14.09.22 - møte nr. 04/22 godkjennes som den foreligger

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra BKF møte 14.09.22 - møte nr. 04/22 godkjennes som den foreligger

Saker til behandling**52/22 BKF - Økonomirapport pr 31.08.2022 og regnskapsrapporter pr 30.09.2022**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	52/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.08.2022 og regnskapsrapporter pr 30.09.2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.08.2022 og regnskapsrapporter pr 30.09.2022 til orientering.

53/22 Revidert budsjett 2022 (oktober)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	53/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert drifts- og investeringsbudsjett 2022 (oktober).

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert drifts- og investeringsbudsjett 2022 (oktober).

54/22 Byrådets forslag til budsjett 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	54/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering.

55/22 Etablering av kirkelig kultursenter vest - endrede forutsetninger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	55/22

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd takker arbeidsgruppen for saksutredningen, og slutter seg til arbeidsgruppens anbefalinger om etablering av Kirkelig kultursenter vest.

2. Bergen kirkelige fellesråd vedtar å etablere Kirkelig kultursenter vest som et ideelt aksjeselskap i samarbeid med Bjørgvin Bispedømme og eventuelt andre fellesråd.
3. Fellesrådet oppnevner Kirkevergen, eller den kirkevergen peker på, til å representere Bergen kirkelige fellesråd på Kirkelig kultursenter vest sine generalforsamlinger.
4. Fellesrådet ber kirkevergen sette av kr 100 000,- i årlige budsjetter i 2023 – 2025 (etableringsfasen). Etter dette ber fellesrådet om en evaluering og ny sak om videre finansiering.

Møtebehandling

Representanten Jostein Aarvik fremmet forslag om at saken utsettes til møtet i desember

Votering:

Det var 22 stemmeberettigede

Nytt forslag til vedtak fikk

5 stemmer for og 17 stemmer mot

Kirkevergens forslag til vedtak fikk

17 stemmer for og 5 stemmer mot

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

- 1 Bergen kirkelige fellesråd takker arbeidsgruppen for saksutredningen, og slutter seg til arbeidsgruppens anbefalinger om etablering av Kirkelig kultursenter vest.
- 2 Bergen kirkelige fellesråd vedtar å etablere Kirkelig kultursenter vest som et ideelt aksjeselskap i samarbeid med Bjørgvin Bispedømme og eventuelt andre fellesråd.
- 3 Fellesrådet oppnevner Kirkevergen, eller den kirkevergen peker på, til å representere Bergen kirkelige fellesråd på Kirkelig kultursenter vest sine generalforsamlinger.
- 4 Fellesrådet ber kirkevergen sette av kr 100 000,- i årlige budsjetter i 2023 – 2025 (etableringsfasen). Etter dette ber fellesrådet om en evaluering og ny sak om videre finansiering.

56/22 Plan for evaluering - organisering av frivillighetsressursene

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	56/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar mandat for evaluering - organiseringen av frivillighetsressursene i BKF, slik det fremkommer i saken.

Møtebehandling

Saken ble drøftet, og det kom nyttige innspill til evalueringsarbeidet

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar mandat for evaluering - organiseringen av frivillighetsressursene i BKF, slik det fremkommer i saken, og med de endringsforslag som fremkom i møtet

57/22 Program for BKF's arbeid med vern av gravplassene

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	57/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar Program for Bergen kirkelige fellesråds vernearbeid. Bergen kirkelige fellesråd får en årlig orientering om arbeidet i oktobermøtet (møte 5)

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar Program for Bergen kirkelige fellesråds vernearbeid. Bergen kirkelige fellesråd får en årlig orientering om arbeidet i oktobermøtet (møte 5)

58/22 Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Oppnevning av nytt medlem og varamedlem

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	58/22

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Emil Perron som medlem og Jannicke Troe som varamedlem i Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Emil Perron som medlem og Jannicke Troe som varamedlem i Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg.

59/22 Solheim gravplass - Salg av eiendom Gnr. 159 og Bnr. 599

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	59/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ber administrasjonen om å gjennomføre salg av eiendommen gnr. 159 og bnr. 599, når det foreligger godkjenning fra statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ber administrasjonen om å gjennomføre salg av eiendommen gnr. 159 og bnr. 599, når det foreligger godkjenning fra statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

60/22 Kirken i Bergen, inntrykk og kjennskap

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	60/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering, og ber kirkevergen jobbe videre med synlighet det neste året.

Møtebehandling

Det ble utformet nytt forslag til vedtak i møtet

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering. Kirkevergen bes samarbeide med menighetene om økt synlighet. Menighetene oppfordres til å synliggjøre sitt arbeid.

61/22 Samling for menighetsrådene, drøftingssak

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	61/22

Kirkevegens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ønsker å styrke samarbeidet med og mellom menighetene og vil invitere til samling for menighetsrådene i mars 2022. Kirkevergen bes forberede møtet med de innspill og føringer som fremkom i møtet.

Møtebehandling

Grunnlag for gruppearbeid/samtale ble delt ut i møtet. Møte for menighetsrådene planlegges 29. mars.

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ønsker å styrke samarbeidet med og mellom menighetene og vil invitere til samling for menighetsrådene i mars 2022. Kirkevergen bes forberede møtet med de innspill og føringer som fremkom i møtet.

62/22 Statusrapporter og HMS-rapport BKF 05/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	62/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Orienteringssaker

63/22 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	02.11.2022	63/22

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 20.10.22 - møte nr. 05/22
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 06.10.22 - møte nr. 03/22
3. Muntlig orientering fra kirkevergen/fellesrådsleder
Kirkevergen:
 - Orientering om kirkemøtets vedtak om fremtidig kirkelig organisering
 - Fellesrådsleder:
 - Orientering om visitas med biskopen
 - Har bedt kirkevergen gå gjennom våre beredskapsplaner som kirke

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Elin Træet		22/03064-18	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	66/22	14.12.2022

BKF - Økonomirapport pr 31.10.2022**Vedlegg:**

Økonomirapport 31.10.22 FR

Saksframlegg

Vedlagt følger økonomirapport pr 31.10.2022.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.10.2022 til orientering.

ØKONOMIRAPPORT PR
31.10.2022 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD

Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte.

Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for sokn i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Nærmere ¾ av inntektene i driftsregnskapet kommer fra Bergen kommune.

Budsjetterte driftsutgifter fordeler seg med 52 % på Kirkelig virksomhet og administrasjon, 31 % på Gravplass og 17 % på Kirkebygg. Avvik pr 31.10.22 kommenteres under det enkelte virksomhetsområde.

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 31.10.2022	Totaloversikt				
	Regnskap 31.10.22	Revidert budsjett*	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 31.10.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-21 330 933	-21 202 753	-16 536 087	100,6 %	-18 588 545
1.2 Salg av driftsmidler	-8 310	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-17 935 210	-17 471 529	-17 221 529	102,7 %	-17 118 635
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-19 493 517	-21 983 333	-21 787 500	88,7 %	-22 291 333
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-149 542 597	-156 284 360	-146 117 693	95,7 %	-141 846 400
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-	-		-
Sum driftsinntekter	-208 310 567	-216 941 975	-201 662 808	96,0 %	-199 844 913
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	90 963 801	90 255 427	93 789 415	100,8 %	93 863 514
2.2 Kjøp av varer og tjenester	103 314 119	108 642 237	95 913 070	95,1 %	90 177 522
2.3 Refusjoner/overføringer	7 558 989	8 378 739	8 378 739	90,2 %	7 271 163
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	4 462 131	4 544 167	4 410 833	98,2 %	3 997 922
Sum driftsutgifter	206 299 040	211 820 569	202 492 058	97,4 %	195 310 120
3.1 Renteinntekter og utbytte	-3 387 849	-4 166 667	-1 250 000	81,3 %	-987 990
Sum finansposter	-3 387 849	-4 166 667	-1 250 000	81,3 %	-987 990
Netto driftsresultat	-5 399 376	-9 288 073	-420 751	58,1 %	-5 522 784
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-82 964	-166 667	-1 250 027	49,8 %	-118 660
5.3 Bruk av bundne fond	-328 310	-526 650	-526 650	62,3 %	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	762 359	6 231 390	754 167	12,2 %	1 157 197
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	3 750 000	833 333	0,0 %	-
Sum interne finansieringstransaksjoner	351 084	9 288 073	-189 177	3,8 %	1 038 537
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-5 048 292	1	-609 927		-4 484 247

* Periodisert årsbudsjett

Investering

BKF får rammefinansiering av Bergen kommune på områdene Kirkebygg, Middelalderkirker og Gravplass. I tillegg har vi siden 2016 fått ca 10 millioner kroner pr år, først til ny kirke i Sædalen, så til ny kirke på Haukås. I 2022 mottar vi 10,8 millioner til Johanneskirken.

Investeringsbudsjettene er vedtatt på rammenivå, med fullmakt til kirkevergen til omdisponering innenfor de respektive rammene.

Totaloversikt investering

	Regnskap 31.10.2022	Revidert budsjett 31.10.2022	Budsjett 31.10.2022	Regnskap 31.10.2021
Investeringsregnskap 2022				
Investeringer i anleggsmidler	79 243 529	79 867 122	103 125 000	66 912 050
Moms generell komp.ordn.inv.	19 523 415			16 008 239
Dekning av tidl.års udekket Avsetninger	5 000 000	24 695 833	6 666 667	19 730 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	103 766 944	104 562 955	109 791 667	102 650 289
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-697 061	-583 333		-622 238
Refusjoner	-20 299 235	-1 104 167		-16 008 239
Tilskudd til investeringer	-82 995 562	-85 816 667	-85 875 000	-76 287 167
Sum ekstern finansiering	-103 991 858	-87 504 167	-85 875 000	-92 917 644
Overført fra driftsregnskapet		-3 750 000	-833 333	
Bruk av avsetninger		-13 308 788	-23 083 333	
Bruk av tidligere års udisponert	0	-17 058 788	-23 916 667	0
SUM FINANSIERING	-103 991 858	-104 562 955	-109 791 667	-92 917 644
Udekket/udisponert	-224 914	0	0	9 732 645

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 31.10.2022	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap 31.10.22	Revidert budsjett*	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 31.10.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-374 330	-458 333	-458 333	81,7 %	-341 615
1.2 Salg av driftsmidler	0				
1.3 Refusjoner/overføring	-16 314 459	-16 581 529	-16 331 529	98,4 %	-15 981 897
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	0		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-19 353 600	-21 012 500	-21 650 000	92,1 %	-22 154 166
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-64 415 053	-64 485 324	-64 302 824	99,9 %	-63 131 604
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-			-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-			-
Sum driftsinntekter	-100 457 442	-102 537 686	-102 742 686	98,0 %	-101 609 282
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	82 107 220	81 083 049	84 783 809	101,3 %	85 184 638
2.2 Kjøp av varer og tjenester	16 942 547	16 914 063	15 169 063	100,2 %	15 164 432
2.3 Refusjoner/overføringer	-10 196	583 333	583 333	-1,7 %	7 932
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	0		-
2.5 Tilskudd og gaver	4 173 513	4 544 167	4 410 833	91,8 %	3 962 922
Sum driftsutgifter	103 213 085	103 124 612	104 947 039	100,1 %	104 319 924
3.1 Renteinntekter og utbytte	-3 389 370	-1 250 000	-1 250 000	271,1 %	-987 119
Sum finansposter	-3 389 370	-1 250 000	-1 250 000	271,1 %	-987 119
Netto driftsresultat	-633 727	-663 073	954 353	95,6 %	1 723 523
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år					
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-	-1 250 027		-
5.3 Bruk av bundne fond	-328 310	-526 650	-526 650	62,3 %	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	762 359	1 189 723	379 167	64,1 %	99 197
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-			-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-			-
Sum interne finansieringstransaksjoner	434 049	663 073	-1 397 510	65,5 %	99 197
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-199 679	0	-443 157		1 822 720

* Periodisert årsbudsjett

1.5 Tilskudd fra staten/Dnk

Trosopplæringsmidler

Bjørgvin bispedømme har nå konkludert i forhold til nedtrekk i trosopplæringsmidlene for 2022. Netto nedtrekk utgjør 1,6 millioner kroner. Siden kr 230.000 er øremerket spesifisert formål (Aksjon dåp og lønnstilskudd kateketstilling) blir reelt nedtrekk knyttet til menighetenes trosopplæringsarbeid ca 1,8 millioner.

For inneværende år dekkes nedtrekket dels ved lavere overføring fra BKF til menighetene (ca 20 % av budsjettet tilskudd), dels ved bruk av bundet trosopplæringsfond bokført i BKF sitt regnskap. Utbetalt resttilskudd for 2022 på kr 365.000 blir inntektsført i november.

I møter med administrasjonslederne har deres ledere og økonomiavdeling gjennom hele 2022 informert om nedtrekket, og understreket viktigheten av å ha gode planer for bruk av både årets trosopplæringsmidler og fondsmidler fra tidligere år.

I mail sendt administrasjonsledere, sokneprester og menighetsrådsledere 09.11.22 er det varslet at trosopplæringsmidler som ikke er benyttet pr 31.12.22 (årets tilskudd og midler på bundet trosopplæringsfond) må påregnes trukket tilbake til DNK i 2023.

2.1 Lønn og sosiale utgifter

Ny tariffavtale gjeldende fra 01.05.22

Tariffrevisjonen har en total ramme på 3,84 %. I budsjett 2022 ble lønnsveksten anslått til 3,1 %. Merkostnaden (inkl sosiale utgifter) utgjør ca kr 500.000, men blir ikke utbetalt/bokført før i desember.

Regulerings- og rentegarantipremie 2022

Nettoeffekten som følge av økt bruk av premiefond og økt reguleringspremie bedrer bokført resultat med ca 2,7 millioner kroner (ref. BKF-sak 53/22). Dette er ikke bokført pr 31.10.22.

3.1 Renteinntekter

I revidert budsjett 2022 (oktober) ble det besluttet at 3,5 millioner kroner av et revidert årsbudsjett på totalt 5 millioner kroner skal overføres til investeringsregnskapet for kirkebygg og gravplass. Denne endringen blir bokført i desember. Pr 31.10 viser derfor finansresultatet i «Kirkelig virksomhet og administrasjon et «for godt» finansresultat.

Hensyntatt disse postene, vil et «manuelt korrigert» regnskap for Kirkelig virksomhet og administrasjon pr 31.10.22 vise et mindreforbruk på kr 299.679.

Regnskap pr 31.10.22	Kirkelig virksomhet og administrasjon			
	Regnskap	Budsjett	Forbruk % budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 199 679	0		1 822 720
Manuell korreksjon vedr. reguleringspremie / bruk av premiefond	- 2 700 000			
Manuell korreksjon vedr. renteinntekter	2 100 000			
Manuell korreksjon vedr. lønnsoppgjør	500 000			
Korrigert resultat pr 31.10.22	- 299 679	0		1 822 720

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
IKT2101 IKT nye PCer iht rammeavtale	842 210	880 000	378 522	95,7 %	
Sum	842 210	880 000	378 522	95,7 %	0

Vi har i løpet av året fornyet «PC-parken» med ca 100 nye maskiner anskaffet via rammeavtale inngått av Kirkepartner.

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 31.10.2022	Kirkebygg				
	Regnskap 31.10.22	Revidert budsjett*	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 31.10.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-286 560	-493 333	-493 333	58,1 %	-626 072
1.2 Salg av driftsmidler	-	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-764 910	-354 500	-354 500	215,8 %	-566 365
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-	-833 333	-		-
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-38 281 036	-43 739 036	-35 454 036	87,5 %	-34 353 906
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-	-		-
Sum driftsinntekter	-39 332 507	-45 420 203	-36 301 870	86,6 %	-35 546 344
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 560 623	1 612 080	1 582 769	96,8 %	1 554 187
2.2 Kjøp av varer og tjenester**	38 932 657	42 849 790	33 564 790	90,9 %	30 902 184
2.3 Refusjoner/overføringer	18 655	291 667	291 667	6,4 %	-14 422
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	288 617	-	-		35 000
Sum driftsutgifter	40 800 552	44 753 537	35 439 226	91,2 %	32 476 949
3.1 Renteinntekter og utbytte	5 932	-2 666 667			1 091
Sum finansposter	5 932	-2 666 667	0		1 091
Netto driftsresultat	1 473 978	-3 333 333	-862 644		-3 068 303
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år					
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-82 964	-166 667		49,8 %	-118 660
5.3 Bruk av bundne fond	-	-			-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	-			100 000
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-			-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	3 500 000	833 333		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	-82 964	3 333 333	833 333	-2,5 %	-18 660
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	1 391 014	0	-29 311		-3 086 964

* Periodisert årsbudsjett

** Herav strømkostnader 11 455 079 5 000 000 5 000 000 229,1 % 5 592 371

Kontroll på driftsbudsjettet

Driftsregnskapet per 31.10.22 viser et underskudd for kirkebygg på 1,4 mil. kroner. Da er ikke strømsøtten for siste delen av året tatt med. Denne strømsøtten er nå innvilget fra bystyret, men enda ikke utbetalt og godskrevet i regnskapet. Når dette blir gjort, vil vi få et driftsregnskap i balanse.

Investering

Vi har fra Bystyret fått innvilget noen merkostnader som er kommet fordi prisstigningen har økt mer enn forutsatt når vi fikk tildelt midler for 2022. For kirkebygg utgjør det 1,7 mil. kroner. Kirkeinvesteringene er også tilført 3,2 mil. i renteinntekter.

Middelalderkirker

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Fonds- avsetning pr 31.12.21	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter					
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		12 690 546	-6 709 454		19 400 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra staten)		2 000 000			3 000 000
Rentekompensasjon		400 000			570 000
Sum inntekter		15 090 546	-6 709 454		22 970 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Domkirken/Korskirken rehabilitering		14 090 546			20 970 000
DOMKIRKEN	6 726 548				
KORSKIRKEN	6 444 369				
Mariakirken - diverse rehabilitering (MARK1902)					1 000 000
Fana - drenering og rehabilitering (FANK1501, FANK2101)	1 680 618	1 000 000		168,1 %	1 000 000
Sum utgifter	14 851 535	15 090 546		98,4 %	22 970 000

Rehabilitering middelalderkirkene

For middelalderprosjektene hadde vi planer om å være helt i balanse ved årsskiftet.

Nå ser det ut som om det kan bli 1-2 mil. i overforbruk, halvparten av overforbruket i Fana kirke, halvparten i Domkirken/Korskirken.

Nye kirker

NYE KIRKER

Inntekter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Fonds- avsetning pr 31.12.21	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Birkeland kirke - hentes fra fond		1 000 000			1 000 000
Sædalen kirke - hentes fra fond		10 000 000			10 000 000
Investeringsmidler - nye kirker		12 500 000			12 500 000
Overført fra driftsbudsjett		3 200 000			-
Sum inntekter		26 700 000	113 460 313		23 500 000
Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	12 028 166	15 500 000	54 317 259	77,6 %	13 000 000
Haukås nærkirke (HAUK1701)	288 775	-	21 992 090		
Birkeland kirke, utvidelse (BIRA1430, BIRK2101)	364 400	1 000 000	35 550 964	36,4 %	1 000 000
Loddefjord kirke - utvidelse (LODK2001)	33 950	-			
Orgelprosjekt		-	1 600 000		
Reserve		-			1 500 000
Sum utgifter	12 715 291	16 500 000	113 460 313	77,1 %	15 500 000
Overføres til investeringsfond - Loddefjord	-	-			1 000 000
Overføres til investeringsfond - renter		3 200 000			
Overføres til investeringsfond - Haukås	5 833 333	7 000 000		83,3 %	7 000 000
SUM	18 548 624	26 700 000		69,5 %	23 500 000

Sædalen kirke – oppdatert budsjett

Når Sædalen kirke ble vedtatt desember 2021, var det presentert med et budsjett på 62 mil. kroner.

Så vedtok fellesrådet at en skulle arbeide for kjeller under bygget, i tillegg til full ENØK-satsing.

Prisstigningen i byggeprosjektet er grovt kalkulert til 5 mil kroner, og en sikkerhetsmargin er beregnet til 5 mil.

kroner. Et oppdatert budsjett gir da en forventet kostnad for BKF på 70,5 mil. kroner

Regulering, byggesak, arbeidstilsyn	100 000
Kirketomt	1 319 476
Arkitektkonkurranse, forberedelse og gjennomføring	1 060 937
Byggherres prosjektarbeid (BKF + Akasia)	2 400 000
Kunst	450 000
Peab/Nordang - basis	50 570 000
Peab/Nordang extra	
Kjeller	5 538 000
Kirkerom	488 440
Teknisk rom	403 424
ENØK	1 546 000
Klatrerom	239 596
Kirkeklokke (1 i stedet for 2)	- 220 000
Egeninnsats	- 25 000
Prisstigning grovt estimat	5 000 000
Biopeis (estimat)	130 000
Usikkerhet 7%	5 000 000
TOTAL	74 000 873
Menighetens egenandel i dette	- 3 500 000
BKF	70 500 873

På samme måte som vi har fått prisstigning og merforbruk på Sædalen kirke, må vi forvente det samme på Birkeland og Haukås. Vi vil derfor måtte arbeide for å få mer penger til disse prosjektene.

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Fonds- avsetning pr 31.12.21	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Investeringsmidler - kirker		12 500 000	-4 048 290		12 500 000
Ekstramidler Johanneskirken		10 800 000			10 800 000
Tilskudd Enova		1 000 000			
Tilskudd Riksantikvar (Erkebispegården)		300 000			
Refusjon fra andre		1 300 000			
Rentekompensasjon		280 000			480 000
Bruk av fondsavsetning Johanneskirken ("lån")		-			2 500 000
Bruk av fondsavsetning bergvarme Sælen og nytt tak Fridalen ("lån")		3 350 000			
Bruk av bundet fond Åsane kirke		150 000			
Overført fra driftsbudsjettet		1 000 000			1 000 000
Sum inntekter		30 680 000	-4 048 290		27 280 000

Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Rehabilitering kirker		12 000 000			20 000 000
Johanneskirken rehabilitering (JOHK1701)	2 096 040	3 000 000		69,9 %	16 000 000
Salhus kirke - rehabilitering (SALK2101, SALK2102)	745 264	700 000		106,5 %	300 000
St. Markus kirke, ny drenering (STMK1901)	126 445	200 000		63,2 %	200 000
Søreide kirke - utvendig rehabilitering (SØRK1701)	292 850	500 000		58,6 %	500 000
Slettebakken kirke - oppretting mot vanninnsig (SLEK2001)	1 830 289	3 000 000		61,0 %	500 000
Nygård kirke - rehabilitering før 50-års jubileum		300 000		0,0 %	300 000
Ytre Arna kirke - drenering av toalettbygg (YTAK2021)	569 199	600 000		94,9 %	300 000
Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold (KDØR1701)	331 104	500 000		66,2 %	500 000
Nykirken - rehabilitering før 400-års jubileum (NYKK1701, NYKK2101)	140 271	200 000		70,1 %	200 000
Biskopshavn kirke - nytt tak, nye vindu, fuktsikring (BISK2101, BISK2102)	888 746	900 000		98,7 %	200 000
Storetveit kirke - rehabilitering vegg mot vest (STOK2001)	1 746 961	1 750 000		99,8 %	1 000 000
Biskopshavn kirke - utvidelse av menighetssalen (BISK2601)	39 750	50 000			
Erkebispegården - rehabilitering (ERKE2201)	168 229	300 000			
Fridalen kirke - rehabilitering vinduer, dører, tak (FRIK1901, FRIK1902, FRIK2201)	4 418 260	4 500 000			
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak (FYLK1701, FYLK2002)	542 775	900 000			
Laksevåg kirke - rehabilitering av renner og nedløp (LAKK2001)	34 688	-			
St. Jakob kirke - utbedringer (STJK2201)	1 100 749	900 000			
Sælen kirke - fuktsikring (SÆLK2202)	14 700				
Ytre Arna kirke - sikring av gjerde (YTAK2201)	24 000				
Ytrebygda kirke - kors på yttervegg (YTRK2201)	114 600	130 000			
Åsane kirke - rehabilitering mellomtak (ÅSAK2201)	34 850				
Ventilasjonsanlegg rehabilitering/oppgradering		-			700 000
ENØK-tiltak Landås, ny varmeløsning (ENØK1501, ENØK1901, SÆLK2201)	2 357 383	3 000 000		78,6 %	4 000 000
Orgelrehabilitering St. Markus, Årstad (STMK2101)	235 600	250 000		94,2 %	1 000 000
Universell utforming - diverse kirker (NYGK2201, NYKK2201, STMK2201, ÅSAK1901)	1 228 459	1 200 000		102,4 %	700 000
Reserve		-			880 000
Sum	19 081 211	22 880 000	-	83,4 %	27 280 000
Overføres til investeringsfond Johanneskirken		7 800 000			
SUM	19 081 211	30 680 000		62,2 %	27 280 000

Rehabilitering andre kirkebygg

St.Jakob kirke har et større forbruk enn budsjettet, men dette blir dekket gjennom økt refusjon fra andre.

Fridalen kirke – takarbeid forventes å få et merforbruk på 300 000,- (7%)

Andre større endringer i investeringsprosjektene er meldt i tidligere rapporter.

Gravplass

Drift

Regnskap pr. 31.10.2022	Gravplass				
	Regnskap 31.10.22	Revidert budsjett*	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 31.10.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-20 670 043	-20 251 087	-15 584 420	102,1 %	-17 620 858
1.2 Salg av driftsmidler	-8 310				
1.3 Refusjoner/overføring	-855 841	-535 500	-535 500	159,8 %	-570 373
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-139 917	-137 500	-137 500	101,8 %	-137 167
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-46 846 508	-48 060 000	-46 360 833	97,5 %	-44 360 890
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-	-		-
Sum driftsinntekter	-68 520 618	-68 984 087	-62 618 253	99,3 %	-62 689 288
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	7 295 957	7 560 298	7 422 838	96,5 %	7 124 689
2.2 Kjøp av varer og tjenester**	47 438 916	48 878 383	47 179 217	97,1 %	44 110 906
2.3 Refusjoner/overføringer	7 550 530	7 503 739	7 503 739	100,6 %	7 277 653
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	-	-	-		-
Sum driftsutgifter	62 285 402	63 942 420	62 105 794	97,4 %	58 513 247
3.1 Renteinntekter og utbytte	-4 411	-250 000	-	1,8 %	-1 962
Sum finansposter	-4 411	-250 000	0		-1 962
Netto driftsresultat	-6 239 627	-5 291 666	-512 460		-4 178 003
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år					
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-	-		-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	5 041 667	375 000		958 000
5.6 Avsatt til bundne fond	-	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	250 000	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	5 291 667	375 000	0,0 %	958 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-6 239 627	0	-137 460		-3 220 003

* Periodisert årsbudsjett

** Herav strømkostnader 2 479 095 1 166 667 1 166 667 212,5 % 1 208 049

Post 1.1 Fakturering av festeavgifter er a jour pr 31.10.

Det merkes tydelig på Gravplassmyndighetens arbeid og på kapasiteten til dem som utfører gravferdstjenestene at det er flere som dør i år enn i et normalår. Det er foreløpig innenfor naturlig svingninger, men det er grunn til å følge opp på kapasiteten. Fra neste år vil kapasiteten på krematoriet bli økt.

Det er fortsatt store i kostnader knyttet til energi, både strøm og fyringsolje, men dette er kostnader som dekkes inn i den løpende driften. Posten for kommunale avgifter øker og det skyldes at det er montert vannmålere. Det er krav om å ha vannmålere, så det er ikke noe en kan gjøre med avgiftene, med unntak av å ha løpende vedlikehold på vannposter og annet slik at det ikke oppstår unødig forbruk som følge av lekkasjer.

Prosjektet med å systematisk følge opp at alle gravminner skal være forsvarlig sikret var vellykket og blir videreført i 2023.

Investering

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Fonds- avsetning pr 31.12.21	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter					
Investeringsmidler - gravplasser, kapell og krematorium		43 800 000	25 371 150		43 800 000
Tilskudd fra andre		25 000			-
Fra fondsavsetninger		-			14 200 000
Overført fra driftsbudsjett		300 000			-
Fondsavsetning Solheim		-	11 000 000		-
Fondsavsetning Kunst og designprogram		-	400 000		-
Sum inntekter		44 125 000	36 771 150		58 000 000

Utgifter	Regnskap 31.10	Revidert Årsbudsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Bygg og krematorium	1 039 552	1 410 000		73,7 %	8 000 000
Solheim kapell - rehabilitering (SOLC1902)	14 550	100 000		14,6 %	1 000 000
Seremonirom, krematorium, bårerom (LODC2201, MØLC2001, ØVSC2201)	178 330	350 000		51,0 %	3 000 000
Rehab. driftsbygg (MØLG2002, MØLG2205, SOLG2102, SOLG2201, ØVSG2104, ØVSG2201)	846 673	960 000		88,2 %	4 000 000
Anlegg	30 661 356	39 080 000		78,5 %	50 000 000
Nyanlegg og utvidelser					
Fyllingsdalen gravplass inkl NML, bygg, lagerplass (FYL2002, FYLG2101, FYLG2102, FYLG2103)	4 066 247	6 300 000		64,5 %	18 500 000
Navnet minnelund	7 099 175	8 700 000		81,6 %	6 800 000
Møllendal - ny navnet minnelund (MØLG1905)	5 532 393	5 600 000		98,8 %	2 000 000
Fana kirkegård - ny navnet minnelund (FANG2101)	1 468 707	2 600 000		56,5 %	1 500 000
Loddefjord - ny navnet minnelund (LODG2101)	98 075	500 000		19,6 %	3 000 000
Øvsttun - navnet minnelund (forprosjekt)		-			300 000
Rehabilitering gravplass	18 649 132	23 130 000		80,6 %	23 700 000
Fana kirkegård - rehabilitering inkl driftsbygg (FANG1902)	904 182	1 200 000		75,3 %	4 000 000
Gravdalspollen - rehabilitering gravfelt (GRAG2101)		400 000		0,0 %	400 000
Nygaard kirkegård - inngangsparti (NYGG1901)	7 323 811	7 100 000		103,2 %	4 000 000
Mjeldheim - rehabilitering gravfelt (MJEG1901)	2 864 336	2 900 000		98,8 %	2 000 000
Slettebakken kirkegård - trapper (SLEG2101)	44 256	400 000		11,1 %	400 000
Loddefjord - støyskjerm og gravfelt (LODG1901, LODG1902)	133 811	250 000		53,5 %	1 000 000
Møllendal - rehabilitering gjerde (MØLG2001)	376 403	550 000		68,4 %	1 500 000
Møllendal - rehab. (MØLG2101/MØLG2201/MØLG2202/MØLG2203)	4 307 093	6 500 000		66,3 %	6 500 000
Solheim gravplass - rehabilitering trapper (SOLG2101)	79 763	-			2 000 000
Solheim gravplass - rehabilitering mur (SOLG2103)	1 062 579	1 200 000		88,5 %	1 000 000
Arna kirkegård - rehabilitering (ARNG2201)	781 450	750 000		104,2 %	400 000
Øvsttun gravplass - nytt urnefelt (ØVSG2103)	21 300	500 000		4,3 %	500 000
Antveit gravplass inkl NML (ANTG1701, ANTG1901)	168 756	180 000		93,8 %	
Møllendal kapell - heller og dekke (MØLG2204)	143 071	250 000		57,2 %	
Vannmålere alle gravplasser (GRAV1902)	267 494	750 000		35,7 %	
Øvsttun gravplass - restaurering mur (ØVSG2102)	170 829	200 000		85,4 %	
Andre tiltak					
Port (minst en pr år) (GRAV2002)	171 400	200 000		85,7 %	400 000
Etablere GIS på gravplassene (GISG2201)	675 402	750 000		90,1 %	600 000
Sum utgifter inneværende års prosjekter	31 700 909	40 490 000		78,3 %	58 000 000
Overføres til investeringsfond		3 635 000			
SUM	31 700 909	44 125 000		71,8 %	58 000 000

For byggene er det etterspurt priser på mindre rehabiliteringsoppgaver på tre gravplassbygg, vi opplever at det er lite kapasitet til å levere priser på rehabilitering av bygninger. Det er tatt opp med Akasia, og det forventes en endring i responstiden.

På Arna kirkegård har det blitt etablert plass til to benker, strammet opp veier og en mur er reparert. De to benkene som er kjøpt inn er et resultat av en jubileumsgave på 25 000 kroner fra Arna Rotary klubb. Vi er takknemlige for gaven.

Navnet minnelund på Fana kirkegård er godkjent som ferdig bygget og åpnet 1. desember.

Prosjektering på Loddefjord navnet minnelund er lyst ut og påbegynt, her skal det også søkes om dispensasjon fra reguleringsplan og det vil ta sin tid. Nedtrekk på budsjettet vil ha betydning for om det kan bli oppstart.

For prosjektet driftsbygg og driftsplass på Fyllingsdalen har dispensasjonssøknaden endelig gått gjennom. Nå planlegges det en ett-trinnsøknad på rammetillatelse og oppstart. Går den igjennom på vanlig saksbehandlingstid er det klart for oppstart i januar. Det innebærer at tidligere budsjettet bruk av avsetninger derfor kan reverseres.

Geografiske informasjonssystemer (GIS) har et overforbruk sammenlignet med budsjett, men det er kontroll i prosjektet, og det er prioritert å få Nygård gravplass opp som pilot.

Vannmåler prosjektet skal ferdigstilles i år. Dette har vært et spesielt prosjekt da det var utallige vannmålere pr gravplass. De to manglende vannmålere vil bli tatt i rehabiliteringsprosjektet ved innkjørselen til Møllendal gravplass.

På Møllendal er en nå i gang med det store arbeidet som det er å sikre murer på gravfelt der gravene ligger nær murene, mur nr. 2 må vente til over jul.

På Slettebakken gravplass får en ny trapp og det er snart klart for oppstart på muren mellom skole og gravplass på Fana.

De to evalueringene som er i arbeid, vil bli presentert for fellesrådet i vårens første møte.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Rogstad Heimli	111	21/00726-26	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	67/22	14.12.2022

Revidert budsjett 2022 (desember)**Vedlegg:**

Vedlegg - Revidert budsjett 2022 (desember)

Saksframlegg

Fellesrådets budsjettarbeid reguleres i økonomiforskriftens §9 til §11. Kirkevergen har gjennom budsjettvedtak fått delegert fullmakt til å omdisponere midler innenfor hovedpostene for de ulike virksomhetsområdene.

Dersom det oppstår «nevneverdige avvik» utover dette, må budsjettet reguleres. Dette skjer for eksempel ved

- endret bruk eller avsetning fra/til fond
- overføring mellom hovedposter og/eller virksomhetsområder
- overføring mellom drift og investering

Opprinnelig budsjett for 2022 ble vedtatt i desember 2021 (BKF-sak 64/21), og revidert budsjett (oktober) ble behandlet i oktober (BKF-sak 53/22).

Forslag til revidert budsjett som nå legges fram inneholder poster som ikke har resultateffekt og som derfor bare budsjetteres på totalnivå, uten fordeling på virksomhetsområdene.

Dette gjelder

- Merverdiavgiftskompensasjon (både i drift og investering)
- Avskrivninger (drift)
- Kalkulatoriske inntekter og utgifter ved kommunal tjenesteyting (drift).

Øvrige endringer beskrives under henholdsvis driftsbudsjett og investeringsbudsjett.

Driftsbudsjett

Regnskapstallene pr 31.10.22 viser at refusjoner fra NAV og renteinntekter er underbudsjettert. I tillegg er det behov for budsjettjusteringer knyttet til trosopplæringsmidlene nå som Bjørgvin bispedømme har konkludert i saken.

Vi har mottatt tilskudd fra Den norske kirke til «utdeling av mat, julegaver og aktiviteter for personer og barnefamilier i en vanskelig økonomisk situasjon». Midlene blir i sin helhet videregitt til menigheter som allerede har et etablert «apparat» for å håndtere dette.

Økte budsjetterte refusjoner fra NAV bedrer isolert sett budsjettbalansen, slik at overføringen til disposisjonsfond endres tilsvarende (for Kirkebygg er endringen liten og «nettes» derfor mot budsjetterte lønnskostnader).

Alle endringer er beskrevet i tabellen under – sumpostene (blå linjer) finnes igjen i endringskolonnene for de respektive virksomhetsområdenes forslag til revidert budsjett (desember).

DRIFT	Beløp	Kirkelig virksomhet og administrasjon	Kirkebygg	Gravplass	Kommentar
Total	52 175 000				
Merverdiavgifts-kompensasjon	28 000 000				Budsjettrevisjon uten resultat effekt. Beregnet med utgangspunkt i bokførte tall pr dato og prognose for resten av året
Avskrivninger	24 000 000				Budsjettrevisjon uten resultat effekt. Antar budsjett 2022 lik regnskap 2021
Kalkulatoriske inntekter/utgifter ved kommunal tjenesteyting	175 000				Budsjettrevisjon uten resultat effekt. Gjelder kommunal tjenesteyting vedrørende innkjøp og arkivtjenester
Refusjoner og overføringer	- 1 000 000	- 730 000	- 45 000	- 225 000	
Økt refusjon NAV (syke- og fødselspenger)	-1 000 000	-730 000	-45 000	-225 000	Bokførte tall pr november viser at posten er underbudsjettet.
Tilskudd Dnk	1 115 800	1 115 800	-	-	
Fra DnK - tilskudd til personer og barnefamilier i en vanskelig økonomisk situasjon	-499 200	-499 200			Tilskuddet blir i sin helhet viderebetalt til menighetene
Trosoplæring 2022	1 815 000	1 815 000			Ref. tidligere orienteringer
Aksjon dåp - ekstra tilskudd	-200 000	-200 000			
Kjøp av varer og tjenester	40 000	40 000	-	-	
Aksjon dåp	200 000	200 000			Diverse informasjonstiltak
Korreksjon revidert budsjett 2022 (oktober)	-160 000	-160 000			Fra Dnk - tilskudd digital satsing-sårbare barn, unge og eldre - tilskuddet videregjøres menighetene
Tilskudd og gaver	211 200	211 200	-	-	
Tilskudd til vanskeligstilte	499 200	499 200			Videregjøres i sin helhet til menighetene
Redusert tilskudd trosoplæring til menighetene	-448 000	-448 000			Ref. tidligere orienteringer
Korreksjon revidert budsjett 2022 (oktober)	160 000	160 000			Fra Dnk - tilskudd digital satsing-sårbare barn, unge og eldre - tilskuddet videregjøres menighetene
Finansinntekter	- 1 000 000	-	- 915 000	- 85 000	
Økte renteinntekter	-1 000 000		-915 000	-85 000	Renteinntektene omfordres mellom virksomhetsområdene og avsettes på fond til respektive utbyggingsprosjekter
Finansieringstransaksjoner	1 000 000	-	915 000	85 000	
Delvis inndekning nedtrekk trosoplæringsmidler 2022 fra bundet fond	-1 367 000	-1 367 000			Ref. tidligere orienteringer
Økt avsetning disposisjonsfond	955 000	730 000		225 000	Ref. økte tilskudd NAV
Økt overføring fra drift til investering	1 000 000		915 000	85 000	Andel renteinntekter

Etter at alle endringer er innarbeidet gir det følgende forslag til revidert driftsbudsjett 2022 (desember):

Revidert driftsbudsjett 2022 - desember	Totalt				
	Regnskap pr 31.10.22	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 21 330 933	- 19 843 304	- 25 443 304	-	- 25 443 304
1.2 Salg av driftsmidler	- 8 310		-	-	-
1.3 Refusjoner/overføring	- 17 935 210	- 20 665 835	- 20 965 835	- 1 000 000	- 21 965 835
1.3 Refusjoner/overføring				- 28 000 000	- 28 000 000
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-		-	- 180 000	- 180 000
1.5 Statlige tilskudd/Tilskudd fra Dnk	- 19 493 517	- 26 145 000	- 26 380 000	1 115 800	- 25 264 200
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 149 542 597	- 175 341 231	- 187 541 231	-	- 187 541 231
Sum driftsinntekter	- 208 310 567	- 241 995 370	- 260 330 370	- 28 064 200	- 288 394 570
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	90 963 801	113 279 211	108 306 511	45 000	108 351 511
2.2 Kjøp av varer og tjenester	103 314 119	115 095 684	130 530 684	40 000	130 570 684
2.3 Refusjoner/overføringer	7 558 989	10 054 487	10 054 487	28 000 000	38 054 487
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	-		-	180 000	180 000
2.5 Tilskudd og gaver	4 462 131	5 293 000	5 293 000	211 200	5 504 200
Sum driftsutgifter	206 299 040	243 722 382	254 184 682	28 476 200	282 660 882
3.1 Renteinntekter og utbytte	- 3 387 849	- 1 500 000	- 5 000 000	- 1 000 000	- 6 000 000
Intern omfordeling	-	-	-	-	-
Sum finansposter	- 3 387 849	- 1 500 000	- 5 000 000	- 1 000 000	- 6 000 000
Avskrivninger			-	24 000 000	24 000 000
Motpost avskrivninger			-	- 24 000 000	- 24 000 000
Netto driftsresultat	- 5 399 376	227 012	- 11 145 688	- 588 000	- 11 733 688
5.2 Bruk av disposisjonsfond	- 82 964	- 1 500 032	- 200 000	-	- 200 000
5.3 Bruk av bundne fond	- 328 310	- 631 980	- 631 980	- 1 367 000	- 1 998 980
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	762 359	905 000	7 477 668	955 000	8 432 668
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	1 000 000	4 500 000	1 000 000	5 500 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	351 085	- 227 012	11 145 688	588 000	11 733 688
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 5 048 292	-	-	-	-

Detaljer for de ulike virksomhetsområdene er vedlagt saken.

Investeringsbudsjett

I Bergen kommune sin 2. tertialrapport er investeringstilskuddene vedtatt økt med 3,03 millioner kroner, til delvis kompensasjon for årets prisvekst. Tilskuddet fordeler seg slik:

Gravplass	1 341 000
Johanneskirken	330 000
Kirker - nye	382 000
Kirker - rehab.	382 000
Middelalderkirker	595 000
Sum kirkebygg	1 689 000
Totalt	3 030 000

3 tilskudd a kr 1.000.000 er nå under utbetaling fra Riksantikvaren. I budsjettrevisjonen i oktober la vi til grunn at det kom to i 2022.

Økte budsjetterte renteinntekter overføres investeringsbudsjettet og de respektive investeringsfondene hvor vi «sparer» til gjennomføring av de store utbyggingsprosjektene. Dette kompenserer ikke for faktisk prisstigning, men gir noe bedre rammer for de ulike prosjektene.

St.Jakob kirke har et større forbruk enn budsjettet, men dette blir dekket gjennom økt refusjon fra andre, ref. økonomirapport pr 31.10.22.

Endringene er beskrevet i tabellen under:

INVESTERING	Beløp	Kirkelig virksomhet og administrasjon	Kirkebygg	Gravplass	Kommentar
Merverdiavgiftskompensasjon	23 000 000				Budsjettrevisjon uten resultateffekt. Beregnet med utgangspunkt i bokførte tall pr dato og prognose for resten av året
Økte investeringsmidler fra Bergen kommune	3 030 000		1 689 000	1 341 000	Økt kompensasjon for lønns- og prisvekst i 2022
Tilskudd Riksantikvar	1 000 000		1 000 000		Tilskudd kommer i 2022 istedenfor 2023
Tilskudd fra andre	200 000		200 000		Gjelder St.Jakob-estimert forbruk i prosjektet er økt, og da øker tilskuddet fra Bjørgvin KFUK/KFUM tilsvarende
Økt overføring fra drift til investering	-1 000 000		-915 000	-85 000	Andel renteinntekter

Etter at endringene er innarbeidet gir det følgende forslag til revidert investeringsbudsjett 2022 (desember):

	Regnskap 31.10.2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Endring kirkebygg	Endring Gravplass	Sum endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
Investeringsbudsjett 2022						
Investeringer i anleggsmidler	79 243 529	95 840 546	2 600 000	- 2 000 000	600 000	96 440 546
Moms generell komp.ordn.inv.	19 523 415	-			23 000 000	23 000 000
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o	-	-				-
Dekning av tidl.års udekket	-	-				-
Avsetninger	5 000 000	21 635 000	1 827 000	3 426 000	5 253 000	26 888 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	103 766 944	117 475 546	4 427 000	1 426 000	28 853 000	146 328 546
Finansiert slik:						
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	- 697 061	- 700 000			-	- 700 000
Refusjoner	- 20 299 235	- 1 300 000	- 200 000		- 200 000	- 1 500 000
Refusjoner (mva)	-	-			- 23 000 000	- 23 000 000
Tilskudd til investeringer	- 82 995 562	- 103 005 000	- 2 689 000	- 1 341 000	- 4 030 000	- 107 035 000
Salg av aksjer	-	-			-	-
Sum ekstern finansiering	- 103 991 858	- 105 005 000	- 2 889 000	- 1 341 000	- 27 230 000	- 132 235 000
Overført fra driftsregnskapet	-	- 4 500 000	- 915 000	- 85 000	- 1 000 000	- 5 500 000
Bruk av avsetninger	-	- 7 970 546	- 623 000		- 623 000	- 8 593 546
Bruk av tidligere års udisponer	-	- 12 470 546	- 1 538 000	- 85 000	- 1 623 000	- 14 093 546
SUM FINANSIERING	- 103 991 858	- 117 475 546	- 4 427 000	- 1 426 000	- 28 853 000	- 146 328 546
Udekket/udisponert	- 224 914	-	-	-	-	-

Det er ingen endringer for Kirkelig virksomhet og administrasjon.

Detaljer for henholdsvis Middelalderkirker, Nye kirker, Rehabilitering kirkebygg og Gravplass er vedlagt saken.

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert driftsbudsjett (desember) for 2022.
Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene for kirkelig virksomhet og administrasjon, kirkebygg og gravplass slik de er presentert i framlagt budsjettoppstilling.
2. Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert investeringsbudsjett (desember) for 2022.
Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene kirkelig virksomhet og gravplass, middelalderkirker, rehabilitering kirkebygg, nye kirker og gravplass slik de er presentert i framlagt budsjettoppstilling.
3. Kirkevergen gis fullmakt til å disponere årsresultatet både i drifts- og investeringsregnskapet til/fra respektive drifts- og investeringsfond i forbindelse med regnskapsavslutningen. Alle disposisjoner vi framgå av vedlegg til årsoppgjøret når dette legges fram i februar 2023.

Vedlegg 1

Forslag til revidert budsjett 2022 (desember)

Driftsbudsjett

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Revidert driftsbudsjett 2022 - desember	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap pr 31.10.22	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 374 330	- 550 000	- 550 000		- 550 000
1.2 Salg av driftsmidler	-				-
1.3 Refusjoner/overføring	- 16 314 459	- 19 597 835	- 19 897 835	- 730 000	- 20 627 835
1.3 Refusjoner/overføring					
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-		-		-
1.5 Statlige tilskudd/Tilskudd fra Dnk	- 19 353 600	- 25 980 000	- 25 215 000	1 115 800	- 24 099 200
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 64 415 053	- 77 163 388	- 77 382 388		- 77 382 388
Sum driftsinntekter	- 100 457 442	- 123 291 223	- 123 045 223	385 800	- 122 659 423
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	82 107 220	102 272 359	97 299 659		97 299 659
2.2 Kjøp av varer og tjenester	16 942 547	18 202 876	20 456 876	40 000	20 496 876
2.3 Refusjoner/overføringer	- 10 196	700 000	700 000		700 000
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	-		-		-
2.5 Tilskudd og gaver	4 173 513	5 293 000	5 293 000	211 200	5 504 200
Sum driftsutgifter	103 213 085	126 468 235	123 749 535	251 200	124 000 735
3.1 Renteinntekter og utbytte	-3 389 370	- 1 500 000	- 5 000 000	-1 000 000	- 6 000 000
Intern omfordeling			3 500 000	1 000 000	4 500 000
Sum finansposter	- 3 389 370	- 1 500 000	- 1 500 000	-	- 1 500 000
Avskrivninger					
Motpost avskrivninger					
Netto driftsresultat	- 633 727	1 677 012	- 795 688	637 000	- 158 688
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	- 1 500 032	-		-
5.3 Bruk av bundne fond	- 328 310	- 631 980	- 631 980	-1 367 000	- 1 998 980
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	762 359	455 000	1 427 668	730 000	2 157 668
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-		-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	434 049	- 1 677 012	795 688	- 637 000	158 688
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 199 679	-	-	-	-

Kirkebygg

Revidert driftsbudsjett 2022 - desember	Kirkebygg				
	Regnskap pr 31.10.22	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-286 560	- 592 000	- 592 000		- 592 000
1.2 Salg av driftsmidler	0				-
1.3 Refusjoner/overføring	-764 910	- 425 400	- 425 400	- 45 000	- 470 400
1.3 Refusjoner/overføring					
1.4 Kalkulatoriske inntekter	0		-		-
1.5 Statlige tilskudd/Tilskudd fra Dnk	0		- 1 000 000		- 1 000 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-38 281 036	- 42 544 843	- 52 486 843		- 52 486 843
Sum driftsinntekter	- 39 332 507	- 43 562 243	- 54 504 243	- 45 000	- 54 549 243
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 560 623	1 934 495	1 934 495	45 000	1 979 495
2.2 Kjøp av varer og tjenester	38 932 657	40 277 748	51 419 748		51 419 748
2.3 Refusjoner/overføringer	18 655	350 000	350 000		350 000
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	-		-		-
2.5 Tilskudd og gaver	288 617		-		-
Sum driftsutgifter	40 800 552	42 562 243	53 704 243	45 000	53 749 243
3.1 Renteinntekter og utbytte	5 932		-		-
Intern omfordeling			- 3 200 000	- 915 000	- 4 115 000
Sum finansposter	5 932	-	- 3 200 000	- 915 000	- 4 115 000
Avskrivninger					
Motpost avskrivninger					
Netto driftsresultat	1 473 978	- 1 000 000	- 4 000 000	- 915 000	- 4 915 000
5.2 Bruk av disposisjonsfond	- 82 964		- 200 000		- 200 000
5.3 Bruk av bundne fond	-		-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-		-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	1 000 000	4 200 000	915 000	5 115 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	- 82 964	1 000 000	4 000 000	915 000	4 915 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	1 391 014	-	-	-	-

Gravplass

Revidert driftsbudsjett 2022 - desember	Gravplass				
	Regnskap pr 31.10.22	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 20 670 043	- 18 701 304	- 24 301 304		- 24 301 304
1.2 Salg av driftsmidler	- 8 310		-		-
1.3 Refusjoner/overføring	- 855 841	- 642 600	- 642 600	- 225 000	- 867 600
1.3 Refusjoner/overføring					
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-		-		-
1.5 Statlige tilskudd/Tilskudd fra Dnk	- 139 917	- 165 000	- 165 000		- 165 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 46 846 508	- 55 633 000	- 57 672 000		- 57 672 000
Sum driftsinntekter	- 68 520 618	- 75 141 904	- 82 780 904	- 225 000	- 83 005 904
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	7 295 957	9 072 357	9 072 357		9 072 357
2.2 Kjøp av varer og tjenester	47 438 916	56 615 060	58 654 060		58 654 060
2.3 Refusjoner/overføringer	7 550 530	9 004 487	9 004 487		9 004 487
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale			-		-
2.5 Tilskudd og gaver			-		-
Sum driftsutgifter	62 285 402	74 691 904	76 730 904	-	76 730 904
3.1 Renteinntekter og utbytte	- 4 411		-		-
Intern omfordeling			- 300 000	- 85 000	- 385 000
Sum finansposter	- 4 411	-	- 300 000	- 85 000	- 385 000
Avskrivninger					
Motpost avskrivninger					
Netto driftsresultat	- 6 239 627	- 450 000	- 6 350 000	- 310 000	- 6 660 000
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-	-		-
5.3 Bruk av bundne fond			-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond		450 000	6 050 000	225 000	6 275 000
5.7 Overføring til investeringsregnskapet			300 000	85 000	385 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	-	450 000	6 350 000	310 000	6 660 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	- 6 239 627	-	-	-	-

Investeringsbudsjett

	Investerings- fond pr 31.12.22	Regnskap 31.10.2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett (oktober) 2022	Endring	Revidert budsjett (desember) 2022
MIDDELALDERKIRKER						
Inntekter						
Merforbruk tidligere år	- 6 709 454				1 205 000	1 205 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		12 957 600	19 400 000	12 690 546	595 000	13 285 546
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra staten, via Riksantikvaren)			3 000 000	2 000 000	1 000 000	3 000 000
Rentekompensasjon			570 000	400 000		400 000
Sum	- 6 709 454	12 957 600	22 970 000	15 090 546	2 800 000	17 890 546
Utgifter						
Merforbruk tidligere år						
Mariakirken			1 000 000	-		-
Fana kirke		1 680 618	1 000 000	1 000 000	800 000	1 800 000
Domkirken/Korskirken rehabilitering	5 504 454	13 170 917	20 970 000	14 090 546	2 000 000	16 090 546
Sum	5 504 454	14 851 535	22 970 000	15 090 546	2 800 000	17 890 546
Udekket/udisponert	- 1 205 000	-1 893 935	-	-	-	-

	Investerings- fond pr 31.12.22	Regnskap 31.10.2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett (oktober) 2022	Endring	Revidert budsjett (desember) 2022
NYE KIRKER						
Inntekter						
Haukås kirke	21 992 090					
Birkeland kirke	35 550 964					
Sædalen kirke	54 317 259					
Loddefjord kirke						
Orgelprosjekt Nygård kirke	1 600 000					
Investeringsmidler Bergen kommune - nye kirker		10 401 042	12 500 000	12 500 000	382 000	12 882 000
Overført fra driftsbudsjettet	915 000			3 200 000	915 000	4 115 000
Bruk av fondsavsetning Sædalen kirke	- 10 000 000		10 000 000	10 000 000		10 000 000
Bruk av fondsavsetning Birkeland kirke	- 1 000 000		1 000 000	1 000 000		1 000 000
Sum	103 375 313	10 401 042	23 500 000	26 700 000	1 297 000	27 997 000
Utgifter						
Haukås kirke		288 775			300 000	300 000
Birkeland kirke		364 400	1 000 000	1 000 000		1 000 000
Sædalen kirke		12 028 166	13 000 000	15 500 000		15 500 000
Loddefjord kirke		33 950		-		-
Orgelprosjekt Nygård kirke				-		-
Reserve / Prioriterte prosjekt ihht innspill fra menigheter			1 500 000	-		-
Avsetning til fond - renter/priskomp Bergen kommune	4 497 000			3 200 000	1 297 000	4 497 000
Avsetning til fond Haukås kirke	6 700 000		7 000 000	7 000 000	-300 000	6 700 000
Avsetning til fond Loddefjord kirke			1 000 000	-		-
Sum	110 075 313	12 715 291	23 500 000	26 700 000	1 297 000	27 997 000
Udekket/udisponert		-2 314 249	-	-	-	-

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)	Investeringsfond pr 31.12.22 ("lån")	Regnskap 31.10.2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett (oktober) 2022	Endring	Revidert budsjett (desember) 2022
Inntekter						
Investeringsmidler - kirker	-4 048 290	10 401 042	12 500 000	12 500 000	382 000	12 882 000
Ekstramidler Johanneskirken - rehabilitering		8 970 000	10 800 000	10 800 000	330 000	11 130 000
Tilskudd Enova		511 062		1 000 000		1 000 000
Tilskudd Riksantikvar (Erkebispegården)				300 000		300 000
Refusjon fra andre		775 820		1 300 000	200 000	1 500 000
Rentekompensasjon			480 000	280 000		280 000
Bruk av fondsavsetning Johanneskirken ("lån")			2 500 000	-		-
Bruk av fondsavsetning bergvarme Sælen og nytt tak Fri	-2 768 000			3 350 000	-582 000	2 768 000
Bruk av bundet fond Åsane kirke				150 000		150 000
Overført fra driftsbudsjettet			1 000 000	1 000 000		1 000 000
Sum	-6 816 290	20 657 924	27 280 000	30 680 000	330 000	31 010 000
Utgifter						
Rehabilitering kirker	-	15 259 770	20 000 000	18 430 000	-500 000	17 930 000
Fridalen kirke - rehab.vinduer, dører, tak		4 418 260		4 500 000	300 000	4 800 000
Johanneskirken rehabilitering		2 096 040	16 000 000	3 000 000	- 500 000	2 500 000
Slettebakken kirke, oppretting mot vanninnsig		1 830 289	500 000	3 000 000	- 500 000	2 500 000
Stortveit, rehabilitering vestvegg		1 746 961	1 000 000	1 750 000		1 750 000
Biskopshavn, nytt tak (2023), nye vindu, fuktsikring (2021)		888 746	200 000	900 000		900 000
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak		542 775		900 000		900 000
St. Jakob kirke - utbedringer (betalt av St.Jakob)		1 100 749		900 000	500 000	1 400 000
Salhus kirke, rehabilitering		745 264	300 000	700 000		700 000
Ytre Arna - drenering av toalettbygg		569 199	300 000	600 000		600 000
Søreide kirke, utvendig rehabilitering (klokketårn)		292 850	500 000	500 000		500 000
Kirkedører		331 104	500 000	500 000		500 000
Nygård kirke, 50 års jubileum			300 000	300 000	- 300 000	-
Erkebispegården - rehabilitering		168 229		300 000		300 000
St. Markus kirke, ny drenering		126 445	200 000	200 000		200 000
Nykirken, rehabilitering før 400 års jubileum, nytt tak		140 271	200 000	200 000		200 000
Ytrebygda kirke - kors på yttervegg (betalt av menighet)		114 600		130 000		130 000
Biskopshavn kirke - utvidelse av menighetssalen, forprosjekt		39 750		50 000		50 000
Laksevåg kirke - rehabilitering av renner og nedløp		34 688		-		-
Sælen kirke - fuktsikring		14 700		-		-
Åsane kirke - rehabilitering mellomtak		34 850		-		-
Ytre Arna - sikring av gjerde		24 000				
Orgelrehabilitering (BKF's andel)		235 600	1 000 000	250 000	-	250 000
St.Markus, Årstad		235 600	1 000 000	250 000		250 000
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering		-	700 000	-	-	-
Ventilasjonsanlegg diverse kirker			700 000	-		-
ENØK		2 357 382	4 000 000	3 000 000	-	3 000 000
Bergvarme Sælen og Landås		2 357 382	4 000 000	3 000 000		3 000 000
Universell utforming		1 228 459	700 000	1 200 000	-	1 200 000
Rullestolramper Nykirken, St. Markus, heis Åsane		1 228 459	700 000	1 200 000		1 200 000
Reserve			880 000	-		-
Avsetning til fond Johanneskirken	8 630 000	5 000 000		7 800 000	830 000	8 630 000
Sum bruk av investeringsmidler		24 081 211	27 280 000	30 680 000	330 000	31 010 000
Udekket/udisponert	1 813 710	-3 423 287	-	-	-	-

	Investerings- fond pr 31.12	Regnskap 31.10.2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett (oktober) 2022	Endring	Revidert budsjett 2022 (desember)
GRAVPLASS						
Fondsavsetning rammetilskudd	25 371 150					
Fondsavsetning Solheim	11 000 000					
Fondsavsetning Kunst og designprogram	400 000					
Investeringsmidler Bergen kommune		36 490 417	43 800 000	43 800 000	1 341 000	45 141 000
Tilskudd fra andre		25 000		25 000		25 000
Overført fra driftsbudsjettet				300 000	85 000	385 000
Investeringsmidler - fra fond			14 200 000	-		-
SUM INNTEKTER	36 771 150	36 515 417	58 000 000	44 125 000	1 426 000	45 551 000
Bygg		1 039 552	8 000 000	1 410 000	-	1 410 000
Seremonirom, krematorium, bårerom		178 329	3 000 000	350 000		350 000
Solheim kapell		14 550	1 000 000	100 000		100 000
Driftsbygninger og lagerplasser		846 673	4 000 000	960 000		960 000
Anlegg		30 661 357	50 000 000	39 080 000	- 2 000 000	37 080 000
Nyanlegg og utvidelser						
Fyllingsdalen gravplass - utvidelse - inkl. NML, bygg og lagerplass		4 066 247	18 500 000	6 300 000	- 2 000 000	4 300 000
Navnet minnelund		7 099 174	6 800 000	8 700 000	-	8 700 000
Fana ny NML		1 468 706	1 500 000	2 600 000		2 600 000
Loddefjord NML		98 075	3 000 000	500 000		500 000
Møllendal NML		5 532 393	2 000 000	5 600 000		5 600 000
Øvsttun NML (Forprosjekt)			300 000			
Rehabilitering deler av gravplasser inkl. UU		18 649 134	23 700 000	23 130 000	-	23 130 000
Arna kirkegråd - stramme opp grusveier - 3 benker med plasser		781 450	400 000	750 000		750 000
Fana kirkegård - rehabilitering inkl. driftsbygg		904 182	4 000 000	1 200 000		1 200 000
Gravdalspollen gravplass - rehabilitering gravfelt			400 000	400 000		400 000
Loddefjord gravplass - støyskjerm og gravfelt		133 811	1 000 000	250 000		250 000
Mjeldheim - planteplan og ferdigstille prosjekt		2 864 336	2 000 000	2 900 000		2 900 000
Møllendal gravplass - rehabilitering gjerde		376 403	1 500 000	550 000		550 000
Møllendal gravplass - rehabilitering		4 307 093	6 500 000	6 500 000		6 500 000
Møllendal - heller og dekke v/Møllendal kapell		143 071		250 000		250 000
Nygård kirkegård - inngangsparti, lagerplass og gravfelt		7 323 811	4 000 000	7 100 000		7 100 000
Slettebakken kirkegård - trapper		44 256	400 000	400 000		400 000
Solheim gravplass - rehabilitering trapper		79 763	2 000 000	-		-
Solheim gravplass - mur		1 062 579	1 000 000	1 200 000		1 200 000
Øvsttun gravplass - nytt urnefelt		21 300	500 000	500 000		500 000
Øvsttun gravplass - restaurering mur		170 829		200 000		200 000
Antveit gravplass inkl NML		168 756		180 000		180 000
Vannmålere alle gravplasser		267 494		750 000		750 000
Andre tiltak		846 802	1 000 000	950 000	-	950 000
Etablere GIS på gravplassene		675 402	600 000	750 000		750 000
Port (Minst en pr år)		171 400	400 000	200 000		200 000
Avsetning til fond	7 061 000			3 635 000	3 426 000	7 061 000
SUM BRUK AV INVESTERINGSMIDLER		31 700 909	58 000 000	44 125 000	1 426 000	45 551 000
Udekket/udisponert		4 814 508	-	-	-	-

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Rogstad Heimli		22/01199-19	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	68/22	14.12.2022

Budsjett 2023

Vedlegg:

Oversikt over innspill fra menighetsråd

Saksframlegg

Fellesrådet skal vedta driftsbudsjett og investeringsbudsjett for 2023. Budsjettene skal presenteres i balanse. Det vil si at alle utgifter skal dekkes av årets inntekter og/eller ved bruk av fond. Det er ikke anledning til å bruke investeringsmidler for å dekke underskudd i drift, men det er tillatt å overføre midler fra drift til investering.

Sammen drag

I sammendraget presenterer vi hovedtall for budsjettets inntektsside, samt en oversikt over budsjettposter som har stor betydning for budsjettbalansen og endringer utover «normale» endringer fra året før. Tall i parentes gjelder tilsvarende tall for 2022.

Byrådets budsjettforslag

Drift – totalt 182,4 millioner kroner (175,2)

- Rammetilskudd fra 2022 foreslås videreført
- Rammetilskuddene justeres med lønns- og prisvekst, 3,55 %
- Kr 1.000.000 i friske midler til drift av nye gravplasser /-felt i 2023, 2024, 2025 og 2026
- Ingen friske midler til øvrige omsøkte tiltak

Investering – totalt 71,7 millioner kroner (99,0)

- Tilskudd til middelalderkirker og rehabilitering Johanneskirken foreslås videreført.
- Rammetilskuddene for både kirkebygg og gravplasser foreslås halvert
- Rammetilskuddene justeres opp med 7-8 %
- Opptrapping av rammetilskuddet på gravplassområdet med 2,0 millioner kroner pr år i hele planperioden (har vært 4 millioner kroner de siste årene)

Fellesrådet ble orientert om byrådets budsjettforslag i egen sak i møte 2. november – se BKF-sak 55/22.

Kirkevergen vurderer kuttet i investeringsramme som alvorlig. Det er ikke kritisk å håndtere et slikt kutt i ett år, men videreføringen i hele økonomiplanperioden oppleves som dramatisk.

Bystyret behandler budsjettet 14. desember.

(Se også forutsetning om økt tilskudd under avsnittet om pensjon / premiefond).

Tilskudd fra Den norske kirke (drift)

Vi har fått opplyst at statsbudsjettet har forslag om en økning av tilskuddene til DNK med 2,99%. BKF legger til grunn at tilskudd til trosopplæring og lønnstilskudd til kateketer og diakoner øker tilsvarende, men dette blir ikke bekreftet eventuelt avkreftet før Kirkerådet og Bjørgvin bispedømmeråd har vedtatt sine budsjetter.

Tilskudd fra DNK er i 2023 budsjettert med 26,4 millioner kroner (26,0). Dette er brutto tilskudd før mulig nedtrekk på grunn av eventuelt mindreforbruk av trosopplæringsmidler og lønnstilskudd til kateketer og diakoner i 2022. Et prosjekttilskudd på kr 200.000 forventes å falle bort i 2023.

Disposisjonsfond

"Frie" Disposisjonsfond (tall i millioner kroner)	Kirkeliv og administrasjon	Gravplass	Kirke	Totalt
Saldo pr 31.12.2022	12,3	10,2	4,8	27,3
Budsjetterte disposisjoner 2022	2,2	4,5		6,7
Budsjettert saldo pr 31.12.22	14,5	14,7	4,8	34,0

Når BKF trass stram økonomi har økt avsetningen til disposisjonsfond for virksomhetsområdet Kirkeliv og administrasjon de siste årene skyldes dette at økt bruk av midler fra premiefond har vært høyere enn det som har vært nødvendig for å finansiere underdekningen i driftsregnskapet.

Pensjon / premiefond

Fra Bergen kommune / Bergen kommunale pensjonskasse har vi fått varsel om en betydelig økning i samlede pensjonskostnader. For 2023 utgjør estimert pensjonskostnad 20,29 %, mot 14,3 i 2022, dvs en økning på 5,99 %. Dette utgjør en økning i budsjetterte pensjonskostnader på ca 5,4 millioner (i tillegg kommer arbeidsgiveravgift på ca kr 750.000).

Det er etablert en praksis hvor Bergen kommune justerer sitt tilskudd i forhold til **budsjettert** pensjonskostnad. Vi legger derfor til grunn at dette skjer i 2023 også, og har justert budsjettert tilskudd fra Bergen kommune med 5,4 millioner kroner.

Vi opplever ikke at praksis er like konsekvent og avklart i forhold til **faktisk** pensjonskostnad, men erfaringen fra de tre siste årene tilsier at dersom faktisk pensjonskostnad blir **lavere** enn budsjettert trekker Bergen kommune midlene tilbake. Blir derimot faktisk pensjonskostnad **høyere** enn budsjettert forventes det at denne merkostnaden dekkes fra premiefond. Kirkevergen vil følge dette videre opp i 2023.

Premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse utgjorde pr 31.12.2021 16,7 millioner kroner. Årets reguleringspremie på 7,6 millioner kroner dekket fra premiefond. Saldo på premiefondet pr 31.12.2022 er dermed ca 9,1 millioner kroner – før tilførsel av rente- og risikoresultat for 2022.

I budsjettforslaget er det også i 2023, lagt inn forslag om bruk av premiefond på 2 millioner kroner. Dette gir i tillegg spart arbeidsgiveravgift på kr 282.000.

Strøm

Det er stor usikkerhet om strømkostnad for 2023 – og mulig strømstøtte.

I budsjettet har vi valgt å legge inn «normalkostnad», det vil si samme beløp som i budsjett 2022 (7,5 millioner kroner). Med dagens strømstøtteordning kompenseres merkostnad utover denne «normalkostnaden»

Driftsavtaler med Akasia kirke og gravplass

Prisene for faste driftsavtaler med Akasia har stått på stedet hvil uten å bli justert siden 1.juni 2019. På grunn av stor økning i innsatsfaktorene som inngår i prisingen, spesielt i 2022, samt forventninger om fortsatt høy prisvekst i 2023, har Akasia økt prisene for driftsavtalene med ca 7%. Nye priser vil gjelde ut 2023.

Lønn faste ansatte / Antall årsverk

I budsjett 2023 er det kun marginale endringer i antall årsverk.

Budsjetterte kostnader til lønn faste stillinger øker allikevel med ca 5 % i forhold til budsjett 2022.

Dette skyldes i hovedsak økt generell lønnsvekst:

- Lønnsoppgjøret for 2022 ga en ramme på 3,84 %, mot budsjettert 3,2 %.
- Budsjettert lønnsvekst i 2023 er 4,4 %.

Antall årsverk ble redusert med ca 7 årsverk fra budsjett 2021 til 2022 som følge av nedbemanningsprosessen. Videre nedbemanning er forutsatt gjennomført ved naturlig avgang. Vi forventer ikke at det blir tatt ut nye årsverk i 2023.

Reduserte brukerlisenser

Etter overgang til skybaserte tjenester / lokalt skrivebord er budsjetterte lisenskostnader redusert nærmere 30 % (fra 3,9 til 2,8 millioner kroner). Endelig prispolitikk skal vedtas av Kirkerådet. Inntil det skjer, representerer budsjettforslaget representerer et anslag fra administrasjonen.

Strategiske satsingsområder 2023-2024 – diakoni, frivillighet og synlighet

(Se egen BKF-sak 70/22 - Verdi- og måldokument 2023-2024)

I tråd med foreslåtte satsingsområder er det lagt inn driftsmidler til frivillighetsteamet og ungdomsdiakonene med kr 50.000 til hver. I tillegg er det lagt inn kr 100.000 til arbeid med ny kommunikasjonsstrategi. Vi øker også satsingen på systematisk og forebyggende HMS-arbeid, og øker budsjettposten HMS-budsjettet med kr 75.000.

Poster uten resultat effekt

I tråd med tidligere praksis presenteres både drifts- og investeringsbudsjett med netttotal.

Det vil si at merverdiavgiftskompensasjon og avskrivninger er utelatt. Dette er poster som ikke har resultat effekt da de i henhold til økonomiforskriftens regler føres med samme beløp som både inntekt og utgift. Tallene tas inn i revidert budsjett i desember.

Budsjettet viser netttotal

For øvrig er forslag til driftsbudsjett i hovedsak en videreføring av budsjett 2022.

Menighetsrådenes innspill er oppsummert i eget vedlegg. Alle detaljene i innspillene er tilgjengelig på forespørsel.

Driftsbudsjett totalt

Tabellen under viser hovedtallene i budsjettforslaget:

	Totalt				
	Regnskap		Budsjett 2022		Budsjettforslag 2023
	Regnskap 2021	Regnskap pr 31.10.22	Opprinnelig budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	
1. Driftsinntekter	- 241 877 221	- 208 310 567	- 241 995 370	- 260 330 370	- 260 050 619
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 22 506 357	- 21 330 933	- 19 843 304	- 25 443 304	- 22 961 853
1.2 Salg av driftsmidler		8 310			
1.3 Refusjoner/overføring	- 21 510 693	- 17 935 210	- 20 665 834	- 20 965 834	- 22 717 146
1.4 Kalkulatoriske inntekter	- 174 500				
1.5 Tilskudd DNK/statlige tilskudd	- 27 209 152	- 19 493 517	- 26 145 000	- 26 380 000	- 26 530 600
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 169 960 080	- 149 542 597	- 175 341 232	- 187 541 232	- 187 841 020
1.7 Tilskudd fra fellesråd/meninghetsråd	- 466 439				
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	- 50 000				
2. Driftsutgifter	237 123 909	206 301 772	243 722 382	254 184 682	261 939 020
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	109 094 163	90 963 801	113 279 211	108 306 511	125 573 424
2.2 Kjøp av varer og tjenester	111 900 428	103 316 851	115 095 684	130 370 684	121 553 450
2.3 Refusjoner/overføringer	8 972 167	7 558 989	10 054 487	10 054 487	10 422 146
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	174 500				
2.5 Tilskudd og gaver	6 982 651	4 462 131	5 293 000	5 453 000	4 390 000
3. Finans	- 2 085 395	- 3 387 849	- 1 500 000	- 5 000 000	- 2 050 000
3.1 Renteinntekter og utbytte	- 2 085 395	- 3 387 849	- 1 500 000	- 5 000 000	- 2 050 000
5. Interne finanstransaksjoner	6 838 708	351 084	- 227 012	11 145 688	161 599
5.2 Bruk av disposisjonsfond	- 120 295	- 82 964	- 1 500 032	- 200 000	- 1 444 913
5.3 Bruk av bundne fond	- 71 173	- 328 310	- 631 980	- 631 980	
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	5 401 883	762 359	905 000	7 477 668	1 606 512
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	1 628 293		1 000 000	4 500 000	
Totalsum	0	- 5 045 560	0	0	0

Driftsbudsjettet har en samlet inntektsramme (inkl. finansinntekter) på 262,1 millioner kroner.

Inntekter	Millioner kroner	%
Bergen kommune	187,8	71,7 %
Den norske kirke	26,4	10,1 %
Refusjoner og overføringer	22,7	8,7 %
Feste- og fornyelsesavgifter	16,0	6,1 %
Øvrige inntekter	9,2	3,5 %
Sum driftsinntekter	262,1	100,0 %

Samlede driftsutgifter er budsjettet til 262,1 millioner kroner.

Driftsutgifter	Millioner kroner	%
Lønn og sosiale utgifter	125,6	47,9 %
Kjøp av varer og tjenester	121,6	46,4 %
Refusjoner og overføringer	10,4	4,0 %
Tilskudd og gaver	4,4	1,7 %
Sum	262,0	100,0 %

Disposisjoner til/fra fond utgjør netto 0,2 millioner kroner. Merforbruk for Kirkeliv og administrasjon utgjør 1,4 millioner kroner, mens Gravplass har et mindreforbruk på 1,6 millioner kroner. Kirkebygg har balanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter.

Lønnsbudsjettet omfatter totalt 147,25 årsverk, som fordeler seg slik i forhold til arbeidssted / finansiering:

	Finansiering				
	Antall årsverk	Bergen kommune	DNK - tros- opplæring	DNK - kateketer, diakoner og proste- sekretær	Menighet
Menighetene	116,60	75,88	18,15	13,70	8,87
Kirkevergens administrasjon ex kirkebygg og gravplass	17,10	16,90		0,20	
Gravplass	11,10	11,10			
Kirkebygg	1,90	1,90			
Frikjøp tillitsvalgte	0,55	0,55			
Sum	147,25	106,33	18,15	13,90	8,87

Kirkeliv og administrasjon

Kirkeliv og administrasjon omfatter alle ansatte som BKF har arbeidsgiveransvar for i menighetene og kirkevergens administrasjon unntatt Kirkebygg og Gravplass (kirkeverge, kirkelivsavdeling, Kirketorg, HR, økonomi, administrasjon og IKT). I tillegg til lønnsutgifter inngår kjøp av varer og tjenester til drift av BKF sin virksomhet i menighetene og kirkevergens administrasjon, samt overføringer av ulike driftstilskudd fra BKF til menighetene.

I menighetene har vi ca 220 ansettelsesforhold fordelt på 116,6 årsverk. Det er verdt å merke seg at mange ansatte har flere stillinger, ofte i flere menigheter – det totale antall ansatte er ca 150.

Kirkevergens administrasjon omfatter 17,1 årsverk / 18 ansatte.

	Kirkeliv og administrasjon				
	Regnskap		Budsjett 2022		Budsjett- forslag 2023
	Regnskap 2021	Regnskap pr 31.10.22	Opprinnelig budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	
1. Driftsinntekter	- 122 944 642	- 100 457 442	- 123 291 223	- 123 045 223	- 131 392 843
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 602 915	- 374 330	- 550 000	- 550 000	- 550 000
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	- 19 657 061	- 16 314 459	- 19 597 834	- 19 897 834	- 20 065 546
1.4 Kalkulatoriske inntekter	- 46 384				
1.5 Tilskudd DNK/statlige tilskudd	- 26 669 518	- 19 353 600	- 25 980 000	- 25 215 000	- 26 365 600
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 75 502 325	- 64 415 053	- 77 163 388	- 77 382 388	- 84 411 697
1.7 Tilskudd fra fellesråd/meninghetsråd	- 466 439				
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
2. Driftsutgifter	124 015 579	103 215 818	126 468 235	123 749 535	134 887 756
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	98 774 572	82 107 220	102 272 359	97 299 659	113 478 056
2.2 Kjøp av varer og tjenester	18 239 040	16 945 280	18 202 876	20 296 876	16 381 700
2.3 Refusjoner/overføringer	7 932	- 10 196	700 000	700 000	638 000
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	46 384				
2.5 Tilskudd og gaver	6 947 651	4 173 513	5 293 000	5 453 000	4 390 000
3. Finans	- 2 084 414	- 3 389 370	- 1 500 000	- 1 500 000	- 2 050 000
3.1 Renteinntekter og utbytte	- 2 084 414	- 3 389 370	- 1 500 000	- 1 500 000	- 2 050 000
5. Interne finanstransaksjoner	1 013 477	434 049	- 1 677 012	795 688	- 1 444 913
5.2 Bruk av disposisjonsfond			- 1 500 032		- 1 444 913
5.3 Bruk av bundne fond	- 71 173	- 328 310	- 631 980	- 631 980	
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	1 084 650	762 359	455 000	1 427 668	
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Totalsum	0	- 196 946	0	0	0

Ca 84 % av totalt utgifter på området går til lønn og sosiale kostnader. Andelen øker fra 81% i 2022, primært på grunn av høye pensjonskostnader/økt lønnsvekst.

Tilskudd fra Bergen kommune finansierer stillingene til kirketjenere, kantorer/organister, administrasjonsledere/daglige ledere (delvis), frivillighetskonsulenter, noen diakonstillinger og ansatte i kirkevergens administrasjon. Lønn til ansatte i trosopplæringsstillinger dekkes av den årlige tildelingen til trosopplæring fra Dnk. Kateketer og noen 50 % diakonstillinger finansieres i hovedsak av også av midler fra Dnk. Flere menigheter finansierer selv 50 % diakonstilling.

I tillegg har mange menigheter egne ansatte der BKF har påtatt seg arbeidsgiveransvaret og får lønnsutgiftene refundert av menighetene. BKF har påtatt seg arbeidsgiveransvar og kjører lønn for 18 menigheter. De resterende 7 menighetene driver åpne barnehager og er pålagt å utbetale lønn fra samme organisatoriske enhet som mottar kommunale tilskudd til drift.

Posten «Kjøp av varer og tjenester» er i stor grad bundet opp til faste avtaler / forpliktelser som husleie, IKT, regnskapsføring og lovpålagt regnskapsrevisjon for BKF og menighetene, medlemskap i KA (arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter), Kopinor, gudstjenesteannonsering i Bergens Tidende og lignende.

Det er inngått ny rammeavtale om mellom Kirkerådet og regnskapsfører Aider. BKF vil vurdere overgang til denne i 2023, men det er foreløpig ikke avklart hvordan ny prisstruktur vil slå ut. Vi har foreløpig lagt til grunn om lag samme utgift som i budsjett 2022, men har håp om at dette kan reduseres ved ny avtale, og effektivisering av manuelle arbeidsprosesser.

Som nevnt i innledningen har vi redusert budsjettposten for brukerlisensene for programvare våre ansatte benytter, basert på beste estimat for hvordan behandlingen i Kirkerådet faller ut. Endelig beslutning kan slå begge veier, dvs ytterligere reduksjon eller noe mindre reduksjon enn vi har lagt til grunn.

Inntektene

Totale inntekter forventes å bli 133,4 millioner kroner (inkl. finansinntekter).

Budsjetterte finansinntekter fordeles i sin helhet til dette virksomhetsområdet. Vi har lagt et forsiktig anslag for renteinntektene til grunn, da investeringsbudsjettene for kirkebygg og gravplass legger opp til betydelig bruk av fondsmidler/bankinnskudd i 2023.

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter, 0,6 millioner kroner

Dette er brukerbetaling i forbindelse med kirkelige handlinger og utleie av kirkene.

Post 1.3 Refusjoner / overføringer, 20,1 millioner kroner

Lønnsrefusjon fra menighetene utgjør 7,4 millioner kroner (6,6 millioner i 2022) Også denne posten påvirkes av økt lønnsvekst og høye pensjonskostnader.

Den andre store posten er refusjon av sykepenger og foreldrepenger fra NAV. Basert på erfaringstall er denne posten satt til 3,0 millioner kroner.

Interne transaksjoner utgjør 9,3 millioner. Dette gjelder omfordeling av tilskudd mellom gravplass og administrasjon, dvs at gravplass dekker sin andel av lønns- og driftskostnader for kirkevergens administrasjon.

Post 1.5 Tilskudd fra Den norske kirke, 26,4 millioner kroner

9,9 millioner kroner er lønnstilskudd til kateketer og diakoner, samt administrativ støtte til prostene. Budsjettert lønn til disse stillingene utgjør 11,4 millioner kroner. Gjennom dialogen med Bjørgvin bispedømmekontor vedr. trosopplæringsmidlene for 2021 er vi gjort kjent med at underfinansierte kateketstillinger kan dekkes inn av

trosopplæringsmidler i dialog med de menighetene dette eventuelt gjelder. Vi har foreløpig ikke lagt dette inn i budsjettforslaget.

16,5 millioner kroner er trosopplæringstilskudd, og kr er 160.000 tilskudd til kirkemusikalsk arbeid (beløpet har vært uendret i en årrekke). Beløpet videregibetales i sin helhet til Bergen domkirke menighet.

Post 1.6 Rammeoverføringer / tilskudd fra egen kommune, 84,4 millioner kroner

Tilskuddene fra Bergen kommune er fordelt mellom Kirkeliv og administrasjon og Kirkebygg som tidligere.

Budsjettert pensjonspremie for 2023 er 5,99 % høyere lavere enn året før. Dette gir en forventet økning i tilskuddet på totalt 5,3 millioner – beløpet splittes på virksomhetsområdene, og utgjør 4,5 millioner for Kirkeliv og administrasjon.

I tillegg til rammebevilgninger budsjetterer vi med et tilskudd til Påskefestuken på kroner 158.000.

Utgiftene

Post 2.1 Lønn og sosiale utgifter, 113,5 millioner kroner

Lønnsbudsjettet øker totalt med 11 % fra opprinnelig budsjett for 2022. Som tidligere omtalt skyldes dette i hovedsak økt pensjonspremie og økt lønnsvekst.

Resterende årsverk i nedbemanningsprosessen skal realiseres gjennom naturlig avgang, og det antas at dette ikke skjer i 2023.

I tillegg til lønn til fast ansatte og vikarer ved sykefravær, permisjoner og vakanse, er det mange personer som lønnes på timebasis, for eksempel vikar for kirketjener og kantor i faste ansattes frihelger. Vi ser vikarbruken varierer mye mellom menighetene, og dette vil være et fokusområde i 2023. Budsjett 2023 er satt lik budsjett 2022, 1,4 millioner kroner

Utgiftene til AFP settes til kr 1.200.000, basert på erfaringstall fra 2022. BKF dekker hele kostnaden for personer mellom 62-64 år, mens vi er del av et utjevningsselskap i Bergen kommunale pensjonskasse for dem mellom 65-67 år.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester, 16,4 millioner kroner

Kjøp av varer og tjenester for Kirkeliv og administrasjon er sammensatt av en rekke små og store poster – i tabellen under lister vi opp noen «samleposter» og sammenligner med opprinnelig budsjett for 2022.

Samleposter	Budsjett 2023	Budsjett 2022
Regnskapsføring og revisjon	6 195 000	6 133 376
IKT, telefoni og kopimaskiner	4 391 000	6 336 000
Husleie og driftsutgifter Kirkens hus	1 576 200	1 563 500
"Faste" forpliktelser	1 390 000	1 360 000
Opplæring, møter og reiser	1 224 000	1 278 000
Personalforsikringer, HMS og velferd	513 000	530 000
Honorar til organistvikarer med enkeltpersonforetak	400 000	400 000
Kommunikasjon/informasjon	340 000	220 000
Driftsutgifter frivillighetsteam og ungdomsdiakoner	100 000	
Øvrige utgifter	252 500	382 000
Sum kjøp av varer og tjenester	16 381 700	18 202 876

Noen tilleggskommentarer:

- Husleie og driftsutgifter Kirkens hus gjelder virksomhetsområdets andel. Gravplass og kirkebygg på vegne av Bergen domkirke menighet dekker resten.
- «Faste forpliktelser» gjelder medlemskontingent til KA, avtale med Kopinor og Tono, samt gudstjenesteannonsering i Bergen Tidende.
- Opplæring, møter og reiser – hovedtyngden av budsjettmidlene settes av til Kirkeliv, kultur og diakoni til videreføring av den kompetanseutviklingsplanen er etablert i år. Alle faggrupper dekkes. Der det er naturlig koordineres opplæringstiltakene med Bjørgvin bispedømmekontor.
- Personalforsikringer, HMS og velferd
Vi øker satsingen på systematisk og forebyggende HMS-arbeid, denne budsjettposten øker derfor med kroner 75.000. Budsjetterte utgifter til personalsamlinger reduseres. I 2022 hadde vi to-dagers stiftssamling for alle ansatte i Bjørgvin bispedømme. I 2023 planlegges to «mindre» samlinger for alle BKF-ansatte.

Post 2.5 Tilskudd og gaver, 4,4 millioner kroner

Den del av trosopplæringstilskuddene som ikke går med til å dekke lønn og administrasjon (inkl brukerlisens lokalt skrivebord) overføres til menighetene, 1,8 millioner kroner. Dette er en reduksjon på ca 1 million kroner fra 2022. Igjen er det økte lønns- og pensjonskostnader som slår ut.

Driftstilskudd til menighetene utgjør 1,7 millioner kroner, tilsvarende 2022-tilskuddet økt opp med samme justering som BKF får fra Bergen kommune. Vi erstatter også de tidligere «julepengene» (kroner 150 pr ansatt) med et «velferdstilskudd» til sosiale aktiviteter i stabene på kroner 300 pr ansatt.

Andre tilskudd til menighetene utgjør 0,4 millioner kroner.

- BKF sitt kulturutvalg fordeler etter søknad kroner 200.000 til styrking av menighetenes kulturarbeid
- Tilskudd mottatt fra Bergen kommune (ref punkt 1.6) til Påskefest og tilskudd mottatt fra Dnk (ref. punkt 1.5) viderebetales til henholdsvis ulike menigheter etter søknad og Bergen domkirke menighet.
- «Pionerprisen» og «Frivillighetsprisen» (2 x kroner 25.000).

Vi foreslår å videreføre tilskuddene til Kirkens SOS, Kirkens Bymisjon, Kirkelig dialogsentor og KFUK/M St. Jakob med kr 100.000 til hver. I tillegg kommer kr 100.000 til Kultursenter Vest AS..

Kirkebygg

Området Kirkebygg omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av kirkebygg og uteområder rundt disse, kontorlokaler for menighetene og andre bygg, samt lønnsutgifter til kirkebyggsjef og rådgivere (1,9 årsverk / 4 ansatte).

Målet for driftsbudsjettet er at kirkebyggene våre skal forbli vakre signalbygg i teknisk god stand, samtidig som de skal fungere for all den aktiviteten vi fyller byggene våre med – alle ukedager.

De kommunale bevilgningene til drift er beholdt, men siden prisene generelt øker mer enn rammetilskuddet øker med, vil det bli begrensninger i hva vi får til, spesielt på planlagt vedlikehold.

	Kirkebygg				
	Regnskap		Budsjett 2022		Budsjettforslag 2023
	Regnskap 2021	Regnskap pr 31.10.22	Opprinnelig budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	
1. Driftsinntekter	- 43 043 780	- 39 332 507	- 43 562 243	- 54 504 243	- 46 653 182
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 443 668	- 286 560	- 592 000	- 592 000	- 342 000
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	- 966 332	- 764 910	- 425 400	- 425 400	- 1 880 480
1.4 Kalkulatoriske inntekter	- 64 058				
1.5 Tilskudd DNK/statlige tilskudd	- 295 034			- 1 000 000	
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 41 224 687	- 38 281 036	- 42 544 843	- 52 486 843	- 44 430 702
1.7 Tilskudd fra fellesråd/meninghetsråd					
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	- 50 000				
2. Driftsutgifter	41 434 437	40 800 552	42 562 243	53 704 243	46 653 182
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 966 547	1 560 623	1 934 495	1 934 495	2 147 560
2.2 Kjøp av varer og tjenester	39 377 254	38 932 656	40 277 748	51 419 748	44 045 622
2.3 Refusjoner/overføringer	- 8 422	18 655	350 000	350 000	460 000
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	64 058				
2.5 Tilskudd og gaver	35 000	288 617			
3. Finans	1 345	5 932	-	3 200 000	
3.1 Renteinntekter og utbytte	1 345	5 932		- 3 200 000	
5. Interne finanstransaksjoner	1 607 998	- 82 964	1 000 000	4 000 000	
5.2 Bruk av disposisjonsfond	- 120 295	- 82 964		- 200 000	
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	100 000				
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	1 628 293		1 000 000	4 200 000	
Totalsum	0	1 391 014	0	0	0

Inntektene

Totale inntekter forventes å bli 46,7 millioner kroner.

Inntektspostene for Kirkebygg sin del av driftsbudsjettet er i all hovedsak overføringer fra Bergen kommune, 44,3 millioner kroner.

Leieinntekter på 0,3 millioner kroner kommer fra utleie av presteboligen på Nygård og Sveitservillaen bak Birkeland kirke.

Refusjoner gjelder kostnadsrefusjon vedr Nykirken, samt forventet tilbakebetalt forsikringspremie fra Knif Forsikring. Forsikringsselskapet tilbakebetaler deler av overskuddet sitt til kundene.

Utgiftene

Totale utgifter forventes å bli 46,7 millioner kroner.

Hovedutgiftene er strøm, drift og renhold av bygg, akutt vedlikehold, planlagt vedlikehold, reparasjoner og service teknisk utstyr, samt husleieutgiftene til innleide menighetskontor og lønnsutgifter til kirkebyggsjef og rådgivere (orgel, jurist og ingeniør).

Strøm er både den største enkeltkostnaden, og den kostnaden det kanskje er knyttet størst usikkerhet til i 2023, ref. innledningen.

Det jobbes kontinuerlig med ulike strømsparingstiltak for at forbruket skal gå ned.

Dette er viktig – både av hensyn til fellesrådets økonomi, men også for å ivareta vårt ansvar for bærekraftig drift.

Drift av byggene (renhold, bygg-runder, brannvern, adgangskontroll, vakttelefon, service kirkeklokker, orgel og ventilasjon samt jevnlig vedlikehold) gjøres i hovedsak av Akasia kirke og gravplass. Oppgavene er definert i SLA-avtaler (SLA = Service Level Agreement). For budsjettåret utgjør dette 15,7 millioner kroner. Posten inkluderer også utvendig vedlikehold, kontroll, kosting og brøyting av utearealer i tilknytning til kirkebyggene.

Akutt og planlagt vedlikehold og service og vedlikehold av teknisk utstyr, ventilasjonsanlegg, orgler mv., er budsjettet med totalt 13,3 millioner kroner.

Vi har mange gamle kirkeklokker, ventilasjonsanlegg, innbruddsalarmer, brannalarmer, sikringsskap mv. Vi prøver å skifte noen hvert år. Likeledes har vi som mål at minst en kirke hvert år får kortleser istedenfor tradisjonelle nøkkellåser. Kort gir en langt bedre kontroll enn nøkler.

Budsjettinnspillene som kom fra menighetsrådene vil ofte komme i kategorien «planlagt vedlikehold». Her er det også lagt inn en del poster som er hentet fra registreringsprogrammet Lydia. I Lydia er det samlet innspill fra bygghyggere, brukere og andre. En oppsummering av menighetenes innspill følger vedlagt.

Gravplass

Området Gravplass ivaretar alle gravferdstjenester, forvaltning, drift og vedlikehold av gravplasser, kapell, krematorium og andre driftsbygg. Området har 11,3 årsverk / 14 ansatte.

Nivået på bevilgningen til driftsbudsjettet er som tidligere år med en økning på 1,0 millioner kroner til drift av nye felt på gravplassene. I tillegg holder inntekter fra avgiftene seg høyt. Dette er viktig for å opprettholde nivået på vedlikeholdet på gravplassene. Inntektene for metallgjenvinning settes på fond til nytt krematorium.

	Gravplass				
	Regnskap		Budsjett 2022		Budsjettforslag 2023
	Regnskap 2021	Regnskap pr 31.10.22	Opprinnelig budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	
1. Driftsinntekter	- 75 888 800	- 68 520 618	- 75 141 904	- 82 780 904	- 82 004 594
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	- 21 459 774	- 20 670 043	- 18 701 304	- 24 301 304	- 22 069 853
1.2 Salg av driftsmidler		8 310			
1.3 Refusjoner/overføring	- 887 300	- 855 841	- 642 600	- 642 600	- 771 120
1.4 Kalkulatoriske inntekter	- 64 058				
1.5 Tilskudd DNK/statlige tilskudd	- 244 600	- 139 917	- 165 000	- 165 000	- 165 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	- 53 233 068	- 46 846 508	- 55 633 000	- 57 672 000	- 58 998 621
1.7 Tilskudd fra fellesråd/meninghetsråd					
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
2. Driftsutgifter	71 673 893	62 285 401	74 691 904	76 730 904	80 398 082
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	8 353 045	7 295 957	9 072 357	9 072 357	9 947 808
2.2 Kjøp av varer og tjenester	54 284 134	47 438 915	56 615 060	58 654 060	61 126 128
2.3 Refusjoner/overføringer	8 972 657	7 550 530	9 004 487	9 004 487	9 324 146
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	64 058				
2.5 Tilskudd og gaver					
3. Finans	- 2 326	- 4 411		- 300 000	
3.1 Renteinntekter og utbytte	- 2 326	- 4 411		- 300 000	
5. Interne finanstransaksjoner	4 217 233		450 000	6 350 000	1 606 512
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	4 217 233		450 000	6 050 000	1 606 512
5.7 Overføring til investeringsregnskapet				300 000	
Totalsum	0	- 6 239 628	0	0	0

Inntektene

Totale inntekter er på 82,0 millioner kroner.

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter, 18,7 millioner kroner

Den største enkeltposten innenfor «egne inntekter» er festeavgifter (16,0 millioner kroner). Øvrige inntekter består av brukerbetaling for bruk av kapellene og for utenbysboende som selv må dekke kostnader knyttet til gravlegging og kremasjon når dette skjer i Bergen kommune, samt inntekter fra metallgjenvinning og noen leieinntekter.

Post 1.5 Statlige tilskudd

Vi mottar statlig tilskudd til stell av utenlandske krigsgraver; kroner 165.000.

Post 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune, 59,0 millioner kroner

Gravplassmidlene dekker ikke ønsket standard på gravplassene i Bergen. Det er derfor gledelig at Bergen kommune for 2023 har lagt inn en økning på kroner 1.000.000.

Seremonier og gravferdstjenester på gravplassene vil alltid bli prioritert først. Det legges både vekt på verdighet og tilgjengelighet på tidspunkt for seremoni, gravlegging og urnenedsettelse.

Utgiftene**Post 2.1 Lønn og sosiale utgifter 9,9 millioner kroner**

Dekker lønn og sosiale utgifter til gravplassjef, ansatte i gravplassmyndigheten, kantortjenesten i kapellene og rådgivere (jurist, økonom og landskap).

Gravplassmyndigheten har ansvar for all bestilling og saksbehandling for grav og gravferd, samt tilsyn med gravplassene og de enkelte graver og gravminner.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester, 61,1 millioner kroner

Driftsbudsjettet på gravplass er bundet opp i nødvendig ressursbruk til seremonier, bårerom, krematorium, gravlegging samt drift av grøntareal og bygg. Slått og avfallshåndtering er viktige for publikum som ferdes for gravplassene og blir prioritert innenfor driften. Sikkerhet på krematoriet og på bårerommene er også svært viktig

44,6 millioner kroner gjelder faste driftstjenester levert av Akasia kirke og gravplass knyttet til service, drift og vedlikehold av utomhusanlegg og bygninger, samt kapelltjeneste, gravferd og kremasjon. På samme måte som for kirkebygg-området er driftsoppgavene definert gjennom fastlagte SLA-avtaler.

På grunn av redusert investeringsbudsjett er det nødvendig å få gjennomført akutt og planlagt vedlikehold på bygg som nå må holde lenger enn det som det lå an til i opprinnelige planene. Det må tilrettelegges for midlertidig lager av maskiner på to gravplasser. Krematoriet har en løpende vedlikeholdsplan og denne følges i 2023, med filterbytte som den største utgiften.

Kapellene har beskjedent planlagt vedlikehold syklus, men med unntak av Øvstun kapell så er etterslepet så stort at dette blir investeringsprosjekter.

For gravferdestenestene er det flere endringer i tillegg til prisjustering. Krematorietjenestene må styrkes på grunn av økt antall kremasjoner, det utvides med en halv stilling på krematoriet.

For landskapstjenestene økes SLA-tjenestene med helårsvirkning på ukentlig vedlikehold på navnet minnelund på Møllendal og noen familiegraver og løpemeter hekk.

Den høyeste enkeltsummen gjelder ny oppgaven med kontroll av gravminner som vil koste 300 000 kroner neste år. Dette er en lovpålagt oppgave som det er viktig å håndtere rutinemessig, for å hindre skader på dem som ferdes på gravplassene.

Det gjennomføres årlig mange vedlikeholdsoppgaver og en har kunnet snu en trend, der en før kun fikk rettet få feil blir nå mange feil og mangler løst fortløpende. Vi ser dette særlig på reparasjon av vannposter.

Det er økte utgifter til kommunale avgifter på grunn av at en nå har vannmålerne på plass, det er pålagt å ha dette for å unngå at en sløser med vannet. Vi må vi ta samfunnsansvaret og sikre at det ikke blir lekkasjer.

Vedlikeholdet følges opp med vedlikeholdsplaner og tilstandsanalyser.

Det er kommet innspill fra Salhus menighet på at det er ønskelig med en utvidelse av veien langs gravplassen. Denne vil bli utredet neste år. Videre ønsker Arna menighetsråd at det tilrettelegges for gjennomgang fra stasjonen til Arna kyrkje. Dette settes også opp som en oppgave for å avklare mulighetene. Dersom det blir aktuelt med tiltak vil dette bli på investeringsbudsjettet.

Investeringsbudsjett

Som nevnt i innledningen er rammetilskuddene til både kirkebygg og gravplass i halvert i byrådets budsjettforslag. Denne høsten er det derfor enda viktigere enn tidligere at det folkevalgte fellestrådet gir signaler om hva som skal prioriteres opp og ned i investeringsbudsjettene.

Selv om vi håper å få tilbake en del av nedskjæringene, må vi foreløpig planlegge i forhold til byrådets budsjettforslag både i 2023-budsjettet og i langtidsplanen. Kirkevergen kommer her med forslag til prioriteringer, men fellestrådet kan gjennom sine føringer og vedtak omdisponere..

Tabellen under viser hovedtallene i budsjettforslaget:

	Totalt					
	Regnskap		Budsjett 2022			Budsjettforslag 2023
	Regnskap 2021	Regnskap 31.10.2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022 (oktober)	Revidert budsjett 2022 (desember)	
Investeringsbudsjett 2023						
Investeringer i anleggsmidler	81 819 812	79 243 529	123 750 000	95 840 546	96 440 546	153 900 000
Moms generell komp.ordn.inv.	19 630 233	19 523 415			23 000 000	
Avsetninger	30 680 618	5 000 000		21 635 000	26 888 000	522 068
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	132 130 663	103 766 944	123 750 000	117 475 546	146 328 546	154 422 068
Finansiert slik:						
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	- 652 239	- 697 061		- 700 000	- 700 000	
Refusjoner	- 19 630 233	- 20 299 235		- 1 300 000	- 24 500 000	
Tilskudd til investeringer	- 94 364 497	- 82 995 562	-103 050 000	-103 005 000	- 107 035 000	- 72 550 000
Salg av aksjer/mottatte avdrag på lån	- 984					- 522 068
Sum eksternt finansiering	- 114 647 953	- 103 991 858	-103 050 000	- 105 005 000	- 132 235 000	- 73 072 068
Overført fra driftsregnskapet	- 1 628 293		- 1 000 000	- 4 500 000	- 5 500 000	
Bruk av avsetninger	- 15 854 417		- 19 700 000	- 7 970 546	- 8 593 546	- 81 350 000
Bruk av tidligere års udisponert	- 17 482 710		- 20 700 000	- 12 470 546	- 14 093 546	- 81 350 000
SUM FINANSIERING	- 132 130 663	- 103 991 858	-123 750 000	- 117 475 546	- 146 328 546	- 154 422 068
Udekket/udisponert	-	- 224 914	-	-	-	-

Som det fremgår er mer enn halvparten av planlagte investeringer finansiert med fondsmidler (81,4 millioner kroner) i 2023. 40,5 millioner gjelder neste års store prosjekt – Sædalen kirke.

Halvparten av ansvarlig lån gitt til Kirkepartner AS skal tilbakebetales i desember 2023. Avdragsbeløpet settes på fond for å finansiere fremtidige IKT-investeringer.

Budsjettforslaget fordeler seg slik mellom de ulike rapporteringsområdene:

Investeringsbudsjett 2023	Middelalder- kirker	Nye kirker	Rehabili- tering	Sum kirkebygg	Gravplass	Sum
Investeringer i anleggsmidler	20 400 000	44 500 000	29 750 000	94 650 000	59 250 000	153 900 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	20 400 000	44 500 000	29 750 000	94 650 000	59 250 000	153 900 000
Finansiert slik:						
Tilskudd til investeringer Bergen kommune	20 900 000		25 000 000	45 900 000	25 800 000	71 700 000
Tilskudd til investeringer staten	500 000	50 000	300 000	850 000		850 000
Sum ekstern finansiering	21 400 000	50 000	25 300 000	46 750 000	25 800 000	72 550 000
Overført fra driftsregnskapet						-
Bruk av avsetninger	-1 000 000	44 450 000	4 450 000	47 900 000	33 450 000	81 350 000
Bruk av tidligere års udisponert	-1 000 000	44 450 000	4 450 000	47 900 000	33 450 000	81 350 000
SUM FINANSIERING	20 400 000	44 500 000	29 750 000	94 650 000	59 250 000	153 900 000
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-

Kirkebygg

Kirkebevaringsprogrammet

Vi kjenner foreløpig ikke hvilke tilskudd som vil komme fra staten - og når de vil komme. Ministeren med ansvar for kirkesaker har antydnet at kirkebevaringsprogrammet kommer i virksomhet fra 2024, med en forsiktig start og gradvis opptrapping. Regelverket for dette kommer i 2024, både hva en kan søke til, når en kan søke og hvor stor mye en må yte i egenandel. Det er derfor ikke lagt inn midler fra staten via riksantikvaren i 2023-budsjettet.

Øremerkede tilskuddsmidler

Det lyses stadig ut øremerkede tilskuddsmidler, men vi vet sjelden når de blir lyst ut, og hvilke prosjekt som kan få støtte.

Tidligere i høst lyste forsikringsselskapet KNIF ut midler til brannsentraler og rørinspeksjoner (60% tilskudd til prosjekter innenfor gitte grenser). Vi søkte om midler der vi ser at vi har behov for rørinspeksjon eller utskifting av brannsentraler – fikk tilsagn på støtte på 888.000,- under forutsetning av at vi selv stiller med kr 592.000.

Forrige uke lyste kirkerådet ut midler til utskifting av utelys til LED; 80% av utgiftene innenfor gitte grenser blir betalt av kirkerådet. Vi jobber med å avdekke hvor det er behov for så å søke. Her er det begrensede midler, søknader blir godkjent fortløpende inntil potten er brukt opp.

Eventuelle prosjekter som finansieres av denne type tilskudd vil bli tatt inn i revidert budsjett 2023.

MIDDELALDERKIRKER	2 023
Inntekter	
Negativ saldo fra 2022	- 1 000 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)	20 900 000
Rentekompensasjon	500 000
Sum	20 400 000
Utgifter	
Mariakirken	2 000 000
Domkirken/Korskirken rehabilitering	18 400 000
Sum	20 400 000

1.februar 2023 stenger Korskirken, målet er å åpne kirken igjen i desember 2024. De to årene skal det foregå innvendig rehabilitering, med utskifting av elektrisk anlegg, rehabilitering av mur og tre, nye lyssystem, tilpasning av kirkerommet til de aktivitetene som foregår der.

Samtidig skal også Korskirkegården rehabiliteres.

Mens hoveddelen av Korskirken er stengt, vil det lille kapellet vært åpent, samtidig som vi vil montere en brakke ved siden av, slik at Bymisjonen kan ha en kontinuerlig tilstedeværelse i området.

Når Korskirken er ferdig rehabilitert, er det innvendig rehabilitering av Domkirken som står for tur. En del arbeid er gjort der allerede, og noe vil bli gjort også i kommende år.

Fana kirke trenger ny drenering. Der holder vi på med prosjektering og søknader om tillatelse. Utførelsen vil skje når vi får delfinansiering fra kirkebevaringsprogrammet.

Mariakirken må rekalkes.

NYE KIRKER (fellesrådets andel)	2 023
Inntekter	
Haukås kirke, hentet fra fond	1 000 000
Birkeland kirke - utvidelse, hentet fra fond	1 000 000
Sædalen kirke, hentet fra fond	38 000 000
Sædalen kirke, Enova-støtte	50 000
Hentet fra investeringsfond renter	3 200 000
Orgelprosjekt Nygård, hentet fra fond	1 250 000
Sum	44 500 000
Utgifter	
Sædalen nærkirke, nytt kirkebygg	40 500 000
Birkeland kirke, utvidelse/tilbygg	1 000 000
Haukås kirke (bygging), BKF's andel av kostnader	1 000 000
Orgelprosjekt Nygård	1 500 000
Reserve	500 000
Sum	44 500 000

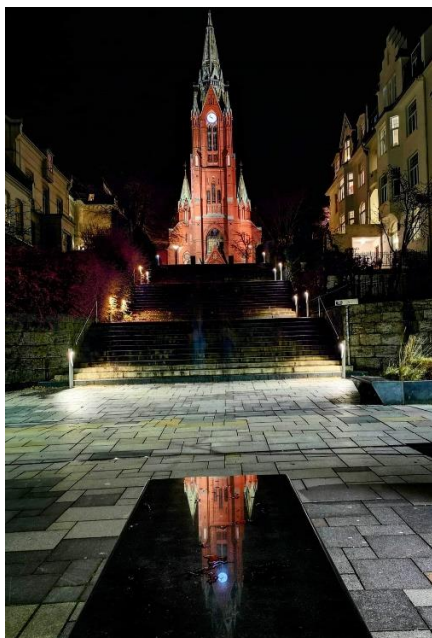
I Sædalen vil det pågå byggearbeider hele året. Kirken forventes ferdig våren 2024.

På Haukås forventer vi godkjent reguleringsplan før valget 2023. Med økte priser, har vi ikke nok penger avsatt til formålet, så vi vil måtte be om mer penger.

I Birkeland holder vi på å forberede reguleringsplanarbeid for tilbygg til kirken. Reguleringsplanen planlegges satt ut til konkurranse i 2023.

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERK.)	2 023
Inntekter	
Negativ saldo fra forrige år	- 5 000 000
Investeringsmidler - kirker	13 400 000
Ekstramidler Johanneskirken - rehabilitering	11 600 000
Johanneskirken - overførte midler fra 2022	8 300 000
Slettebakken - overførte midler fra 2022	500 000
Nygård - overførte midler fra 2022	300 000
Orgelrehabilitering - overførte midler fra 2022	350 000
Rentekompensasjon	300 000
Sum	29 750 000
Utgifter	2 023
Rehabilitering kirker	27 700 000
Johanneskirken rehabilitering	19 900 000
Søreide kirke, 50 års jubileum	300 000
Fridalen - slutføring tak	3 000 000
Ytre Arna - HMS-tiltak (gjerde)	500 000
Salhus kirke, rehabilitering	2 000 000
Kirkedører	200 000
Åsane kirke, nytt tak på ungdomsavdeling	800 000
Slettebakken kirke - fullføre tak	500 000
Nygård kirke - fullføre prosjekt	300 000
Reserve	200 000
Orgelrehabilitering (BKF's andel)	1 350 000
Årstad	1 000 000
Slutføring St. Markus	350 000
ENØK	
Universell utforming	700 000
Rullestolramper Nykirken, løfteplattform Salhus	700 000
Reserve	-
Sum	29 750 000

Johanneskirken

Både Riksantikvaren og byantikvaren karakteriserer Johanneskirken som et av de viktigste nygotiske kirkebyggene i Norge. Samtidig har bygget hatt en utfordrende historie, med hyppige rehabiliteringer, ikke alle like vellykkede.

Når vi nå skal i gang med en ny stor rehabilitering av murverk, kobber, vinduer, elektro m.m., gjør vi først et grundig prosjekteringsarbeid, sammen med en rekke innleide konsulenter, spesialister innenfor ulike fagområder. Riksantikvaren ønsker at vi skal ha et 100 års perspektiv på arbeidet som skal utføres.

De store byggearbeidene vil først starte opp når alle valg av rehabiliteringsmetoder og materialer er valgt og sikret, og Riksantikvaren har gitt sin tilslutning til valgene som er gjort.

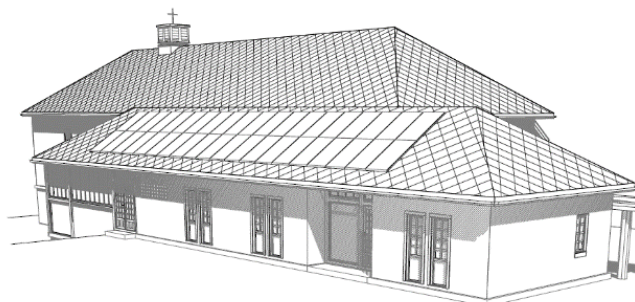
I tillegg til de avsatte kommunale midlene, vil vi arbeide for å få støtte fra det kommende statlige kirkebevaringsprogrammet.

Søreide kirke, klokketårn

Under prosjektering. Utførelse er planlagt finansiert i 2024, så sant vi ikke får tildelt flere midler i 2023.

Fridalen, slutføring tak

Kirketaket blir ferdig i høst (i tillegg er bygget malt). Taket på kontordelen er planlagt startet opp i januar 2024. Byggesaksavdelingen behandler byggesaken om solceller. Til dem trenger vi også finansiering.

Perspektiv

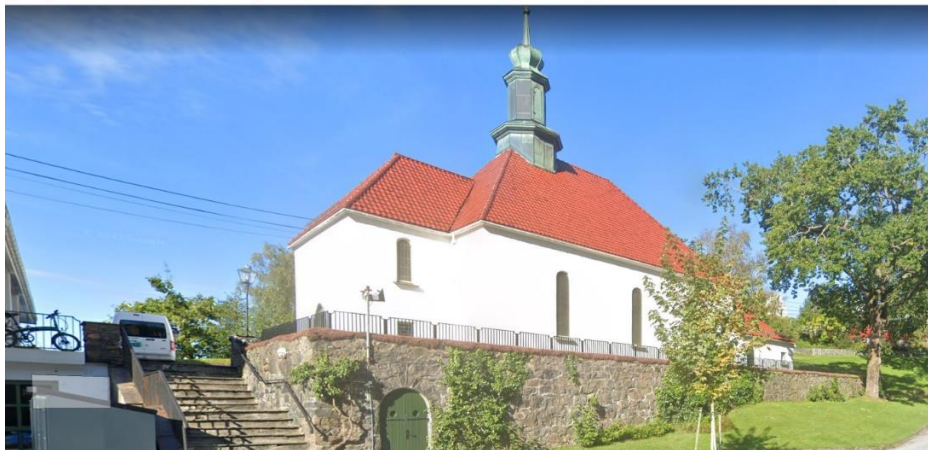
Ytre Arna – sikringsgjerde

Menigheten i Ytre Arna er engstelig for sikkerheten til barna. Eksisterende gelender er ikke etter forskriftene. Søknad om godkjenning er sendt inn. På oversiden av kirken (bilde under) er gjerdet svært dårlig, men der er det ikke fare for skader på samme måte, så vi må vurdere om dette må vente.

Salhus kirke

I Salhus må det settes i gang ulike tiltak for å sikre en god inneluft, dette anses som et HMS-tiltak (vi har måttet fjerne sopp i kirkerommet). I tillegg skal det komme en løsning for å lette en universell

tilkomst til kirken, enten ved hjelp av løfteplattform eller endret HC-parkering. Hvilken løsning som blir valgt vil komme som et resultat av møter med biskop og fylkeskommune, i samråd med menighetsrådet. Heisen trenger godkjenning fra biskop etter uttalelse fra fylkeskommunen.

Åsane kirke

Det flate taket på ungdomsavdelingen er helt utslitt, og må skiftes for å unngå store følgeskader. Arbeidet er prosjektert i 2022, utførelse skjer i 2023.

Nygård kirke

Midler avsatt 2022 i forbindelse med 50-årsjubileum benyttes i 2023.

ENØK

Det er ikke satt av midler til ENØK-tiltak i budsjettet.

Fellesrådet har vedtatt at det skal brukes minst 1 million kroner pr år i ENØK-satsing. I kirkevergens opprinnelige planer var satsingen langt større enn dette. I 2022 vi fått på plass bergvarme i Sælen, isolering av tak i Slettebakken, kontrakt om solceller og bergvarme i Sædalen, planlegging av bergvarme i Korskirken m.m.).

For årene som kommer er det vanskeligere å finne rom til en så stor satsing på ENØK som ønskelig dersom ikke kommunen øker investeringsrammen, eventuelt at midler fra andre kilder kan komme inn og supplere de kommunale midlene. Samtidig vet vi ikke om vi får strømstøtte senere år på samme måte som vi har fått i år, så dette er noe vi sammen må vurdere hvordan vi håndterer.

Universell utforming

Her er det fremdeles en del prosjekter i kø. I 2023 er planene å få rullestolrampe i Domkirken og i Nykirken, i tillegg til løfteplattform i Salhus.

Gravplass

I byrådetts budsjettforslag er det en stor reduksjon i investeringsbudsjettet på Gravplass. Rammebevilgningen er halvert for 2023. Den årlige opptrappingen som hittil har vært på 4 millioner kroner pr år er redusert til 2 millioner kroner.

Kirkevergen arbeider med å få styrket budsjettet ved å vise til de virkningen kuttet vil få, særlig er det satsningen på de navnete minnelundene som står i fare. De reduserte inntektene får stor betydning for planene fremover, men prosjektene som er planlagt i 2023 kan gjennomføres som planlagt ved bruk av fond.

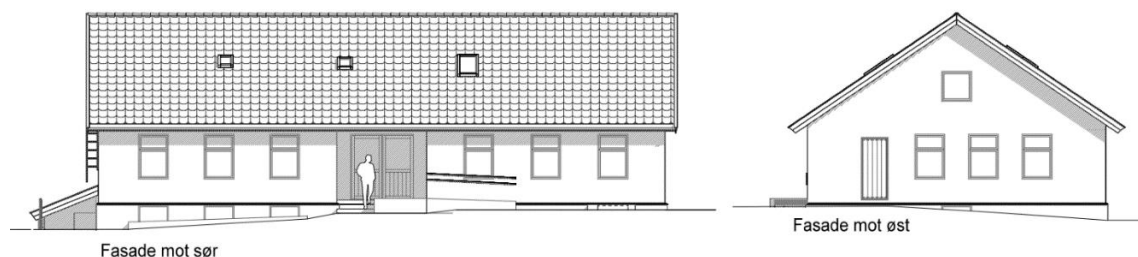
GRAVPLASS	2023
Investeringsmidler - rammetilskudd	25 800 000
Investeringsmidler - fra fond Solheim	11 000 000
Ekstra fra driftsfond til tak Møllendal driftsbygg /trapper Solheim	3 000 000
Fra fond - Krematorium	500 000
Ekstra fra fond til urnegraver Loddefjord og Fyllingsdalen gp	18 950 000
SUM	59 250 000
Bygg og krematorium	5 550 000
Forprosjekt - gravplassbygg (Alle år fom 2023)	500 000
Møllendal driftsbygg - Tak	3 000 000
Solheim kapell prosjektering skallsikring	50 000
Driftsbygg og lagerplass (Solheim og Møllendal)	1 500 000
Krematorium - Utredning	500 000
Anlegg	53 700 000
Nyanlegg og utvidelser	29 000 000
Fyllingsdalen gravplass - utvidelse	29 000 000
Navnet minnelund	200 000
Fana ny NML	200 000
Rehabilitering gravplasser inkl. graver, UU	24 200 000
Forprosjekt - gravplasser og NML (Alle år)	500 000
Fana kirkegård - rehabilitering	4 000 000
Gravdalspollen gravplass - rehab. gravfelt og avfallsløsning	1 000 000
Loddefjord gravplass - støyskjerm	1 800 000
Loddefjord gravplass - urnegraver LO.N20 (2024)	3 000 000
Møllendal gravplass - rehabilitering - murer/gjerder	1 400 000
Solheim gravplass - mur	11 000 000
Øvstun gravplass - urnegraver ØV.G30 (2024)	1 500 000
Andre tiltak	300 000
Etablere GIS på gravplassene	300 000
SUM	59 250 000

Bygg og krematorium

Det settes av 500 000 kroner til forprosjekt gravplassbygg, og 50 000 kroner til utredning av skallsikring på Solheim kapell, samt 500 000 kroner på utredning av Møllendal kapell.

Disse budsjettpostene er viktige arbeidsredskap for å beregne fremtidige kostnader både på oppgaver som skal løses innenfor den bevilgede rammen og for å avklare hva som en eventuelt må ha ekstra bevilgning for å kunne løse. Det settes av en mindre sum for reparasjon av eldre driftsbygg på Møllendal og Solheim gravplasser.

Rehabilitering eller nybygg av Møllendal driftsbygg har vært utredet. I tråd med Byantikvarens anbefaling og det vi anses som lavest miljøbelastning velger vi å beholde bygget. På bakgrunn av det må taket og deler av loftsetasjen rehabiliteres og det avsettes budsjettmidler til det i 2023 og 2024.

Nyanlegg og utvidelser

Hovedprosjektet i 2023 er driftsbygg og driftsplass samt utvidelse av Fyllingsdalen gravplass. Det vil bli brukt betydelige budsjettmidler på disse prosjektene. Det er helt nødvendig da det snart er mangel på urnegraver og det hverken er hensiktsmessig driftsplass eller driftsbygg.

Navnet minnelund:

Det settes kun av budsjettmidler til etterarbeid på minnelunden på Fana kirkegård. Øvrig satsning på minnelunder må legges i bero i 2023.

Rehabilitering av gravplasser og tilrettelegging av graver

Det settes av 500 000 kroner til forprosjekt gravplassbygg. Det skal bidra til å avklare behovene fremover.

Av prosjekter er det satt av 4 000 000 kroner til rehabilitering av Fana kirkegård. Dette er nødvendig for nye urnegraver og tilrettelegging av arealet ved navnet minnelund på Fana.

På Gravdalspollen gravplass er det store problem med overflatevann på flere gravfelt og det må tilrettelegges for kistegraver.

Støyskjermen på Loddefjord forventes å kunne rettes i 2023. Det er inngått kontrakt og en venter på at søknadsprosessen skal bli ferdig.

På Loddefjord gravplass er det knapt med urnegraver, men på de tilgjengelige urnefeltene er det dårlig jordsmonn og lite eller ingen drenering. Det settes av midler til å rehabilitere del av gravfeltet N00.

På Møllendal gravplass er det gjennomført til dels store tiltak, disse fortsetter inn i 2023. Det blir høyere kostnader enn en forutså tidligere fordi murene på gravplassene er for svake til å kunne grave ned til kummene. Det er derfor behov for større sikringstiltak. Midler fra revidert budsjett legges inn på dette prosjektet. Bilde fra sikring av mur på Møllendal november

2022. Og arbeidsbilde fra arbeid med rør i grunnen.

Det arbeides med å prosjektere rehabilitering av muren langs Fjøsangerveien og det må settes av midler til denne på budsjettet. Det er imidlertid mye om må avklares før arbeidene kan starte og det er ikke garanti for oppstart i 2023. Dette blir et samarbeidsprosjekt mellom mange offentlige aktører som har ansvar for trær, veilys, overflatevann og veg. Det må også tas hensyn til kulturminnene.

På Øvsttun gravplass vil det også snart bli mangel på urnegraver og på bakgrunn av det må det tilrettelegges et mindre urnefelt.

For at fremtidig planlegging skal bli god vil vi gjennomføre GIS prosjektet, det borger for fremtidig kvalitet på drift og utvikling av gravplassene (GIS = geografisk informasjonssystem).

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar driftsbudsjett for 2023, med en total utgiftsramme på 261,9 millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene pr virksomhetsområde slik det er presentert i fremlagt budsjettoppstillinger.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar investeringsbudsjettet for 2022, med en total utgiftsramme på 154,4 millioner kroner. Kirkevergen gis fullmakt til å omdisponere budsjettet innenfor hovedpostene Gravplass, Middelalderkirker, Rehabilitering kirkebygg, Nyinvesteringer kirke og Kirkelig virksomhet og administrasjon.

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettet under forutsetning av at Bystyret vedtar budsjettet slik dette er fremlagt i Byrådets budsjettinnstilling.

BUDSJETT 2023

kirkebyggetvalg og AU

Menighet

	Innspill fra menighetsråd	Innspill via Lydia	Planlagt ordnet 2022	Vurderes planl. vedl. 2023	Menighetsrådsansvar	Planl. tatt ved akutt behov	Investering 2023	Med i økonomiplanen	Utsatt til senere	ENØK-innspill	Kommentar
Arna	Tilkomst til kirke/kirkegård via ny trapp	x									
Arna	Reparasjon skifertak	x	x					x			Behandles i gravplassbudsjettet står på budsjett 2027
Arna	ENØK-tiltak kirka - tette vinduer	x	x							x	
Arna	Alarmanlegg	x				x					
Arna	Inngangskontroll	x				x					
Arna	Lekkasje i kyrkjerom og prestesakristi	x	x								utført
Arna	Kyrkjestova, utvendig maling og ENØK-tiltak	x		x							
Arna	Takvam kapell, utvendig maling, restarbeid	x		x							
Arna	Merking av parkeringsplasser	x		x							
BDM-Johanneskirken	Nytt teppe	x					x				Må koordineres med øvrig rehab.
BDM-Johanneskirken	Sandkasse til lys ved sidealter	x			x						
BDM-Johanneskirken	Oppgradering av sakristi	x		x							
BDM-Johanneskirken	Oppbevaring av messehogler	x		x							
BDM-Johanneskirken	Skap til prestekjoler/stolaer	x		x							
BDM-Johanneskirken	Restaurering av orgel i tverrskip	x			x						
BDM-Johanneskirken	Innvendig rehabilitering	x						x			
BDM-Johanneskirken	Ny innbruddsalarm	x						x			
BDM-Johanneskirken	Nedløp og renner må oppgraderes	x						x			
BDM -Domkirken	Nytt kororgel	x			x						
BDM -Domkirken	Sidealter	x						x			vurderes ved innvendig rehab
BDM -Domkirken	Ny kirkeløper	x						x			vurderes ved innvendig rehab
BDM-Mariakirken	Barnealter	x						x			vurderes ved innvendig rehab
BDM - Nykirken	Nytt orgel	x							x		
BDM - Nykirken	Oppgradering kjelleren i Nykirken	x							x		
BDM - Nykirken	Rullestolrampe til inngangsparti	x					x				
BDM - Nykirken	Ødelagte heller i inngangsparti	x							x		
BDM-St.Jakob	Diverse dører og vinduer trenger rehab	x		x							

BUDSJETT 2023

kirkebyggutvalg og AU

		Innspill fra menighetsråd	Innspill via Lydia	Planlagt ordnet 2022	Vurderes planl. vedl. 2023	Menighetsrådsansvar	Planl. tatt ved akutt behov	Investering 2023	Med i økonomiplanen	Utsatt til senere	ENØK-innspill	Kommentar
Menighet	Budsjettinnspill											
Ytre Arna	Gjerde rundt kirka	x	x					x				søknad sendt
Ytre Arna	Toaletter bårhus må oppgraderes	x		x								
Ytre Arna	varmekabler i bårhus	x							x			
Ytre Arna	Flikking/maling inne i kirka	x							x			
Ytre Arna	Slipe kirkegulv og ny kirkeløper	x	x	x								
Årstad	Oppgradering/rehabilitering orgel	x					x					lokal medfinansiering
Årstad	Oppgradering minikjøkken i kirka	x	x	x								
Årstad	Redskapsbod ute	x	x						x			Utredet mulighetene
Årstad	Reparasjon av utelys (feil i de fleste lampene)	x							x			lager midlertidig løsning
Årstad	Puter til å ha i ryggen	x	x			x						
Årstad	Ny brannsentral		x	x						x		
Årstad	Ny innbruddsalarm		x				x					
Åsane	Haukås nærkirke	x							x			Arbeid pågår
Åsane	Flere kontorplasser	x								x		Må se på ulike muligheter
Åsane	Skilting rundt Åsane kirke	x		x								Bestilt
Åsane	Nye salmebøker i Åsane gamle kirke	x								x		
Åsane	Nytt tak ungdomsavdeling		x				x					
Åsane	Saltutslag tegl		x							x		
Åsane	HC-rampe korparti		x							x		
Åsane - Åsane gamle	Maling innendørs		x							x		
Åsane - Åsane gamle	Sliping av gulv		x	x								Er godkjent fra biskop

DEN NORSKE KIRKE

BKF Gravplass

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Inghild Hareide Hansen	82	20/06969-15	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	69/22	14.12.2022

Avslutning av BKF's ansvar for systemeierskap for gravplass i digitaliseringsorganiserings til Den norske kirke

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråd tok på seg oppgaven å være systemeier for gravplassadministrasjon i digitaliseringsorganiserings til Den norske kirke den 9.12.2020 i sak 67/20 Systemeierskap Gravplass for Den norske kirke BKF med følgende vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd sier ja til å være systemeier for Gravplass på vegne av Den norske kirke. Systemeierskapet forutsetter en fullfinansiering fra Den norske kirke.

I den tiden som har gått siden 2020 har det vært vanskelig for Bergen kirkelige fellesråd å operasjonalisere oppgaven. Ledergruppen i BKF har vært skeptisk til å gjøre en fast ansettelse i BKF, uten at det forelå faste skriftlige avtaler med kirkerådet. Denne forankringen har vi ikke lykkes med å få.

I mellomtiden har KA engasjert seg i oppgaven og har ønsket å ta mer ansvar. KA fikk høsten 2021 mandat fra sine medlemmer til å ta mer ansvar på digitaliseringsområdet og gav medlemmene, på frivillig basis, mulighet til å innbetale kontingent med følgende formål sitert fra KAs rundskriv «Den spleiseløsningen som nå lanseres via KA omfatter fellesløsninger/fagsystemer for de kirkelige fellesråd. Vi ser viktigheten av å samordne og koordinere beste praksis, utvikle felles rutiner og sette krav til løsningene som kreves»

Pr oktober 2022 hadde 200 av 348 fellesråd betalt sin del, og KA har sagt klart fra at de ønsker å ta på seg dette systemansvaret. Administrasjonen i BKF har i samråd med fellesråds leder og nestleder kommet frem til at det er mest hensiktsmessig at oppgaven løses av KA og har meldt fra om dette til Digitaliseringstyret i Den norske kirke. Endringen er forankret i Kirkerådets administrasjon.

Siden systemansvaret er vedtatt i fellesrådet vedtas også avslutningen av engasjementet i rådet.

Det presiseres at BKF fortsatt vil være såkalt «områdeleder» for gravplass og bidra med kunnskap og erfaring til felles beste i digitaliseringsarbeidet.

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd har behandlet saken i møte 29.11.2022
sak 83/22

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd avslutter sitt engasjement som systemeier for Gravplass på vegne av Den norske kirke

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd avslutter sitt engasjement som systemeier for Gravplass på vegne av Den norske kirke

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Svanes	021	20/00823-21	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	70/22	14.12.2022

Verdi- og måldokument 2023-2024

Vedlegg:

VM dok 2023-2024

Saksframlegg

Se vedlagt Verdi- og måldokument.

Dokumentet er bygget opp med en overordnet del som har et langsiktig perspektiv, og en del som beskriver mål og prioriteringer for hver avdeling for 2023-2024.

De overordnede målene er:

- 1) Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn
- 2) Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt
- 3) kirken skal være inkluderende og åpen
- 4) Kirken skal være oppdatert og effektiv
- 5) Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FNs bærekraftsmål

Fellesrådet har i tidligere møte drøftet målene og prioriterte satsingsområder for de neste årene. Ut fra denne diskusjoner, samt en «høringsrunde» i menighetene, er følgende satsinger prioritert for 2023 -2024:

Diakoni – fordi det er gjennom kirkens diakonale omsorgsarbeid at vi kommer i kontakt med sårbare grupper og kan tilby fellesskap og aktiviteter. På den måten kan vi motvirke utenforskap og ensomhet og skape tilhørighet og trygghet.

Frivillighet - fordi frivilligheten er en døråpner til fellesskapene våre, der mennesker kan delta med seg selv og bety noe for andre. Frivilligheten er en arena for læring og mestring som motvirker ensomhet og utenforskap. Den mobiliserer til deltakelse i samfunnet og er en viktig mekanisme for et aktivt og levende demokrati. I tillegg bidrar frivillige med et stort omfang av arbeid, slik at kirken kan være mer for flere, både individuelt og i samfunnet.

Synlighet – fordi det er avgjørende for rekruttering til deltakelse og medlemskap og til å velge kirkelig dåp, konfirmasjon, vielse mm. Vi må jobbe med nye digitale verktøy og plattformer for å gjøre kirken og kirkens budskap kjent for flere.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar fremlagte verdi- og måldokument for 2023-2024

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

KIRKEN I BERGEN VERDI- OG MÅLDOKUMENT 2023-2024

Aksjon dåp 2021
Drop-in-dåp i Mariakirken
Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Innhold

En relevant kirke	3
Visjon og verdier for kirken i Bergen	4
Forankring og føringer	5
Kirken og kommunen	6
Byrådets politiske plattform	7
Mål og strategier	8
Strategisk fokus 2023-2024.....	10
Fellesrådets oppdrag og rolle	11
Organisering av BKF	11
Organisasjonskart	12
Mål - virksomhetene	13
Kirkeliv, kultur og diakoni	13
Kirkebyggforvaltning	15
Gravplassmyndighet og -forvaltning.....	18
Stabsområdene	21
HR-avdelingen	21
Administrasjonsavdelingen	22
Økonomi.....	24
Kommunikasjon	25

En relevant kirke

Kirken i Bergen er synlig og til stede i lokalmiljøene både til hverdag og fest, i sorg og glede. Viktige livshendelser som dåp, konfirmasjon, vielser og begravelser feires og markeres i kirker og menighetshus, og skaper minner og rammer rundt menneskers liv. Kirkebyggene gir gjennom dette en tilknytning til det evige og til slektene som har gått foran, og de fremstår som landemerker og symbol på lokal identitet og tilhørighet. På samme måte representerer gravplassene varige og vakre omgivelser for sorg og lengsel, minner og ettertanke. Bergen kirkelige fellesråd (BKF) jobber kontinuerlig gjennom nybygging, rehabilitering og vedlikehold for at både kirkebygg og gravplasser skal fremstå som verdige og vakre elementer i lokalmiljøene.

Kirkene blir brukt hele uken, men det er gudstjenesten om søndagen som er selve «pulsslaget» i menighetenes aktivitet. Her samles menigheten om ord og sakramenter, og trosfellesskapet bygges og næres gjennom liturgi, bønn og musikk som minner oss om Guds godhet og nærvær. Resten av uken brukes kirkene som kulturhus, seremonirom og sosialt møtested, og menighetene tilbyr et rikt utvalg av aktiviteter for barn og voksne i alle aldre. For eksempel har vi over 90 kor med til sammen nesten 2400 deltakere i Bergens menigheter. Og vi kan nevne ungdomsklubb, åpen barnehage, strikkekafé, vegetarmiddag, fredagstaco, bibeltime, trosopplæringstiltak, basar, osv. I tillegg kommer diakonale tilbud til sårbare grupper. Gjennom alle disse ulike aktivitetene bygges fellesskap og tilhørighet som igjen kan motvirke ensomhet og utenforskap.

Kirken i Bergen er en av byens største kulturaktører. Med 34 kirkebygg som kulturarenaer og over 30 ansatte kulturarbeidere (kantorer og organister), skaper vi kulturopplevelser som beriker og stimulerer livene til hele byens befolkning. Dette skal vi fortsette med, og vi vil søke å få flere kunstuttrykk inn i flere kirker.

Fortsatt er nesten 2/3 av alle bergensere medlem i Den norske kirke (63,2%), men tallet på medlemmer har sunket med 8% de siste fem årene. Selv om tallet på nye medlemmer i 2021 var positivt (over 1300 døpte), trenger kirken å jobbe aktivt for å fortsatt være aktuell og relevant. Miljø- og klimautfordringene er noe som angår alle mennesker, og kirken vil ha fokus på dette gjennom arbeid med FN's bærekraftsmål. Vi vil fortsette med tilbud om drop-in-dåp som gjør det enklere å bli døpt eller å døpe sine barn. Vi vil jobbe for mer åpne kirker og fortsette med de mange tilbudene ute i menighetene. Til dette trengs styrket økonomi, og vi vil derfor fortsette satsingen på økt givertjeneste. Vi skal også fortsette å utvikle verktøy for å rekruttere og beholde frivillige medarbeidere, og vi trenger flere diakoner som kan lede målrettet omsorgsarbeid lokalt.

Kirken i Bergen kan og vil være en viktig aktør i å bidra til gode liv og trygge lokalsamfunn, preget av toleranse, fellesskap og tilhørighet.

Mette Svanes
Kirkeverge

Visjon og verdier for kirken i Bergen

En visjon hjelper oss til å løfte blikket og viser oss at vi er involvert i noe som er større enn oss selv og vårt lokale fokus. Vi er en del av et prosjekt som samler hele kirken i Bergen — og den verdensvide kirke. Vår visjon er:

Mer himmel på jord

Verdiene minner oss på hva som skal kjennetegne vår adferd i møte med menneskene vi er i kontakt med og i utførelse av oppgavene våre. Både i en helt vanlig hverdag og i situasjoner som er krevende, skal verdiene være et kompass som hjelper oss til å ta gode beslutninger.

Åpen	Frimodig	Troverdig
<ul style="list-style-type: none"> • fordi vi har et tydelig oppdrag som vedrører hele Bergens befolkning. • Vi tilstreber åpenhet i prosesser og beslutninger og vil stimulere til samarbeid og refleksjon. • Vi ønsker nye ideer velkommen med positiv nysgjerrighet, og er åpen for alle som søker kirken. 	<ul style="list-style-type: none"> • fordi vi forvalter Evangeliet og viktige tjenester for hele Bergens befolkning. • Vi vil være en relevant kirke ved å være trygg, modig og åpenhjertig, og vi skal gjøre vårt arbeid kjent i Bergen. • Vi vil møte mennesker med engasjement og verdighet i livets ulike faser. 	<ul style="list-style-type: none"> • fordi hele Bergens befolkning og bevilgende myndigheter skal ha tiltro til våre tjenester. • Vi vil utføre vårt oppdrag med kvalitet, tydelighet og forutsigbarhet, og holde det vi lover. • Vi vil ta fatt på de utfordringer og tilpasningsbehov som møter oss.

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) sitt verdi- og måldokument gir en beskrivelse av organisasjonen og dens oppdrag, samt overordnede mål for arbeidet. Det inneholder også mål og tiltak for hvert virksomhetsområde i kirkevergens stab, for 2023 og 2024. VM-dokumentet vedtas av fellesrådet. Målgruppen for dokumentet er BKF's ansatte, menighetene, Bergen kommune, samarbeidspartnere og andre vi vil presentere virksomheten for.

Forankring og føringer

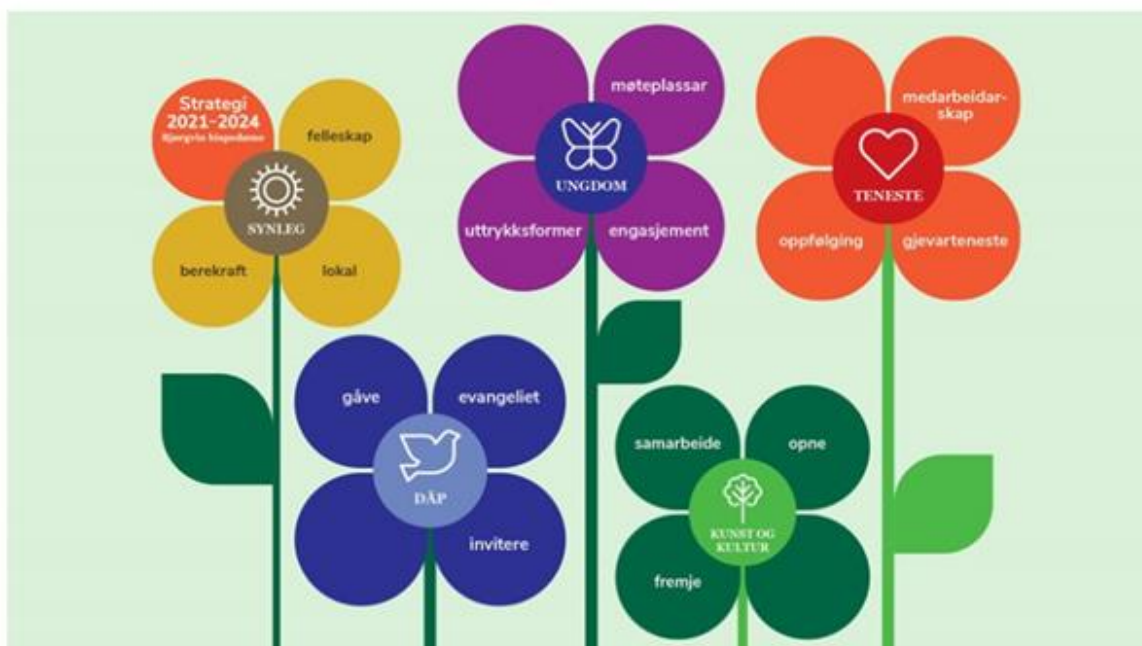
Bergen kirkelige fellesråd er en del av Den norske kirke og vi er forpliktet på strategien som Kirkemøtet har vedtatt for hele kirken. Det gir inspirasjon i arbeidet å være del av noe større, og vite at hele trossamfunnet har som mål å skape «mer himmel på jord» gjennom følgende strategi:

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

BKF er også en del av Bjørgvin bispedømme, og har over halvparten av medlemmene i bispedømmet. Bispedømmerådet sin strategi for 2021 – 2024 gir derfor føringer for vårt arbeid:

Bjørgvin bispedømmeråd ønsker at kyrkja i Bjørgvin skal vera open, synleg og nær. Bispedømet vil dei komande fire åra satsa særleg på dåp, ungdom, ei synleg kyrkje, kunst- og kultur og frivillig teneste.

Kirken og kommunen

Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven, 2021) erstatter kirkeloven fra 1996. Formålet med loven er å understøtte tros- og livssynssamfunn jfr. §1. Loven viderefører den tidligere modellen for finansiering av Den norske kirke (Dnk), ved at staten finansierer prestatetjenesten og kommunen den øvrige virksomheten jfr. §14:

«Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.»

BKF er gravplassmyndighet for Bergen kommune, og Gravplassloven gir føringer for vårt arbeid, og for kommunens ansvar, jfr. §3:

«Gravplassmyndigheten har ansvar for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra soknet. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.»

Vi står derfor i et nært forhold til Bergen kommune, og vi har sammenfallende mål om å gi gode tilbud til byens innbyggere i alle livets faser, fra vugge til grav.

Byrådetts politiske plattform

Byrådet i Bergen kommune som tiltrådte høsten 2019 har på flere områder nevnt kirkens arbeid. Det foreslås for eksempel en destinasjonsavgift for cruiseturister som blant annet skal gå til vedlikehold av middelalderkirker og andre severdigheter i Bergen. Under kulturkapittelet står det at byrådet også vil støtte kulturaktiviteter i regi av Den norske kirke.

Plattformen har et eget kapittel for tros- og livssyn, og under følger to utdrag fra dette kapittelet:

«Byrådet vil derfor videreføre støtten til *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen* og sikre gode rammebetingelser for Bergen kirkelige fellesråd. Byrådet vil sikre diakoner i alle menigheter gjennom å finansiere minimum to nye diakonstillinger hvert år i bystyreperioden».

«Byrådet vil også gi mulighet til samtaler med sykehjemsprest, religiøse ledere eller andre livssynsledere i livets slutfase. Byrådet vil videreføre ordningen med fritak fra eiendomsskatt for ideelle organisasjoner, samt sikre tilstrekkelig areal til gravplasser i Bergen for kiste- og urnegraver. Byrådet vil sikre ivaretagelse av kirkebygg og middelalderkirkene i Bergen og vil derfor videreføre støtten til ny kirke i Sædalen og gjennomføre byggingen av ny kirke på Haukås, samt arbeide for bedre statlige tilskuddsordninger for å ta vare på middelalderkirkene».

Mål og strategier

Samtidig som kirken formidler et 2000 år gammelt budskap om Guds godhet og nærvær, er det avgjørende for kirkens fremtid at den klarer å være relevant og aktuell for bysamfunnet, lokalsamfunn og for enkeltmennesker. BKF bidrar til dette gjennom ansvaret for kirkebygg, gravplasser og i tilretteleggings- og oppfølgingsansvaret for arbeidet i menighetene.

I dette kapittelet presenterer vi noen overordnede mål som favner om hele vår virksomhet i kirkene i Bergen. Disse konkretiseres så i de påfølgende kapitlene (handlingsdelen) i spesifikke mål og tiltak for de ulike virksomhetsområdene i kirkevergens stab.

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

- Kirkebyggene skal forvaltes og vedlikeholdes som viktige kulturminner og identitetsmarkører. De skal så langt som mulig tilgjengeliggjøres for bruk av flest mulig gjennom hele uken.
- Gravplassene skal opparbeides og vedlikeholdes med parkmessig standard, og fremstå som verdige grøntområder.
- Det skal være lett å komme i kontakt med BKF og menighetene, bl.a. gjennom Kirketorget
- BKF skal kommunisere godt med sine samarbeidsparter og omgivelser. Det skal være enkelt å finne informasjon om kirken på oppdaterte nettsider og via sosiale medier.
- Kirken skal være mer synlig til stede «der folk er», f.eks. på kjøpesentre, kulturarenaer, mm.
- Kirkens hus i Marken 34 skal videreutvikles som symbol og synlig møteplass.

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

- BKF vil videreutvikle den gode relasjonen til Bergen kommune gjennom møter, politiske seminarer og involvering i aktuelle aktiviteter.
- BKF vil ivareta et godt samarbeid med prostene og bispedømmekontoret, og bidra til en god relasjon til ny biskop i Bjørgvin. Vi er én kirke med ett oppdrag.
- BKF skal gjennom samarbeid bidra til å utvikle kirken regionalt og nasjonalt, og være en ressurs for andre fellesråd som trenger vår kompetanse.
- BKF vil utvikle tettere samarbeid med andre aktører innen diakoni, som f.eks. bymisjon, kirkens SOS, Samarbeidsrådet for Tros- og livssyn og andre lokale aktører.
- BKF vil bidra til tett samarbeid mellom administrasjon og folkevalgte, og mellom menighetsrådene.
- BKF skal være en god arbeidsgiver for sine ansatte og vi vil fremme en organisasjonskultur som er åpen, frimodig og troverdig.

3 - Kirken skal være inkluderende og åpen

- Kirken skal tilby fellesskap og omsorg (diakoni) til mennesker i ulike livssituasjoner og med ulike forutsetninger og tilgang på ressurser.

- Kirken skal være en kulturaktør som tilbyr aktiviteter og opplevelser med stor variasjon i uttrykk og innhold.
- Kirken skal tilby fellesskap og tilhørighet for troende, og vil fortsette satsingen på å rekruttere medlemmer gjennom dåp.
- BKF vil videreutvikle satsingen på frivillighet gjennom utvikling av «verktøykassen» og tilbud om bistand til menighetene.
- BKF vil arbeide for at flere kirker kan holdes mer åpne.
- Kirken skal legge til rette for verdige seremonier i livets viktigste faser; fødsel/dåp, konfirmasjon, vielser og død/grav.

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

- BKF vil bidra til at kirken får felles, effektive digitale verktøy, system og rutiner, og vil være en pådriver i å ta i bruk nye løsninger.
- Kirken har knapphet på ressurser, og BKF vil bidra til bærekraftig økonomistyring gjennom effektivisering og innføring av nye løsninger/systemer.
- BKF vil arbeide for økte ressurser til diakonalt arbeid, bl.a. gjennom forsterket satsing på fast givertjeneste
- BKF vil ivareta soknene (eierne) sine interesser overfor Akasia gjennom tett samarbeid og god eieroppfølging.

5 – Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål

- BKF vil bidra til energisparing og miljø- og klimavennlige løsninger i byggforvaltning, gravplasstell, mm.
- Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmennesker, og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:
 - 3 – god helse og livskvalitet – Gjennom diakonalt arbeid gi omsorg og bidra til fellesskap og inkludering
 - 11 - bærekraftige byer og tettsteder – Forvalte identitetsskapende kirkebygg og gravplasser, og skape møteplasser lokalt som bidrar til bedre levekår og livskvalitet.
 - 16 – fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner – Gjennom trosopplæring, dialog og økumenisk arbeid bidra til forsoning og fred.
 - 14 og 15 - Livet under vann og på land – Bidra gjennom holdningsskapende arbeid og konkrete tiltak.

Strategisk fokus 2023-2024

Ved inngangen til 2023 vil mange hevde at pandemien er over og aktivitetene tilbake til «normalen». Vi vet jo likevel at mange kjenner på ettervirkningen etter to år med mer og mindre «nedstengning». I tillegg opplever vi krig i Europe (Ukraina) og vi står i en alvorlig klimakrise. I denne situasjonen registreres en økning i bruk av psykisk helsetjeneste hos barn og unge, og vi frykter at dette kan gi langvarige konsekvenser. Ensomhet og utenforskap er forsterket og kontakter er brutt.

Etter at mange aktiviteter har vært stengt ned i lange perioder de siste årene, er det utfordrende for mange menigheter å få i gang aktiviteter og tilbud lokalt. Mange mennesker har endret vaner og rutiner, noen har funnet nye interesser og andre har funnet glede i å ha mindre aktiviteter og forpliktelser i hverdagen. Derfor kan det være nødvendig å fornye kirkens tilbud og jobbe mer med synlighet. I tillegg må kanskje nye frivillige engasjeres for å betjene tilbudene.

Over flere år har det vært en trend at medlemstallene til Den norske kirke synker fra år til år (i prosent av befolkningen). Det er dåpstillene som direkte påvirker medlemstallet i riktig retning og det er derfor veldig viktig å satse på dåp. Men for at folk skal velge dåp – og andre aktiviteter og tilbud innenfor kirken – må de få kjennskap til hva som skjer i kirken. Her må vi tenke nytt når det gjelder kommunikasjon og synlighet, spesielt for å få oppmerksomhet fra unge.

Satsingsområder 2023-2024

Med denne bakgrunnen bør BKF fokusere særskilt på å styrke kirkens omsorgsarbeid/diakoni, rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere. I tillegg må vi jobbe med å gjøre kirken og våre aktiviteter mer synlige for beslutningstakere og folk flest, og i særdeleshet unge mennesker.

Diakoni – fordi det er gjennom kirkens diakonale omsorgsarbeid at vi kommer i kontakt med sårbare grupper og kan tilby fellesskap og aktiviteter. På den måten kan vi motvirke utenforskap og ensomhet og skape tilhørighet og trygghet.

Frivillighet - fordi frivilligheten er en døråpner til fellesskapene våre, der mennesker kan delta med seg selv og bety noe for andre. Frivilligheten er en arena for læring og mestring som motvirker ensomhet og utenforskap. Den mobiliserer til deltakelse i samfunnet og er en viktig mekanisme for et aktivt og levende demokrati. I tillegg bidrar frivillige med et stort omfang av arbeid, slik at kirken kan være mer for flere, både individuelt og i samfunnet.

Synlighet – fordi det er avgjørende for rekruttering til deltakelse og medlemskap og til å velge kirkelig dåp, konfirmasjon, vielse mm. Vi må jobbe med nye digitale verktøy og plattformer for å gjøre kirken og kirkens budskap kjent for flere.

Fellesrådets oppdrag og rolle

Kirkelig fellesråd sin rolle og oppgave er beskrevet i "Kirkeordning for Den norske kirke", en forskrift til trossamfunnsloven, trått i kraft i 2021, §15-23:

- Ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, bl.a. tilsetting og arbeidsgiveransvar
- Utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen
- Fremme samarbeid mellom menighetsrådene /menighetene
- Ivareta soknenes interesser i forholdet til kommunen

Et overordnet formål med hele BKF's virksomhet er å legge til rette for at menighetsrådenes oppdrag kan lykkes: «å vekke og nære det kristelige liv i soknet.» Det er ute i menighetene kirkens oppdrag virkeliggjøres – i gudstjenestenes samling om ord og sakrament, og i de mange møtene med mennesker.

I tillegg beskriver kirkeordningen fellesrådets ansvar slik:

- a. bygging, drift og vedlikehold av kirker
- b. anlegg, drift og forvaltning av gravplasser
- c. opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett
- d. anskaffelse og drift av kirkekontor
- e. administrativ hjelp for prostene når kirkens virksomhet nasjonalt yter tilskudd til det
- f. anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring

Forvaltningsvirksomheten i BKF omfatter 65.000 kvadratmeter bygg og over 700 dekar anlegg fordelt på 34 kirkebygg, fire kapeller og 28 kirkegårder/gravplasser med tilhørende eiendommer. Ansvar for gravplass og gravplassmyndigheten er beskrevet i gravplassloven med tilhørende forskrifter.

BKF er et av landets største fellesråd og omfatter over halvparten av innbyggerne i Bjørgvin bispedømme. Dermed har BKF en naturlig forpliktelse overfor omkringliggende fellesråd med tanke på rådgivning og samarbeidsprosjekter. BKF engasjerer seg også i saker som vedrører Den norske kirke (Dnk) på nasjonalt nivå.

Organisering av BKF

Oppgavene som er beskrevet i kirkeordningen ivaretas av kirkevergens administrasjon, inkl. kirketorget og gravplassforvaltningen. Her jobber 28 personer, mens ca. 140 medarbeidere fordeler seg på administrasjonsledere, kantorer, kirketjenere, diakoner og kateketer/pedagoger i de 25 menighetene.

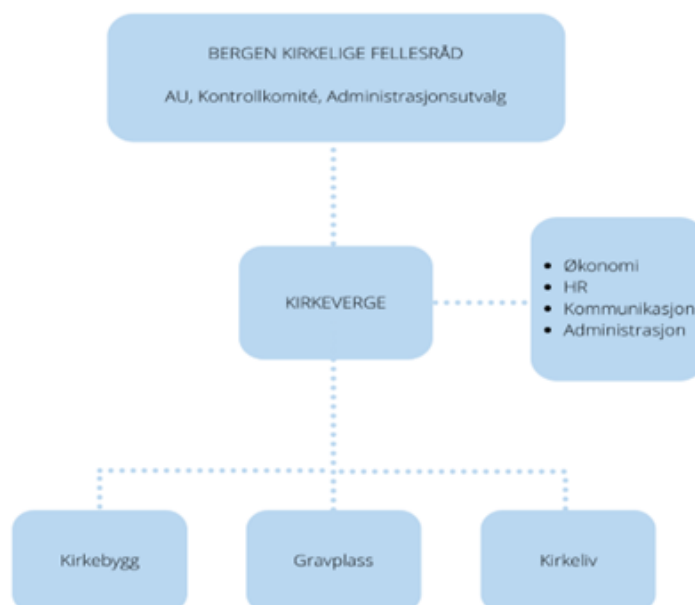
BKF har ett styrende organ, fellesrådet, som er sammensatt av én representant fra hvert av byens 25 menighetsråd, og i tillegg én representant oppnevnt av kommunen og én prost

oppnevnt av biskopen. Fellesrådet har to forberedende underutvalg: arbeidsutvalget (AU) og administrasjonsutvalget, med delebert myndighet til beslutninger på vegne av fellesrådet i gitte saker i henhold til mandat.

Fellesrådet har to rådgivende underutvalg: gravplassutvalget og kirkebyggutvalget. I tillegg har BKF en kontrollkomité som rapporterer direkte til fellesrådet. Fellesrådet har oppnevnt et eget kulturutvalg som skal stimulere og styrke BKFs kulturarbeid.

Akasia AS er et konsern som eies 100% av soknene i Bergen. Fellesrådet forvalter eierskapet på vegne av soknene og utgjør generalforsamling for selskapet. I tillegg er BKF medeier i Kirkepartner AS, som leverer digitale løsninger og tjenester til kirken. I november 2022 ble selskapet Kyrkjekultur vest etablert som et ideelt aksjeselskap med BKF og Bispedømmerådet som eiere i første omgang. Fellesrådet har utarbeidet en egen eiermelding som redegjør for mål og forventning til selskapene.

Organisasjonskart

Mål - virksomhetene

De påfølgende kapitlene utgjør "handlingsdelen" til dette visjons- og måldokumentet. Her fremkommer avdelingenes delmål og prioriteringer for den neste to-årsperioden 2023-2024.

Kirkeliv, kultur og diakoni

Kirkevergens avdeling for kirkeliv, kultur og diakoni har tre hovedfokus:

- A. Være en god og profesjonell arbeidsgiver for ca. 140 ansatte i Bergens 25 menigheter.
- B. Bidra til utvikling og samarbeid.
- C. Jobbe aktivt for å få gode rammebetingelser for menighetene.

Alt avdelingen gjør skal ha verdi og være relevant for arbeidet i menighetene. Avdelingen har et sterkt fokus på BKF's satsningsområder for 2023 – 2024, diakoni, frivillighet og synlighet.

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

Avdeling Kirkeliv, kultur og diakoni jobber kontinuerlig med å sikre gode rammebetingelser for menighetene, slik at menighetene kan tilby fellesskap og aktiviteter i sine lokalsamfunn.

Særlige prioriteringer for 2023 – 2024:

- Synliggjøre menighetenes arbeid ovenfor Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Bjørgvin Bispedømme, Kirkerådet og i det offentlige rom.
- Videreføre Aksjon dåp Bergen. Gjennomføre nye dåpsseminar med stab og frivillige og legge til rette for drop-in dåp.
- Styrke informasjon- og markedsføringsarbeidet knyttet til dåp.

2 - Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Avdeling Kirkeliv, kultur og diakoni har som hovedoppgave å være en profesjonell arbeidsgiver for ansatte, og bidra til godt samarbeid og god utvikling på alle nivåer.

Særlige prioriteringer 2023 – 2024:

- Jobbe systematisk med kulturbygging og godt arbeidsmiljø.
- Bidra til kompetanseutvikling, opplæring og oppfølging av ansatte, i samarbeid med prost/Bjørgvin bispedømme.
- Skape tverrfaglige møteplasser for samarbeid og utvikling.
- Sikre at administrasjonslederne følger opp menighetsrådene med tanke på saksbehandling, arkivering, økonomiarbeid m.m.
- Legge til rette for, og følge opp *Samordnet ledelse*.
- Stimulere- og legge til rette for samarbeid mellom menigheter.

- Slutføre nedbemanningsprosessen

1. Kirken skal være inkluderende og åpen

Prioriteringer 2023 – 2024:

- a) Aktivt arbeide for at flere kirker kan være åpne for mennesker i byen.
 - Bidra til å identifisere hvilke kirker som bør være åpne kirker.
 - Bidra med å finne gode måter å organisere driften på.
 - Bidra med rekruttering av frivillige.

- b) Aktivt arbeide for at det finnes relevante tilbud i Dnk for unge voksne/studenter.
 - Aktivt bidra i styret for St. Jakob – *Ung kirke midt i byen*.
 - Aktivt bidra i styret for Kirkelig dialogsenter Bergen.

- c) Styrke kirken som arena for frivillighet og deltakelse
 - Bistå menighetene med å løse behov meldt i FRIDA – vår meldetjeneste.
 - Etablere og tilby kursrekke knyttet til frivillighetsarbeid i menighetene.
 - Lansere digitale verktøykassen for rekruttering og oppfølging.
 - Møte alle stabene og menighetsrådene for å informere om hva frivillighetsteamet kan bidra med.
 - Dele ut prisene; årets frivillige medarbeider og frivillighetsprisen i Bergen.
 - Markere FN's frivillighetsdag 5. desember, og kirkens egen frivillighetsdag.

- d) Styrke kirkens diakonale arbeid – kirkens omsorgsarbeid.
 - Utarbeide overordnet strategi for diakoni i Bergen.
 - Arrangere politikerseminar med tema kirkens omsorgsarbeid.
 - Arbeide målrettet for finansiering av nye diakonstillinger.
 - Delta i nettverket *Diakoni i Bjørgvin* og andre relevante samarbeidsnettverk.
 - Videreutvikle byomfattende arbeid innenfor sorgarbeid, flyktningsarbeid, konfirmant+ (tilbud til konfirmanter med spesielle behov) og 13-20 samtaletilbud for ungdom.
 - Bidra til å etablere stabil drift av samtaletilbudet Ventil Bergen for studenter/unge voksne 18 – 30 år.

- e) Synliggjøre og utvikle kirken som kulturaktør og kulturarena.
 - Synliggjøre og dokumentere kirkens kunst og kulturvirksomhet.
 - Administrere og utvikle påskefest som kulturuke for kirken.
 - Dele ut en årlig kulturpris.
 - Stimulere menighetenes kulturarbeid med økonomisk støtte.

- Bidra til etablering og oppstart av *Kirkekultur vest as*.
 - I samarbeid med bispedømmekontoret, gjennomføre rekrutteringsprosjektet praktikantordning kirkemusikk.
- f) Styrke kirkens barne- og ungdomsarbeid.
- Videreføre dialog med tillitsvalgte om undervisningsstillinger med tanke på stillingsstørrelse og organisering.
 - Ferdigstille evalueringsprosjektet BergenTOL2025.
 - Delta i relevante samarbeidsnettverk.
 - Bidra til revidering av trosopplæringsplaner med den hensikt å forenkle og legge til rette for mer samarbeid mellom menigheter og ansatte.

2. Kirken skal være oppdatert og effektiv

Avd. Kirkelig, kultur og diakoni har en viktig oppgave i å jobbe for at menighetsrådene har best mulig rammebetingelser til å ivareta sitt ansvar for å vekke og nære det kristelige liv i soknet.

Særlige prioriteringer 2023 – 2024:

- a. Sikre mest mulig stabil og forutsigbar bemanning.
- b. Tilby bistand til menighetenes planarbeid.
- c. Tilby bistand til menighetenes eget inntektsarbeid.

Kirkebyggforvaltning

BKF har ansvar for 34 kirker, 20 nasjonalt vernet av Riksantikvaren, alle 34 viktige kulturbygg for byen og nærmiljøet. Vi skal også bygge helt nye bygg. I planperioden vil vi fullføre Sædalen kirke. Dersom reguleringsplanarbeidet fullføres som planlagt, vil vi kanskje være i gang med bygging av Haukås kirke. For tilbygget til Birkeland kirke vil det pågå reguleringsplanarbeid.

De 5 overordnede målene for fellesrådet er alle viktige for kirkebyggforvaltningen.

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

Kirkebyggene er viktige signalbygg, både for lokalsamfunnet og storsamfunnet. Samtidig som de er hellige gudshus, ser vi på hvordan vi kan tilrettelegge for at menighetsrådene kan få en utvidet bruk av den enkelte kirke. I opptak fra seminaret «Kirkebyggenes plass og rolle» gis det mange interessante foredrag om kirkebyggenes verdier og muligheter.

I tillegg til å bygge nye kirker, har vi en stor oppgave med å vedlikeholde de eksisterende kirkene. På overordnet nivå jobber vi for å sikre at det nasjonale kirkebevaringsprogrammet skal bli et godt verktøy som sikrer langsiktig god istandsetting og forvaltning av byggene.

På lokalt nivå legger vi planer for den nødvendige rehabiliteringen av kirkene. Vi arbeider med en tro på at kirkene skal bli stående i flere hundre år, det meste av arbeidet har et 50-100 års perspektiv.

Prioriteringer for 2023-24:

Middelalderkirkene

- Domkirken; være igang med rehabilitering av vinduer (2024, avhengig av delfinansiering fra staten)
- Domkirken; fullføre utvendig rehabilitering av murverket (2023)
- Domkirkegården; starte opp prosjektering (2023)
- Fana kirke; utbedre dreneringen (2023/24, avhengig av delfinansiering fra staten)
- Korskirkegården; rehabilitering (2023)
- Korskirken; Innvendig rehabilitering (2023-2024)
- Mariakirken; rekalking av flere vegger (2023)

Andre kirker

- Biskopshavn kirke; rehabilitering kirketak (2024)
- Fridalen kirke; fullføre rehabilitering av tak (2023)
- Johanneskirken; fullført prosjektering (2023)
- Johanneskirken; oppstart rehabilitering (2024)
- Nykirken; nytt tak (2024 – avhengig av økt finansiering)
- Salhus kirke; rehabilitering som blant annet skal gi akseptabel inneluft (2023)
- Slettebakken kirke; prosjektering av nytt tak (2024)
- St.Markus kirke; ny drenering (2024)
- Søreide kirke; Prosjektering av sikring av klokketårn (2023)
- Ytre Arna; montering av sikringsgjerde (2023)
- Åsane kirke; nytt tak på ungdomsavdeling (2023)

Nye kirkebygg

- Birkeland kirke; tilbygg, oppstart reguleringsarbeid (2023)
- Haukås kirke; fullført reguleringsarbeid, oppstart tegning/prosjektering (2023)
- Sædalen kirke; ferdig bygget (2024)

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Fellesrådet forvalter kirkebyggene på vegne av soknene og storsamfunnet. Sammen med menighetsrådene ønsker vi å samarbeide både med lokale og nasjonale krefter for å sikre at kirkebyggene videreutvikles som viktige møteplasser for menighet og lokalsamfunn, samtidig som vi sikrer kulturarven. Vi deltar aktivt i videreutvikling av fagressurser rundt kirkebyggforvaltning.

I hovedsak vil det være menighetsrådene som er pådrivere i dette arbeidet, med fellesrådet som støttespillere.

Prioriteringer for 2023-24:

- Forutsigbar og god behandling av alle menighetsrådenes innspill til budsjett
- Å delta i nasjonale nettverk for utvikling av kirkebyggforvaltning
- Å delta i utviklingen av det statlige kirkebevaringsprogrammet, delta i nettverk hos kirkeråd og Riksantikvaren
- I samarbeid med andre arrangere konferanse for erfaringsutveksling om god bruk av kirkebygg.

3 - Kirken skal være inkluderende og åpen

Kirkebyggene skal i størst mulig grad være tilgjengelige for alle, uavhengig av eventuelle funksjonsnedsettelse. De gamle kirkene gir ikke alltid mulighet for å oppfylle krav og ønsker 100%, mange ganger må en finne gode kompromisser.

Prioriteringer for 2023-24:

- Sædalen kirke; sikre at både kirkebygg og uteområde har god universell tilpasning
- Domkirken; utvendig rullestolrampe opp til sideinngangen til våpenhuset
- Korskirkegården; tilgjengelighet for rullestol gjennom hele kirkegården.
- Korskirken; sørge for rullestolramper både inn til kirken, til korparti og til scene.
- Nykirken; utvendig rullestolrampe opp til hoveddøren.
- St.Markus kirke; plass til rullestol inne i kirkerommet
- Salhus kirke; løfteplattform som sikrer enkel transport fra HC-parkering til hovedinngang
- Fungerende teleslynger i alle kirkerom, og kart som forteller hvor i rommet slyngene fungerer best

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

I forvaltningen av kirkebyggene skal fellesrådet søke å bruke gode verktøy som sikrer en effektiv og kvalitetsmessig god forvaltning av det enkelte bygg.

Prioriteringer for 2023-24:

- BKF skal være pilotkunde for et nytt nasjonalt FDV-system (FDV=Forvaltning, Drift og Vedlikehold) som skal kombineres med nyutvikling av kirkebyggdatabasen.
- Når nytt FDV-system er på plass, skal det inkludere digital brannperm.
- BKF skal være med å utvikle effektive system for søknadshåndtering overfor kirkelige og offentlige myndigheter.
- Alle de eldste brannvarslingsanleggene skal være skiftet ut

5 – Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål

BKF vil jobbe aktivt for å redusere klimagassutslippene fra kirkebyggforvaltningen. Noen tiltak vil skje uansett, noen tiltak vil være avhengig av økt finansiering.

Prioriteringer for 2023-24:

- I de fleste innkjøpskonkurranser skal «kvalitet og miljø» telle minimum 30% når vi skal kåre vinner av konkurransen.

- Strømforbruket reduseres gjennom holdningsskapende arbeid og gjennom fysiske tiltak.
- Alle menighetsråd skal utfordres til å bli grønne menigheter
- Sjøppel skal sorteres og mengden restavfall reduseres
- Landås kirke skal få nytt varmeanlegg basert på bergvarme
- Eidsvåg og Fridalen kirker skal få solcellepaneler
- Sædalen kirke skal få bergvarme og solcellepaneler
- Slettebakken kirke; fullføre isolasjon av flate tak, og prosjektere isolasjon av hovedtaket
- Nykirken skal få energiglass i alle vinduer i kirkerommet.
- Alle flomlys skal være LED

Prioriteringene som er opplistet i kapitlet kirkebyggforvaltning er avhengig av budsjettmidlene vi blir tildelt.

Gravplassmyndighet og -forvaltning

Bergen har 28 gravplasser, hvorav 22 er i ordinær bruk og seks er historiske. I tillegg har vi fire seremonirom og Møllendal krematorium. BKF har ansvar for gravplassmyndigheten i Bergen og utøver oppgaven på vegne av alle innbyggerne. Gravplasser og bygninger på gravplasser skal forvaltes med orden og verdighet og gravplassene skal ha en parkmessig standard. Det skal være graver tilgjengelige for minst 3% av befolkningen og i alle bydeler.

1 – Gravplassene skal være tilgjengelige og synlige i by- og lokalsamfunn
Gravplassene skal være livssyns åpne, tilgjengelige for brukerne og gi mulighet for annen hensynsfull bruk. Graver anlegges der folk bor, ved viktige knutepunkt, i tilknytning til transportlinjene i byen og i tråd med Bergen kommunes strategier og planer. Tilbudet av gravferdstjenester skal speile bergensernes behov og livssynsmangfoldet i Bergen. Det skal legges til rette for alternative gravleggingsformer.

Prioriteringer for 2023-24:

- Ny strategi for areal til graver
 - Innspill til kommunens arealplaner om arealbehov (2023)
- Utvide Fyllingsdalen gravplass inkl. driftsbygg (2023 - 2024)
- Anlegge minst en navnet minnelund (NML) pr år
 - Loddefjord gravplass - forprosjekt og anlegge NML (2023)
 - Arna og Storetveit kirkegård - forprosjekt (2023)
 - Øvsttun gravplass - anlegge NML (2023)
 - Arna kirkegård (2024)
- Rehabiliterer (deler av):
 - Bønes kirkegård, urnegraver (2024)
 - Fana kirkegård (2023 - 2024)
 - Gravdalspollen gravplass (2023)
 - Loddefjord gravplass, støyskjerm (2023)
 - Loddefjord gravplass, urnegraver (2023)
 - Mjeldheim gravplass, urnegraver (2024)
 - Møllendal gravplass (2023 - 2024)

- o Solheim gravplass, mur langs Fjøsangerveien (2023 – 2024)
- o Solheim gravplass, Æreskirkegården (2024)
- o Øvsttun gravplass, nytt urnefelt (2023)
- Arbeide etter program for verneplanarbeidet på gravplassene
 - o Assistentkirkegården, Domkirkegården, Korskirkegården, Mariakirkegården, Nykirkegården og St.Jakob (2023)
 - o Biskopshavn, Fana og Møllendal gravplasser (2024)
 - o Kunst – og designplan (2023) med tiltakene:
 - Skiltplan, inkl. feltskilt for å bedre tilkomst for besøkende (2023)
 - Reetablere kunstverket «Gutt på fisk» (2024)
 - Nytt minnesmerke på anonyme graver på Møllendal gravplass, avdeling Haukeland (2024)
- Rehabiliter Solheim kapell.
- Driftsbyggene og driftsplassene skal ha en tjenlig standard innenfor HMS kravene for medarbeidere og fremstå som en verdig del av gravplassene
 - o Rehabiliter taket på driftsbygget på Møllendal (2023 – 2024)

2 – Gravplassmyndigheten skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Gravferdsplanen for Bergen kommune 2018 til 2028 er retningsgivende for tjenester og planer. Gravplassmyndigheten skal sikre at gravplassene, seremonirommene, krematoriet og bårerommene gir en verdig ramme til alle gravferder. Tjenestene skal være preget av åpen og god kommunikasjon med brukere, samarbeidsparter og andre.

Prioriteringer for 2023-24:

- Styrke kommunikasjonen med brukere og samarbeidspartnere (2023 - 2024)
- Gravplassutvalget skal bidra til å styrke gravplassenes relevans i Bergen
- Avholde seminar om gravplass på historisk grunn (2023)
- Utarbeide beredskapsplan for krematorium og gravferdstjenester i samarbeid med kommunen (2023 - 2024)
- Det skal fremmes forslag om at alle skal få tilbud om gratis grav de første 20 år (2023 – 2024)
- Tilby gravplassfaglig kompetanse som en ressurs for gravplassmyndighetene i regionen og ellers i landet.

3 – Gravplassmyndigheten og - forvaltningen skal være inkluderende og åpen

Gravplassene er en viktig del av grøntstrukturen i byen og være særlig egnet for ro og ettertanke. Brukeres behov skal ivaretas og de velger selv gravferdsform og på hvilken gravplass de ønsker å få tildelt grav.

Prioriteringer for 2023-24:

- Gjennomgang av praksis for hvordan graver tildeles (2023)
- Styrke kulturformidlingen om gravplassene (2023 -2024)
- Plan for universell utforming av eksisterende gravplasser (2024)
- Legge til rette for andre typer gravleggingsformer og graver enn en har per i dag
 - o Etablere urnevegg på Fyllingsdalen gravplass (2024)

- o Utrede gravminner med flere navneplater og gravfelt med klargjorte gravminner mm (2025)

4 – Gravplassmyndigheten og -forvaltningen skal være oppdatert og effektiv
 Bruke gode verktøy som sikrer en effektiv og kvalitetsmessig god forvaltning. Veiledning og kommunikasjon til brukerne skal være oppdatert og ha klart språk.

Prioriteringer for 2023-24:

- Utrede fremtidig krematorium inkl. plassering (2023 –2024)
- Styrke egne rutiner gjennom digitale verktøy og bidra til nasjonalt digitaliseringsarbeid.
- Samarbeide med kirkebyggforvaltningen om arbeidet med FDV-system
- Utrede mulig utvidelse rundt Fana kirkegård (2024)

5 – Gravplassmyndigheten tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FNs bærekraftsmål

Gravplassene i Bergen skal være vakre og speile den viktige funksjon som anleggene har for brukerne, bymiljøet og klima. Kulturminnene skal ivaretas på en respektfull måte.

Prioriteringer for 2023-24:

- I de fleste innkjøpskonkurranser skal «kvalitet og miljø» telle minimum 30% når en skal kåre vinner av konkurransen
- Bevisstheten om miljø hos brukerne må søkes økt og gravferdspraksis må bli mer miljøvennlig
- Innføre kildesortering på gravplassene etter plan
- Følge opp mål for fossilfrie tjenester på gravplassene
- Følge opp mål for vannforbruk på gravplassene
- Strømforbruket reduseres gjennom holdningsskapende arbeid og gjennom fysiske tiltak.
- Gravplassene skal utvikles som urbane biotoper med stort artsmangfold og som en del av byens grønne rom.
 - o Plan for planting av trær (2023)
 - o Møllendal gravplass utredes som grunnlag for planer for videre utvikling av grøntarealene. (2024)
- Utarbeide plan for helhetlige klimatilpasningstiltak
 - o Beredskapsplan for flom, ras og overflatevannshåndtering (2024)

Prioriteringene er avhengig av at budsjettmidlene blir tildelt.

Stabsområdene

HR-avdelingen

HR-avdelingen har ansvar for å tilrettelegge for at Bergen kirkelige fellesråd har en god og bærekraftig arbeidsgiverpolitikk. Avdelingen veileder ansatte og ledere i lov- og avtaleverk og ivaretar saksbehandling på personalområdet. Samarbeid og medbestemmelse med ansattrepresentanter, operativt og strategisk HMS-arbeid og rekruttering. HR-avdelingen vil særlig arbeide for å nå fellesrådets overordnede mål knyttet til:

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn
Omdømme er viktig i rekrutteringsarbeid. For å øke kjennskap til kirken som arbeidsgiver vil vi i perioden 2023-2024 prioritere å:

- Arbeide mer aktivt med rekruttering i sosiale media
- Inngå samarbeid med NAV og andre aktuelle samarbeidspartnere
- Undersøke mulighet for å delta på utdanningsmesser
- Bruke informasjonstavler til å promotere ledige stillinger

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

For å lykkes med å utvikle organisasjonen er BKF som arbeidsgiver og virksomhet avhengig av tillit og gode relasjon. Særlig innenfor samarbeid og medbestemmelse med tillitsvalgte og verneombud ser vi nytten av å ha trygge og gode relasjoner. HR-avdelingen vil i perioden 2023-2024 særlig prioritere:

- Bruke digital samhandling med tillitsvalgte og verneombud til kontinuerlig informasjonsutveksling utover faste møtepunkt
- Invitere til fellesmøter med faglig agenda for ledere, tillitsvalgte og verneombud
- Samarbeide med Kirkeliv, kultur og diakoni for å sikre god informasjonsflyt ut til daglige ledere i menighet ved å ha dette som fast punkt i samhandlingsmøter
- Videreføre samarbeid i HR-nettverk i KA, de store fellesrådene og Kirkerådet
- Inngå samarbeid med Stavanger kirkelige fellesråd for erfaringsutveksling på personalområdet
- Inngå avtale om faste møtepunkt med HR-funksjon i Bjørgvin Bispedømme.

3 - Kirken skal være inkluderende og åpen

HR har et særlig ansvar for BKF's arbeid med inkludering og mangfold knyttet til rekruttering, personaloppfølging og HMS. For 2023-2024 vil vi særlig arbeide med:

- Implementering av "LIM"-Handlingsplan (Likestilling, inkludering og mangfold)
- Delta i digital opplæring knyttet til universell utforming i regi av kirkerådet
- Gjennomføre opplæring/samling med ledere om tilrettelegging for medarbeidere med redusert arbeidsevne
- Gjennomgå kurs i mangfoldrekruttering i regi av Nav
- Inngå samarbeid med Nav om å tilby praksisplasser for personer som har falt utenfor arbeidslivet, samt stimulere menigheter til å ta inn praksiskandidater.

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

Vi har et stort potensiale for å spare ressurser og tid ved å ta i bruk flere digitale verktøy på HR-området. Dette vil også gi bedre tjenester ut og sikre at vi oppfyller lovkrav innenfor eks. Avviksbehandling og GDPR. For perioden 2023-2024 vil vi særlig prioritere å:

- Utrede mulighet for digitalt HR-system
- Ta i bruk digitalt avvikssystem når Kirkerådet har kjøpt inn dette
- Slutføre integrasjon mellom TID og Lønnssystemet SDWorks.
- Ta i bruk Refapp – digital referansesjekk
- Øke kompetanse i saksbehandlingsverktøyet P360
- Vurdere e-meeting for BKF Arbeidsmiljøutvalg, BKF Administrasjonsutvalg og møter med tillitsvalgte.
- Vedlikeholde og fortsatt promotere digitalt varslingsystem
- Kutte antall eposter med “reply-all” - lage interne epost-regler.
- Oppdatere saksflyt/prosessflyt knyttet til rekruttering for å sikre effektivitet og kvalitet i rekrutteringsprosesser

5 – Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål HR-har også et ansvar for å bidra i arbeidet med å nå FN's bærekraftsmål. Vi vil i perioden 2023-2024 prioritere å:

- Arbeide for å redusere antall e-poster
- Gjennomføre TEAMS-møter når det er mulig og hensiktsmessig, fremfor reiser med store klimaavtrykk
- Redusere utskrifter med 50 prosent
- Vurdere vegetaralternativer ved innkjøp av møtemat

Administrasjonsavdelingen

Administrasjonsavdelingen i Bergen kirkelige fellesråd yter tjenester for menighetene i Bergen og for kirkevergens administrasjon. Tjenester ytes innen registrering og kirkebokføring av kirkelige handlinger, arkiv, IKT-tjenester og telefoni. Administrasjonsavdelingen vil arbeide for å nå fellesrådet overordnede mål for perioden

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

Prioriteringer i 2023-24:

- Sikre at BKF's nettsider vedrørende dåp, vielser og gravferd er informativ
- Videreutvikle rutiner for mottak og håndtering av kirkelige handlinger for å sikre kort svartid på henvendelser
- Gjøre tiltak for å sikre god kvalitet på svartjenesten via sentralbordet
- Gjennomgang av telefoni-oppsettet med køer og viderekoblinger
- Være synlig via gudstjenesteannonser i aviser hver uke og før høytider
- Utrede mulighet for sentral håndtering av utleie for menigheter

- Ha mest mulig åpen dør i Kirkens hus, og se til at inngangspartiet er ryddig og tiltalende.

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Prioriteringer i 2023-24:

- Bidra i gode «onboarding-rutiner» ved å sikre at alle får riktige IT-tilganger ved oppstart
- Sikre god informasjonsflyt ved at rutiner og regelverk er oppdatert på kirkens intranett
- Utrede mulighet for sikker fildeling mellom ansatte og rådsmedlemmer/frivillig
- Arrangere årlig samling med gravferdsbyråene
- Delta aktivt i digitaliseringsarbeidet i Den norske kirke

3 - Kirken skal være inkluderende og åpen

For å være inkluderende, må vi også kunne tilby sikkerhet og trygghet. Vi har derfor stort fokus på personvern og informasjonssikkerhet

Prioriteringer i 2023-24:

- Vurdere gravferdstidspunkt i kirkene for å sikre at pårørende kjenner seg ivaretatt og får tilstrekkelig tid
- Ivareta datasikkerhet og personvern på forsvarlig måte, og videreutvikle rutiner

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

BKF tilstreber å tilby oppdatert IKT utstyr, og god IKT-kompetanse. De siste årene har alle ansatte fått ny PC og det er tilfredsstillende nettverk på alle lokasjoner. Det er behov for å øke kompetansen innen bruk av IKT-utstyr og program

Prioriteringer i 2023-24:

- Sikre god opplæring i generelle IKT-system og i kirkens fagsystem
- Bidra for høy arkivkvalitet både i kirkevergens administrasjon og menighetene
- Bidra ved integrasjon mellom fagsystemer
- Sikre gode nett på alle lokasjoner blant annet ved å oppdatere og fornye switcher og trådløse aksesspunkt.
- Følge opp årshjul for Internkontoll med rapport til kontrollkomité og fellesråd

5 – Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål

Prioriteringer i 2023-24:

- Forbedre rutiner for avfallssortering i Kirkens hus Bergen
- Følge opp integrasjon mellom våre forskjellige fagsystem innen reservasjoner og varmestyring

Økonomi

Økonomiavdelingen har ansvar for å tilrettelegge økonomiarbeidet slik at fellesråd og administrasjon har en forsvarlig og god økonomistyring, med tilgang til oppdatert og relevant styringsinformasjon som grunnlag for beslutninger og kontroll.

Regnskapsfører og revisor er sentrale samarbeidsparter. Økonomiavdelingen har løpende kontakt med Bergen kommune, rettssubjektet Den norske kirke, kunder og leverandører i økonomiske saker.

Økonomiavdelingen skal være en ressurs for menighetene. Den skal bistå med rådgiving, opplæring, oppfølging og forenkling av rutiner og arbeidsprosesser knyttet til menighetsrådenes regnskap og budsjett.

Av BKF sine overordnede mål er det spesielt mål 2,3 og 4 som er relevant for økonomiavdelingens arbeid.

1 – Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

Økonomiavdelingen utarbeider budsjettsøknad og eventuelle søknader om tilleggsbevilgninger i tertialrapportene til Bergen kommune. Dette er dokumenter som følger byrådets innstilling til bystyret.

Prioriteringer for 2023-24:

- Fremme verdiene våre: åpen, frimodig og troverdig i dialogen med Bergen kommune
- Kritisk intern gjennomgang av "malen" som har vært brukt for budsjettsøknaden til Bergen kommune de senere årene for å sikre tydelig kommunikasjon og spissing av våre prioriteringer.

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Økonomiavdelingen skal bidra til at BKF har en forsvarlig og trygg økonomistyring som grunnlag for beslutninger og kontroll.

Prioriteringer for 2023-24:

- Levere økonomisk styringsinformasjon av høy kvalitet til rett tid til fellesråd, administrasjon, Bergen kommune, Den norske kirke og andre tilskuddsgivere
- Være en tilgjengelig og kompetent ressurs for menighetene i deres økonomiarbeid
- Fortsette arbeidet med å identifisere arbeidsoppgaver som kan sentraliseres og dermed avlaste daglig ledere/administrasjonsledere
- Implementere tiltak for å redusere sårbarhet i menighetenes økonomiarbeid ved vakanse og fravær i daglig leder/administrasjonslederstillingene
- Gjennomføre kurs i økonomiarbeid for nye menighetsråd
- Halvårlig etterkontroll av at BKF etterlever regelverket for offentlige anskaffelser

3 – Kirken skal være inkluderende og åpen

Økonomiavdelingen skal levere deler av «verktøykassen» til arbeidet med frivillige innenfor området givertjeneste.

Prioriteringer for 2023-24:

- Videreutvikle automatiserte arbeidsprosesser knyttet til menighetenes givertjeneste, herunder muligheter for skattefradrag for gaver/offer gitt via Vipps

4 – Kirken skal være oppdatert og effektiv

Vi jobber kontinuerlig med å effektivisere rutiner og arbeidsprosesser for økonomiarbeidet både i BKF og menighetene. I 2023 vil vi ha et særlig fokus på manuelle regnskapstransaksjoner, da regnskapsmessig behandling av disse er langt mer ressurskrevende enn tilsvarende automatiserte prosesser.

Prioriteringer for 2023-24:

- Identifisere manuelle regnskapstransaksjoner som kan automatiseres, med mål om å halvere disse.
- Revidere BKF og menighetene sine økonomireglement, slik at disse er klare når nytt fellesråd/menighetsråd tiltrer høsten 2023.
- Månedlig gjennomgang av økonomirapporter i ledergruppen og virksomhetsområdene.
- Gjennomgå arbeidsprosesser og oppgavefordeling på lønnsområdet for å sikre god intern kontroll
- I samarbeid med avdeling for kirkeliv, kultur og diakoni utarbeide forslag til årshjul for økonomiarbeidet i menighetene.
- Videreutvikle BKF sitt nye intranett med relevant og oppdatert informasjon og rutinebeskrivelser

Kommunikasjon

Kirken, og våre aktiviteter og arrangementer, må være synlige og tilgjengelige for Bergens befolkning og bevilgende myndigheter. Det skal være lett å delta, og lett å finne informasjon. BKF skal være med å legge til rette for god kommunikasjon og informasjonsflyt i menighetene i ulike kanaler. BKF vil tilrettelegge for kursing og opplæring der det er behov.

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

Kommunikasjon jobber alltid for synlighet og god informasjonsflyt for kirken i Bergen.

Prioriteringer i 2023-2024:

- Være proaktiv overfor befolkning og medier og arrangement
- Være til stede på minst ett større arrangement i Bergen
- Være tidlig ute med å promotere aktiviteter og kampanjer
- Bidra til å synliggjøre og promotere store arrangement som påskefest og drop-in-dåp

- Være et bindeledd mellom kommunikasjonsavdelingen i Kirkerådet, i bispedømmet og informasjonsarbeidere/stab i menighetene
- Gjennomføre telleuke og bidra til å presentere dette for relevante aktører
- Ha tett kontakt med menighetene for å legge til rette for god kommunikasjon på menigheters nettsider, trykksaker, menighetsblad og sosiale medier

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

Vår kommunikasjon – eksternt og internt - skal være åpen, tydelig og lett tilgjengelig.

Prioriteringer i 2023-2024:

- Fremme verdiene våre: åpen, frimodig og troverdig i dialogen med mediene
- Bistå menighetene ved behov for mediehåndtering eller innsalg av saker, og bidra til kompetanseheving
- Legge til rette for at vårt nye intranett er stedet våre ansatte finner den informasjonen som trengs i jobbhverdagen
- Være tidlig ute med å informere i ulike kanaler om arrangementer som skjer i kirken i Bergen

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

Prioriteringer i 2023-2024:

- Markedsføring av arrangement og tilbud på skjermen utenfor Kirkens hus
- Være oppdatert og tilgjengelig på nettside og facebook-side
- Tilby kursing etter behov for frivillige og ansatte
- Starte revidering av kommunikasjonsstrategien

DEN NORSKE KIRKE

BKF Menighetsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Lars Kristian Stendahl Gjervik		22/08829-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	71/22	14.12.2022

Åpne kirker i Bergen

Vedlegg:

Rapport Åpne kirker nov 2022

Saksframlegg

Hva saken gjelder?

Fellesrådet har i verdi- og måldokumentet bedt om en utredning knyttet til åpne kirker i Bergen. Kirkevergen har gitt oppdraget med kartlegging til Tor Andre Ljosland. Det ble satt ned en referansegruppe bestående av Gudmund Waaler, Lars Kristian Stendahl Gjervik og Gyrid Cecilie Nygaard. Totalt har arbeidsgruppen hatt tre møter, i tillegg til løpende dialog underveis.

Rapporten fra Ljosland kartlegger åpne kirker i Bergen i dag og peker på hvilket behov det kan være for dette i fremtiden. Det er hentet inn informasjon fra ulike aktører både i kirken og eksterne. Det er videre undersøkt hva andre store norske byer gjør og listet opp ulike eksempler på hvordan man kan arrangere åpne kirker. Åpne kirker krever tilsyn. Dette kan løses enten gjennom bruk av ansatte eller frivillige. Dersom frivillige skal benyttes er det nødvendig med opplæring.

Hvorfor åpne kirker?

Menighetens eget behov vil være styrende og legge begrensninger for omfang av åpne kirker. Kirkerommet er den sentrale møteplassen for menigheten og brukes som møteplass for trosutøvelse til Guds ære og menighetens oppbyggelse (fra kirkemøtet 2015).

Erfaringene fra Johanneskirken viser at mange kommer innom når kirken er åpen. Mange andre kirker har også lyktes med åpne kirkerom i både stor og liten skala. Økt bruk av kirkerommet kan være med å stimulere menighetens aktivitet og møte menneskers behov for å komme i kontakt med kirken. Rom for stillhet og refleksjon ser ut til å være et økende behov i en tid som for øvrig krever at man er «alltid på». Rapporten peker også på andre behov som f.eks. turisme. Åpne kirker i sentrum vil styrke Bergen som turistby. Turistene har også åndelige behov som skal fylles, i tillegg til sightseeing.

Hvem har ansvaret for åpne kirkerom?

Bruken av kirkerommet er regulert gjennom forskrift. «Forskrift om regler for bruk av kirkene» fordeler bruksretten mellom menighetsrådet og presten. Prestens disposisjoner er begrenset: *«I tillegg til forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger kan presten bruke kirkene i de sokn som presten har som tjenestested (særskilt arbeidsområde) til ekstraordinære gudstjenester, foredrag og andre arrangementer som fremmer menighetenes oppbygging»*. Menighetsrådets bruk av kirkerommet har en langt bredere definisjon som inkluderer sentrale begreper i åpen kirke som stillhet, lystenning og bønn, omvisning og turistbesøk, kulturelle arrangementer (med enkelte begrensninger), musikk, osv. Fellesrådet disponerer ikke kirkerommene, men har i visse tilfeller rett til å ta betaling for bruk som f.eks. ved utleie.

Bergen sentrum

Rapporten peker særlig på behovet i sentrumskirkene. En del av dette behovet er relatert til Bergen som turiststed. Det er derfor ikke unaturlig at finansiering av åpne kirker i sentrum også har ekstern finansiering.

En måte man kan bedre tilbudet i sentrum på er å utvide sesongen til Mariakirken og Johanneskirken til å gjelde fra mai til ut september. I tillegg kan man forsøke med sommerferieåpent i Domkirken. I vintersesongen kan man forsøke at de tre kirkene er åpen hver sin dag i uken. Et slikt tilbud som skissert her ville gitt et vesentlig bedre tilbud mot publikum. Kostnadene for å bemanne med en kirkevert for det skisserte opplegget vil tilsvare en økning på om lag ett årsverk. Tilbudet krever ikke bare økonomiske ressurser, men et betydelig kommunikasjonsarbeid og klarering opp mot øvrig bruk av kirkerommene. Organisering, sesong og åpningstider må diskuteres med, tilpasses og forankres hos Bergen domkirke menighet.

Bergen domkirke menighet og fellesrådet kan ikke løfte en slik satsning alene. Selv om en utvidelse av åpningstider kan gi noe større billettinntekter vil det ha en betydelig kostnad.

Videre anbefalinger

Rapporten anbefaler at det skreddersys opplegg for de kirkene hvor menigheten har et ønske om dette. Kirkevergen er av den oppfatning at menighetsrådet selv må vurdere behovet for utvidet åpent kirkerom opp mot menighetens øvrige bruk og ressurstilgang.

Bergen kirkelige fellesråd spilte inn til Bergen kommunes budsjettarbeid for 2023 et ønske om bevilgning på 200.000 kr til formålet åpne kirker, dette ligger foreløpig ikke inne budsjettforslaget. Kommunebudsjettet vedtas i desember.

Kirkevergen ser det som positivt at det blir tilrettelagt for mer åpne kirker, og mener det vil være et godt strategisk grep av flere grunner. For det første vil det møte ulike behov hos enkeltmennesker i samfunnet. For det andre vil det gjøre kirken mer synlig og tilgjengelig. For det tredje vil det kunne ha positiv effekt på kirkens omdømme og tilstedeværelse i lokalsamfunnet.

Kirkevergens bidrag videre

Kirkevergen ser for seg bidrag etter tre spor videre.

1. Arbeide for styrket ekstern finansiering til å holde flere kirker åpne.
2. Bistå menighetene med å rekruttere og utruste frivillige.

Bistå med markedsføring og markedsføringsmateriell. Dette kan f.eks. være annonsering og artikler, gatebukker, plakater, roll-up etc.

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Fellesrådet takker for rapporten og tar den til orientering.
2. Fellesrådet ber kirkevergen følge opp saken videre, og invitere menighetene til å drøfte hvordan kirkene er tilgjengelig for besøkende, og om det finnes tilpasninger og tiltak som kan øke åpningstider og aktivitet.
3. Fellesrådet oppfordrer menighetsrådene og kirkevergen til å arbeide for flere ressurser til åpen kirke. Kirkevergen bes gå i dialog med aktuelle samarbeidspartnere som f.eks. Bergen kommune, Bjørgvin bispedømme og turistnæringen.

Åpne kirker i Bergen

En rapport om åpne kirkerom og behovet for dette.

Bergen 29.10.2022

Sammendrag

Det er ikke en ensartet praksis på hvorvidt kirkene er åpne eller ikke. Det er heller ikke ønskelig eller hensiktsmessig. I og med at kirkene er mangfoldige og forskjellige er behovet for en åpen kirke ulikt. Det er stor forskjell på arbeidskirker og kirker som til vanlig ikke har ansatte fast til stede. Det er også stor forskjell på kirkens geografiske plassering og hvorvidt det utkrystalliserer seg et behov for at kirken skal være åpen. Rapporten anbefaler at man går videre for å forsøke å finansiere åpne kirker i sentrum, mens man fortsetter med små justeringer i tilbudene som finnes rundt om i byen.

Prosess

Arbeidet med behovskartlegging av åpne kirker startet 19.august 2022. Kartleggingen er gjort av Tor Andre Ljosland, med god hjelp av en referansegruppe bestående av Gudmund Waaler, Lars Kristian Stendahl Gjervik og Gyrid Cecilie Nygaard. Gruppen har møttes jevnlig for å bli oppdatert på prosjektet og gitt signaler om behov og endringer underveis.

Hva menes med åpne kirker?

Rapporten tar for seg åpne kirkerom. Den tar altså ikke for seg hvor lett det er å komme i kontakt med en ansatt eller hvor inkluderende kirken måtte være. Den tar for seg om det er mulig å komme inn i kirkerommet, sette seg ned eller vandre rundt. Noen kirker har lysteningsmulighet, musikk eller andre aktiviteter. En slik aktivitet er ikke nødvendig for å bli inkludert i «åpen kirke».

I store byer i Europa er det vanlig at kirkerom er åpne og tilgjengelige for de som vil gå innom, men det er ikke et spesielt mønster i hva som tilbys besøkende.

Eksempler på aktiviteter kan være:

- Lystenning
- Musikk
- Andakt
- Bønn
- Sjelesorg
- Guide

Situasjonen i dag.

En kartlegging av dagens status og behov ble sendt ut til Bergens menigheter 13.september. Det var mottatt 25 svar pr 15.oktober. Undersøkelsen viser som forventet stor spredning i hvorvidt kirkene er åpne og hvorvidt dette er et behov. Det er tydelige skillelinjer mellom det som kan kalles for arbeidskirker og øvrige kirker.

I hvilken grad er kirkerommet åpent på dagtid for besøkende (gjelder ikke arrangement og seremonier):

● I stor grad	3
● Delvis	14
● Helt stengt	5
● Annet	4

I hvilken grad er kirkerommet åpent på kveldstid for besøkende (gjelder ikke arrangement og seremonier):

● I stor grad	1
● Delvis	3
● Sjelden/aldri	20
● Annet	2

Som tilbakemeldingene viser, er det stor forskjell mellom dagtid og kveldstid. De fleste kirkerom er delvis åpne. Ofte knyttet til om det er til stede folk på jobb i kirken. Eksempler på dette er at kirkerommet kan være åpent når organisten øver, eller at administrasjonsleder holder dørene åpne når man er til stede. Halvparten (12 av 24) har faste åpningstider for kirkerommet (utenom annen aktivitet) på minst ett tidspunkt i uken.

Det kan være vanskelig å finne en åpen kirke på kveldstid. Årstad og Arna har faste tider, mens Slettebakken, Olsvik og Bønes svarer at de delvis har kveldsåpen kirke.

Mer detaljert om Bergen domkirke menighet.

Mariakirken er åpen 10-16 i sommersesongen. I pandemisesongen 2021 var kirken åpen og gratis, finansiert som et spleiselag med kommunen. I 2022 har kirken vært åpen fra 23.mai til 9.sept. 12400 personer har besøkt kirken.

Inngangsbillett koster 75 kr. En stor andel besøkende er utenlandske turister. Inngangsbilletten har en avvisningseffekt på besøkstallet, hvor en del folk da snur i døren. Det er mulig å skaffe gratisbilletter på kirkens hus, men dette er ikke mye brukt. Totalt kom det inn 600.000 kr i billettinntekter i årets sesong.

Mariakirken er i en særstilling med sin historiske og antikvariske betydning. Et frislipp av besøkende vil kunne være en belastning på kirken. En fornuftig besøksforvaltning er nødvendig og i den sammenheng kan inngangspenger ha legitimitet. Også biskopen legitimerer inngangspenger i sitt visitasforedrag for menigheten i 2018, hvor han argumenterer med behov for guide og informasjon til besøkende.

I vintersesongen er Mariakirken «åpen kirke» i forbindelse med klargjøring til kirkelige handlinger et par ganger i uken, da uten inngangspenger.

Johanneskirken har vært åpen 13.juni – 19.august kl 10-16. Totalt har det vært 28.000 besøkende. Inngang har vært gratis. Tiltaket er finansiert via inntektene i Mariakirken. I tillegg er det kommet inn ca 10.000 kr i donasjoner. Biskopen anbefaler i sin visitas i 2018 at Johanneskirken holdes mer åpen, gjerne i forbindelse med en kort hverdagsmesse eller andakt.

Domkirken har faste åpningstider fredager fra kl 12- 14. Det er pensjonerte prester som holder åpent. Det er messe kl 13. Bergen domkirke menighet ønsker å forsøke utvidet åpningstid i Domkirken.

Nykirken er I tillegg til menighetens eget arbeid og utleie til minoritetsmenigheter, er det i Nykirken etablert et samarbeidsprosjekt om kulturarbeid. Samarbeidet er i første omgang for ett år, men med opsjon på forlengelse. Dette gjør at Nykirken har begrensede muligheter for åpen kirke.

Mer detaljert om Årstad Menighet

Årstad kirke ligger sentralt plassert mellom sykehusene i Bergen. Årstad er åpen på fem ulike tidspunkt i løpet av uken. Kirken bemannes da av frivillige i bolker på 2-4 timer. I disse bolkene er det stort sett 5 til 25 personer innom. En del av de frivillige har en vakt i uken, mens noen går sjeldnere. Det er en del turister innom, men dette er ikke hovedgruppen. Tiltaket annonseres på hjemmesiden og ved hjelp av gatebukk. Om vinteren er det fakler utenfor for å vise at det er åpent.

Andre åpne kirker og kapeller i Bergen.

Haraldsplass har døgnåpent kapell som dekker deres behov. De har en bok man kan skrive i og denne blir en del brukt, noe som indikerer at det er en del innom også når det ikke er betjent. Haukeland opplyser at deres stillerom blir en del brukt og er døgnåpent. De setter pris på at Årstad kirke har en del åpent og at dette er et godt tiltak for de som bor på pasienthotellet. Sykehusprestene er ikke selv til stede i Årstad kirke.

Håkonsvern har døgnåpen kirke, inne på basen.

St.Paul menighet har åpen kirke kl 10-16 hver ukedag. Hovedinngangen er stengt, men sidedøren mot menighetskontoret er åpent. Det er også mulighet for å snakke med en prest. Det kommer innom en blanding av menighetens medlemmer, de som hører til på skolen og turister.

Korskirken er åpen alle hverdager med middagsbønn kl 12. Onsdager er det hverdagsmesse. Fredager er det middagsservert i kirken. Det er Kirkens bymisjon som driver dette arbeidet.

Åpen kirke ved større hendelser og ulykker.

Ved alvorlige hendelser og ulykker er det ofte et ønske om å samles. I mange tilfeller gjøres dette via et lokalt initiativ. Det finnes ikke gode rutiner på hvem som er ansvarlig for dette, og i hvilken grad et slik initiativ eventuelt utløser arbeidsplikt f.eks. for kirketjener eller prest.

Situasjonen i andre store byer.

Oslo har flere kirker som benytter konseptet åpen kirke. Domkirken har åpen kirke hver eneste dag og er godt besøkt (700.000+). Fredag er kirken «nattåpen» til kl 2330. Åpen kirke i Oslo domkirke er finansiert via givertjeneste og gaver.

Oslo har også mange kirker som har faste åpningstider f.eks. to timer på en av ukedagemne.

I Stavanger har fellesrådet jobbet med å få kirkene til å være mer åpne. Fellesrådet har kjøpt inn gatebukker til alle kirkene. En av kirkene som har tatt dette i bruk er Bekkefaret kirke, som har åpent når folk er på jobb og benytter gatebukken med «velkommen inn, kirkerommet er åpent».

St.Petri kirke (fungerende domkirke) er åpen på dagtid 11.00 – 16.00 unntatt søndag. Søndag er den åpen kun i forbindelse med gudstjenesten. I Stavanger finner du også Talgje kirke som alltid er åpen. Kirken ligger på øya Talgje.

I Trondheim holder bymisjonen Vår frues kirke åpen fra kl 11 alle dager unntatt søndag. Den stenger på ulike tidspunkt på ulike dager. Fredager er den åpen helt til kl 20.00. Underveis er det variert program. Det er særskilte åpningstider i forbindelse med høytidene. Vår frues kirke i Trondheims funksjon kan minne om Korskirken i Bergen, men åpningstidene er langt mindre i Korskirken.

Nidarosdomen har inngangspenger. Her koster det 120kr for voksne og 60kr for barn og pensjonister. Det er egne inngangspenger for erkebisppegården og riksregaliene.

Hvor stort er behovet?

I konkrete kirker som f.eks. Mariakirken, Johanneskirken og Årstad har vi konkrete tall som indikerer noe om behovet. Så er det naturlig å skille mellom ulike typer behov. F.eks. vil turister ha andre behov enn menighetens medlemmer.

Undersøkelsen sendt til administrasjonslederne gir en liten pekepinn på hvilket behov det kan være der ute.

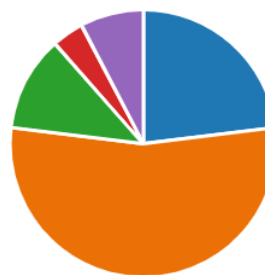
I hvilken grad tror du det er behov for et åpent kirkerom? (Svar for din lokale menighetskirke)

● I svært stor grad	3
● I stor grad	7
● Verken eller	8
● I liten grad	8
● Ikke i det hele tatt	0

Dersom det var et åpent kirkerom i din nærkirke, hvor ofte tror du dette ville blitt besøkt?

● 0-1 person daglig	6
● 2-5 personer daglig	14
● 6-10 personer daglig	3
● 11-30 personer daglig	1
● mer enn 30 personer daglig	2

Turisme

Bergen er en stor og viktig turistdestinasjon. Kirkene spiller en sentral rolle i historiefortellingen om Bergen. Kirkene er attraktive turistmål, særlig sentrumskirkene. Turistinformasjonen opplyser at det er stor etterspørsel etter å besøke kirkene i sentrum. Turistinformasjonens side om kirkene i Bergen er en av de best besøkte nettsidene. <https://www.visitbergen.com/inspirasjon/utforsk-bergen/kirker-i-bergen>

Turistinformasjonen uttrykker et stort behov for mer åpne og tilgjengelige kirker. Sesongen mai – september er den prioriterte perioden, men det er også en prioritert oppgave er å fordele turismen utover året. Åpne kirker utover sesongen vil være positivt.

Kystpilegrimsleida går via Bergen og Mariakirken er et naturlig stopp for de reisende. Det regionale pilegrimssenteret viser til at åpne kirker alltid har vært et viktig premiss for pilegrimer. De uttrykker det som viktig for deres arbeide og Bergen som pilegrimsdestinasjon at kirkene er mer åpne. Kystpilegrimsleida arbeider med utviklingen av Lysekloster og i den forbindelse er også Fana kirke interessant.

Hva kreves for å ha åpen kirke?

Det bør være et tilsyn med kirkene når de er åpne. Når kirken er åpen bør det også være en minimumstemperatur, ikke minst med tanke på eventuelle frivillige som skal være i kirkerommet over tid. Utover dette kommer tilgang til nøkkel og renhold og informasjon om tiltaket til publikum. Informasjon til publikum kan være synlig plakatering, informasjon på nettsider, annonsering osv. Det vil også være naturlig å ha brosjyre eller QR-kode til en side med fakta om kirken og kirkens kommende aktiviteter. Det er tilsynet med kirken er det mest krevende å få på plass.

Tilstedeværelse kan løses på flere måter. I en arbeidskirke har kirken gjerne det tilsynet som trengs allerede. I andre kirker kan man løse dette med frivillige eller ansatte. Ansatte kan her være både innenfor prestelinjen eller fellestrådslinjen. Det er ikke uvanlig at kirkerom har prester og diakoner som er til stede for å be, enten alene, eller som en del av en tidebønn eller messe. Det er også muligheter å kombinere åpen kirke med tilbud om sjelesorg og andre samtaler.

Administrasjonslederne tror generelt at det kan være mulig i en del tilfeller å få frivillige til å holde kirkene åpne:

Tror du det ville vært mulig å skaffe frivillige til å holde kirkerommet åpent på bestemte tider? (Svar for din nærkirke).

● Ja	3
● Ja, noen ganger	14
● Sjelden/Aldri	9

Finansiering

Menighetene i Bergen har i liten grad tiltro til at inngangspenger kan finansiere åpen kirke i de situasjoner hvor frivillighet ikke kan bemanne kirken. Igjen må man påpeke Mariakirkens særstilling som har en god del inntekter på denne måten. Mange kirker har en bøsse man kan legge igjen en gave til kirken, men det kommer ikke inn så mye penger her.

Tror du inngangspenger eller frivillige gaver ved inngangen kunne bidratt til å finansiere et åpent kirkerom? (svar for din lokale kirke)

● Ja	1
● I liten grad	7
● Nei	11
● Annet	7

Finansiering av mer åpne kirker må derfor trolig hentes utenfra eller menighetenes øvrige arbeid. En kan her tenke seg omprioriteringer både innenfor prestelinjen eller fellesrådslinjen for å holde åpent. Oslo får inn en del gaver til å holde domkirken åpen, så det kan være mulig å få inn eksterne bidrag. Andre aktuelle finansieringer kan være kommunen eller fellesrådets budsjett.

Kan man skape et ytterligere behov?

Rapporten har pekt på hva som er det oppgitte behovet for åpne kirker i dag. En kan også se for seg at man kan skape nye aktiviteter som følge av åpen kirke. Publikumsutvikling er sentralt i både kultursektoren og innenfor turisme. Kunne man f.eks. tilrettelagt for skattejakt i kirkerommet for barn, vaffelutdeling, tidebønner, salmekaraoke eller bibelquiz?

Anbefalt modell

Dersom det skal gjøres en anbefaling er det å skreddersy tilbudet for hver enkelt kirke som ønsker dette og som ser behovet. En enkel løsning for de mange kirkene som allikevel har delvis åpen kirke kan være å kjøpe inn en gatebukk (til de menighetene som ikke har dette), og at fellesrådet lager ferdigtrykte plakater med «kirkerommet er åpent» eller lignende tekst.

For de menighetene som ønsker å utvide åpningstiden i kirkerommet vil første skritt være å forsøke å bemanne med frivillige. Det er eksempler på at dette fungerer godt både i Årstad kirke og ellers i landet.

Det er også en god mulighet å fylle kirkerommet ved bruk av prester, diakoner og andre kirkelig ansatte til bønn, samtaler eller andre arrangementer.

Der det er avdekket størst behov er i sentrum. Mer presist definert til Mariakirken, Johanneskirken og Domkirken. Mariakirken kunne hatt lenger sesong, og Johanneskirken bør ha tilsvarende åpningstider og sesong som Mariakirken. Når det gjelder Domkirken bør det være en forsøksommer for å avdekke hvor stort behovet er.

Ulike modeller for åpen kirke	Eksempel
Alltid åpen, uten tilsyn	Talje kirke
Åpen dagtid, uten tilsyn	Engelske kirken i Balestrand
Åpen når det er folk på jobb (arbeidskirkemodellen)	Bekkefare kirke
Åpen med frivillig tilsyn på gitte tidspunkt	Årstad kirke
Åpent til faste tider mot betaling	Mariakirken
Åpent til faste tider uten betaling (i sesong)	Johanneskirken
Åpen med tilsyn finansiert med gaver og sponsorer	Oslo domkirke

DEN NORSKE KIRKE

BKF Kirkebygg

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Arne Tveit		22/00444-2	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	72/22	14.12.2022

Menighetshus, utleie kirker, menighetslokaler o.l.:
Etablering av arbeidsgruppe

Saksframlegg

I fellesrådets innspill til verdi- og måldokumentet ble det eksplisitt bedt om at kirkevergen utreder muligheten for at fellesrådet kan yte bistand til menighetsrådene i forvaltningen av menighetshusene. Hva kan fellesrådet bistå menighetene med menighetshus med, økonomisk, kunnskapsmessig og praktisk.

Noe av bakgrunnen for dette, er at i noen kirker betaler kommunen, gjennom fellesrådet, forvaltning av hele bygget, kirkerom og menighetslokaler, i noen kirker betaler kommunen for forvaltningen for deler av bygget, mens i noen kirker er det ikke menighetslokaler i det hele tatt, der har menigheten et eget menighetshus som de betaler alle kostnader med. Dette oppleves med rette urettferdig.

Fellesrådet har tidligere vedtatt en kompensasjonsordning som skal rette opp noe av dette, den ordningen er moden for gjennomgang, revidering.

I forbindelse med denne saken er det også avdekket at det er stor forskjell i praksis på ordningen med at menighetsrådene skal viderebetale 20% av leieinntektene til fellesrådet. Det er forskjellig hva som regnes som leie som menighetsrådet skal sende penger videre for. Her trenges det en avklaring, så det blir likt og lett forståelig for alle menigheter. I denne forbindelse må en også følge opp fellesrådets vedtak om at en skal vurdere å øke viderebetalingen til fellesrådet, eksempelvis til 30%.

Representanter fra fellesrådet som kan vurdere dette

Når denne saken var oppe til behandling i kirkebyggutvalget, gjorde de følgende vedtak:

Kirkebyggutvalgets vedtak:

Kirkebyggutvalget foreslår at fellesrådet utpeker en arbeidsgruppe på eksempelvis 6 personer som kan arbeide med de ulike problemstillingene som reises, før det reises en sak i fellesrådet om saken. Arbeidsgruppen vil først kunne oppnevnes i høst, men det kan gis muntlig orientering på møtet 15.juni.

På fellesrådsmøtet i juni ble det orientert muntlig om saken, med beskjed om at vi kom tilbake til den i høst. Valgkomiteen i fellesrådet arbeider med å finne kandidater til arbeidsgruppen. Forslaget blir fremlagt i møtet. Kirkebyggsjefen vil være sekretær for arbeidsgruppen.

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Fellesrådet oppnevner med dette følgende personer til å sitte i en arbeidsgruppe for å arbeide med problemstillingene presentert i denne saken:
....
....
2. Arbeidsgruppen forventes å ha minimum to møter vinteren/våren 2023, og presenterer resultatet for fellesrådet senest på fellesrådets møte i juni 2023, fortrinnsvis sammen med forslag til vedtak.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Gravplass

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Inghild Hareide Hansen		22/11361-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	73/22	14.12.2022

Gravplassutvalget - Justert mandat for utvalget

Vedlegg:

Mandat GPU vedtatt 12.12.18 .pdf

Mandat GPU - Revisjon 2022.docx

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg har nå fungert siden 2016. Gravplassutvalget er en frivillig ordning som BKF har, og som er viktig for gravplassmyndighetens dialog med både tros- og livssynsamfunn og brukere. Mandatet fikk en mindre justering i 2018 der utvalget ble utvidet med ett medlem og ett varamedlem fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn Bergen.

Siden utvalget trådte i kraft har praksisen utviklet seg etter gravplassutvalgets behov og etter ressursene i Gravplassavdelingen i BKF. Det har vært fire årlige møter, der de to møtene som har vært avholdt i sommerhalvåret også har vært befaringer. Dialogen rundt saker og orienteringer er verdifull da det har gitt innspill til videre arbeid i administrasjonen. Utvalget er et folkevalgt organ der medlemmene velges fra tros- og livssynsamfunn i Bergen, fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn Bergen og fra Bergen kirkelige fellesråd.

Nå er mandatet foreslått oppdatert etter nytt regelverk og slik at utvalgets oppgaver blir tydeliggjort. Det prinsipielt nye som foreslås er at utvalget skal ha særlig oppmerksomhet på behovene til brukerne av gravplassmyndighetens tjenester, noe som er blitt praksis og derfor bør nedfelles i mandatet.

Gravplassmyndigheten rapporterer årlig på status på graver i belegningsplanen, og fra og med 2023 vil denne rapporten få benevnelsen gravstatus i Bergen.

I tillegg foreslås det at utvalget uttaler seg om høringer, prinsipielle endringer i praksis på gravplassmyndighetens ansvarsområde. I den grad det er tidsmessig og praktisk mulig uttaler også utvalget seg om anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass.

Bakgrunnen for at en ikke kan legge inn en fast regel om at utvalget skal uttale seg før tiltaket går til behandling i Bergen kirkelige fellesråd, er at en ikke kan forsinke prosesser med å vente på møte i utvalget. Høringer har vanligvis korte frister og tidsfaktoren vil ofte også her gjøre at svar på høringer ikke kommer til folkevalgt behandling. Vedtak og høringer vil vanligvis gå som orientering til gravplassutvalget.

Det er også gjort en endring i hvordan medlemmene foreslås til utvalget. Fra og med neste

valg vil det bli gjort ved at det sendes en skriftlig henvendelse til de tros- og livssynsamfunn som er virksomme i Bergen. Endringen foreslås på bakgrunn av at det er mer hensiktsmessig enn å knytte forslagstillingen direkte til det årlige møte med tros- og livssynsamfunn som er virksomme i Bergen.

Gravplassutvalgets medlemmer var enige i de nye mandatet, men ønsket en praksis som på en enklere måte ivaretar utvalgets medbestemmelse mellom møtene. Utvalget foreslo derfor et nytt punkt i vedtaket;

«Gravplassutvalget ønsker få en skriftlig orientering og mulighet til å uttale seg om saker på gravplassområdet som fremmes for BKF's Arbeidsutvalg eller Bergen kirkelige fellesråd uten ordinær behandling i BKF's Gravplassutvalg.» Det er svært positivt at medlemmene i utvalget slutter opp om utvalgets formål, og administrasjonen vil gjerne legge til rette for denne praksisen. De innspillene som kommer, vil bli brakt videre til henholdsvis AU og fellesråd.

Vedtak 22/22 i Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg den 17.11.2022.

Gravplassutvalget anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det fremlagte mandat for Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg

Gravplassutvalget ønsker få en skriftlig orientering og mulighet til å uttale seg om saker på gravplassområdet som fremmes for BKF's Arbeidsutvalg eller Bergen kirkelige fellesråd uten ordinær behandling i BKF's Gravplassutvalg.

Vedlagt følger opprinnelig mandat og forslag til nytt mandat.

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd har behandlet saken i møte 29.11.2022 sak 87/22

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det justerte mandatet som nytt mandat for Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar det justerte mandatet som nytt mandat for Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg.

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅDS GRAVPLASSUTVALG

Gravplassutvalget skal utføre sine oppgaver i henhold til bestemmelsene i Kirkeloven og Gravferdsloven.

1 Mandat

Utvalget skal være forberedende utvalg til fellesrådet i alle saker på gravplassområdet: Gravplassområdet omfatter:

Administrasjon av gravplassforvaltningen; herunder saksbehandling og informasjonsvirksomhet.

Anlegg, forvaltning, drift og vedlikehold av gravplasser, kapell, krematorium og andre bygg og installasjoner på gravplasser.

Jfr. Kirkeloven § 14 2. ledd b) og Gravferdsloven

Gravplassjefen er sekretær for utvalget.

Utvalgets oppnevnes av fellesrådet og følger fellesrådsperiodene, men oppnevnes første gang fra og med 01.01.2017. Mandatet gjelder inntil videre og kan til enhver tid endres av Bergen kirkelige fellesråd ved vanlig flertallsbeslutning.

2 Utvalgets oppgaver

Utvalget skal bistå fellesrådet i forvaltningen av gravplassområdet i Bergen og ha særlig fokus på at målsettinger som fellesrådet har vedtatt blir satt ut i livet.

Hvert år skal sekretæren gi utvalget en redegjørelse om gravplassforvaltningens virksomhet og måloppnåelse. Redegjørelsen skal vedlegges tilstrekkelig dokumentasjon.

Utvalget skal minst en gang i valgperioden befare gravplassene i kommunen og ha fokus på gravplassforvaltningen ellers. Utvalget skal levere rapport fra befaringen til fellesrådet. Kommunen skal ha kopi av rapporten og resultatet av behandlingen i fellesrådet.

Etter frist fastsatt av fellesrådet skal utvalget foreslå planer og budsjett for gravplassområdet i det påfølgende år.

Utvalget skal gjennomgå årsregnskap og årsberetning for utvalgets ansvarsområder innen den 1. juni i året etter.

3 Valg, sammensetning og honorar

Utvalget består av 6 medlemmer; 3 medlemmer valgt av og blant Bergen kirkelige fellesråd og 3 medlemmer som er foreslått av og blant tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen. Blant fellesrådets representanter skal fortrinnsvis kommunens representant eller vara være representert. Kandidatene fra tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen foreslås på Gravplassmyndighetens årlige møte med tros- og livssynssamfunn i Bergen jfr. GF § 23 3. ledd og oppnevnes *siden* av fellesrådet. *En av kandidatene som representerer tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen skal foreslås av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn Bergen (STLB).*

Det velges like mange varamedlemmer som faste medlemmer til utvalget, tre fra fellesrådet og tre fra tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen jfr. GF § 23 3. ledd.

Medlemmene og varamedlemmene i utvalget må være bosatt i Bergen kommune. Medlemmene velges normalt for en 4-års periode. Dersom spesielle grunner taler for det kan tros- og livssynssamfunnene gis mulighet til å skifte ut sine medlemmer etter

2 år.

Dersom et medlem går ut av utvalget, velges nytt medlem for resten av perioden blant varamedlemmene og det velges nytt varamedlem.

Utvalgets leder og nestleder velges av fellesrådet og blant medlemmene fra fellesrådet.

Medlemmene i utvalget honoreres etter satser fastsatt av Bergen kirkelige fellesråd.

4 Møter og saksbehandling i utvalget

a. Utvalget skal ha 4 årlige møter. For å ivareta framdrift og kontinuitet bør det utarbeides en årlig møteplan for utvalget. Utvalget skal i tillegg ha møte når lederen finner det påkrevet eller når medlemmer eller administrasjonen krever det.

b. Lederen i utvalget skal sammen med sekretæren forberede sakene til utvalget.

c. Det påligger leder av utvalget å sørge for at alle aktuelle saker som hører inn under utvalget blir behandlet til hensiktsmessig tid. Medlem i utvalget og sekretær for utvalget kan kreve at utvalget behandler bestemte saker.

d. Utvalget skal som hovedregel innkalles skriftlig med 7 dagers varsel. Dette kan fravikes dersom behovet for rask avgjørelse krever det. Saksdokumentene sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett.

e. Med innkallingen skal det følge en dagsorden for møtet i utvalget, og det skal følge med dokumentasjon som gir et tilfredsstillende behandlings- og beslutningsgrunnlag for den enkelte sak på dagsorden.

f. Utvalgets møter er åpne, men saker som gjelder enkeltpersoners personlige forhold holdes for lukkede dører.

g. Utvalgets medlemmer plikter å ta del på møter i utvalget.

h. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Avgjørelser treffes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

i. Lederen eller nestleder av utvalget, eller det medlem i utvalget som i deres fravær blir valgt, er møteleder i møter i utvalget.

j. Sekretæren har møteplikt, samt tale- og forslagsrett. Sekretæren og de hun/han bemyndiger, har møte-/tale- og forslagsrett i utvalgets møter selv om disse ikke er hhv. medlem eller sekretær i utvalget.

k. Dersom et medlem i utvalget meddeler at det ikke kan møte, skal sekretæren for utvalget sørge for at det så vidt mulig blir gitt varsel/innkalling til varamedlem, så raskt det hensiktsmessig kan skje.

l. Det skal føres protokoll fra møtene, som sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett så snart som mulig etter møtet. Protokollen skal minst angi tid, sted, deltakere, behandlingsmåte og utvalgets beslutninger.

m. Protokoll fra møtene skal legges frem i møte i Bergen kirkelige fellesråd til orientering.

Revidert i BKF sak 62/18 12.12.2018. Erstatte reglement av 24.05.2016 (BKF sak 033/16)

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅDS GRAVPLASSUTVALG - MANDAT

Gravplassutvalget skal utføre sine oppgaver i henhold til bestemmelsene i Kirkeordning for Den norske kirke og Gravplassloven.

1 Mandat

Det folkevalgte utvalget er forberedende utvalg til fellesrådet og kan gi innspill til saker på gravplassområdet

Gravplassområdet omfatter:

Gravplassmyndigheten; herunder saksbehandling og informasjonsvirksomhet. Anlegg, forvaltning, drift og vedlikehold av gravplasser, kapell, krematorium og andre bygg og installasjoner på gravplasser. Jfr. Ordning for Den norske kirke 2. ledd b) og gravplassloven

Gravplassjefen holder sekretariat for utvalget.

Utvalgets medlemmer oppnevnes av fellesrådet og følger fellesrådsperioden. Mandatet gjelder inntil videre og kan til enhver tid endres av Bergen kirkelige fellesråd ved vanlig flertallsbeslutning.

2 Utvalgets oppgaver

Utvalget skal bistå fellesrådet i forvaltningen av gravplassområdet i Bergen. Det skal ha særlig oppmerksomhet på behovet som brukerne av gravplassmyndighetens tjenester har og at målsettinger som fellesrådet har vedtatt blir satt ut i livet.

Utvalget skal minst en gang i valgperioden befare gravplassene og bygningene på gravplassene i kommunen, samt ha fokus på gravplassmyndighetens arbeid.

Gravplassmyndighetens rapport, Gravstatus i Bergen blir årlig fremlagt utvalget til orientering.

Utvalget uttaler seg om høringer, prinsipielle endringer i praksis på gravplassmyndighetens ansvarsområde. I den grad det er tidsmessig og praktisk mulig uttaler også utvalget seg om anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass.

Utvalget skal orienteres om årsregnskap og årsberetning for Bergen kirkelige fellesråd på utvalgets ansvarsområder innen den 1. juni i året etter.

3 Valg, sammensetning og honorar

Utvalget består av 6 medlemmer; 3 medlemmer valgt av og blant Bergen kirkelige fellesråds medlemmer og 3 medlemmer som er foreslått av og blant tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen. Blant fellesrådets representanter skal fortrinnsvis kommunens representant eller vara være representert. En av kandidatene som representerer tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen skal foreslås av Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn Bergen (STLB).

Det velges like mange varamedlemmer som faste medlemmer til utvalget, tre fra fellesrådet og tre fra STLB og tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen jfr. Gravplassloven § 23 3. ledd

Kandidatene fra tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen forslås skriftlig på oppfordring fra Bergen kirkelige fellesråds administrasjon, samme høst som nytt fellesråd blir utnevnt. Representantene oppnevnes av fellesrådet på fellesrådets første ordinære møte.

Medlemmene og varamedlemmene i utvalget må være bosatt i Bergen kommune. Medlemmene velges normalt for en 4-års periode. Dersom behov kan STLB og tros- og livssynssamfunnene gis mulighet til å skifte ut sine medlemmer.

Dersom et medlem valgt av Bergen kirkelige fellesråd går ut av utvalget, velges nytt medlem for resten av perioden blant varamedlemmene og det velges nytt varamedlem. Utvalgets leder og nestleder velges av fellesrådet og blant medlemmene fra fellesrådet.

Medlemmene i utvalget honoreres etter satser fastsatt av Bergen kirkelige fellesråd.

4 Møter og saksbehandling i utvalget

a. Utvalget skal ha fire årlige møter/befaringer. For å ivareta framdrift og kontinuitet bør det utarbeides en årlig møteplan for utvalget. Utvalget skal i tillegg ha møte når lederen ønsker det eller når medlemmer eller administrasjonen ber om det.

b. Lederen i utvalget skal sammen med sekretariatet forberede sakene til utvalget.

c. Leder av utvalget skal sørge for at alle aktuelle saker som hører inn under utvalget blir behandlet til hensiktsmessig tid. Medlem i utvalget og sekretariatet for utvalget kan be om at utvalget behandler bestemte saker.

d. Utvalget skal som hovedregel innkalles skriftlig med 7 dagers varsel. Dette kan fravikes dersom behovet for rask avgjørelse krever det. Saksdokumentene sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett.

e. Med innkallingen skal det følge en dagsorden for møtet i utvalget, og det skal følge med dokumentasjon som gir et tilfredsstillende behandlings- og beslutningsgrunnlag for den enkelte sak på dagsorden.

f. Utvalgets møter er åpne, men saker som gjelder enkeltpersoners personlige forhold holdes for lukkede dører.

g. Utvalgets medlemmer plikter å ta del på møter i utvalget.

h. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Avgjørelser treffes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

i. Lederen eller nestleder av utvalget, eller det medlem i utvalget som i deres fravær blir valgt, er møteleder i møter i utvalget.

j. Gravplassjef har møteplikt, samt tale- og forslagsrett. Gravplassjef og de hun/han bemyndiger, har møte-/tale- og forslagsrett i utvalgets møter selv om disse ikke er hhv. medlem eller sekretær i utvalget.

k. Dersom et medlem i utvalget meddeler at det ikke kan møte, skal sekretariatet for utvalget sørge for at det så vidt mulig blir gitt varsel/innkalling til varamedlem, så raskt som mulig.

l. Det skal føres protokoll fra møtene, som sendes til medlemmer og varamedlemmer og andre med møterett så snart som mulig etter møtet. Protokollen skal minst angi tid, sted, deltakere, behandlingsmåte og utvalgets beslutninger.

m. Protokoll fra møtene skal legges frem i møte i Bergen kirkelige fellesråd til orientering.

Revidert i BKF sak xx/xx xx.xx.xxxx. og erstatter revidert reglement vedtatt i BKF sak 62/18 12.12.2018. Erstatte reglement av 24.05.2016 (BKF sak 033/16)

DEN NORSKE KIRKE

BKF Gravplass

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Inghild Hareide Hansen		22/11369-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	74/22	14.12.2022

Ny strategi for areal til graver i Bergen – mot 2033

Vedlegg:

Arealformål grav og urnelund (GU).pptx

Ny strategi for areal til graver - FR

Saksframlegg

Vedlagt følger notat om ny strategi for bruk av areal til graver og en presentasjon av areal som er avsatt til fremtidens gravbehov. Bakgrunnen for saken er at planen «Verdig gravferd for alle – gravferdsplan for Bergen kommune 2018 til 2028» var arealbehov en vesentlig del. Et av planens strategiske grep var at bergenserne fortsatt skal kunne gravlegges i egen bydel.

Det har allerede gått fem år siden beregningene ble gjort på statistikk fra 2016 og situasjonen har endret seg vesentlig. Gravplassmyndigheten i Bergen kirkelige fellesråd ønsker på den bakgrunn å rullere den delen av planen som handler om areal til graver, slik at det er oppdaterte planer som legges til grunn for videre arbeid i BKF. Vi ønsker også å gi innspill til arbeidet med neste kommuneplans arealdel (KPA).

Den vedlagte presentasjon med oversikt over areal utenfor gravplassene, viser utvidelsesmuligheter på areal på og ved gravplassene og areal som er av satt i gjeldene KPA fra 2018 samt i KPD – 2017 Ytrebygda.

Gravplassutvalget er orientert om arbeidet i sitt møte 17. november 22 sak 23/22 og har gjort følgende vedtak:

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg tar arbeidet med ny strategi for bruk av areal til graver – mot 2033 til orientering.

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd har behandlet saken i møte 29.11.2022 sak 88/22

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar den nye strategi for areal til graver til orientering og anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta ny strategi for areal til graver.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar «Ny strategi for areal til graver i Bergen – mot 2033».

Ny strategi for bruk av areal til graver – mot 2033

Innhold

Ny strategi for bruk av areal til graver – mot 2033.....	1
Innledning	1
Areal til graver; mål og visjon:	2
Hovedkonklusjon	2
Dagens situasjon	2
Prognose for dødsfall	3
Oversikt over den historiske situasjon for kremasjon og gravlegging:.....	3
Andel kremasjon i bydelene.....	3
Status på behov for graver.....	3
Gravstatus i bydelene i Bergen – nå og med blick frem mot 2033.....	5
Arna bydel	5
Bergenhus	6
Fana og Ytrebygda bydeler	7
Fyllingsdalen bydel.....	8
Laksevåg bydel	9
Årstad bydel	10
Åsane bydel.....	11
Fremtidige muligheter og behov	12
Oversikt over muligheter i opparbeidet gravplassareal og i areal avsatt i KPA.....	12
Plan for utbygging av navnet minnelund NML	13
Planlegge for kiste- eller urnegraver?.....	13
Nye gravleggingsformer	14
Fremtidig utbygging av gravareal i Bergen	14

Innledning

I planen «Verdig gravferd for alle – Gravferdsplan for Bergen kommune 2018 til 2028» var arealbehov en vesentlig del. Et av planens strategiske grep var at bergenserne fortsatt skal kunne gravlegges i egen bydel. Det har allerede gått fem år siden beregningene ble gjort på statistikk fra 2016 og situasjonen har endret seg vesentlig. Gravplassmyndigheten i Bergen kirkelige fellesråd ønsker på den bakgrunn å rullere den delen av planen som handler om areal til graver, slik at det er oppdaterte planer som legges til grunn for videre arbeid i BKF og i våre innspill til kommuneplanens arealdel (KPA).

BKF ønsker å belaste og nedbygge naturen minst mulig, og vi vil bruke minst mulig ressurser til utbygging av areal til graver.

Gravplassmyndigheten i Bergen

I Bergen kommune er hovedregelen at man fritt kan velge gravplass, uavhengig av hvilken bydel man bor i, med unntak av at Slettebakken og Biskopshavn kirkegårder er forbeholdt avdøde som var bosatt i soknet ved dødsfallet.

I Bergen kirkelige fellesråds Verdi- og måldokument fastslås; «Graver anlegges der folk bor, ved viktige knutepunkt og i tilknytning til transportlinjene i byen og i tråd med Bergen kommunes strategier og planer.

Gravplassene skal være livssynsåpne, tilgjengelige for brukerne og gi mulighet for annen hensynsfull bruk. Gravplassene er en viktig del av grøntstrukturen i byen, og skal ha en parkmessig standard og være særlig egnet for ro og ettertanke. Kulturminnene skal ivaretas på en respektfull måte.»

Neste del av gravferdsplanen som skal drøftes, blir praksis ved tildeling av graver og gravlegging; denne delen vil bli utarbeidet i 2023.

Areal til graver; mål og visjon:

Bergenserne skal få tilbud om den form for grav som de ønsker, i sin bydel.

Gravplassene i Bergen skal være egnet for ro og ettertanke og være arealeffektive.

Hovedkonklusjon

Det er i de senere år ryddet store arealer på gravplassene i Bergen og mange gravfelt er rehabilitert og tatt i bruk på ny. I tillegg slettes det årlig ca. 2000 graver. Mange bergensere velger grav i navnet minnelund (NML).¹ Bruk av navnet minnelund og de mange frigitte gravene gjør at den totale gravreservene på langt nær brukes opp så raskt som forutsatt i gravferdsplanen fra 2018.

I Bergen er det en reserve på graver til tre prosent av innbyggerne på kommunalt nivå. Det er lite kapasitet på urnegraver i flere bydeler, i tre bydeler er det ikke tilbud om graver i navnet minnelund. Det mangler tilbud om graver i Ytrebygda bydel.

Forutsatt at vi har ressurser til å fortsette arbeidet med rehabilitering av gravplassene, vil det ikke være behov for nytt areal til graver i overskuelig fremtid. Unntaket er Ytrebygda bydel, se nærmere i avsnittet under. Rehabilitering er nødvendig for å kunne tilby graver innenfor lovens rammer og til etablering av flere navnete minnelunder.

Dersom Ytrebygda bydel skal få et tilbud om graver innenfor bydelen må en i første omgang anlegge gravplass på Søreide, så etablere eventuelt ny gravplass på Hjeltestad. Kommuneplanens arealdel (KPA) må oppdateres i henhold til behovene og må samtidig ha et lenger perspektiv enn til 2033.

Klimaendringene og vedlikeholdsetterslep medfører at rehabilitering av eksisterende gravplasser er nødvendig ikke bare for å tilby graver, men også for å gi et verdig tilbud på gravplassene og for å hindre at kulturminner går tapt.

Bergen kirkelige fellesråd har et sterkt ønske om å tilby alle bergensere valgfri grav i egen bydel. For å få dette til vil vi anlegge flere navnete minnelunder, tilrettelegge for nye graver på eksisterende gravplasser og anlegge ny gravplass på Søreide.

Dagens situasjon

Det tilbys ordinære urnegraver på 22 av byens 28 gravplasser og kistegraver på 16 av gravplassene. I skrivende stund er det åtte navnete minnelunder (NML) med urnegraver på gravplassene i Bergen. Minnelunden på Storetveit er dessverre full. Det finnes også fem felt for anonyme urnegraver. På én

¹ Navnet minnelund (NML) er mindre urnegraver i et gravfelt tilknyttet et felles minnesmerke med navneplater

Gravplassmyndigheten i Bergen

gravplass tilbys det kistegraver i dobbel dybde og det gis mulighet å reservere en ekstra kistegrav på alle gravplasser hvor det er kistegraver.

Prognose for dødsfall

År	2016	2020	2025	2030	2035
Dødsfall	2019	2017	2082	2186	2244

Dødsfallprognosen fra Bergen kommune, basert på fremskrevne tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB), viser en moderat økning av forventede dødsfall i kommende 10-års periode.

Oversikt over den historiske situasjon for kremasjon og gravlegging:

Historikk	2011	2016	2021
Antall dødsfall i Bergen (SSB)	2092	1998	1989
Gravlagte kister	642	510	431
Gravlagte urner	1360	1382	1402
Totalt antall tildelte graver: Tildelt grav = ny grav	1136	1035	1051
Forbruk av nye urnegraver	563	563	672
Forbruk av nye kistegrav	573	447	379
Gravlagt i anonym minnelund	38	48	23
Gravlagt i navnet minnelund (NML)		15*	181**
Reservert grav i navnet minnelund (NML)			45
Urne utlevert for askespredning	14	54	88
Kremasjonsandel	67 %	72 %	77%
Nedsatte utenbys urner	81	83	83
Gravlagte utenbys kister	28	31	15

* Nytt tilbud i 2016 – Åsane NML

** NML på 6 gravplasser per 31.12.21. Per 31.12.22 er det 8 NML på 7 gravplasser

Andel kremasjon i bydelene

I 2021 hadde Bergen kommune en kremasjonsandel på 77%. Vi ser imidlertid store forskjeller bydelene imellom, med lavere kremasjonsandel i bydelene Arna og Ytrebygda.

	Arna	Bergenhus	Fana	Fyllingsdalen	Laksevåg	Ytrebygda	Årstad	Åsane	Bergen
%	59%	87%	76%	80%	80%	71%	87%	78%	77%

Status på behov for graver

Forrige plan hadde en noe annen inndeling, med gravplassområder etter geografi og der enkeltgravplasser var trukket ut som egne geografiske soner. Nå er gravplassene gruppert bydelsvis.

Gravplasslovens §2 krever at kommunen til enhver tid har ledige graver for minst 3% av innbyggerne. Dette er målet på om en har tilstrekkelig graver eller ikke, og prosentandelen viser status på gravreserven. Dette kravet oppfyller Bergen som helhet med god margin. Tilgjengeligheten på graver varierer imidlertid mye fra bydel til bydel og mellom de ulike gravtypene.

Gravplassmyndighetens mål er å ha tilgjengelig en tre prosent gravreserve på både urne- og kistegraver i hver bydel, ut fra at de fleste ønsker grav der hvor de bor. Med utgangspunktet i gravplasslovens fane-bestemmelse i §1 om at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn, er det viktig at alle kan få den type grav de ønsker.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Dersom beregningene viser at det er færre enn tre prosent graver er det en indikasjon på at en må sette i verk tiltak for å etablere graver eller, dersom det ikke er mulig, at en må vise innbyggerne til andre gravplasser.

Grunnlaget for beregningen av i hvilket år det vil være nytt behov for areal til graver, er antall ledige graver inkludert erfaringstall for hvor mange graver som slettes hvert år, dividert på årlig forbruk. Antall slettede graver beregnes på nytt etter hvert avsluttet år og oppdateres i beregningen. Gravplassmyndigheten følger utviklingen tett ved at beregningen gjennomgås tre ganger per år. Som en del av internkontrollen rapporteres det årlig om gravstatus til Gravplassutvalget og Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg.

En vesentlig endring fra status i 2016 er at tall for urnegraver inneholder de mange nye gravene i navnete minnelunder, i tabellen er også status på de navnete minnelundene tatt med. Det tas forbehold om årstallet i forhold til NML, da vi forventer at det blir store endringer brukernes ønsker fremover. Vi ser at situasjonen på gravreserven er vesentlig forbedret fra tidligere plan.

Tabell over status på behov for gravareal – status på behov for graver

Bydel	Gravplass	Behov for urnegraver	Behov for kistegraver
Arna*	Arna	Tilbys ikke for tiden	2040
	Mjeldheim	2025	2058
	Takvam	2047	2187
	Totalt:**	Arna og Mjeldheim gravreserve urne 0,5% - gravreserve kiste 4,2% Takvam (Grunnkrets) gravreserve urne 29% - gravreserve kiste 104% BKF har areal til utvidelse ved Mjeldheim gravplass. Areal ved Mjeldheim gravplass må fortsatt avsettes i KPA	
Bergenhus	Biskopshavn	2026	-
	Møllendal	2046	2178
	Møllendal NML	2028	-
	Årstad gamle	Tilbys ikke for tiden	-
	Årstad nye	2064	-
	Totalt:**	Gravreserve urne 2,9% Gravreserve kiste 38% Tilstrekkelig areal	
Fana	Fana	2027	2033
	Fana NML I og II	2035	-
	Midttun	Tilbys ikke for tiden	Tilbys ikke for tiden
	Storetveit	2023	-
	Storetveit NML	Full	-
	Øvsttun	2024	2032
	Totalt:**	Gravreserve urne 0,7% Gravreserve kiste 3% BKF har areal til utvidelse ved Storetveit kirkegård og Øvsttun gravplass	
Fyllingsdalen	Bønes	2025	2057
	Fyllingsdalen	2023	2027
	Fyllingsdalen NML	2024	-
	Totalt**	Gravreserve urne 2% Gravreserve kiste 8,9% BKF har areal til utvidelse ved begge gravplassene	
Laksevåg	Gravdalspollen	2047	2102

Gravplassmyndigheten i Bergen

	Loddefjord	2024	2033
	Nygård	2028	2033
	Nygård NML	2026	-
	Tennebekk	-	-
	Totalt:**	Gravreserve urne 2,3% Gravreserve kiste 11,1% BKF har areal til utvidelse på Loddefjord gravplass. Det må fortsatt avsettes areal i KPA i bydelen.	
Ytrebygda*	Søreide	-	-
	Hjellestad	-	-
	Totalt:**	Gravreserve urne 0% Gravreserve kiste 0% Det må fortsatt avsettes areal i KPA i bydelen.	
Årstad*	Slettebakken	2024	-
	Solheim	2082	2139
	Totalt:**	Gravreserve urne 4,2% Gravreserve kiste 5,4% Tilstrekkelig areal	
Åsane	Antveit	2048***	2037***
	Antveit NML	2047	-
	Eidsvåg	2030	2049
	Salhus	2025****	2039
	Åsane	2023****	2028
	Åsane NML	2022****	-
	Totalt:**	Gravreserve urne 10,3% Gravreserve kiste 19,4% Tilstrekkelig areal Areal ved Åsane kirkegård må fortsatt avsettes i KPA	
Bergen	Totalt:**	Gravreserve urne 3,5% Gravreserve kiste 14,6% Totalt, uavhengig av gravtype 6,1%	

*Bydelen har ikke NML

** Reserven er beregnet ut fra hhv kremasjonsandel og andel kistebegravelser

*** Ved årlig forbruk tilsvarende Åsane kirkegård før åpning av Antveit gravplass

**** Tilbys på Antveit gravplass – ikke mulig å utvide

Gravstatus i bydelene i Bergen – nå og med blick frem mot 2033

Arna bydel

På Arna kirkegård tildeles ikke urnegraver, men der er frigitte urnegraver som ikke er tatt i bruk på nytt. Det er valgt å ikke tilvise ledige graver for en langsiktig planlegging for rehabilitering av felt eller ny bruk av felt. I tillegg er det ønske om en navnet minnelund på Arna kirkegård. Det er liten etterspørsel etter urnegraver på Arna, noe vi antar skyldes en kombinasjon av bydelens lave kremasjonsandel og at det er kjent at det ikke er tilbud om urnegraver. Navnet minnelund i Arna vil bli trolig bli positivt mottatt av innbyggerne i bydelen, grunnet den sentrale plasseringen. Det er god kapasitet på kistegraver på Arna kirkegård, men det er utfordringer med jordsmonn og drenering.

På Mjeldheim gravplass er det reserver av både kiste og urnegraver, men urnegravene ligger på et gravfelt i skrått terreng med mye vann og dårlige masser. Det er ønske om å rehabilitere feltet og etablere navnet minnelund på nabofeltet. Dette vil bedre tilkomsten/sikre universell adkomst til

Gravplassmyndigheten i Bergen

urnegravene. På grunn av urnefeltets tilstand vil vi mangle urnegraver innen kort tid og det må settes i verk tiltak i form av investeringsprosjekt. På Mjeldheim er det god kapasitet på kistegraver.

På Takvam kirkegård går tidsperspektivet langt; her vil det ikke mangle hverken kiste- eller urnegraver i dette århundre. Det er imidlertid kun leid areal til parkeringsplasser.

Det antas at det er lite aktuelt for innbyggere i Arna å få grav på Takvam. Når en holder gravene på Takvam utenfor, er reserven i Arna bydel hhv 0,5% for urnegraver og 4,2% for kistegraver. Disse tallene understreker ytterligere behovet for etablering av nye urnegraver på Arna kirkegård eller Mjeldheim gravplass.

Det er ikke NML i bydelen.

Tiltak

Det er behov for flere urnegraver, og det må på plass en NML slik at innbyggerne kan få tilbud om et alternativ til arealkrevende kistegraver. Vi foreslår derfor å etablere navnet minnelund på Arna kirkegård og å omregulere eksisterende kistegraver til urnegraver på Mjeldheim.

På lenger sikt må det også etableres navnet minnelund på Mjeldheim gravplass.

Avsette areal til parkeringsplasser for Takvam kirkegård i KPA.

Fremtid

Det var tidligere beregnet behov for utbygging av kistegraver om en 10 års tid, men nye beregninger og rydding av graver tilsier i dag at det er bruk for nye kistegraver i Arna bydel først i ca 2050.

I Arna bydel viser kommunens fremskrivingstall en forventet nedgang i dødstallene frem mot 2040, med hele 20% færre dødsfall enn i 2021. Dagens situasjon i bydelen, med 15% reserve på kistegraver, betyr at det er tilstrekkelig areal, men det vil være behov for investeringsmidler til rehabilitering av gravfelt for full utnyttelse av kistegravreserven. Det er dårlig nedbrytingskvalitet på både på Mjeldheim og i Arna.

Nedgangen i antall dødsfall kan være en følge av en forventet yngre befolkning. Arna bydel har klart lavest kremasjonsandel av bydelene i Bergen, med kun 59% i 2021. Det kan være grunn til å anta at andelen som velger kremasjon vil øke med en yngre befolkning samt ved etablering av verdige urnegraver og navnet minnelund. Dagens lave reserve på 1,8% urnegraver må økes. Dette vil lavere forbruk av kistegraver, slik at det vil ta lenger tid føre en må anlegge nye graver.

BKF har areal til utvidelse og det anses som tilstrekkelig i lang tid fremover, dette arealet og øvrig areal må fortsatt avsettes til gravplassformål i KPA.

Bergenhus

Biskopshavn kirkegård er i utgangspunktet full og nye graver som blir frigitt tildeles kun de som er bosatte i soknet ved dødsfallet, jf Vedtekter for gravplassene i Bergen §4 pkt1. Det er vanligvis grav tilgjengelig til de som var bosatt i soknet.

Møllendal gravplass har graver i overskuelig fremtid, men det vil bli nødvendig å gjøre kistegraver om til urnegraver. Møllendal har jevnt over god jordkvalitet og nedbrytning, som betyr at omregulering fra kiste- til urnegraver eventuelt kan gjøres med mindre tiltak, men infrastrukturen må rehabiliteres.

Årstad gamle gravplass og Årstad nye gravplass er nært knyttet til Møllendal gravplass. Det tilvises ikke nye graver på Årstad gamle, på bakgrunn av en tanke om verneplan og kanskje på sikt å gjøre

Gravplassmyndigheten i Bergen

hele gravplassen om til en navnet minnelund. På Årstad nye tilbys kun urnegraver og gravplassen har god kapasitet; med dagens forbruk vil her ikke være nytt behov for graver før ca 2080.

Bydelen har, sammen med Årstad, kommunens høyeste kremasjonsandel på 87%. Det kan være realistisk med noe ytterligere økning av kremasjonsandelen i bydelen i årene fremover, opp mot 90%. Det forventes en reduksjon i forbruket av ordinære urnegraver etter åpning av NML på Møllendal i 2022. Vi antar at NML på Møllendal vil holde til 2028. Det er gode muligheter for utvidelse av minnelunden.

Tiltak

Omregulere kistegraver til urnegraver og utvide navnet minnelund når behov. Rehabilitering av infrastruktur; vann og avløp i grunnen, tilkomst til gravfelt og graver samt omgivelsene ellers.

Fremtid

Det forventes også økning av antallet døde i Bergenhus, men anslagene ligger bare på rundt 2,6% økning.

Fremover må fokus være på å tilpasse tilbudet til innbyggernes behov for gravtype, ved å sikre at det kan tilbys aktuelle gravformer i verdige omgivelser.

Fana og Ytrebygda bydeler

Fana kirkegård har per i dag ikke rom for utvidelse, men gravplassen har frigitte graver innenfor eksisterende areal. Det er mange ledige kistegraver, men alle gravfelt har behov for tiltak. Nye gravstørrelser, spesielt for kistegraver, og masseutskifting for bedre nedbryting er mest aktuelle tiltak.

Det er få ledige urnegraver, men andel av slettede graver på Fana kirkegård gikk opp fra 2021 til 2022 slik at med forventede slettinger antas at kapasiteten på urnegraver trolig vil strekkes frem mot 2027.

På sikt kan det blir aktuelt med omregulering av kistegraver til urnegraver hvis behovet skulle tilsi dette. Det forventes at ny navnet minnelund som åpnet 01.12.2022, vil redusere behovet for ordinære urnegraver.

Midttun kirkegård er fullt belagt, og graver som frigis tildeles for tiden ikke på nytt, da store deler av gravplassen har behov for rehabilitering. En rehabilitering vil øke tilbudet av graver.

Storetveit kirkegård har få ledige urnegraver, men på grunn av graver som frigis tilbys vanligvis ny grav til de som ønsker det. Gravplassen har imidlertid et stort behov for rehabilitering, hovedsakelig grunnet lav jorddybde på gravfeltene og mye overvannsutfordringer. Her er tilgjengelig areal for mindre utvidelser både mot nord og sør, men topografien på disse områdene gjør det krevende og kostbart å opparbeide. Det vil bli mest aktuelt å bruke arealet til NML eller urnevegg².

På Øvsttun gravplass er det kapasitet på urnegraver bare i ca 2 år frem, mens reserven på kistegraver strekker seg frem mot 2033 med enkle tiltak. Det er tilgjengelig areal for utvidelse på Øvsttun.

Fana og Ytrebygda har per i dag en reserve av urnegraver på bare 0,5% ift befolkningen, og 6,7% reserve av kistegraver.

² Urnevegg er en mur el.l. med lukkede nisjer med plass til urner.

Gravplassmyndigheten i Bergen

På bakgrunn av at Fana og Ytrebygda tidligere var samlet i gamle Fana kommune, anses det relativt naturlig å se disse to bydelene som et samlet gravplassområde i tilbudet til brukerne, særlig siden det ikke er egen gravplass i Ytrebygda bydel. Vi ser bl.a. at i halvparten av gravferdsseremonier som var avholdt i Søreide kirke i 2021 er det valgt grav på Øvsttun gravplass. Dette tilsier at i gravferdssammenheng er det fortsatt en «gamle Fana kommune» tankegang blant innbyggerne i de to bydelene. En kan imidlertid tenke seg at dersom det ikke kan tildeles graver på Fana kirkegård vil det være enkelte som ikke opplever det tilfredsstillende å få tildelt grav på Øvsttun gravplass.

Det er bare på Fana kirkegård det tilbys NML, og vi antar at det vil være graver der til ca 2035. Ved rehabilitering av gravplassen vil det på sikt være mulig å finne areal til neste NML.

Tiltak

Nytt urnefelt og navnet minnelund på Øvsttun gravplass, og om nødvendig på Fana.

Samtlige gravplasser har et stort behov for rehabilitering.

Anlegge ny gravplass på Søreide.

Fremtid

I KPA er det satt av areal til ny gravplass både ved Søreide kirke og på Hjellestad.

Arealet på Søreide er bare 8 daa. Dersom det blir mulig med en utbygging av gravareal på Søreide vil det gi urnegraver, men kistegraver vil fortsatt bare kunne tilbys kun på Fana kirkegård og Øvsttun gravplass. Etter hvert som antallet eldre med tilknytning til dagens bydel Ytrebygda øker, kan det imidlertid bli et sterkere ønske fra befolkningen om å etablere en egen gravplass med tilbud om kistegraver i bydelen. Det er derfor viktig at det settes av areal for fremtidens behov. Utbygging av en urnegravplass på Søreide vil ha stor betydning for gravreserven i disse to bydelene.

Dersom en ser arealet på alle gravplassene under ett er det er det ikke behov for mer areal enn det en har i dag. Likevel tilsier dagens gravstatus, sett i sammenheng med de fremskrevne dødstallene, at det er ønskelig med utbygging av urnegravplass/NML på Søreide.

I Fana og Ytrebygda bydeler er det forventet er liten nedgang i antall dødsfall frem mot begynnelsen av 2030-tallet, før det videre frem mot 2040 antas å ligge på et nivå som tilsvarer 2021-tallene.

Selv med dagens høye kremasjonsandel på 76% antas at det fortsatt er rom for økning av denne i Fana og Ytrebygda. Dette på grunn av høy aktivitet av boligbygging og fortetting langs Bybanens linje 1, og dermed en forventet gradvis yngre befolkning som i større grad velger kremasjon som gravleggingsform. På bakgrunn av kistegravreserven kan vi ikke se bort fra at utviklingen vil gå i samme retning som situasjonen i Bergenhus bydel/Møllendal gravplass, med overskudd av kistegraver i forhold til urnegraver. Det vil være behov for rehabilitering og masseutskifting av gravfelt på både Fana og Øvsttun.

Fyllingsdalen bydel

Bønes kirkegård har god kapasitet på kistegraver innenfor opparbeidet areal per i dag; 30 år fremover forutsatt dagens forbruk. Full utnyttelse av denne kapasiteten vil kreve masseutskifting og rehabilitering av enkelte felt. Det er areal tilgjengelig for utvidelse, men topografien på det tilgjengelige arealet tilsier at det best kan utnyttes til urnegraver.

Om 2-3 år vil det være behov for nye urnegraver på Bønes kirkegård, og det vil trolig kreve rehabilitering av gravfelt. Det er også ønskelig med navnet minnelund og/eller urnevegg på Bønes kirkegård. Et slikt tilbud vil muligens redusere behovet, og strekke reserven, for ordinære urnegraver.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Fyllingsdalen gravplass har i dagens situasjon kapasitet på urnegraver til siste halvår 2023 og kistegraver til 2024. I utvidelsen er det kun planlagt 185 nye kistegraver, både på grunn av mulighetene ut fra terrenget og at det er mange kistegraver på eksisterende del. Disse vil sikre kistegraver i ca. 5 år, basert på dagens forbruk. Utbyggingen gir ordinære urnegraver tilsvarende ca. 8 års forbruk.

Bydelen har allerede 80% kremasjonsandel, som muligens vil stige ytterligere i årene fremover når det tilbys en vakker utvidelse av Fyllingsdalen gravplass oppover i lien mot Lyshovden og C.J.Hambros vei. Ved utgangen av 2021 hadde bydelen er gravreserve på 2% urnegraver og 8,9% kistegraver.

Det tilbys kun NML på Fyllingsdalen gravplass, vi antar at det vil være graver til ca 2024. Ved utvidelse av gravplassen vil det på sikt være mulig å finne areal til neste NML.

Det er ikke NML på Bønes kirkegård.

Tiltak

På Bønes kirkegård må urnefeltene rehabiliteres, og det er ønskelig å få på plass en NML.

Den pågående utvidelsen av Fyllingsdalen gravplass som skal stå ferdig i 2024 med graver for lang tid fremover, en ytterligere utvidelse vil kreve betydelige investeringsmidler.

Fremtid

Forbruket vil reguleres ved endrede vaner. Det interessante er i hvilken grad navnete minnelunder fortsetter å øke i popularitet, slik at behovet for ordinære urnegraver reduseres i årene fremover, og hvor mange graver som blir frigitt på eksisterende del av Fyllingsdalen. Det blir også spennende å se hvilken betydning den planlagte urnevæggen får for forbruket av urnegraver, da den blir den første urnevæggen som tilbys i Bergen.

I Fyllingsdalen bydel forventes nærmere 10% økning i dødstallene frem mot 2040. Utvidelse av Fyllingsdalen gravplass i 2023, med urnegraver, kistegraver og NML samt urnevegg vil imøtekomme behovet for urnegraver noen år fremover, men det er begrenset med areal som kan brukes til kistegraver.

Det er fortsatt et areal som kan bygges ut på Fyllingsdalen gravplass og stort potensial i neste byggetrinn på Bønes kirkegård. Dersom kremasjonsandelen ikke øker og færre kistegraver frigis, kan det bli mangel på kistegraver på Fyllingsdalen gravplass, men ikke i bydelen.

Laksevåg bydel

Gravdalspollen gravplass har i dag kapasitet på kistegraver til ca 2050 og urnegraver til ca 2040. Kapasiteten er avhengig av løpende rehabilitering av gravfelt på grunn av overvannsutfordringer.

Loddefjord gravplass har kistegraver til 2033, mens det er behov for nye urnegraver allerede i 2024. Loddefjord har høy prioritet for å få navnet minnelund, både på grunn av bydelens høye kremasjonsandel og av hensyn til begrenset kapasitet på ordinære urnegraver. Det har vært jobbet med tiltak for å bedre overvannssituasjonen på Loddefjord i flere år, og vi synes nå å erfare at de har en effekt og at det kan tilbys verdigere forhold for gravlegging. Det gjenstår imidlertid mye arbeid med rehabilitering og masseutskiftning.

Nygård kirkegård har god gravkapasitet; der er kistegraver til 2033 og urnegraver til 2028. Det forventes at høy kremasjonsandel, og den navnete minnelunden etablert i 2019 gradvis vil strekke urnegravkapasiteten lenger. Gravdalspollen og Nygård dekker samme innbyggerområde.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Laksevåg bydel sett under ett, har god kapasitet på kistegraver med utgangspunkt i dagens forbruk og i lys av den høye kremasjonsandelen. Med dagens forbruk er det gravkapasitet i 13 år i Laksevåg bydel, både for kiste- og urnegraver, dvs til 2035 på begge gravtyper. I disse talene er ikke fremtidige frigitte graver tatt med, slik at faktisk gravkapasitet muligens kan rekke noe lenger.

Kremasjonsandelen i bydelen er i 2021 på 80% og i likhet med flere av de mer sentrale bydelene er det en underdekning på urnegraver (kun 2%) og en overdekning på kistegraver (8,9%). Laksevåg er fortsatt en relativt etablert bydel med lite av større utbygginger. Selv om bydelen har potensial til ytterligere økning av kremasjonsandelen, spesielt etter etablering av navnet minnelund på Nygård kirkegård, antas at økningen vil begrenses noe av at økningen i dødstall forventes i en aldersgruppe som muligens vil være noe tradisjonell i valg av gravleggingsform.

Mange som regner Loddefjord gravplass som et naturlig valg vil ikke søke til Gravdalspollen gravplass og Nygård kirkegård. Det må derfor være tilstrekkelig kapasitet både på Loddefjord og på Gravdalspollen/Nygård for at bydelens innbyggere skal oppleve å ha et godt nok tilbud. En eventuell utbygging i Tennebekk med tilbud om ulike former for gravlegging av urner vil kanskje i større grad oppleves som et tilbud til hele bydelen.

Det er også en viss sannsynlighet for at bydelens innbyggere i området omkring Melkeplassen, i overgangen mot Fyllingsdalen bydel, vil foretrekke Fyllingsdalen gravplass på grunn av geografisk nærhet.

NML tilbys kun på Nygård kirkegård, og vi antar at det vil være graver til ca 2026. Ved omdisponering av graver på gravplassen vil det på sikt være mulig å finne areal til utvidelse av NML eventuelt en ny.

Det er ennå ikke NML på plass på Loddefjord gravplass.

Tiltak

Rehabiliterer urnefelt på Loddefjord gravplass og etablering av navnet minnelund på Loddefjord.

De tre gravplassene har alle behov for omfattende rehabilitering.

Fremtid

I Laksevåg bydel forventes 20% flere døde i 2040 i forhold til dagens tall.

Det er behov for flere urnegraver i bydelen. Det er behov for en større navnet minnelund på Loddefjord gravplass, noe vi forventer vil redusere behovet for ordinære urnegraver. Bydelen har høy kremasjonsandel og tilbudet om NML blir viktig. I tillegg vil en evt. utbygging med alternative gravleggingsformer for aske, bedre situasjonen ytterligere.

Bydelen har lite tilgjengelig areal for utvidelse av gravplassene. På Loddefjord gravplass er det noe ikke-opparbeidet areal innenfor eiendomsgrensene. Planene om en gravplass i Tennebekk, i areal avsatt i KPA til gravplass kan reduseres vesentlig. Det anses sannsynlig at her vil bli behov for et mindre areal til krematorium med mulighet for f.eks. tilhørende urnevegg, en mindre minnelund og eventuelt plass for askespredning. Det er en politisk usikkerhet tilknyttet muligheten for å legge et krematorium til Tennebekk og uten krematorium vil BKF ikke foreslå areal til graver i Tennebekk. Det må avsettes areal til graver vest i bydelen.

Årstad bydel

Slettebakken kirkegård er en urnegravplass uten utvidelsesmuligheter. På grunn av at det nå kun er frigitte gaver som er tilgjengelig etter hvert som graver slettes, er det vedtektsfestet at graver tilbys kun bosatte i soknet på dødstidspunktet. Det er ønske om en navnet minnelund på gravplassen.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Solheim gravplass har godt med areal og tilgjengelige graver både for urner og kister i mange tiår, men topografien gir utfordringer og krever investeringer for utnyttelse av arealet.

I Årstad bydel er kremasjonsandelen allerede 87%, Hvis kremasjonsandelen fortsetter å stige noe frem mot 2040, vil det bli nødvendig å omdefinere kistegravfelt til urnegraver. Endringer vil uansett være nødvendig for videre bruk, på grunn av til topografi og av hensyn til HMS for de som ferdes det. En fremtidig anleggelse av NML på Solheim forventes å redusere behov for ordinære urnegraver.

Det er ikke NML i bydelen.

Tiltak

Omregulere kistegraver til urnegraver og etablere navnet minnelund på begge gravplassene. Rehabilitering av infrastruktur; vann og avløp i grunnen, tilkomst til gravfelt og graver samt omgivelsene ellers.

Fremtid

Årstad bydel er satsningsområde for fortetting, boligbygging og kollektivtransport, og ligger an til en dobling av antall dødsfall frem mot 2040. Per i dag har bydelen Solheim gravplass og Slettebakken kirkegård.

Mange av beboerne i Årstad bydel vil imidlertid naturlig søke til Møllendal gravplass i Bergenhus bydel, som ikke har tilsvarende økning i fremskrevne dødstill.

Årstad bydel har i dag reserve på 4,2% urnegraver og 5,4% kistegraver, men tilbudet om graver bør styrkes i lys av prognosene om den store økningen av dødsfall frem mot 2040. Dette er mulig innenfor eksisterende areal.

Åsane bydel

Åsane bydel har nylig fått en ny gravplass, Antveit, som forlengelse av Åsane kirkegård. Kapasiteten er dermed svært god, hele 10% for urnegraver og 19% for kistegraver. Når det i tillegg er anslått en reduksjon i antall dødsfall frem mot 2040, er det ikke behov for ytterligere areal til gravplass.

Antveit gravplass har god kapasitet med gode, verdige forhold for gravlegging. Her vil det også være rom for å tilby graver etter hvert som det eventuelt blir fullt belagt på andre gravplasser i bydelen.

Eidsvåg gravplass har kistegraver til 2049 og urnegraver til 2030. Eldre kistefelt kan omreguleres til urnefelt for å møte behovet for urnegraver.

Salhus kirkegård nærmer seg fullt belagt, men graver frigis til ny tildeling. Nye graver vil bli tilbudt på Antveit gravplass eller Åsane kirkegård. Det frigjøres årlig graver tilsvarende ca 2/3 av behovet for nye graver, slik at tidspunktet for når den blir fullt belagt forskyves løpende. Foreløpig er det kistegraver til 2039 og urnegraver til 2025.

Åsane kirkegård vil være fullt belagt med urnegraver i løpet av 2023, mens frigitte kistegraver gir kapasitet frem til 2028. Når her er fullt, blir det tilvist nye graver på Antveit gravplass.

Bydelen hadde 78% kremasjon i 2021, og det antas at denne andelen vil kunne øke i årene fremover. Det kan i fremtiden bety behov for omdisponering av kisteareal til urnegraver.

Det er snart kun på Antveit gravplass det tilbys NML, og vi antar at det vil være graver til ca 2047. Ved utvidelse av gravplassen vil det på sikt være mulig å finne areal til utvidelse av NML ev. til neste NML.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Tiltak

Rehabiliterer gravfelt etter behov.

Fremtid

Selv om bydelen har god kapasitet i lang tid fremover, er det ønskelig å beholde areal sør for Åsane gamle kirke i KPA.

Fremtidige muligheter og behov

Oversikt over muligheter i opparbeidet gravplassareal og i areal avsatt i KPA

Bydel	Gravplass	Tiltak	KPA
Arna	Mjeldheim	BKF har areal til utvidelse 301/196 og 301/14	Areal ved Mjeldheim gravplss må fortsatt avsettes i KPA
		Privat eiendom 301/230	
Bergarhus		Ikke behov for nytt areal	
Fana og Ytrebygda	Storetveit (Alt ledig areal har store høydeforskjeller)	BKF har areal til utvidelse – deler av 13/680	En parsell av 13/680 sør/øst for gravplassen er ikke i KPA og må avsettes.
		Kommunal eiendom 13/1051	Må fortsatt avsettes i KPA
	Øvstun gravplass	BKF har areal til utvidelse 44/62 44/63 44/645 44/646 44/897	Må fortsatt avsettes i KPA
	Søreide gravplass	Privat eiendom 36/442	Må fortsatt avsettes i KPA
	Hjellestad gravplass	Privat eiendom Deler av 112/2	MÅ fortsatt avsetter i KPD – 2017 Ytrebygda
Fyllingsdalen	Bønnes kirkegård	BKF har areal for utvidelse 20/1492	Må fortsatt avsettes i KPA
	Fyllingsdalen gravplass	BKF har areal for utvidelse 26/4	Må fortsatt avsettes i KPA
Laksevåg	Loddefjord gravplass	BKF har et mindre areal med store høydeforskjeller for utvidelse	Må fortsatt avsettes i KPA
		Kommunal eiendom 13/1051	Usikker på egnethet
	Tennebekk	Kommunal eiendom	Må fortsatt avsettes i KPA
Årstad		Ikke behov for nytt areal	
Åsane	Åsane kirkegård	Privat eiendom 190/1 190/80 190/46	Må fortsatt avsettes i KPA

Gravplassmyndigheten i Bergen

Se vedlegg med kart og eiendomsdetaljer: Arealformål grav og urnelund

Situasjonen for gravareal i Bergen er god, men det areal som er avsatt i KPA – 2018 og KPD – 2017 Ytrebygda må fortsatt stå i planen. Det må gjøres noen små justeringer. Det en må ha særlig søkelys på frem mot neste rullering i 2027 er arealbehovet i Fana og Ytrebygda samt Laksevåg. Antall døde i Bergen er moderat i de nærmeste årene, men en forventer en større økning lenger frem i tid. I tillegg vil balansen mellom bydelene kunne endres på grunn av demografi og utbygging. Areal må settes av i KPA, selv om innbyggerne trolig vil velge andre former for gravlegging i fremtiden.

Plan for utbygging av navnet minnelund NML

Grav i navnet minnelund er en grav på 0,25m² i gravfelt som er tilknyttet et minnesmerke med navneplater for hver grav. Graver i navnet minnelund tilbys da det er et godt alternativ til vanlige graver, ettersom minnelunden er velstelt hele året og det begrenser bruk av areal til graver.

Det er etablert navnet minnelund (NML) på Antveit gravplass, Fana kirkegård (2), Fyllingsdalen gravplass, Møllendal gravplass, Nygård kirkegård og Storetveit kirkegård. Den navnete minnelunden på Storetveit er fullt belagt, og både i Fana, Fyllingsdalen og Åsane er minnelundene utvidet siden oppstarten i 2016. I planen er Loddefjord og Øvsttun gravplasser prioritert pga størrelsen av gravplassene og fordi mange vil omfattes av tilbudet. Fem av åtte bydeler har tilbud om graver i NML. Det er plan om å gi dette tilbudet i Arna bydel i 2024, men Årstad bydel først i 2027 og 2028. Innbyggerne i Årstad bydel har tilbud om NML på Møllendal gravplass. For Ytrebygda vil det først bli en løsning dersom en får tilgang på gravplassareal.

Plan for utbygging av navnete minnelunder:					
2023	2024	2025	2026	2027	2028
Loddefjord og Øvsttun gravplasser	Arna kirkegård	Storetveit kirkegård	Bønes kirkegård	Slettebakken kirkegård	Solheim gravplass

Det er ikke konkrete planer for NML på Mjeldheim gravplass, Biskopshavn kirkegård, Eidsvåg kirkegård, Gravdalspollen gravplass, Midttun kirkegård, Salhus kirkegård, Takvam kirkegård samt Årstad gamle og nye gravplasser. Det vil også være naturlig i denne perioden å utrede mulighet for NML på St. Jakob kirkegård og Assistentkirkegården i Bergen sentrum.

Dersom Søreide gravplass blir bygget blir det også tilbud i Ytrebygda bydel.

Selve minnesmerket på en navnet minnelund har vanligvis ikke en stor kostnad, men per i dag er det kun i Arna en forventer å kunne etablere en navnet minnelund ved kun å sette opp minnesmerke. De andre stedene må det enten anlegges nye urnefelt fra bunnen av eller gjennomføres omfattende rehabilitering av området hvor minnelunden skal ligge. Planen forutsetter budsjettmessig dekning.

Planlegge for kiste- eller urnegraver?

Mye av topografien i Bergen kommune krever store inngrep og investeringer for å kunne egne seg til kistegravlegging. Den tradisjonelle kistegraven krever god drenering og gunstige nedbrytingsforhold for å være et verdig tilbud. Både masseutskifting av jord og terrassering av terreng er landskapsinngrep som kan gjøres for å kunne tilby graver.

For flere trossamfunn er kistegravlegging det eneste aktuelle, av overbevisningshensyn.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Urnegraver trenger også gode nedbrytingsforhold, men ikke nødvendigvis like stor dybde, og det blir noe mindre terrassering enn for kistefelt. Anleggelse av urnegraver vil være noe mindre kapitalkrevende enn kistegraver.

Bergen kommune forventer at det vil dø knapt 2200 bergensere i 2033.

Er kommunens kremasjonsandel nådd 80%, kan tallene se slik ut:

Eksempel på behov for graver i **2033** basert på Bergen kommunes fremskrivninger

Dødsfall i Bergen	80% velger kremasjon	50% av disse velger gjenbruk*	Velger ny grav	20% av ny grav velger NML	Behov for ordinære urnegraver
2200	1760	880	880	176	704

Dødsfall i Bergen	20% velger kistebegravelse	30% av disse velger gjenbruk*	Velger ny grav	Behov for ordinære kistegraver
2200	440	132	308	308

* Grav som familien har/festet grav

Mye vil kunne skje de kommende årene ift hvilke av gravtyper som tilbys og hva brukerne velger. Det som kanskje er mest aktuelt, er urnevegg og askespredning på egnede områder på gravplasser. Dette vil redusere arealbehovet ytterligere.

For de 20% av brukerne som fortsatt ønsker kistegrav, handler det i stor grad om tilrettelegging i forhold til en tro eller et livssyn. Gravplassmyndigheten i Bergen er opptatt av at alle skal få den type grav de ønsker, så det er viktig å opprettholde, og tilrettelegge for, alle gravtyper i hver bydel. På samme måte som enkelte gravplasser kun tilbyr urnegraver, vil det på sikt være formålstjenlig, både av miljø- og økonomihensyn, å kun tilby kistegraver på en eller flere av gravplassene i hver bydel. Viktige stikkord er nedbrytingsforhold, jordkvalitet og verdige forhold rundt gravlegging.

Nye gravleggingsformer

Det planlegges urnevegger på Fyllingsdalen kirkegård i 2024. Urnevegg er ikke vanlig i Norge i dag og en har ikke et grunnlag for å vite om dette er et tilbud som innbyggerne ønsker å ta i bruk. Det er imidlertid i bruk noen steder i Norge og er svært vanlig ellers i Europa. Det å tilby urnevegg kan være et alternativ for å få tilrettelagt gravareal som ellers ikke vil være tilgjengelig for graver. Vi ønsker derfor en erfaring og en mulighet for å etablere dette der det er sannsynlig at graver i urnevegg vil bli tatt i bruk. Vi vil se om det er mulig å utvikle dette tilbudet i perioden.

Per i dag er det ikke mulig å gjennomføre askespredning på gravplassene, og dette etterspørres en sjelden gang. Det er ønskelig å legge til rette for askespredning på eksisterende areal og vi vil gi ytterligere innspill til departementet om en åpning i lovverket.

Fremtidig utbygging av gravareal i Bergen

Når utvidelsen av Fyllingsdalen gravplass er ferdig i 2024 er det kun i Ytrebygda bydel det ikke er tilstrekkelig areal til graver til innbyggerne.

Gravplassmyndigheten i Bergen kirkelige fellesråd er glad for at gjennom de siste års bevilgninger er blitt en betydelig bedring av gravstatus i Bergen. Det har vært et langsiktig og krevende arbeid å få oversikt over status på alle gravene som er på gravplassene i Bergen, og under utarbeidelsen av Gravferdsplanen i 2016/2017 var ikke tallene på graver som kunne tas i bruk, gode nok. I dag er tallene bedre, men det er fortsatt noen usikkerhetsfaktorer.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Det er i tiden etter forrige plan ryddet store arealer på gravplassene i Bergen og mange gravfelt er rehabilitert og tatt i bruk på ny. Nødvendigheten av rehabilitering skyldes i hovedsak at gravene er for små og for grunne, at jorden enkelte steder er blitt komprimert og dårlig blandet under utbygging og at det er ikke tilstrekkelig drenering. Dette skyldes tidligere tiders dårlige økonomi, noe manglende kunnskap under anleggelse av gravplassene, alder på anleggene samt klimaendringer. De største utfordringene i dag er ødelagte VA – anlegg, erosjon på gravfelt som medfører for grunne graver samt våte gravfelt som følge av overvann. Rehabilitering av gravfelt med gravminner er kostbart, men et nødvendig tiltak og et resultat av tilbudet om at graver kan festes.

De nye navnete minnelundene har medført betydelige investeringer, men nå ser vi en gevinst i form av et godt tilbud til innbyggerne og at eksisterende areal kan transformeres og tas i bruk på nytt. Mange bergensere velger grav i navnet minnelund. Det er et ønske å fortsatt kunne øke tilbudet slik at flere får kan nyttiggjøre seg denne gravtypen og at en får mulighet til å redusere bruken av arealet ytterligere.

Bergenserne beholder ikke gravene så lenge som før og det slettes årlig ca. 2000 graver. Kommunen sett under ett vil dette grovt regnet frigi dobbelt så mange graver som en tar i bruk, men gravene som frigis ved sletting har ofte en helt annen beliggenhet og tilstand enn det som er aktuelt å ta i bruk på ny. For å kunne ta i bruk arealer på nytt må en derfor gjennomføre til dels store investeringsprosjekt, men det er likevel viktig for å ikke ta i bruk nytt areal til graver. Klimahensyn tilsier at en ikke bygger ut mer areal enn hva som er helt nødvendig.

Bruken av navnet minnelund og de mange frigitte gravene gjør at gravreservene på langt nær brukes opp så raskt som forutsatt i gravferdsplanen fra 2018.

Framskrivning av antall døde i Bergen kommune frem mot 2033 viser en nedgang i enkelte bydeler og en moderat økning i kommunen sett under ett. Dette innebærer at det gravarealet som en har per i dag vil holde i mye lenger tid enn det en så ved utarbeidelse av gravferdsplanen for 2018 – 2028.

Resultatet av beregningen viser at det er størst usikkerhet når det gjelder gravkapasiteten på Fana kirkegård, om gravene blir brukt for raskt slik at en om noen år kun kan tilby graver på Øvsttun gravplass. Videre er forholdet mellom Loddefjord gravplass og gravplassene på Laksevåg, Nygård kirkegård og Gravdalspollen gravplass noe vi må følge med på utviklingen av.

Det å se inn i fremtiden og beregne forbruk av graver og hvor mange som graver frigis, og å sette dette opp mot fremtidige tall på antall døde gjennomføres i dag som en manuell prosess. Gravplassmyndigheten i Bergen må ha bedre redskap for sikrere beregninger og tar initiativ til å digitalisere prosessen.

Det er for tidlig å konkludere med at en har for mye areal til graver i Bergen. Nye gravleggingsformer kan gjøre overskudd av areal til en aktuell problemstilling, men vi antar at Bergen fortsatt vil vokse og at gravarealet må reserveres til fremtidige generasjoner. I mellomtiden vil gravplassene være viktig for de som har sine kjære gravlagt der, som grønne lunger i byen og som en kulturbærer.

Det er et mål at alle innbyggere skal ha tilbud om grav i egen bydel. Gravplassmyndigheten i Bergen kirkelige fellesråd foreslår på bakgrunn av det å anlegge en ny gravplass på Søreide. Arealet som er satt av i KPA er imidlertid kun 8 daa og har store høydeforskjeller. Der foreslås derfor at den anlegges som én navnet minnelund med urnegraver.

Gravplassmyndigheten i Bergen

Ønsket utbygging av gravareal i Bergen i 2023 - 2033					
Gravplasser:					
Prosjekt	Behov	Størrelse	Planstatus	Kostnad	Ferdig
Fyllingsdalen gravplass inkludert driftsbygg	2024			Fullfinansiert med 47 millioner	Juni 2024
Søreide	Anskaffelse 2023 Utbygging 2027	8 daa	Avsatt i KPA	Anskaffelse: ? Utbygging: 21 millioner	
Tennebekk*	2030	4 daa	Avsatt i KPA	Anskaffelse ? Utbygging 10,5 millioner	

*Eventuelt areal og kostnad til mulig krematorium kommer i tillegg

Navnet minnelund til 2028:		
Loddefjord gravplass	2023	5 millioner kroner samt rehabiliteringsbehov av gravfelt og infrastruktur
Øvstun gravplass	2023	6 millioner kroner samt rehabiliteringsbehov av gravfelt og infrastruktur
Arna kirkegård	2024	1 millioner kroner
Storetveit	2025	9 millioner kroner inkl. gravfelt
Bønes	2026	2 millioner kroner inkl. gravfelt
Slettebakken	2027	2 millioner kroner inkl. gravfelt
Solheim	2028	4 millioner kroner inkl. gravfelt
Samlet:		29 millioner kroner

Rehabilitering:	
Årlig behov for rehabilitering av gravplassareal	20 millioner

Areal avsatt til arealformål grav- og urnelund

- Gravplassforskriften § 2:

«I hver kommune skal det være en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning.»

Areal til gravplasser skal reguleres til eget arealformål etter plan- og bygningsloven § 12-5.

I KPA 2018 – Bergen er det avsatt areal til gravplass etter arealkategori §27.6 Grav- og urnelund

Faktorer som er aktuelle ved planlegging av nytt gravplassareal:

- Gravplasser bør ligge der folk bor
- Tilgjengelighet/adkomst – avstand fra vei
- Naboskap – elementer i omgivelsene
- Buffersone mot øvrige omgivelser
- Støy
- Universell utforming
- Topografi/ Hellingsgrad
- Infrastruktur
- Teknisk infrastruktur
- Grunnforhold
- Overvannshåndtering
- Klima
- Naturverdier
- Kulturverdier/kulturminner
- Størrelse

Prinsipp for beregning av areal til graver:

Dersom 40 %* av arealet på en gravplass kan brukes til graver vil dette gi et antall graver pr 1000 m² / 1 daa på:

Urnegraver: 2,25 m² = 180 graver

Kistegraver: 4,5 m² = 90 graver

Urnegraver i navnet minelund: 0,25 m² = 1600 graver

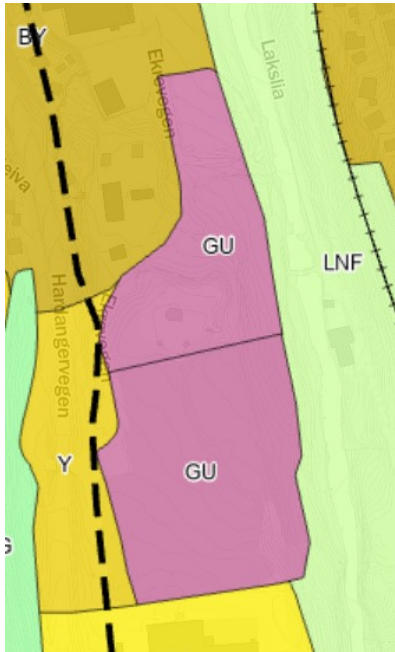
*40 % er et høyt anslag, dersom det må omfattende infrastruktur til for å tilrettelegge for graver er det mer sannsynlig med 30% utnyttelse

Arna bydel

Mjeldheim

Følgende eiendommer er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårdsnummer	Bruksnummer	Areal	Planregister	Hjemmelshaver	Om eiendommen
	301	196	Ca. 6044 m2	KPA- 2018 Bergen	Bergen kirkelige fellesråd	En eller flere usikre grenser. Beregnet areal kan være unøyaktig. Det står fire bygninger på eiendommen. Inkl. bolig hus og garasje. Tilkomsvei til offentlig vei.
	301	14	Ca. 6600 m2	KPA – 2018 Bergen	Bergen kirkelige fellesråd	En eller flere usikre grenser. Beregnet areal kan være unøyaktig. Eiendommen grenser til offentlig vei. Skrått terreng i øst mot elveløp.
	301	230	Ca. 3070 m2	KPA – 2018 Bergen	Privat eiendom	Flat eiendom med et asfaltert parkeringsareal som disponeres av Bertel O. Steen.
	301	134	15 767 m2	KPA – 2018 Bergen	Arna sokn v/BKF	Deler av eiendommen er ubebygd (areal ikke oppmålt)
	301	133	14 203 m2	KPA – 2018 Bergen	Arna sokn v/BKF	Deler av eiendommen er ubebygd , ca. 1900 m2
Totalt beregnet areal:			24760,97 m2			Areal avsatt til GU.

Mjeldheim. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

Markert eiendomsgrense for eiendommer avsatt til GU. Gjelder fem eiendommer. Se egen tabell.

Øvrig om Mjeldheim

Det er igangsatt arbeid med områdereguleringsplan for Indre Arna. Eiendommene ligger innenfor avgrenset område for denne planen, men blir ikke videre berørt av dette planarbeidet.

Hensynssoner, gjelder samtlige eiendommer:

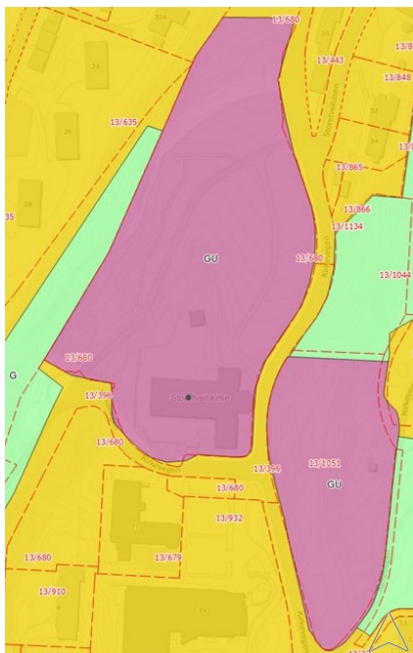
- H820_1 – Omforming Indre Arna
- H220_3 – Veistøy – gul sone

Fana bydel

Storetveit

Følgende eiendommer er avsatt til grav og urnelund (GU):

	Gårdsnummer	Bruksnummer	Areal	Planregister	Hjemmels-haver	Om eiendommen
	13	680	2054 m2 (gjelder teig sør for kirken)	KPA – 2018 Bergen	Storetveit sokn v/BKF	Eiendommen er inndelt i tre teiger. Sikre grenser. Aktuelt areal er plassert sør-vest for Storetveit kirke. Skrånende terreng. Ubebygde areal. realformål: Ytre fortettings sone Hensynssone: H220_3, veistøy - gul sone H390_2, luftkvalitet - gul sone H410_1, konsesjonsområde fjernvarme Flesland-Sentrum
	13	680	12 816,23 m2	KPA - 2018	Storetveit sokn v/BKF	Eksisterende areal avsatt til GU. Hele eiendommen er på 13 121 m2.
	13	1051	5303,45 m2	KPA – 2018 Bergen	Bergen kommune	Sikre grenser Eiendommen har en noe varierende topografi med helning fra sør mot vest. Arealet er bratt i nordvest mot kommunalvei, men flater ut i sør. Arealet består av to mindre bygg som er plassert i sør, ellers er eiendommen ubebygde og består av løvskog. Eiendommen skrånner fra øst mot vest og har en noe varierende topografi. Hensynssone: H410_1, konsesjonsområde fjernvarme Flesland-Sentrum H390_2, luftkvalitet - gul sone H230_1, stille områder -grønn sone
Totalt beregnet areal:			18 119,68 m2			Areal avsatt til grav og urnelund (GU).

Storetveit. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

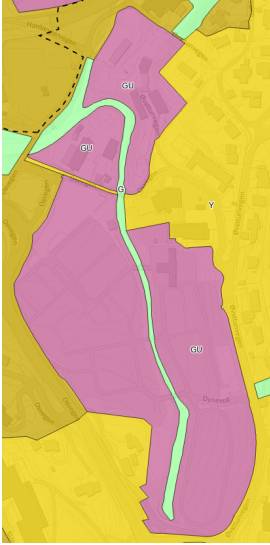

Markert eiendomsgrense for eiendommer avsatt til GU. Gjelder eiendommene 13/680 og 13/1051. Se egen tabell.

Øvsttun

Følgende eiendommer er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

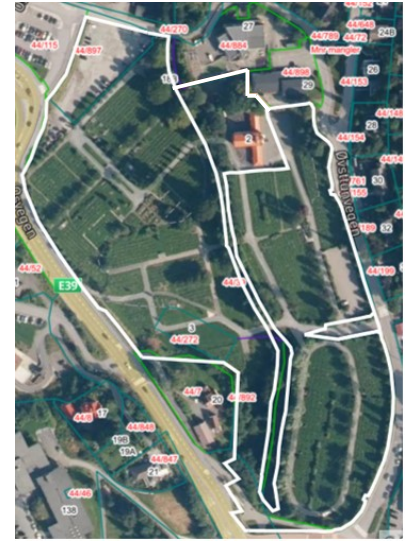
	Gårds- nummer	Bruks- nummer	Areal	Planregister	Hjemmels- haver	Om eiendommen
	44	897	2642 m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	Opparbeidet flatt grusareal som opprinnelig var regulert til parkeringsareal. Grenser til eksisterende gravlassareal i sør, og til Osvegen i øst og i nord. God tilkomst til offentlig vei.
	44	645	4363 m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	Opparbeidet flatt areal med flere driftsbygninger. Grenser til Nesttunvassdraget i sør, øst og i nord. I vest er det god tilkomst til offentlig vei.
	44	63	634 m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	
	44	646	7579 m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	
	44	62	1958m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	
	44	39	48 738m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	Deler av eiendommen er ubebygd (areal ikke medregnet). Avsatt til fremtidig urnefelt.
	44	92	991m2	KPA-2018 Bergen	Birkeland Sokn v/BKF	Deler av eiendommen er ubebygd (areal ikke medregnet).
Totalt beregnet areal:			18 837 m2			Areal avsatt til GU (fremtidig)

Øvsttun. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

Markert eiendomsgrense for eiendommer avsatt til GU. Gjelder syv eiendommer. Se egen tabell.

Øvrig om Øvsttun

KPA2018-2030 gjelder foran eldre reguleringsplan av 2001.

Utdrag fra reguleringsbestemmelser i eldre reguleringsplan av 2001:

- §2. Felles bestemmelser, punkt 2.2 sier følgende: Innenfor 20 meters beltet på hver side langs vassdraget er det forbudt å iverksette utfylling, utsprenging, utgraving og/eller tiltak som krever tillatelse etter §§86a og 93. Det gjøres unntak for nødvendige tiltak for flomsikring av vassdraget og for opparbeidelse av gravplassen.

Vedtak fattet av Bergen bystyre i 2001:

- Nr. 4. I videre planlegging og gjennomføring av tiltak som berører Nesttunvassdraget og biologisk mangfold skal gjøres i nært samarbeid og dialog med Nesttunvassdragets venner og fiskeribiologisk kompetanse

Ytrebygda bydel

Fremtidige gravplasser

Søreide

Følgende eiendommer er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

Gårdsnummer	Bruksnummer	Areal	Planregister	Hjemmels-haver	Om eiendommen
36	3		KPA – 2018 Bergen	Privat eiendom	Stor landbruksbygning fra 1962 ligger på eiendommen og må eventuelt rives og det må etablere buffer mot bolighus. Eier ønsker innløsning av del av eiendommen som er avsatt til gravplass.
36	442		KPA – 2018 Bergen	Bergen kommune	Topografien mot nord er ganske flat. Midt på området er det trolig deponert masser for lang tid tilbake. Nærhet til vei/kirke/fotballbane Denne delen av området som er avsatt til gravplass er svært bratt og er i umiddelbar nærhet til boliger. Her er det en provisorisk biloppstilling og det er deponert mye hageavfall. Noen av vekstene har spredt seg. Passer denne delen bedre til park? Kommunen beholde? Kommunal gangvei grenser til eiendommen mot vest, vest om den igjen ligger det en bekk. Dette området er grønnstruktur. Kirken ligger vest om grønnstrukturen, her er gangvei fra kirken, parkeringsplass og lekeplass. Mulig tilkomst til området via eiendommen 36/3. Uavklart problemstilling at en må krysse gangveien.
Totalt beregnet areal		8000 m2			

Søreide. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

Areal avsatt til GU. Gjelder eiendommene 36/3 og 36/442.

Øvrig om Søreide

Det er ikke gravplass i Ytrebygda bydel.

Mulighet for urnegraver:

Generelt kan en regne med å bruke 30 – 40% av areal til graver, antar nærmere 30% her.

Graver i urnevegg – Etterspørsel må bestemme dette. Trolig kan en etablere 96 – 192 (i seksjoner på 12) i første omgang, men at det legges inn mulighet for utvidelse. Her er eksempel fra Notodden:

<https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/stor-interesse-for-urnevæggen-pa-notodden-1.15962803>

Graver i navnet minnelund:

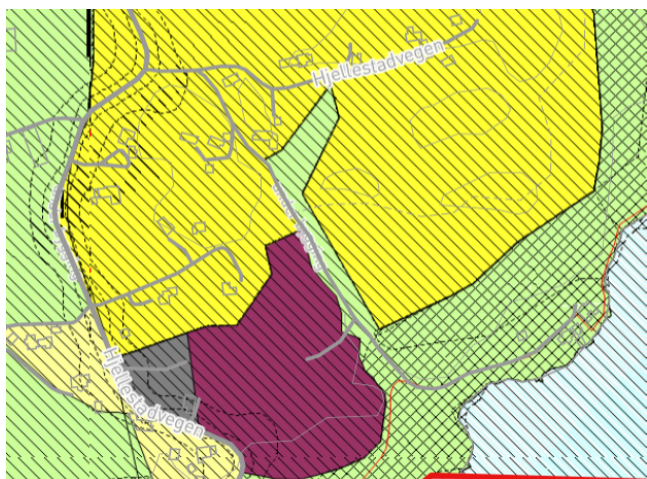
Dersom en bruker 3 daa til gravfelt til navnet minnelund og resten av arealet til minnesmerker og infrastruktur

$3000 \text{ m}^2 \times 0,25 \text{ m}^2 = 12\ 000$ graver. Sannsynlighet for et sted mellom 10 000 og 12 000 urnegraver.

Ytrebygda

Følgende eiendom er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårds- nummer	Bruks- nummer	Areal	Planregister	Hjemmels- haver	Om eiendommen
	112	2		KDP- 2017 Ytrebygda	Privat eiendom	Delvis opparbeidet areal. Området som er avsatt til grav og urnelund i kommunedelplan for Ytrebygda, Birkeland, Liland, Ådland og Espeland, har et areal på ca. 35 000 kvm. Planen ble vedtatt i september 2017. Området består i dag av skog og fylling/tipp. Eiendommen eies av en privatperson, og må ervertes før en eventuell videre regulering. Området grenser til offentlig vei, fv. 0573. Hensynsone: H220_1, beskrivelse: Flystøysone gul sone iht. T1442: 2008 og 2060 prognose.
Totalt beregnet areal:			33886,17 m2			

Ytrebygda. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KDP – 2017 Ytrebygda.

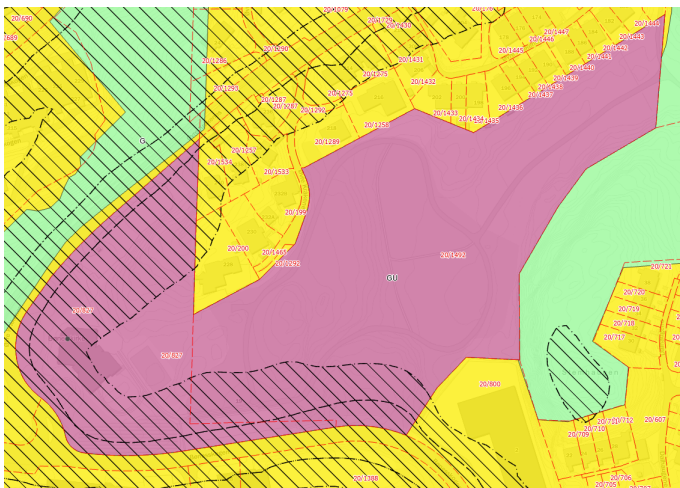
Areal avsatt til framtidig gravplass. Gjelder eiendom 112/2.

Fyllingsdalen bydel

Bønes

Følgende eiendom er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårds- nummer	Bruks- nummer	Areal	Planregister	Hjemmels- haver	Om eiendommen
	20	1492		KPA-2018 Bergen	Bønes sokn v/BKF	Deler av eiendommen har ubebygd areal. Dette arealet er delt inn i tre byggetrinn. Hensynssone: H220_
Byggetrinn 1			Ca. 5200 m2			
Byggetrinn 2			Ca. 3500 m2			
Byggetrinn 3			Ca. 3300 m2			
Totalt beregnet areal:			27551 m2			Areal avsatt til GU

Bønes. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

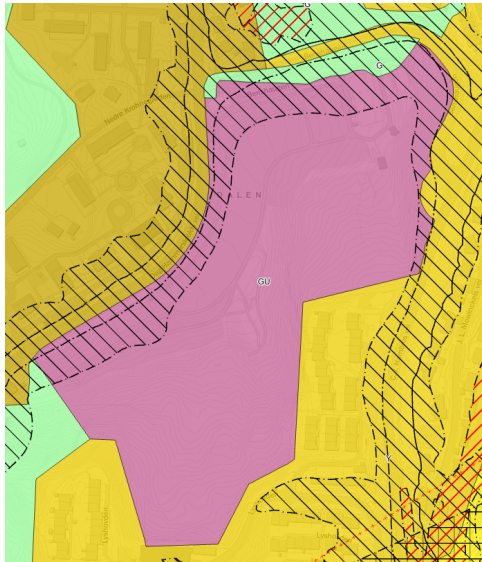

Markert eiendomsgrense for eiendom 20/1492, avsatt til GU. Eiendommen er inndelt i tre byggetrinn. Se egen tabell.

Fyllingsdalen

Følgende eiendom er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårds- nummer	Bruks- nummer	Areal	Planregister	Hjemmels- haver	Om eiendommen
	26	4	90 733 m2	KPA- 2018 Bergen	Fyllingsdalen sokn v/BKF	En eller flere usikre grenser, og beregnet areal kan være unøyaktig.
Totalt beregnet areal:			89 244,15 m2			Areal avsatt til GU

Fyllingsdalen. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

Markert eiendomsgrensen for eiendom 26/4, avsatt til GU.

Laksevåg bydel

Loddefjord

Følgende eiendom er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårds- nummer	Bruks- nummer	Areal	Planregister	Hjemmels- haver	Om eiendommen
	123	236	50 096 m2	KPA-2018 Bergen	Loddefjord sokn v/BKF	Ca. 7000 m2 av eiendommen er ubebygd areal
	123	252	4307 m2	KPA-2018 Bergen	Bergen kommune	Deler av eiendommen er avsatt til GU.
	123	251	11 198 m2	KPA-2018 Bergen	Bergen kommune	Deler av eiendommen er avsatt til GU. Øvrig eiendom har arealformål grønnstruktur.
Totalt beregnet areal:			55 494,49m2	KPA-2018 Bergen		Areal avsatt til GU

Loddefjord. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

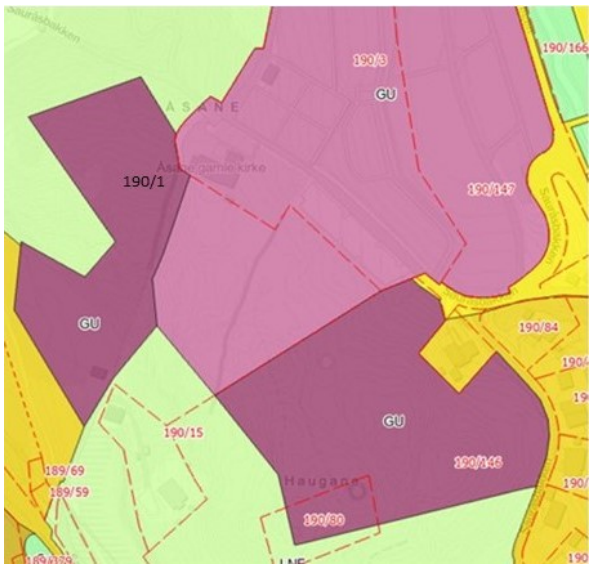
Markert eiendomsgrense for eiendom 123/236, avsatt til GU. Deler av eiendommene 123/252 og 123/251 er avsatt til GU. Se egen tabell.

Åsane bydel

Åsane

Følgende eiendom er avsatt til arealformål grav og urnelund (GU):

	Gårdsnummer	Bruksnummer	Areal	Planregister	Hjemmels-haver	Om eiendommen
	190	1	11 116,87 m2	KPA- 2018 Bergen	Privat eiendom	En eller flere usikre grenser, og beregnet areal kan være unøyaktig. Skrånende terreng i kulturlandskap bestående av løvskog og beiteareal. Deler eiendommen er avsatt til GU. Arealet grenser til privat vei i sørøst og i vest. Arealet må erverves. Hensynssone H220_3: Gul sone- veistøy.
	190	146 og 80	17 421,52 m2	KPA- 2018 Bergen	Privat eiendom	Arealet består av et kuppert, skogskledd terreng. Arealet grenser til privat vei.
Totalt beregnet areal:						

Åsane. Areal avsatt til grav- og urnelund (GU) i KPA 2018- Bergen.

Areal ved Åsane gamle kirke avsatt til arealformål GU. Gjelder tre eiendommer. Se egen tabell.

Øvrig om Åsane

KPA2018- Bergen gjelder foran kommunedelplan for Åsane sentrale deler vedtatt år 2006.

Utdrag av merknader tilknyttet KPD Åsane sentrale deler:

Åsane bydel. Kommunedelplan for Åsane sentrale deler.P.993.00.00. 2. gangs behandling. Byrådsak 107-03, møte 120503.

FrP15: "Bystyrets flertall, repr. Fra H, FrP, KrF og P vil bemerke at Den Norske Kirken har en sentral plass i bydelen både religiøst og kulturelt. De to kirkene innenfor planområdet må ikke bli skadelidende som følge av en utbygging, men integreres i en fremtidig utbygging. Det positive som kirken utvilsomt representerer i bydelen, må styrkes og eventuelle midler må avsettes til både vedlikehold og prioriteres når tiltak skal iverksettes".

FrP16: "Bystyrets flertall, repr. Fra H, FrP, KrF og P ønsker at de to kirkene innenfor planområdet blir tatt hensyn til når det skal bygges ut i planområdet. Kirkens plass og verdighet må ikke krenkes eller på noen måte settes i vanry som følge av tiltenkt utbygging. Bystyret ber kirken gis prioritet i planarbeidet. Til fremtidige gravplasser må det gis areal i umiddelbar nærhet til kirken, samt at disse får en verdig og praktisk beliggenhet".

DEN NORSKE KIRKE

BKF Kirkebygg

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Arne Tveit	710	21/01344-6	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	75/22	14.12.2022

Bybanestopp ved Sandvikskirken - høringsvar på reguleringsplan fra Bergen kirkelige fellesråd

Vedlegg:

Høringsuttalelse - Bybanen - Sandvikskirken bybanestopp

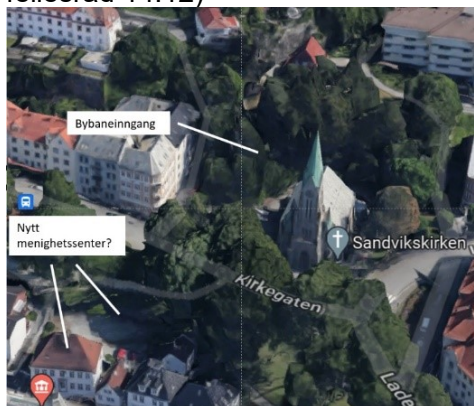
Høringsuttalelse - Bybanen - Sandvikskirken bybanestopp - illustrasjoner

Saksframlegg

[Reguleringsplan for bybanen](#) mot Åsane er lagt ut for offentlig høring, høringsfrist 21.desember.

Siden det er planlagt bybanestopp ved Sandvikskirken, har kirkevergen, sammen med Sandviken menighet, vært i dialog med bybaneplanleggerne i flere år, med forsøk om å få til en god sambruk av området mellom kirkens behov og bybanens behov. I starten var begge parter enige om at en skulle forsøke å kombinere bybanestoppet med et lenge etterlengtet menighetssenter ved kirken (ønsket har vært der i 100 år, nå spiller Sandviken menighetsråd inn saken ifm budsjettinnspill hvert år). Bybanens stadig utvidede plassbehov har umuliggjort dette; som erstatning blir det derfor arbeidet med å få på plass et menighetssenter i nærheten av kirken.

Etablering av bybanestopp vil gi store endringer for omgivelsene til Sandvikskirken. Kirkevergen har leid inn en ekstern arkitekt for å prøve å få sikret menighetens behov så langt det er mulig. Selv om vi har vært i mange møter, mener vi at viktige innspill fra oss ikke er tatt til følge. Vi tror derfor det er viktig med et godt gjennomarbeidet høringsvar, og vi tror det vil være med på å gi tyngde til høringsvaret dersom det har vært til behandling og vedtak i fellesrådet. Vi foreslår å sende felles høring fra fellesråd og menighetsråd, under forutsetning av at dette vedtas i begge råd (Sandviken menighetsråd 13.12, Bergen kirkelige fellesråd 14.12)

Bergen kommune
Plan- og bygningsetaten
P.b.7700
5020 Bergen

Bergen, 06.12.22

Vedr. deres sak PLAN-2022/20562

INNSPILL / MERKNAD - PLANFORSLAG BYBANEN TIL ÅSANE DELSTREKNING 2

Bergen kirkelige fellesråd og Sandviken menighetsråd sender felles innspill / merknad til planforslag bybanen til Åsane delstrekning 2, sak PLAN-2022/20562. (Bergen kirkelige fellesråd og Sandviken menighetsråd er i henhold til lov og forskrift to organer som begge representerer Sandviken menighet, med hvert sitt forvalteransvar. I teksten er det for enkelthets skyld ofte bare skrevet «menigheten», i vedlagte tegninger er det skrevet BKF)

Vi viser også til dialogen vi har hatt med bybanens prosjekteringsgruppe i perioden 2019 -2022, vedr. diverse forhold berørt av planlagt bybanestopp ved Sandvikskirken.

Sandvikskirken er ifølge Riksantikvaren et kulturminne av nasjonal verdi. Den er trolig den første bygning i Norge kledd med råkopp. Senere ble dette en populær materialbruk på offentlige bygninger. Kirkebygget er viktig, både som kulturminne og i funksjonen som kirke. Kirkebyggene er viktige for mange, slett ikke bare de som går ofte til kirken. [Doktoravhandlingen til fagdirektør](#) Ingrid Staurheim, «Kirkebygg og identitet, en religionssosilogisk undersøkelse av folks forhold til kirkebygget belyst gjennom reaksjoner på (to) kirkebranner» forteller noe om verdien av kirkebyggene, også for dem som ikke definerer seg selv som troende. Det er svært viktig at Sandvikskirken blir godt bevart, både gjennom anleggsperioden ved at nødvendige undersøkelser blir gjort før prosjektoppstart og ved nødvendige sikringstiltak underveis. Vi støtter fullt ut kommentarene fra Riksantikvaren og Vestland fylkeskommune angående Sandvikskirken.

Vi forutsetter at analyser og undersøkelser som er nødvendige for å oppnå tilstrekkelig trygghet ikke skyves til et stadium der man ikke lenger kan snu, det være seg av grunner som tidsnød eller politiske forpliktelser eller andre forhold.

Vi forventer videre at det blir foretatt grundige undersøkelser av kirkebygg og inventar før og etter anleggsperioden for å kartlegge og dokumentere. Vi vil fremheve at sårbare elementer i kirken må kartlegges og enkeltvis vurderes mht. hva som skal til for å sikre god nok ivaretagelse. Vi nevner her særlig glassmaleriene og kirkeorgelet, men understreker samtidig at disse ikke utgjør noen uttømmende liste over særlig sårbare elementer i kirken.

Vi støtter opp om et samfunnsperspektiv på kirken i det planarbeidet som nå foregår. Dette perspektivet anser vi som godt ivaretatt av andre instanser, og vi legger derfor vekt på andre forhold i vår merknad.

Mer himmel på jord

I tråd med det vi oppfatter som vår hovedrolle i samspeilet er vårt fokus først og fremst de forhold som er sentrale for menighetens virke og for kirken som et kulturminne i aktiv bruk. Vi vil samtidig fremheve at vi ikke opplever noen reelle interessekonflikter mellom disse perspektivene.

Generelt vil vi også understreke at dagens situasjon for Sandvikskirken ikke kan være en målestokk for fremtiden, da kirken har en rekke forhold de ønsker å utbedre, noen av de med konkrete planer. Planene må nå tilpasses en helt annen fremtidig situasjon, der muligheter utgår som følge av bybanen - men der nye muligheter også må komme til.

Under redegjør vi for våre krav, forventninger, forslag og ønsker, gruppert tematisk i nummererte kapitler. Vedlagte skisser inngår i vårt innspill / merknad. Merk at nummer og rekkefølge på kapitler og skisser ikke nødvendigvis reflekterer noen prioritering.

Vi vil særlig trekke frem følgende punkter fra vår redegjørelse:

- Planen må sikre en god helhet med en funksjonell kirke som hovedelement
- Alle nødvendige forholdsregler for sikring av kirkebygget og inventar under anleggsperioden må tas
- Planen må tydelig sikre kirkens driftsvilkår i anleggsperioden
- Forhold mellom formål o_BR1 Sandvikskirken og o_ST1 Torgareal må klargjøres og utformes bedre
- Gangveg o_GT1 må justeres i hht vedlagte illustrasjoner
- 2 HC parkeringsplasser er ikke tilstrekkelig for kirken
- Planen må legge til rette for en god skyss- og avsetningsløsning tett ved kirkens hoveddør
- Innkjøring og oppstilling for bærebil/begravelsesbil før og etter seremoni må ivaretas
- Kirkens medvirkning i utformingen av torget må styrkes i planbestemmelsene
- Planen må forholde seg til kirken som mer enn et lukket omriss, og kan ikke se bort fra innganger, trapp og rampe
- Kirketorget må utformes som én samlet funksjonell plass, ikke deles ugunstig i to som illustrert i planmaterialet

Redegjørelsen omhandler i tillegg følgende punkter:

- Kirken og kirkens uteområder kan ikke sjeneres av bybanens tekniske støttefunksjoner, dette forholdet må redegjøres for
- Illustrasjonsplanen og reguleringsplanen må harmoneres
- Planen bør legge til rette for at Kirkegatens kjøreveg og fortau slås sammen til gatetun / shared space / sambruksgate med fotgjengerprioritet
- Parken bør innlemmes i reguleringsplanen
- Vurderingene bak inngangsbyggets plassering og utstrekning må belyses
- Illustrasjonsplanens bybaneinngang og rammene i reguleringsplanforslaget harmonerer ikke
- Planen må sikre at skilting til bybanen beholdes på et fornuftig nivå
- Om bybanestoppet skal kalles opp etter kirken forutsetter vi at det får navnet Sandvikskirken
- Det bør opparbeides et helhetlig område rundt kirkebygget
- Det må sikres at muren bak kirken prosjekteres helhetlig
- Muren bak kirken bør trekkes bakover
- Terrenget bak kirken kan ikke utformes høyere enn dagens terreng
- Murens materialitet må sikres i bestemmelsene
- Eksisterende trær som ikke støtter opp om kirkens monumentalitet bør ikke bevares

1. Anleggsperiode m.m.

I teknisk forprosjekt leser vi at «*Ved Sandvikskirken vil det være behov for midlertidig og permanent sikringstiltak for å ivareta lokal stabilitet for inngangspartiet*».

Hvilke permanente sikringstiltak det er snakk om ser vi ikke belyst, og de midlertidige er kun antydning på overordnet nivå etter det vi kan se.

Begge forhold må tydelig redegjøres og legges frem for oss slik at vi kan uttale oss om betydningen de vil ha for kirkens virke.

Menigheten må sikres driftsvilkår for sin kjernevirksomhet også i anleggsperioden. Dette må formuleres som et krav i reguleringsbestemmelsene.

«Driftsvilkår» vil innebære at støyende arbeid på dagtid (graving, sprengning, spunting, kjøring av anleggsmaskiner og lastebiler etc) må koordineres med begravelser og andre aktiviteter, som eksempelvis barnehage- og skolebesøk. Merk at nevnte eksempler på både støyende arbeider og kirkelige aktiviteter ikke utgjør noen uttømmende liste.

Behovet for slik koordinering vil selvsagt også gjelde for evt. støyende arbeider på kveldstid / andre tider av døgnet, om det skulle være aktuelt.

Helligdager må være uten anleggsarbeid.

«Driftsvilkår» vil også innebære at alle kirkens 6 innganger må være tilgjengelige når kirkebygget skal brukes. Vi viser til vår tegning A01, og materiale innsendt i tidligere faser, der innganger er avmerket. Dører merket i1, i2 og i3 er jevnlig i bruk av publikum, og disse dørene må være tilgjengelig for alle brukergrupper; dvs publikum i alle aldre og av alle funksjonsgrader, samt ansatte og andre som utfører sitt arbeid i kirken. Videre må nevnte dører samt dørene i4 og i5 være funksjonelle som rømningsdører. Kjellerdør i6 må være tilgjengelig for ansatte.

Kirketrappen er ikke tegnet inn på kommunens illustrasjoner. Den opptar plass som på kommunens illustrasjoner og planmateriale fremstår som tilgjengelig bakkeareal. Det samme gjelder for rullestolrampen. Forholdet er påpekt i tidligere dialog, og plassering og utstrekning fremkommer av tidligere innsendt materiale, men disse elementene er likevel ikke tegnet inn i kommunens planmaterieell.

Adkomst til kirketrappen og rullestolrampen må holdes tilgjengelige slik at hoveddøren til kirken kan brukes. Vi viser til våre vedlagte tegninger.

Teknisk forprosjekts illustrasjoner viser et «disponibelt riggareal» som i for stor grad kommer i konflikt med kirkens behov. Dette arealet må reduseres.

Det er andre tilgjengelige arealer i nærheten, bl.a. på kommunal eiendom, dersom behovet skulle overskride et omfang som er forenlig med kirkedrift.

For stoppet i Gørbitz' gate planlegges det å bruke kjøreveg. Vi vil selvsagt ikke hevde at en slik løsning er ideell og uproblematisk, eller ønskelig her, men Gørbitz' gate-planene viser at kommunen har anledning til å tenke alternativt dersom det arealet som reelt kan anses som «disponibelt» er for knapt.

Våre illustrasjoner A02, A03 og A04 viser plantegning av kirken satt sammen med hhv teknisk forprosjekts figur 70 for innledende fase, figur 71 for tunneldrivingsfase og figur 72 for konstruksjonsfase.

Illustrasjonene viser tydelig at rullestolrampen vil bli vanskelig tilgjengelig for brukere av hovedinngangen i samtlige av anleggsfasene. For at denne og publikumsinngang i3 skal være tilgjengelig må riggarealets grense trekkes nordover. Om mulig ønsker vi at et romslig areal står ledig her, slik at opplevelsen av å oppholde seg og ferdes her blir så lite ubehagelig som mulig. Om det ikke

lar seg gjøre å tilby romslighet, vil vi som et minimum anslå at 3 m fri bredde hele veien er nødvendig for tilstrekkelig passasje, som kan involvere møtende med barnevogn og rullestol, etc. Merk at vi selvsagt ikke kjenner til eller tar stilling til hvorvidt dette er tilstrekkelig for å ivareta kirkebyggets sikkerhet.

Fortauet langs denne siden av Kirkegaten bør ikke stenges utover ved evt. kortvarige behov / kryssing av anleggstrafikk etc. Riggarealets grense må dermed trekkes østover slik at fortauet frigis. Det er viktig for kirkens brukere at adkomst herfra er mulig, og også for bydelens øvrige beboere og andre forbipasserende.

Det ser ikke ut til at det legges opp til passasje mellom rabatt og riggareal? Dette må selvsagt ivaretas, av hensyn til brukere av kirken samt forbipasserende, da dette er adkomsten til det fortauet som går foran kirken og oppover Ladegårdsgaten.

Vi forutsetter at snarveg opp til Prahls veg forblir åpen og tilstrekkelig funksjonell i perioden – om nødvendig må riggarealets grense justeres sørover, for å ivareta adkomst til kirken og praktiske snarvegforbindelser i bydelen.

Anleggsperioden kan bli lang, vi ber om at det planlegges så rasjonelt som mulig en kombinasjon av hensyn til driftsvilkår og varighet.

Det vil kunne oppstå behov for vedlikehold av kirkebygget også i anleggsperioden. For både innledende fase og tunneldrivingsfase ser det ikke ut til å være lagt opp til passasje rundt kirkebygget (teknisk forprosjekts figurer 70 og 71). Med unntak av helt korte enkelt-arbeidsøkter må inspeksjon og passasje for ansatte være mulig i hele anleggsperioden. Det er også viktig at det kun med enkelte unntak vil være mulig å vedlikeholde kirkebygget i anleggsperioden. Dette må sikres i bestemmelser og illustreres i planen.

Vi forutsetter at kirken i konstruksjonsfase (teknisk forprosjekts figur 72) vil være tilstrekkelig rom for passasje, inspeksjon og vedlikehold etter at riggarealets grense trekkes nordover som spilt inn over.

Som tilpasning til kirkens sakrale arkitektur og av hensyn til bygningens sakrale funksjon og uttrykk, er det særlig viktig at sikringsgjerd / anleggsgjerd får en vennlig og tiltalende / nøytral fremtoning, med utgangspunkt i menneskets skala og med en overflate som ikke avskrekker berøring samt med en nedtonet eller bevisst tilpasset fargesetting. Videre må bakkeplan holdes ryddig og ha et fremkomstvennlig dekke under hele anleggsperioden.

2. Skillet mellom formål o_BR1 Sandvikskirken og o_ST1 Torgareal

Reguleringsplanen angir formål o_BR1 Sandvikskirken for kirkebygget og en sone rundt kirken. Denne sonen / dette arealet er omkranset av formålet o_ST1 Torgareal.

Slik vi forstår tilbakemeldinger i dialog med bybanens prosjekteringsgruppe er det tenkt at o_BR1 bl.a. skal sikre at kirken har uteareal ved inngangspartier og rom for vedlikehold rundt kirkebygget, mens o_BR1 og o_ST1 samlet skal sikre tilkomst for kjøretøy rundt kirkebygget. Disse intensjonene kommer imidlertid ikke frem av reguleringsbestemmelsene, dette må ivaretas. Forholdet er sentralt for oss, og intensjonene må formuleres tydelig før vi kan uttale oss om ordlyden. Vi forstår det som at planavdelingen ser for seg å utbedre dette ved revisjon av planmaterialet og ser frem til dette.

Vi vil imidlertid allerede nå påpeke at formålsgrensen her fremstår tilfeldig satt, den er verken logisk eller velegnet, videre at sammenhengen mellom reguleringsplan og illustrasjonsplan ikke er lesbar overhodet når det gjelder denne formålsinndelingen. Vi viser til vår tegning A05.

Vi har oppfattet at det er sett på eksisterende kantstein i forkant av kirken og midlertidige stengsler på sidene når inndelingen er satt, og ser at dette heller ikke er fulgt konsekvent. Logikk eller ikke – arealet som er satt av rundt kirken er uansett ikke tilstrekkelig til å sikre verken vedlikehold eller personferdsel rundt bygget, heller ikke nødvendig romslighet rundt inngangene. Som nevnt over er rampe og kirketrapp ikke tegnet inn, og heller ikke tatt med i noen vurdering som de plasskrevende elementene de er.

Her må det velges en inndeling som er mer gjennomtenkt og bedre egnet for et fremtidig samspill mellom formålene. I denne prosessen forventer vi å være total-involvert.

Når en gjennomtenkt formålsgrense er lagt inn i reguleringsplanen, må denne speiles i illustrasjonsplanen i langt større grad enn hvordan de foreslåtte planene per i dag harmonerer, slik at intensjonen bak formålsinndelingen i noen grad blir lesbar, både for oss og øvrige instanser som skal vurdere materialet.

Vi setter pris på at det for o_ST1 (samt o_GAA1 og o_GP1) er nevnt i bestemmelser at menigheten og Bergen kirkelige fellesråd skal «*involveres i utarbeiding av planene*». Samtidig mener vi denne medvirkningen må styrkes ytterligere i bestemmelsene, og vi ønsker dialog om hvilke formuleringer som er best egnet. Da det også må legges planer for o_BR1, uavhengig av hvor grensen mellom o_BR1 og o_ST1 går, må dette formålet inkluderes i medvirkningsformuleringene.

Vi vil legge til at vi forventer at det blir klare avtaler om drift av det ferdigstilte arealet rundt kirken og torget.

3. Menighetssenter og gangveg o_GT1

Som prosjekteringsgruppen for bybanen og kommunens planavdeling er kjent med, utreder Sandviken menighet muligheter for et fremtidig menighetssenter på gnr. 168 / bnr. 12 Sandviksveien 7.

Menigheten har i omlag 100 år hatt en målsetning om et menighetssenter tett ved kirken, og jevnlig hatt temaet oppe i sine årsrapporter og budsjettinnspill.

Slik menigheten ønsker å tjene lokalsamfunnet, er det viktig med en umiddelbar nærhet mellom kirkerommet og rom for andre aktiviteter, slik en har det i moderne kirker.

Dagens menighetshus i Sandviksveien 41 ligger ugunstig langt unna kirken, og i tillegg til den faktiske avstanden mangler det en opplevd forbindelse. Man har ikke visuell kontakt, og med flere mulige gang- og kjøreruter mellom byggene kan forbindelsen være relativt komplisert å forklare, og å oppfatte. Dette vanskeliggjør deler av menighetens virksomhet og oppleves som et hinder for den helheten kirken ønsker å kunne tilby.

Når menigheten ble gjort kjent med at det var planlagt bybanestopp ved Sandvikskirken, ble det straks aktualisert å kombinere dette med et menighetssenter. Planmyndighetene var positive til tanken, og anbefalte menigheten å få utarbeidet en mulighetsstudie om et menighetssenter på egen tomt, som grunnlag for videre dialog og samarbeid.

Vinteren 2020-2021 utførte b+b arkitekter as en mulighetsstudie for menigheten om et menighetssenter på egen tomt. Etterhvert vurderte antikvariske myndigheter at kirkens tomt ikke kunne romme både bybanestopp og menighetssenter, som oppsummert ble årsaken til at denne retningen i utredningen ble lagt til side. Det volumet som bybanestoppet etter hvert har fått, viser også at en kombinasjon, slik begge parter så for seg i starten, neppe ville vært mulig. Antikvariske myndigheter uttrykte samtidig støtte for synet om at menighetens behov for arealer til menighetsvirksomhet nær kirken i praksis vil henge sammen med evnen til vern gjennom bruk av

selve det listeførte kirkebygget, og de oppfordret menigheten til å se etter andre muligheter i kirkens umiddelbare nærhet.

Våren 2022 utførte b+b arkitekter as derfor en ny mulighetsstudie for menigheten, med utgangspunkt i kommunalt eide gnr. 168 / bnr. 12 Sandviksveien 7.

Sandviksveien 7 er kun adskilt fra kirken av Kirkegaten og parken, og fra kirketrappen har man god visuell forbindelse hit. Gangferdsel mellom kirken og et menighetscenter her kan bli en fin opplevelse, for selv om man må krysse Kirkegaten vil det meste av strekningen gå gjennom parken. En allmenntilgjengelig funksjon også på denne siden av parken kan bidra til å knytte opplevelsen av parken sammen med opplevelsen av kirken, til en større helhet som et positivt løft for det umiddelbare nærområdet. Dette til glede for både forbipasserende og nærmiljøet generelt i tillegg til kirkens konkrete brukere.

Eksisterende bygning på Sandviksveien 7 er anslått å være fra første halvdel av 1700-tallet. Bygningen har rommet flere ulike funksjoner tidligere, bl.a. bolig, skole og Sandviken Arbeidersamfunn. I dag er dette en kommunal utleiebolig med fire leiligheter. Bygningen har adkomst fra Sandviksveien og fra et uteområde som grenser mot parken foran kirken. Fra Sandviksveien går det også en trapp opp til uteområdet. Deler av grensen mellom park og uteområde består av en terrengmur på omlag en etasjehøyde, der det tidligere har stått en bygning. I dag er både trappen fra Sandviksveien og adkomst via parken stengt med port, og menigheten så potensiale i å åpne denne forbindelsen for forbipasserende i form av snarveger forbi et fremtidig menighetscenter.

Utredninger viser at det i eksisterende bygning vil være vanskelig å romme både menighetscenter, kjøkken og garderøber / toaletter i samme etasje. Skal disse deles vertikalt må man ha god heisforbindelse, noe som ikke er uproblematisk i en eksisterende bygning med kulturhistorisk verdi. Videre er det totale arealbehovet inkl. administrasjon og lagerrom større enn bygningens innredede areal, og potensialet som kan ligge i den uinnredede loftsetasjen har stor usikkerhet knyttet til seg. Det er derfor sannsynlig at et menighetscenter her vil innebære en form for nybygg på tomten, kanskje i kombinasjon med enkelte menighetsfunksjoner i eksisterende bygning. Dette vil også gjøre forbindelsen mellom kirken og menighetscenteret langt bedre, ikke minst for bevegelseshemmede.

Som eiere har Bergen kommune uttrykt seg positivt til et fremtidig salg av tomten til menigheten med formål å etablere menighetscenter, og anbefalte menigheten å starte en dialog med plan- og byggesaksavdelingen.

Menigheten har hatt veiledningsmøte med planavdelingen og byantikvaren, samt forhåndskonferanse med byggesak. Det kom bl.a. fram at byantikvar ikke er negativ til et nybygg her, eller til funksjonen, og at man med utgangspunkt i det ene alternativet vil kunne oppnå en god helhet gjennom bearbeiding inkl. arealreduksjon. Oppsummert har dette alternativet et frittliggende nybygg i to etasjer inntil terrengmuren mot parken, med adkomst fra terreng i begge etasjer.

Våre planer om menighetscenter her har vært kjent for planmyndighetene, dette som erstatning for muligheten for menighetscenter ved kirken som er forsvunnet grunnet bybanestoppet. Vi ville ha satt pris på å være involvert i utformingen av den gangforbindelsen mellom Sandviksveien og Kirkegaten som reguleringsplanen nå presenterer i form av o_GT1.

Vi er svært positive til at det legges til rette for en gangforbindelse her, dette er et potensiale vi selv har sett i denne tomten, som et nyttig tilskudd til bydelens mange og typiske vertikalsnarveger og som harmonerer særlig godt med en utadrettet funksjon som et menighetscenter er. Vi har derfor spilt dette inn i tidligere dialogfase.

Mer himmel på jord

I reguleringsforslaget er det foreslått en fastlagt trasé med formål offentlig gangveg, som forbinder eksisterende trapper fra Sandviksveien med kjøreadkomsten tomten har gjennom parken. Selv om menighetscenteret ikke er ferdig utredet eller detaljert ser vi tydelig at foreslått trasé ikke vil la seg kombinere med noe funksjonelt nybygg på tomten. Vi viser til vår illustrasjon A06.

Ved å utvide planforslaget til å innlemme en slik gangveg, har planforslaget blitt et overraskende hinder for menighetscenterets prosess også på denne tomten.

Dersom en snarveg skal inngå i reguleringsplanen for bybanen må planen koordineres med menighetscenterets byggesak eller en eventuell plansak.

Vi foreslår at intensjonen ivaretas ved en tekst om at tomten kan brukes til snarveg og allmenntillegget formål og / eller bolig. For andre snarveger i forslaget brukes teksten «*Det kan etableres stier/gangforbindelse etter intensjon vist i illustrasjonsplan*» - den samme tilnærmingen fremstår for oss som velegnet også her.

En trasé bør ikke reguleres inn.

Vi vil også peke på at vist trasé ikke fremstår som den best egnede, da den med sine vide svinger og noe omstendelige stigning ikke representerer en reell snarveg. Og ettersom traséen ikke er trinnfri er den heller ikke universelt tilgjengelig, og den fremstår ikke treffsikker for noen sannsynlig målgruppe. Vi har skissert en mer effektiv snarveg nord på tomten som er i tråd med bydelens prinsipp for vertikalforbindende snarveger og som også leder mer målrettet mot bybaneinngangen gjennom parken. Denne snarvegen blokkerer videre ikke etablering av nybygg eller annen utvikling av tomten. Om det er et sentralt poeng å forbinde eksisterende trapper fra Sandviksveien med kjøreadkomsten tomten har gjennom parken, kan man skape en slik forbindelse med en mer tilpasset trasé som spiller på lag med menighetscenteret. Vi har også illustrert en slik trasé. Kfr. vår illustrasjon A06.

Det finnes gjerne flere varianter av snarveger her enn de vi har skissert, og flere måter å legge til rette for dette i planen på, som ikke blokkerer for et menighetscenter her. I en koordinert prosess kan vi medvirke til å finne gode og helhetlige løsninger.

Planforslagets gangforbindelse slik det er lagt frem kan vi ikke akseptere.

4. Kirketorget

Forplassen foran kirketrapp er for trang og oppleves ytterligere redusert av nærheten til kjøreveg og rabatt som signaliserer prioritet av kjøretøy her. Plassen er også et fortau for forbipasserende. Dagens trange situasjon og noe uavklarte funksjon vanskeliggjør samlinger. Forplassen er ikke hensiktsmessig for en funksjonell kirketrappsituasjon og som ramme for verdige overganger. Særlig ved bisettelser og vielser, men også ved gudstjenester eller andre lokale arrangementer kommer den hektiske situasjonen foran kirken til en viss grad i konflikt med funksjonen som en uformell møteplass før og etter arrangementet.

Kirken har behov for en bedre kirketrappsfunksjon. Tiltak som bedrer situasjonen rundt den fysiske trappen vil være nødvendig, samtidig trengs supplerende i form av et større samlingsareal i umiddelbar nærhet.

Dette har betydning for kirkens virke.

Menigheten har selv sett på arealet nord for kirken som egnet for kirketorg, og spilt dette inn i dialogen med bybanens prosjekteringsgruppe.

Her er det i dag en lekeplass, og i et fremtidig kirketorg kan tilrettelegging for barns lek gjerne integreres, elementer kan benyttes på ulikt vis og av ulike aldersgrupper, samtidig som de utgjør et familietilbud til nærmiljøet.

Mer himmel på jord

Forholdene ligger her til rette for å supplere kirkens knappe forplass, ved å etablere et definert, men åpent og inviterende uterom som kan tilby den tradisjonelle "kirkebakke"-funksjonen før og etter gudstjenester, videre legge til rette for nødvendig ro og en mer fokusert avslutning på bisettelser, så vel som en festlig overgang mellom vielse og bryllupsfest. Kirketorget kan også brukes til egne arrangementer, eller som en utvidet arena for arrangementer i menighetscenteret og kirkebygget.

Kirketorget skal samtidig være en allment tilgjengelig urban plass som inviterer til opphold, en kvalitet for lokalsamfunnet.

Kirkens uteareal skal romme samlinger, opphold og kommunikasjon, både knyttet til kirkens virke og som en ressurs for nærmiljøet, som nå også omfatter bybanens reisende.

Det er avgjørende at kirketorget utformes som én samlet plass, der man inviteres til å krysse til bybanen, fra / via flere ulike hold, men der man opplever en klar og helhetlig plassdannelse. Skal man til bybanen mens arrangement pågår, går man gjerne rundt eller tilpasser tempoet – avhengig av karakteren på aktiviteten plassen har i øyeblikket. Både ved kirkelige og nærmiljømessige hendelser, organiserte eller som oppstår.

Lengst nord på kirketorget kan en utforming som signaliserer at bybanefunksjonen prioriteres være et aktuelt virkemiddel for å sikre opplevd tilgjengelighet for kommunikasjon også ved definert aktivitet på kirketorget.

Både viktigheten av at kirketorget utformes som én samlet plass, og virkemidler som kan legge til rette for en funksjonell situasjon, er flere ganger spilt inn i dialogen med prosjekteringsgruppen. Samtidig har vi påpekt at dette ikke er ivaretatt på kommunens tidligere skisser, da undervegs-skissene har vist en todeling. Vi har i møter oppfattet at kommunen deler menighetens intensjon om torget som én samlet plass, og sett misforholdet mellom denne intensjonen og undervegs-illustrasjonen. Vi har også formidlet at vårt inntrykk var at det var enighet om at problemstillingen ville være ivaretatt i reviderte illustrasjoner og planmaterialet.

Likevel ser vi nå at kommunens planforslag fremdeles viser løsningen som fremstår å dele plassen på en ugunstig måte i to mindre funksjonelle deler, noe som vil gjøre den mindre egnet som kirketorg. Dette må løses i neste versjon av reguleringsplanforslaget.

Vi ser at bestemmelsesformuleringen om at torgarealet «skal ha funksjon som forplass til publikumsinngang (...) og byrom for Sandvikskirken og nærmiljøet» kan signalisere en annen prioritering enn det som er naturlig her.

Er det behov for en forplass til inngangen? Et kirketorg der muligheter for kryssing til bybanen er sikret bør være utgangspunktet.

Teknisk forprosjekts formulering om at «Byrommet skal være åpent og gi plass til ganglinjer til og fra inngangen til stasjonen, men skal samtidig også fungere som et plassrom i tilknytning til kirken» signaliserer en prioritering som er nærmere vårt utgangspunkt, men kirketorgfunksjonen må komme tydeligere frem og formuleringene må inngå i bestemmelsene.

Vår tegning A05 viser kommunens illustrasjonsplan satt sammen med vår illustrasjon av eksisterende forhold.

Vi ser at vannrennen og rekken med trær deler området inn i et bybanetorg med et areal som er redusert til en passasjemulighet rundt kirken.

Mer himmel på jord

Vi ser at foreslått ny plassering av fotgjengerovergang leder bybanebrukere helt sør på dette «bybanetorget», tett på kirken, slik at man skaper et bevegelsesmønster som forsterker et skille her og en oppfattet prioritet mellom brukere.

Vi har tegnet inn avgrensning av eksisterende grusplass nord for kirken, mellom kirken og dagens lekeplass. Den viser at kirken får et mindre uteareal enn i dag! I realiteten gir planforslaget dermed ikke kirkens brukere det tilskuddet det gir inntrykk av å tilby i form av et «byrom for Sandvikskirken».

Vi er bekymret for at kirken får for trangt rom til kirkelige handlinger.

Fotgjengerovergangens plassering er sentral. Den er i dag lengst i nord, og vi ser at det kan være fordeler med å flytte den lengre sør – men løsningen som vises nå vil ikke fungere for kirken. Enten fri kryssing (i form av sambruksgate / gatetun i Kirkegaten eller på annet vis), eller en eller flere kryssinger som inngår i en god helhet som åpner for et mye bedre kirketorg enn planforslagets materiale viser.

Formuleringen i bestemmelsene om at regnvann bør tas i bruk som en ressurs og kvalitet i byrommet (på kirketorget) ønsker vi at tas vekk, da vi ser at det stadig dukker opp et delende vannelement til hinder for det overordnede formålet med kirketorget.

Vi setter pris på at bestemmelser angir at menigheten og BKF skal «*involveres i utarbeiding av planene*» for bl.a. torg o_ST1. Samtidig mener vi denne medvirkningen må styrkes ytterligere i bestemmelsene, og vi ønsker dialog om hvilke formuleringer som er best egnet samt hvilke formål denne involveringen skal gjelde. Vi ser o_GT1, o_BR1, o_SKF1 som mest aktuelle, og avhengig av grenser for formål også tilstøtende formål.

Det er knyttet adventstradisjoner til dagens bartre (illustrert på våre tegninger som hentet fra kartgrunnlag), med lyssetting og tenningsseremoni med lokale speidere og tilhørende lysmesse. Det er ønskelig med en videreføring / erstatning for dette treet så fremt det kan integreres i en fremtidig kirketorghelhet, og planmaterialet må legge til rette for at dette blir vurdert. Trærne som er tegnet inn på illustrasjonsplanen mellom kirken og bybaneinngangen bør imidlertid fjernes, bl.a. fordi de kan være til skade for det verneverdige kirkebygget.

Det vil være behov for tiltak for å unngå etterlatte el-sparkesykler (eller lignende) av utleietype på kirkens utearealer, i form av en forbudssone som hindrer at en leieperiode lar seg avslutte mens el-sparkesykkelen befinner seg på området, og uten å generere behov for skilt etc. Gjerne kombinert med nærliggende parkeringsone / stativ for el-sparkesykler og bysykler. Dette må sikres i bestemmelser - på egnet vis, mye tydeligere enn i dagens planmateriale.

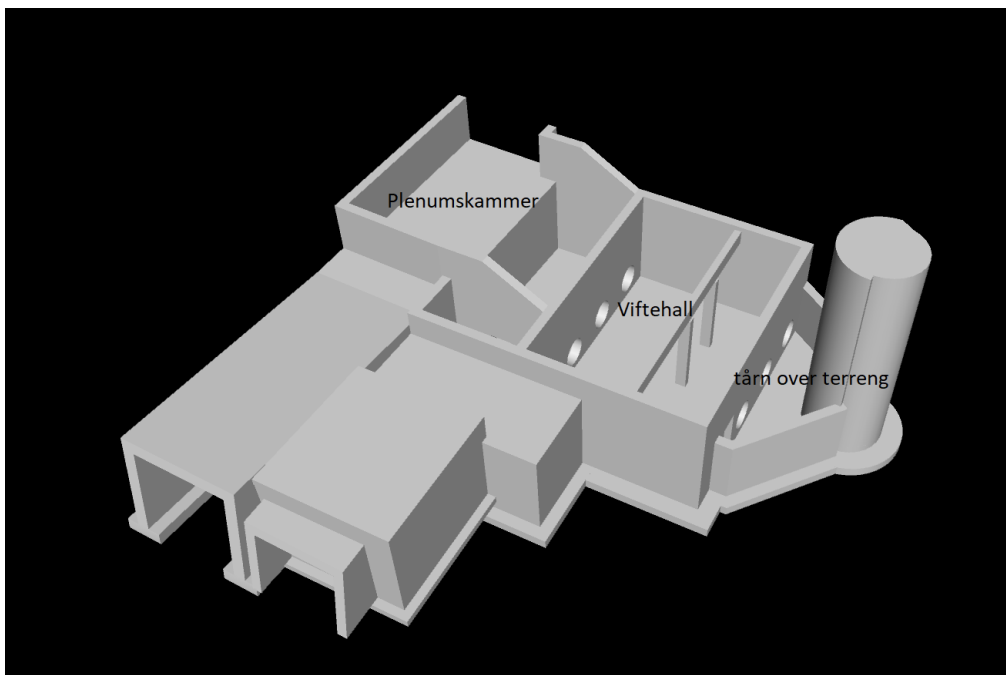
5. Bybanens tekniske støtteareal / -elementer

Vi har tidligere spilt inn at omfang og utforming av bybanens tekniske støtteareal og støtteelementer, som tekniske rom, ventilasjon og andre supplerende volumer og utstyr for bybanen, må kartlegges og planlegges før reguleringsplanen behandles, slik at det oppnås trygghet for at kirken og kirkens uteområder ikke vil sjeneres av visuell eller auditiv støy når stoppet er etablert. Det må bl.a. sikres at tekniske rom skal ligge under / bak dagens terreng.

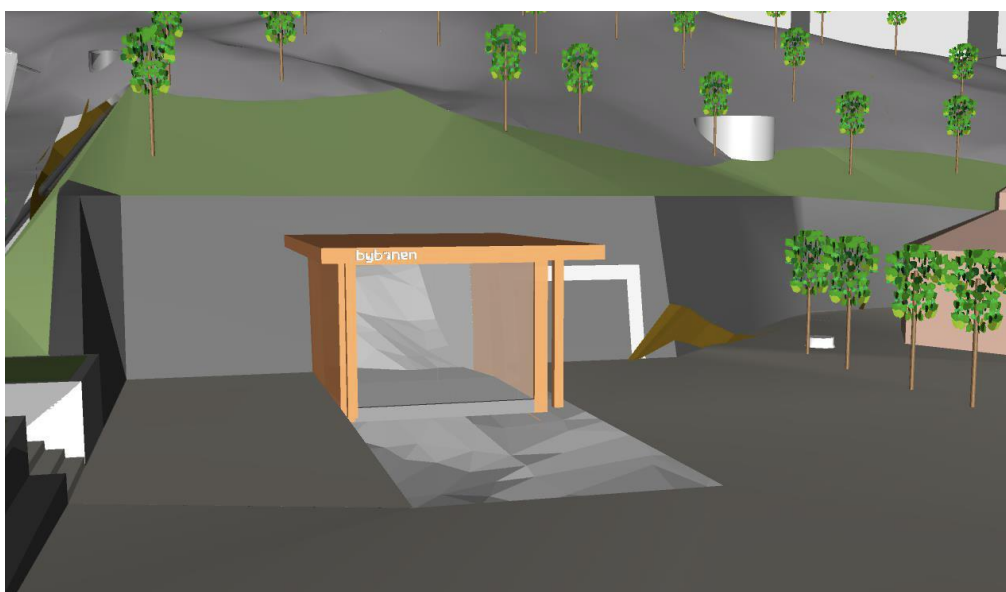
Av bestemmelsene i planforslaget fremgår at «Innenfor o_GAA1 kan det etableres nødvendige bygg og tekniske installasjoner i forbindelse med publikumsinngang til underjordisk bybaneholdeplass» og «Det grønne preget bak Sandvikskirken skal videreføres/reetableres»

Dette er romslige formuleringer som ikke gir nødvendig sikring av kirkens interesser, for sitt virke eller for kirkebyggets omgivelser, da man ikke forplikter seg til annet enn at det man etablerer er «nødvendig» og at man ved ferdigstillelse viderefører det «grønne preget».

Skissene som inngår i teknisk forprosjekt gir inntrykk av et massivt og høyt anlegg, som ikke vil la seg skjule av et terreng tilsvarende dagens, der vi kan sitte igjen med utiltalende terrengformasjoner med en form for grønt preg og nye og høye murer.

Teknisk forprosjekts figur 30: Teknisk areal for røykavtrekk fra stasjonshall.

Mer himmel på jord

Teknisk forprosjekts figur 34: Inngang til underjordisk stasjon ved Sandvikskirken, illustrasjon fra innsynsmodell

Bestemmelsene legger videre til rette for at «Mindre justeringer mellom arealformålene innenfor «Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur», herunder plassering av tunnel- og kulvertportaler, både i vertikal- og horisontalnivå, tillates som del av prosjektering/byggeteknisk plan og ved gjennomføring av anlegget.»

I løpet av dialogperioden har anlegget vokst, og inntrykket er det fremdeles vokser og vil fortsette med det. Dermed er hva som er «nødvendig» på ingen måte ferdig planlagt, hverken i omfang eller utforming.

Det vises til krav om detaljerte planer der menigheten og Bergen kirkelige fellesråd skal involveres, men også «involveres» er en romslig formulering som ikke gir nødvendig sikkerhet for reell påvirkning.

Formål o_GAA1 kommer nærmere kirken enn dagens terrengmur, og bl.a. vår illustrasjon A07 viser at ny mur er planlagt nærmere kirken enn eksisterende. Det lages derfor et trangere rom, samtidig som et kartlagt behov er romsligere forhold rundt kirken! Både av hensyn til bruk av uteområdet og kirkebyggets tilstedeværelse som landemerke trengs romsligere forhold.

Skissene i teknisk forprosjekt tyder også på en høyere mur.

Vi forutsetter at terrenget og murer ikke blir høyere enn dagens situasjon. En kan kanskje se for seg et unntak dersom murer kommer lengre bak enn i dag og dermed tilpasses et terreng med nivå og helning tilsvarende dagens, og derfor blir høyere – forutsatt at en god helhet som gir gode romopplevelser og spiller på lag med kirken som hovedelement, og lignede hensyn, ivaretas. Uavhengig av høyde er materialiteten til murer og andre synlige elementer svært viktig, og må sikres i bestemmelser.

Vi oppfatter at det tekniske anlegget plasseres her, og ikke ved andre utganger, fordi man har vurdert at det er her det er «plass». Denne vurderingen bør man nå ta på nytt – er det plass nå når man vet at det tekniske volumbehovet har vokst og stadig vokser? Hvilken pris skal kirkens omgivelser betale, som samfunnet ikke ser seg råd til andre steder? Kirken har en lang historie, er et kulturminne av nasjonal verdi, er viktig for mange i Sandviken, og skal ventelig stå der i mange hundre år.

Som vi tidligere har spilt inn, må det legges til grunn at kirketorget bakvegger først og fremst blir en rolig bakgrunn for plassdannelsen, selv om de bl.a. skjuler tekniske anlegg. Bevissthet om dette forholdet er viktig.

Dersom tekniske rom skal ha egen adkomst fra kirketorg eller andre områder ved kirken er det avgjørende at antall dører begrenses til 1, videre at utformingen holdes anonym slik at døren visuelt blandes inn i bakveggen på en diskret måte. Det må sikres at adkomsten kun unntaksvis benyttes. Visuelt kan det ikke «signaliseres adkomst» frem mot denne døren; ikke for personer og slett ikke for kjøretøy.

Vi forstår at det legges opp til kjørbare adkomst til teknisk rom. Det må sikres at «kjørbare» ikke blir utgangspunktet for utformingen, og det må sikres at det kun unntaksvis kjøres, f.eks. at det ikke parkeres, og at utformingen tvinger farten til å være så lav at det fremdeles oppleves som en rolig plass på premissene til de menneskene som ikke befinner seg inne i et kjøretøy.

6. Tårn for røykventilasjon

Som nevnt har vi tidligere spilt inn at man i reguleringsplanen må sikre at bybanens tekniske støtteelementer ikke vil sjenere kirken og kirkens uteområder i form av visuell eller auditiv støy.

Dette må også gjelde for utslipp til luft.

Ifølge teknisk forprosjekt skal røyk fra underjordisk bybanestopp «*ventileres ut via sjakt som vil stikke ut i terrenget bak kirken*». Vi kan ikke se at det er redegjort for hvordan utslippet vil påvirke kirkebygget eller kirkens uterom, og vi er bekymret for både normalsituasjonen og for en evt. brannsituasjon / andre utilsiktede hendelser.

Støy fra tårnet kan vi ikke se at er redegjort for.

Disse forhold må belyses slik at påvirkning på kirkebygget, og på opphold inne i og utenfor kirken, kan vurderes reelt.

Tårnvolumet reguleres av bestemmelsene for o_GAA1; «*Det kan settes opp røykventilasjonsjakt ifm. teknisk rom/underjordisk holdeplass tilknyttet Bybanen. Ventilasjonssjakten kan ha et fotavtrykk på maksimalt 7m² og en høyde på maksimalt 2 meter over gjennomsnittlig terrengnivå. Tårnet skal sikres med rist, ha en utforming som tilpasser seg kulturmiljøet det inngår i og i mest mulig grad skjermes med vegetasjon.*»

Da o_GAA1 har en betydelig skredde vil 2 meter fra gjennomsnittlig terrengnivå bety at tårnet er lav nok til å klatres på fra oppsiden. Hvordan tenkes dette løst? Blir det sikringsgjerdar eller økt høyde, eller andre potensielt skjemmende tiltak bak kirken?

Dette må utredes og belyses så vi kan uttale oss.

Plasseringen av tårnet kan etter det vi forstår plasseres fritt på o_GAA1. Plasseringen som er vist på illustrasjonsplanen er 12 m fra kirken. Vi savner analyser av hvordan en slik form med denne plasseringen vil påvirke opplevelsen av kirkens volum og arkitektur fra ulike betraktningpunkt.

7. Kirkens innganger m.m.

I planmaterialet vises kirkens omramming, som nevnt uten kirketrapp og rampe, og også uten at kirkens innganger er symbolisert. Det hadde vært nyttig og naturlig at dette fremkom av illustrasjonsplanen, for at helheten overhode skal kunne være lesbar.

Dette har vi påpekt i tidligere dialog, muntlig skriftlig og i tegninger, og har fått samtykkende tilbakemeldinger, men altså uten at informasjonen til nå er tatt med i kommunens planforslagsmaterieell.

Som blant annet vår vedlagte tegning A07 viser, har kirken 6 innganger. Tre av disse er aktivt i bruk som publikumsinnganger og fem av dem er rømningsdører.

i1:

kirkens hovedinngang via kirketrappen, som er en inngang, men i enda større grad en utgang til en samlende overgangssituasjon etter alt fra vielser og bisettelser til konserter og julegudstjenester så vel som typiske høymesser og familiegudstjenester. Et utgangspunkt for de mest sentrale utvendige forhold med betydning for kirkens virke.

i2:

sørøstlige publikumsinngang brukes av kommunale kulturskoleelever som bl.a. mottar orgelundervisning her, videre dåpsfamilier. En intuitiv rute til denne døren bør integreres i fremtidig situasjon. Det er også adkomstveg for kister før bisettelse (båretraller / utstyr lar seg ikke bruke gjennom hovedinngangen) og varelevering, videre tilgang til HC-toalett. Døren er på bakkenivå.

i3:

nordøstlige publikumsinngang brukes av besøkende til prestekontor ved samtaler og møter. Også til denne døren må en intuitiv rute integreres i fremtidig situasjon. Døren er på bakkenivå.

i4:

sørvestlige sekundæringgang som hovedsakelig benyttes som personalinngang og rømningsveg. Døren er på bakkenivå.

i5:

nordvestlige sekundæringgang som hovedsakelig benyttes som personalinngang og rømningsveg. Døren er på bakkenivå.

i6:

kjellerinngang via utvendig kjellertrapp som hovedsakelig benyttes av personalet. Døren er på et nedsenket bakkenivå.

Vi forventer at planmaterialet oppdateres slik at innganger, trapp og rampe fremkommer, og ikke minst hensyntas som del av helheten. Her trengs medvirkning fra menigheten og Bergen kirkelige fellesråd.

Kirken fikk i 2020 en rullestolrampe som muliggjør at alle kirkens besøkende kan ankomme og forlate kirken via hovedinngangen. Rampen er utformet med tanke på dagens situasjon. Når situasjonen nå er under endring, bør det i planprosessen vurderes hvor godt rampen vil fungere i den fremtidige helheten. Det kan f.eks. tenkes at rullestolrampen bør snus, eller på annen måte bygges om eller flyttes, for å gi en hensiktsmessig logistikk. Til orientering har Riksantikvaren i samtale med Bergen kirkelige fellesråd gitt uttrykk for at dette neppe vil være antikvarisk kontroversielt da rampen er et så ferskt tilskudd.

8. Innkjøring og oppstilling bårebil / begravesbil

Begravesbil har behov for rasjonell adkomst og oppstilling før bisettelse, og verdig og funksjonell oppstilling og utkjøring etter bisettelser.

Vi setter pris på at bårebil / begravesbil er lagt inn ved sørøstlige publikumsinngang på illustrasjonsplanen. Etter bisettelsesseremoni i kirken bæres kister ut av kirken og settes inn i bårebil for frakt til gravplass. Bilen trenger da en oppstillingsplass som er egnet for den situasjonen, i utgangspunktet nær hovedtrapp og samtidig med rom for menneskene som følger etter kisten. Planen må sikre at dette kan løses på en god måte, med medvirkning fra menigheten og Bergen kirkelige fellesråd.

Bårebil / begravesbil vil jevnlig ha behov for å kjøre inn og ut fra plassen sør for kirken, og det er også naturlig at det legges opp til kjørbare adkomst rundt hele kirken for sporadisk bruk ved behov. Dette må sikres, og vi kan ikke se at det er ivare tatt i planmaterialet, selv om andre avkjørsel er regulert.

Innkjøringen må reguleres og utformes tilfredsstillende.

Utformingen vil etter det vi forstår kunne være ulik om denne delen av Kirkegaten blir gatetun / sambruksgate / shared space, enn om den beholder samme status som i dag.

9. Kirketrapp, gangferdsel og park

Forplassen foran kirketrappen er i dag trang og den oppleves ytterligere redusert av nærheten til kjøretøy-prioriterte Kirkegaten. I tillegg til å ta opp plass signaliserer rabatten mellom forplassen og vegen at biltrafikken styrer utformingen her.

Forplassen er også et fortau for forbipasserende.

I dag er det soneparkering i gaten rett foran kirken som bidrar til å innskrenke opplevd kirkeområde ytterligere og redusere bevegelsesmulighet for fotgjengere. Kirketrapp-situasjonen her er ikke hensiktsmessig for verdige overganger eller som uformell møteplass før og etter arrangementet.

Kirkegaten er nå innlemmet i reguleringsplanen, og vi oppfatter at soneparkeringen foran kirken ikke er videreført i reguleringsforslaget. Det setter vi pris på. Ettersom gaten er tatt med vil vi spille inn at kjøreveg og fortau slås sammen til et endret formål gatetun / shared space / sambruksgate med fotgjengerprioritet, en mulighet vi også tidligere har pekt på. Dersom sambruksgaten ikke kan utredes tilstrekkelig nå til å fullt ut inngå i planen, bør planmaterialet legge et tydelig grunnlag for videre arbeid mot denne målsetningen.

Ved etablering av f.eks. et opphevet område med særlig materialbruk, kan bilene passere, men tydelig være bevisst på at de kjører inn i fotgjengerprioritert område. Med en fotgjengerprioritert utforming vil situasjonen foran kirketrappen roes slik at den opplevde romligheten av en forplass kan øke. Rabatten kan fjernes slik at den fysiske plassen også blir større, og ved behov kan forplassarealet utvides til å omfatte et midlertidig opphold langs kanten av sambruksgaten. Sambruksgaten og deler av torget bør ha karakter av å være et forbundet kommunikasjonsareal for fotgjengere. Uten sonedeling med hindre mellom disse får man bedre faktisk plass og ikke minst opplevd plass, samt muligheter for tryggere effektiv krysning til bybanen. Det eksisterende fotgjenger-mønsteret i området foran kirken via ulike snarveger tilsier at det allerede er flere naturlige krysningspunkter uten fotgjengerovergang, denne problemstillingen vil ventelig øke ved etablering av bybanestopp.

Som kjøretøy-prioritert veg skiller Kirkegaten i dag parken fra kirken, og parken oppleves først og fremst å tilby visuelle kvaliteter. En fotgjengerprioritert sambruksgate vil knytte parken tettere til bybanestopp, kirketorg og snarveger. Dermed oppnår man en økt bruksverdi av parken for bydelen, som sone for opphold og kommunikasjon i tillegg til visuell rekreasjon

Vår tegning A08 peker på muligheter for fremtidige soner og plassdannelser som gjensidig kan løfte hverandre om de blir sett som deler av en helhet.

Vi vil spille inn at parken med fordel kan innlemmes i reguleringsplanen.

Da kan man jobbe mer helhetlig med park, sambruksgate, kirketorg, bybanestopp og et lokalt snarvegnettverk.

Topografi i park og kjøreveg medvirker til at den praktiske forbindelsen mellom kirketrapp-området og parken i dag er mindre enn den visuelle forbindelsen. En trapp, eller andre tiltak som forbinder gatenivået med parknivået i denne sonen, vil gi gjensidig utbytte både for kirkebygget og parkens opplevde bruksmuligheter, og etablering av en slik forbindelse er et naturlig supplement til sambruksgatetiltaket.

Nordlige parti av parken er skilt fra Kirkegaten med en hekk, som sperrer en naturlig snarveg. De minste forbipasserende har riktignok funnet en liten åpning, men hekken bør åpnes mer eller fjernes, som bidrag til et mer velfungerende samspill.

Også inne i parken er det noen hindre som oppleves unødvendige og uheldige for bruksverdien, i form av bråe terrengoverganger og gjerder.

Sandvikskirken inngår som en naturlig del av flere mye brukte gangruter mellom nordre del av indre Sandviken og sentrum, både langs fortau og via diverse snarveger og vertikale tverrforbindelser, og med forbindelser til barnehage og to nærliggende parker.

Eksisterende gangferdsel er først og fremst styrt av de aktuelle målpunktene som er utgangspunktet for den konkrete gangferdselen, og videre av tilrettelagte gangveger / stier og terrengforhold, men også av oppførte hindringer. Ved reduserte hindringer i fremtidig situasjon kan ferdsel gjennom parken ved kirken utvikles, videre ferdsel rundt kirkebygget som del av adkomst bybane og som øvrige snarveger.

Våre tegninger A09 og A10 illustrerer dette.

Ved å innlemme parken i planen kan man konkret skissere snarvegforbindelser og peke på hindre. Med alle sonene i samme plan kan man enklere oppnå at kvalitetene spiller sammen til en helhet der enkeltelementene gjensidig løfter hverandre.

Å inngå i gangferdselsmønsteret her har blitt en del av kirkens identitet i nærmiljøet, og menigheten ønsker at dette videreføres i kirkens fremtid. Eksisterende gangferdselslinjer bør videreføres, utvikles og suppleres.

Hindringer bør fjernes og forbindelser bør styrkes, og dette bør reguleringsplan, bestemmelser og illustrasjonsplan i større grad legge til rette for.

10. Parkering og skyss for kirkens besøkende

Parkering er av stor betydning for mange av kirkens besøkende, særlig personer med større og mindre bevegelseshemminger.

Kirken har i dag 10 p-plasser samt mulighet for å få plass til ytterligere 10 biler dersom situasjonen krever det.

Plassene benyttes særlig av eldre besøkende ved gudstjenester og konserter etc., og dagens kapasitet er allerede utfordrende knapp ved gravferder og vigslar, som kirken ofte brukes til. Særlig gravferder, men også vanlige gudstjenester og andre samlinger, vil ventelig ha mange eldre besøkende med bevegelsesvansker også i fremtiden, som vil trenge parkering uavhengig av hvor godt kollektivtilbudet blir.

Kirken anser det reelle behovet for HC-plasser, eller parkeringsplasser nær kirken for eldre som ikke har mulighet for kollektiv, for å ligge på nivå med dagens parkeringskapasitet, og det er sentralt for kirkens virke at denne kapasiteten ikke reduseres, men videreføres i en egnet form i fremtidig situasjon.

Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse uttaler at de i likhet med kirken er bekymret for den kraftige reduksjonen i parkering som kommunen signaliserer for en framtidig situasjon her. De frykter et brudd på muligheten for fri religionsutøvelse for kommunens innbyggere, og peker på det særlige paradokset i at en kirke som helt nylig har oppnådd lik tilgang til hovedinngangen for funksjonshemmede og funksjonsfriske, i form av rullestolrampen fra 2020, står i fare for igjen å få begrenset tilgjengelighet for funksjonshemmede som følge av reduserte parkeringsmuligheter.

Vi ser at planen legger opp til 2 HC-plasser som eneste parkering til kirkens besøkende, På illustrasjonsplanen er plassene vist et stykke nord for kirken, langs Kirkegatens fortau. Mellom plassene og kirken ligger bybaneinngangen. Hvordan sikres at plassene reelt reserveres for kirken? 2 p-plasser utgjør 20% av dagens formelle kapasitet og 10% av dagens makskapasitet. En kraftig reduksjon! Og formuleringen sier videre at det kan etableres 2 plasser for Sandvikskirken – hvorfor en slik formulering?

Her krever vi at plassene må sikres tydeligere i bestemmelsene; at de skal etableres og at de skal reserveres for kirken.

Videre kan vi ikke akseptere en så lav kapasitet, den må opp. Vi mener fortsatt at behovet er på 10 plasser. Om dette må reduseres av hensyn til en omdisponering som gir kirken nye muligheter og en

Mer himmel på jord

forbedret totalsituasjon har vi en viss forståelse for det, men vi kan ikke helt se at det er tilfellet slik planforslaget er lagt fram. Man må her kunne strekke seg lenger enn 2 HC-plasser langs Kirkegaten.

Vi forventer at p-plassene blir flere.

Vi ser likevel for oss at vi ikke vil oppnå samme kapasitet som i dag, og vi spiller derfor inn at man kan legge opp til avsetningsplass for besøkende som blir skysset til kirken, for kort gåavstand mens sjåføren parkerer eller kjører videre. Vi kan se for oss alt fra julepyntet småbarnsfamilie eller bryllupsgjester som vil løpe korteste veg gjennom regnet, til besøkende med bevegelsesvansker som får kjørehjelp.

Behovet for en god skyss- og avsetningsløsning vil øke når parkeringsplassene blir færre. Vi tror at kommunen kan få til dette, kanskje kan man etablere en sone for dette på andre siden av Kirkegaten, eventuelt lage en rundkjøringsfunksjon med avstigningsmuligheter i dagens veikryss?

11. Inngangsbygg bybane

Vi har spilt inn at inngangsbyggets utforming, mtp. plassering, utstrekning i plan og høyde, formspråk og materialbruk samt plassering og antall inngangsdører må vurderes med tanke på hvilke premisser ulike valg vil gi for bruk og opplevelse av kirketorget, en vekting mellom behov og gevinst av å legge til rette for ro eller aktivitet.

Illustrasjonsplanen og illustrasjonssnittet viser et 3,5 m høyt inngangsbygg med et fotavtrykk på 34 m². Bygget stikker 7 meter frem fra en terrengmur som er skissert i bakkant, og er trukket 5 m fra nordøstre hjørne av det fremtidige byrommet (omtrentlige mål).

I dette hjørnet tas terrengovergangen opp i en terrengmur i vinkel, og i kroken som dannes nord for inngangsbygget legges det opp til sykkelparkering. Adkomstpil til inngangen er vist i front av bygget. Vi setter pris på bestemmelsenens formulering om at *«Inngangsbygget skal utformes med hensyn til omliggende kulturhistorisk miljø og underordne seg kirkebygget, slik at kirkens monumentalitet videreføres. Estetisk utforming skal vektlegges og varige materialer av høy kvalitet skal benyttes.»*

Vi vil spille inn at det ikke settes av plass til sykler inne på plassen, men at inngangsbygget i stedet trekkes opp i hjørnet. Med en slik plassering kan man lede en større del av gangtrafikken mot bybaneinngangen nordover på plassen og gi et bedre utgangspunkt for å skape et godt byrom for flere brukergrupper. Bygningen kan utformes til å i seg selv ta opp terrengovergangen, da det med planlagt adkomst i front ikke vil være behov for tre fullt fristilte fasader på inngangen.

Vi ber om at det også utredes grundig om det er et reelt behov for bybanen at denne inngangen stikker så langt fram på plassen som den gjør, eller om en større del kan legges inn i terrenget / bygget trekkes lenger bak.

Avveiningen mellom på den ene siden bybanens eventuelle behov for synlighet og på den andre siden kirkebyggets behov for omgivelser som støtter opp om det lokale bygningshierarkiet og hensynet til bruk og opplevelse av kirketorget, må synliggjøres slik at vi kan uttale oss.

Vi ser at foreslått plankart og bestemmelser setter av svært romslige rammer for inngangsbygg og de uspesifiserte «nødvendige bygg og tekniske installasjoner».

Arealet som er satt av i plankartet er 167 m², dvs fem ganger så stort som illustrasjonsplanen viser, og med mulighet til gå 2-3 m lenger ut på plassen og 5 m nærmere kirken enn det som er illustrert. Videre tillater bestemmelsene en gesimshøyde opp til kote +26, som er 2 m høyere enn den høyden illustrasjonssnittet viser.

Dette forholdet er illustrert på vår tegning A11.

Det kan også se ut til at bestemmelsene åpner for en ytterligere romslighet her, ved formuleringen om at «Mindre justeringer mellom arealformålene innenfor «Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur», herunder plassering av tunnel- og kulvertportaler, både i vertikal- og horisontalnivå, tillates som del av prosjektering/byggeteknisk plan og ved gjennomføring av anlegget.»

Den betydelige avstanden mellom hva illustrasjonsmaterialet viser og hva reguleringsforslaget reelt åpner for er uheldig. Når vi samtidig ser at utstrekning og plassering av det inngangsbygget som er illustrert vil komme i konflikt med kirkens interesser, blir avstanden mellom en akseptabel løsning og romsligheten i reguleringsforslaget svært stort.

Vi forventer at rammene for inngangsbygget tilpasses.

12. Skilting av bybanestoppet

Bestemmelsene krever at det utarbeides en detaljplan for skilting før igangsetting. Det er viktig at en slik plan sikrer at det ikke skiltes til bybanen i området nært kirken eller kirketorget, da slik visuell støy vil forringe bruk av kirketrapp, kirketorg og kirkens øvrige uteområder, videre opplevelsen av kirken i nærområdet. Som tidligere nevnt av kommunen / antikvariske myndigheter vil navnet på bybanestoppet reflektere en nærhet til kirken som kan gjøre skilting overflødig.

Vi ser ellers at det varierer hvordan man refererer til navnet på bybanestoppet – både Sandviken kirke og Sandvikskirken er brukt. Om stoppet skal kalles opp etter kirken forutsetter vi at det får navnet Sandvikskirken.

13. Forhold rundt og bak kirkebygget

Tilknyttet byrommet som kirketorget vil utgjøre, bør det rundt hele kirkebygget opparbeides et helhetlig område som også knytter seg inviterende til omkringliggende terreng. Også sør for kirken og bak kirken er det et potensiale for romdannelse og ferdsel.

Hele kirkens uteareal skal ønske også forbipasserende fotgjengere velkommen, samtidig vil opplevde grenser mellom areal for kommunikasjon og areal for kirkelige samlinger / opphold variere med hvordan de enkelte plassene brukes på aktuelt tidspunkt.

Plassen bak kirken oppleves i dag trang og lite tilgjengelig, og er i praksis avstengt. Det tidligere toalettanlegget på eiendommen som er integrert i terrengmuren brukes i dag som lager, men anses av menigheten å ha større verdi som et utvidet, opprustet uteareal integrert i et helhetlig rom rundt kirken.

Vi har tidligere spilt inn at man ved å rive konstruksjonen og erstatte det med en opparbeidet plassutvidelse kan gjøre bakre plass til en forlengelse av kirketorget i nord, som del av et romforløp som knytter torget til søndre plass.

Vår tegning A12 viser hvordan forholdene slik kan bedres.

Bakre plass representerer en ressurs både for menigheten og bydelen, med sin nærhet til kirkens særlige arkitektur på denne siden og som del av et romlig plassforløp rundt kirkebygget.

Økt romslighet her vil bedre både visuell forbindelse og bruksverdi, samt opplevd trygghet og invitasjon til ferdsel.

Samtidig vil en alternativ snarvegstrute mellom Ladegårdsgaten og Kirkegaten åpnes, og til og fra bybanen. Plassforbindelsen bidrar til å forankre kirkebyggets opplevde integrering i bydelen.

Vi setter derfor pris på at det i bestemmelsene er tatt med at «*Innenfor bestemmelsesområde #1 skal eksisterende mur bak kirken rives og erstattes av en ny mur.*» Dette er i tråd med våre ønsker og prioriteringer om å la lageret utgå til fordel for et romsligere uteareal her.

Videre sier bestemmelsene at «*Murens plassering kan flyttes mot øst/innover i terrenget. Tiltak og konsekvenser må vurderes i sammenheng med etablering av inngang til underjordisk stasjon*». Her mener vi at formuleringene må endres for å sikre både at terrenget bak ikke kommer nærmere kirken enn i dag, eller blir høyere, og samtidig at man reelt etterstreber å flytte muren bakover. Vi spiller inn at en aktuell formulering kan være:

Muren skal så sant det er mulig etableres lenger fra kirken enn i dag, i retning øst/innover i terrenget. Muren kan ikke komme nærmere kirken enn dagens plassering som følge av teknisk anlegg, terrengendringer eller lignende forhold. Murens høyde skal maks. tilsvare dagens terrenghøyde på murens nye plassering. Terrenget bak muren kan ikke utformes høyere enn dagens terreng.

I fortsettelsen sier bestemmelsene at «*Øvrige konsekvenser av eventuell flytting av mur må løses ved prosjektering, og vises i en eventuell senere byggesak.*»

Her er vi usikre på hva som ligger i formuleringen. Vi motsetter oss ikke at det skal prosjekteres og byggesøkes om muren, men vi mener det er nødvendig å presisere at muren bak kirken må prosjekteres og utføres som et helhetlig element, og at løsningene som velges og forholdene som utredes må ivareta denne helheten. Det må unngås at man f.eks. ser den delen av muren som berøres direkte av teknisk areal som løsevet fra muren for øvrig. Dette må sikres i bestemmelsene.

Vi mener videre at murens materialitet må sikres i bestemmelsene. Som beskrevet i innspillet fra antikvariske myndigheter, er Sandvikskirken sannsynligvis den første bygning i Norge kledd med «råkapp». Dette setter krav til utformingen av murer i kirkens omgivelser.

I tillegg til at terrengmur flyttes bakover, bør gjerde mot Ladegårdsgaten utgå og terreng mellom kirken og helsestasjon innarbeides som del av en helhet som sikrer bedre visuelt overblikk, bl.a. mellom fortau langs Ladegårdsgaten og kirkens bakre plass.

Den skrånende plenen mellom plassen og helsestasjonen har ingen sentral rolle for kirkens virke og kan gjerne endres for å åpne for snarveger til området bak kirken, og videre til bybanen, samt parkering og en evt. endret avkjørsel. Videre kan terrengjustering og tilpasning eller fjerning av murer og gjerder i «knekken» i sør styrke visuelle forbindelser fra fortauet ved helsestasjonen til rommet bak kirken, og kombinert med snarvegforbindelse over den skrånende plenen kan dette gi økt trygghet og opplevd tilgjengelighet av de snarvegmuligheter til bybanen og Kirkegaten som ligger i bakre plass.

En slik tilpasning og generell opprustning av sonen vil kunne kombineres med en videreført funksjon av dette området som et grønt element og som en naturlig del av kirkens uteareal.

Dette mener vi må legges til grunn for illustrasjonsplanen, og legges til rette for i bestemmelsene.

Reguleringsbestemmelsene sier generelt om grønnstruktur-formål at «*Eksisterende trær og vegetasjon skal i størst mulig grad bevares.*» På illustrasjonsplanen er eksisterende trær sør for kirken tegnet inn og påført tekst om bevaring.

Vi vil spille inn at trærne ikke bør bevares.

Trærne er vedlikeholdsmessig utfordrende for kirkebygget i dag. Videre skjuler de kirken fra avstand, og konkurrerer med kirkens monumentalitet på nært hold, en problemstilling som også fylkeskonservator og riksantikvar har uttrykt bekymring for.

Mer himmel på jord

Bevaring av trær kan også låse arealbruk og terrengoverganger på uheldige vis, og ende med å stå i veien for at andre kvaliteter kan oppnås.

Noen av trærne på andre siden av Kirkegaten bør også sees på med disse utgangspunktene, og det bør videre vurderes i hvilken grad nye trær som er vist på illustrasjonsplanen er heldige for en fremtidig situasjon.

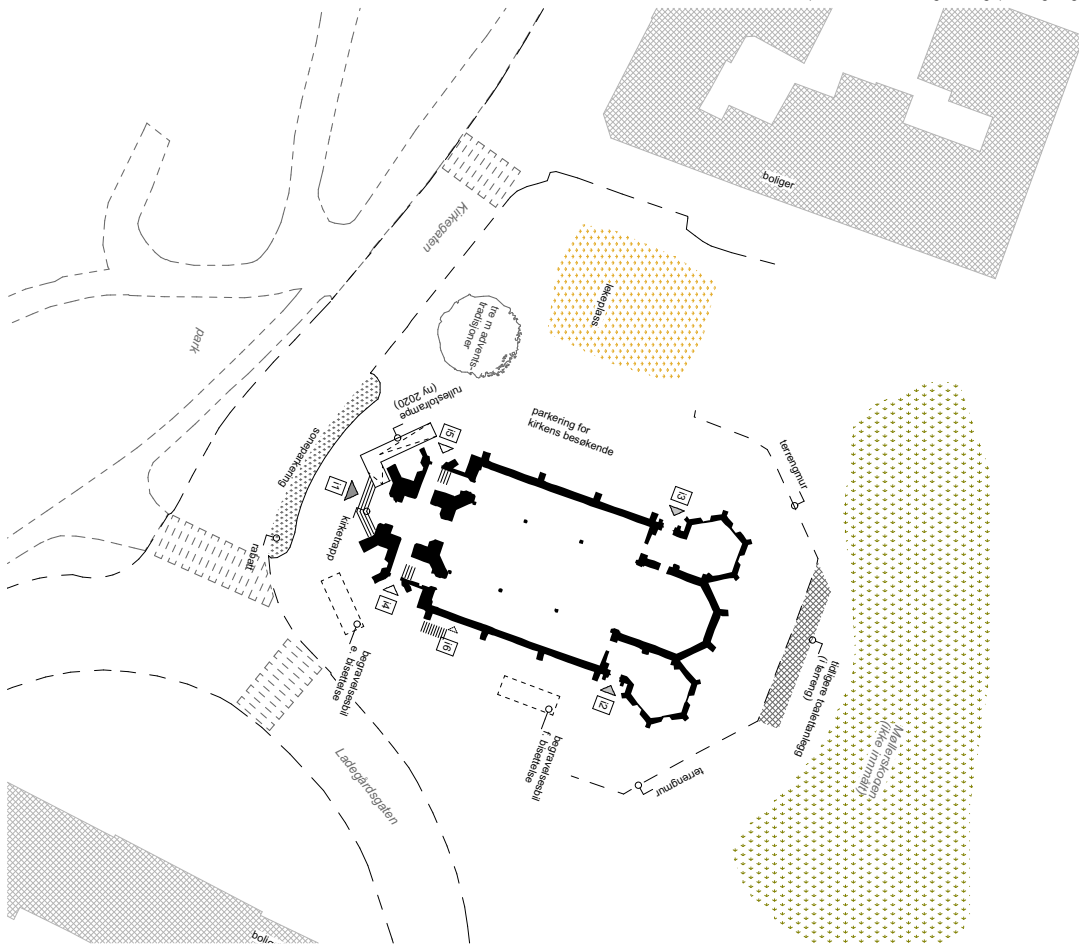
En oppsummering av vårt innspill / merknad kan formuleres som en forventning om at planen skal sikre en god helhet med en funksjonell kirke som hovedelement.

Vedleggsliste

(illustrasjoner ved b+b arkitekter as)

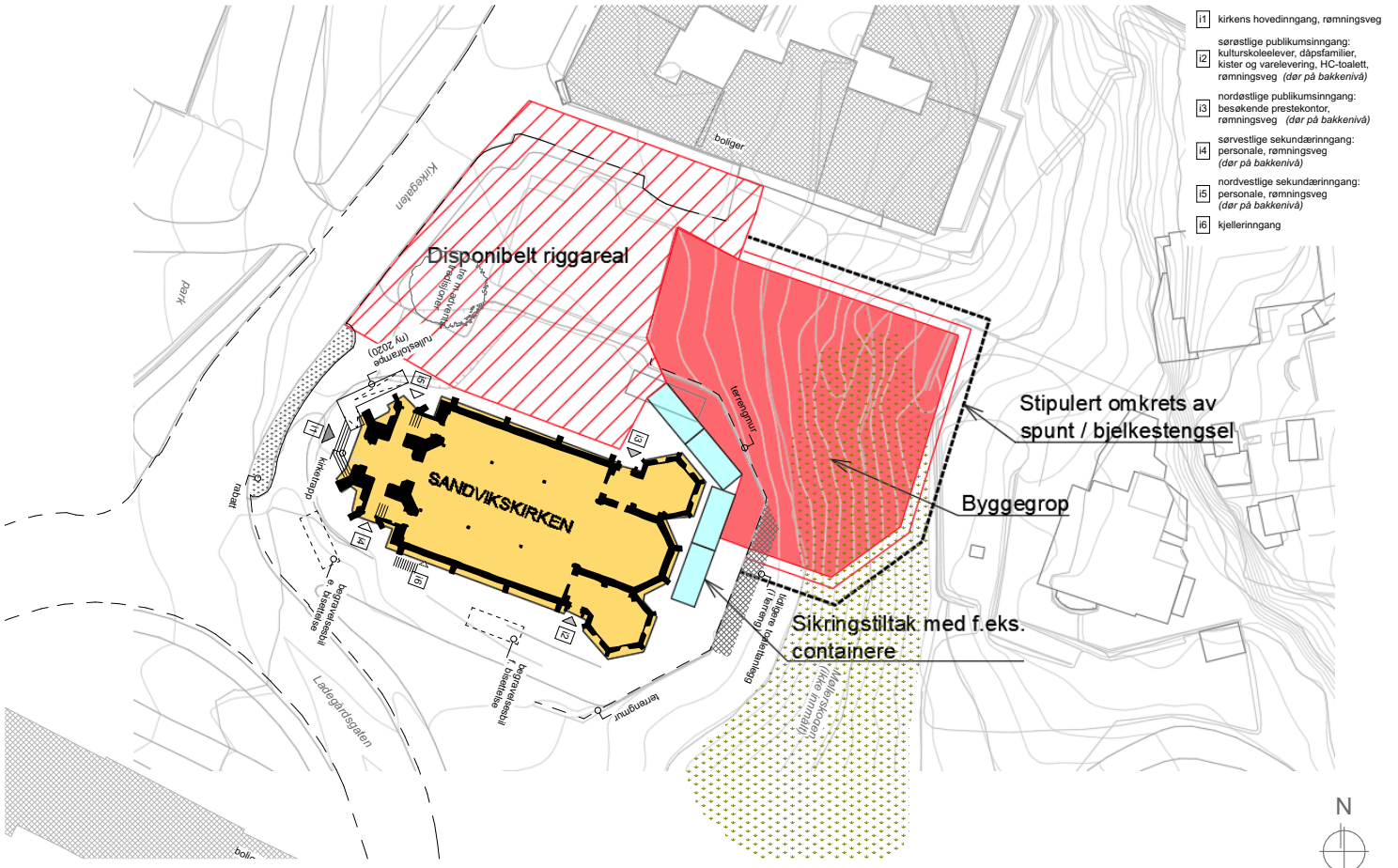
- A01 illustrasjon eksisterende situasjon
- A02 illustrasjon riggareal innledende fase
- A03 illustrasjon riggareal tunneldrivingsfase
- A04 illustrasjon riggareal konstruksjonsfase
- A05 illustrasjonsplan satt sammen med reg.plan
- A06 menighetssenter og gangveg S.veien 7
- A07 illustrasjonsplan med tekn. anlegg og kirke
- A08 potensielle soner og plassdannelser
- A09 eksisterende gangferdsel
- A10 potensiell fremtidig gangferdsel
- A11 bybaneinngang i illustrasjoner og reg.forslag
- A12 terrengsnitt og utsnitt bakre plass

skisse basert på kommunalt kartgrunnlag, plantegninger av kirken og våre observasjoner og registreringer på stedet
kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 1.

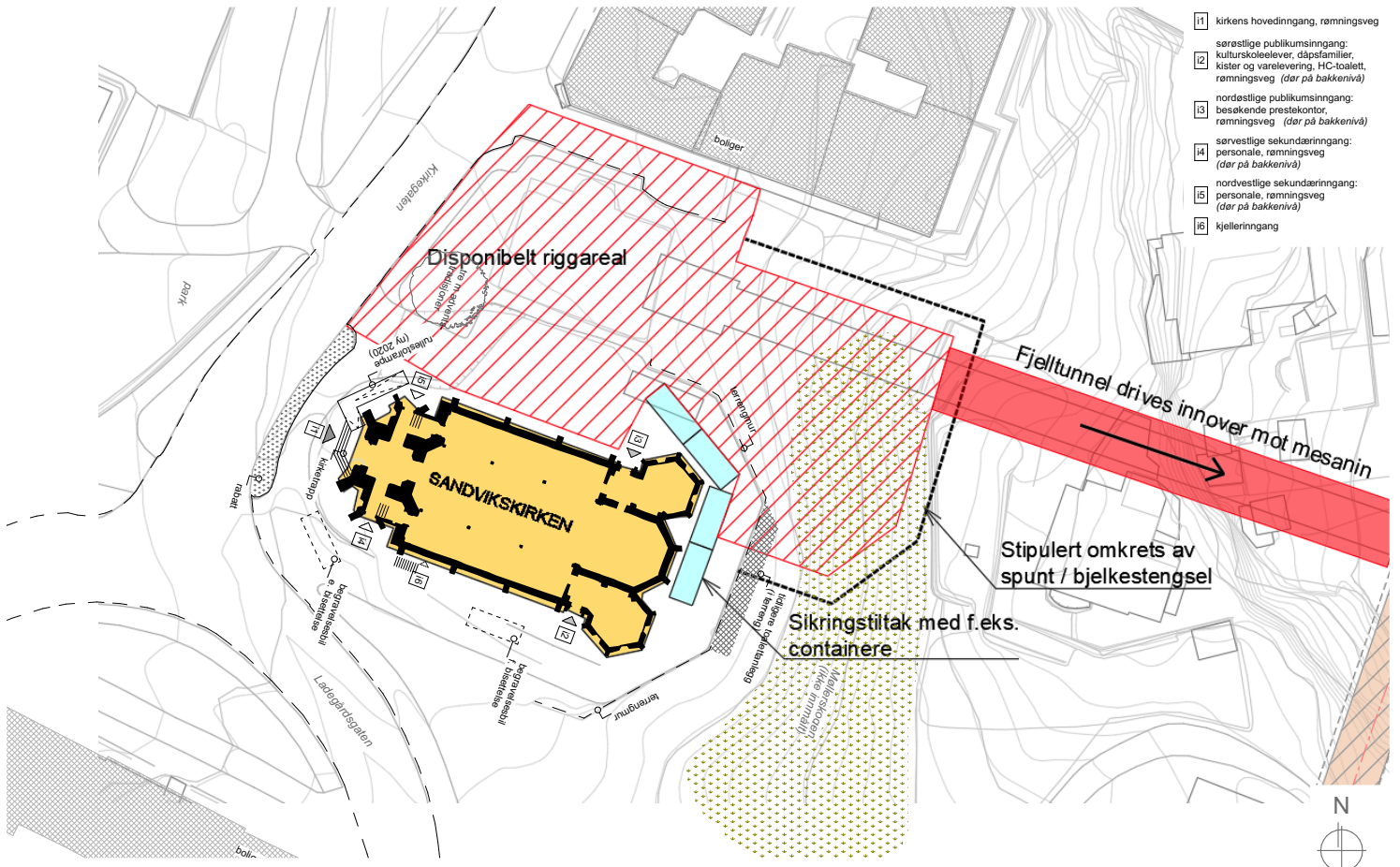

- 1 kirkens hovedinngang, rømningsveg
- 2 sørøstlige publikumsinngang: kulturskoleelever, døpsfamilier, kister og varelevering, HC-toalett, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 3 nordøstlige publikumsinngang: besøkende prestekontor, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 4 sørvestlige sekundærinngang: personale, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 5 nordvestlige sekundærinngang: personale, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 6 kjellerinngang

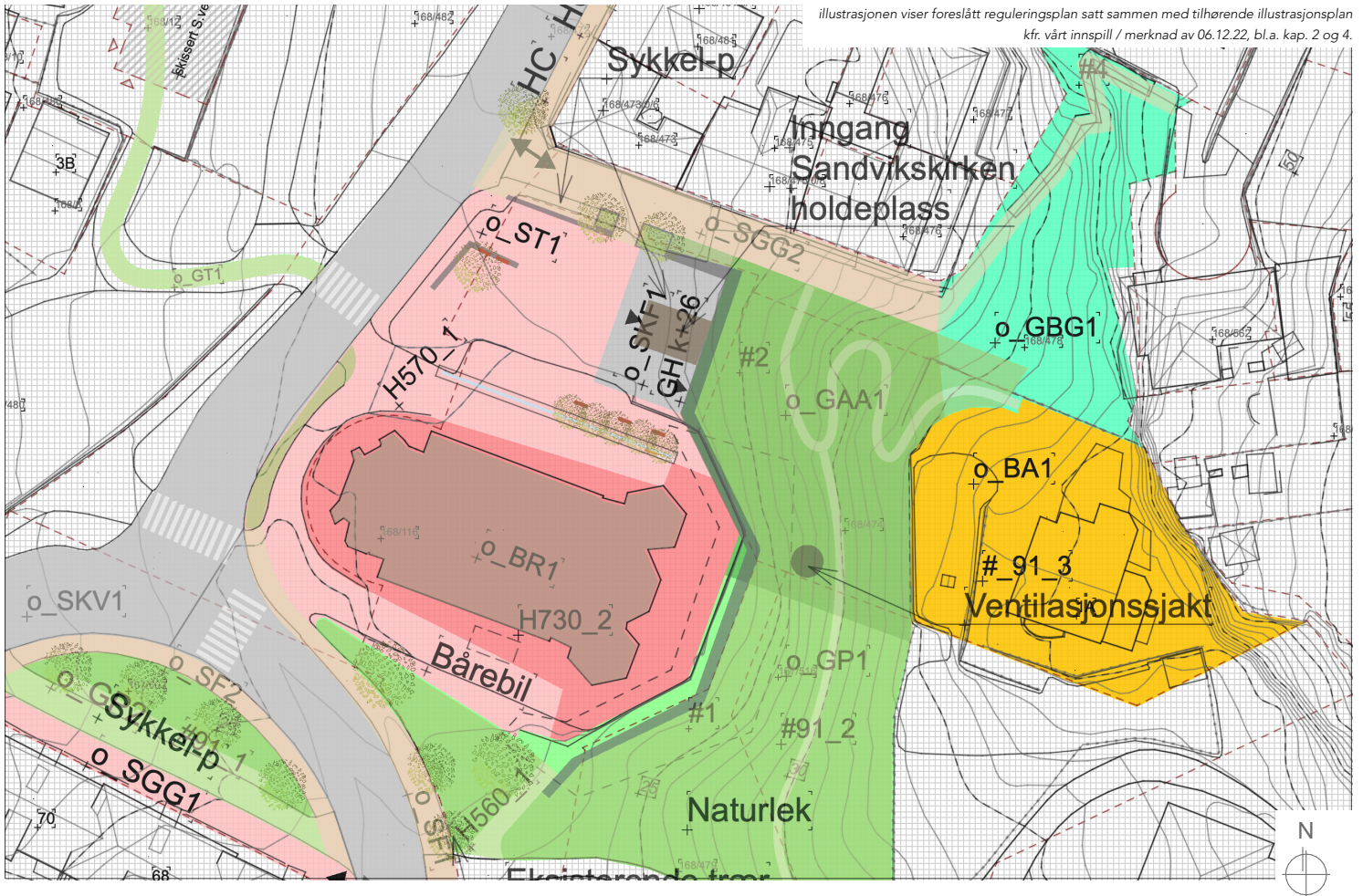
figur 70 fra tekn. forprosjekt i kombinasjon med skisse basert på kommunalt kartgrunnlag, plantegninger av kirken og våre observasjoner og registreringer på stedet
kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 1.

figur 71 fra tekn. forprosjekt i kombinasjon med skisse basert på kommunalt kartgrunnlag, plantegninger av kirken og våre observasjoner og registreringer på stedet
kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 1.

- 1) kirkens hovedingang, rømningsveg
- 2) sørøstlige publikumsinngang: kulturskolelever, dåpsfamilier, kister og varelevering, HC-toalett, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 3) nordøstlige publikumsinngang: besøkende prestekontor, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 4) sørvestlige sekundæringang: personale, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 5) nordvestlige sekundæringang: personale, rømningsveg (dør på bakkenivå)
- 6) kjelleringang

illustrasjonen viser foreslått reguleringsplan satt sammen med tilhørende illustrasjonsplan kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 2 og 4.

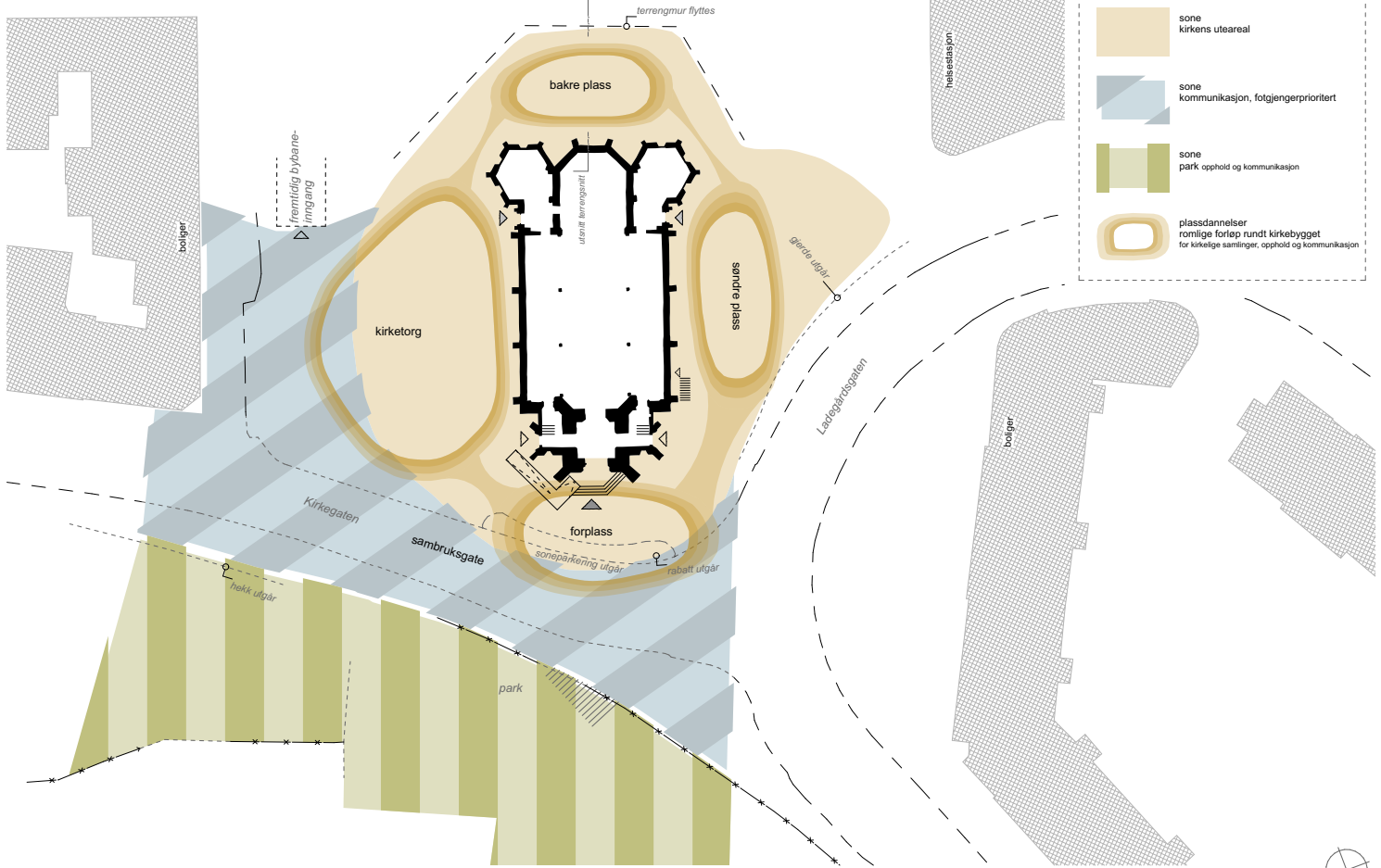
skisse basert på vår mulighetsstudie i kombinasjon med reguleringsforslag og kommunalt kartgrunnlag - kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 3.

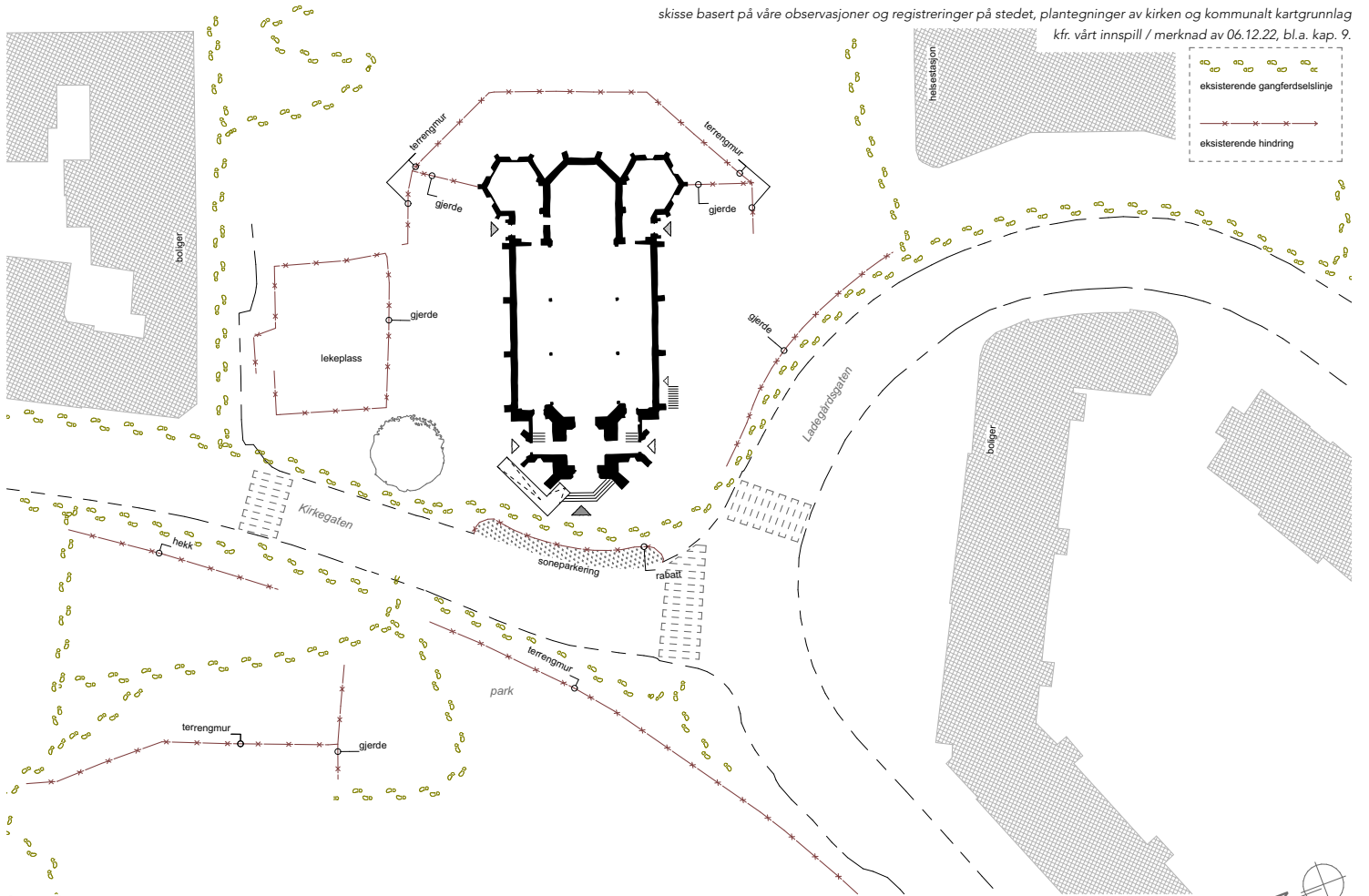
- alternativ trasé for snarvegførbindelse mellom Sandviksveien og Kirkegaten via menighetscenter, spilles inn av oss
- mulig gangforbindelse via menighetscenter som krytter seg til Kjørbar adkomst, som reg. forsl. gjør, men som kan la seg kombinere med et menighetscenter her
- eksisterende gangveger / adkomstveger i og langs parken
- trasé reguleringsforslagets o. GT1
- skissert menighetscenter mulighetsstudiets alternativ b

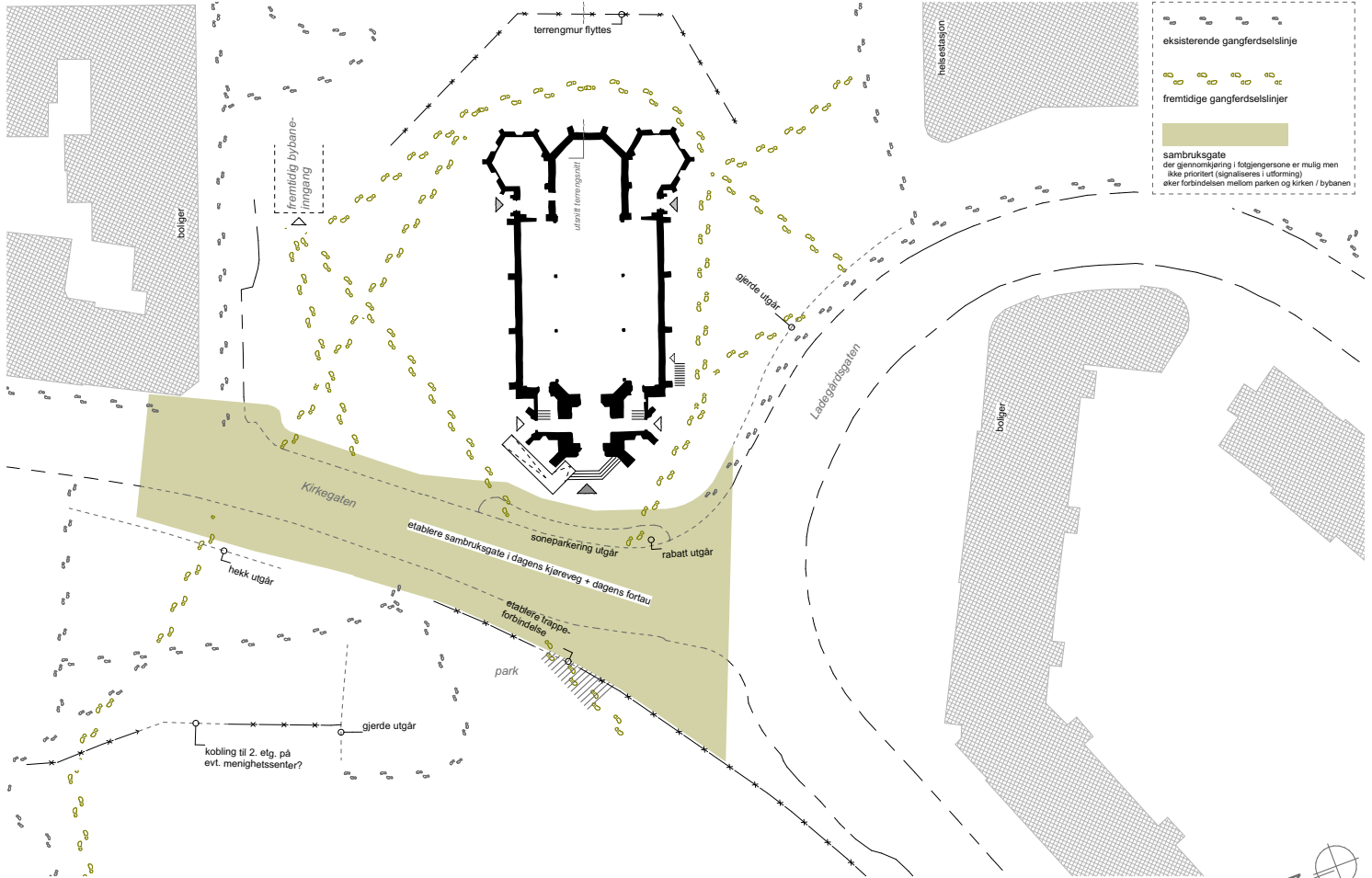
illustrasjonen viser potensielle soner og plassdannelser som kan oppnås ved de justeringer og suppleringer av planforslaget som vi har spilt inn - kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 9.

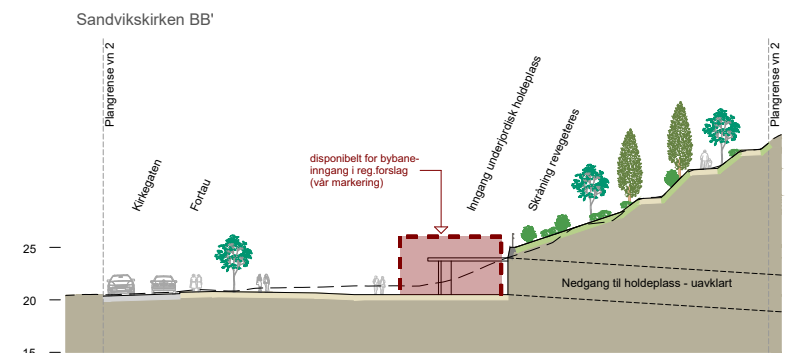
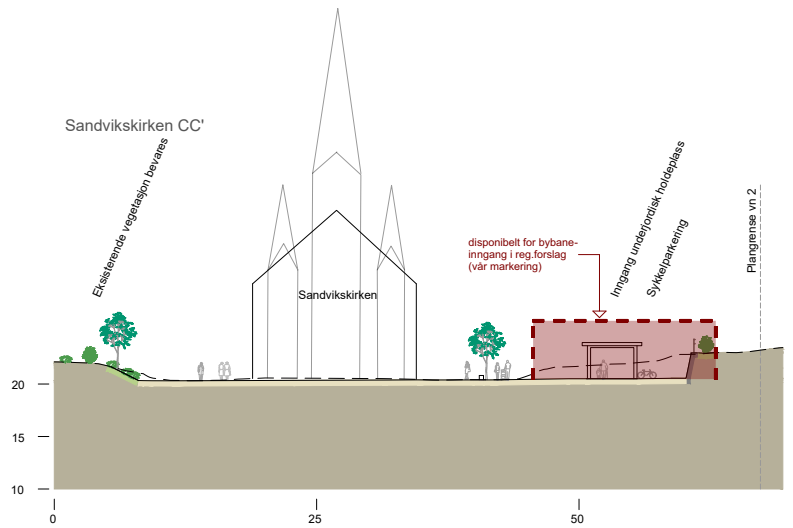
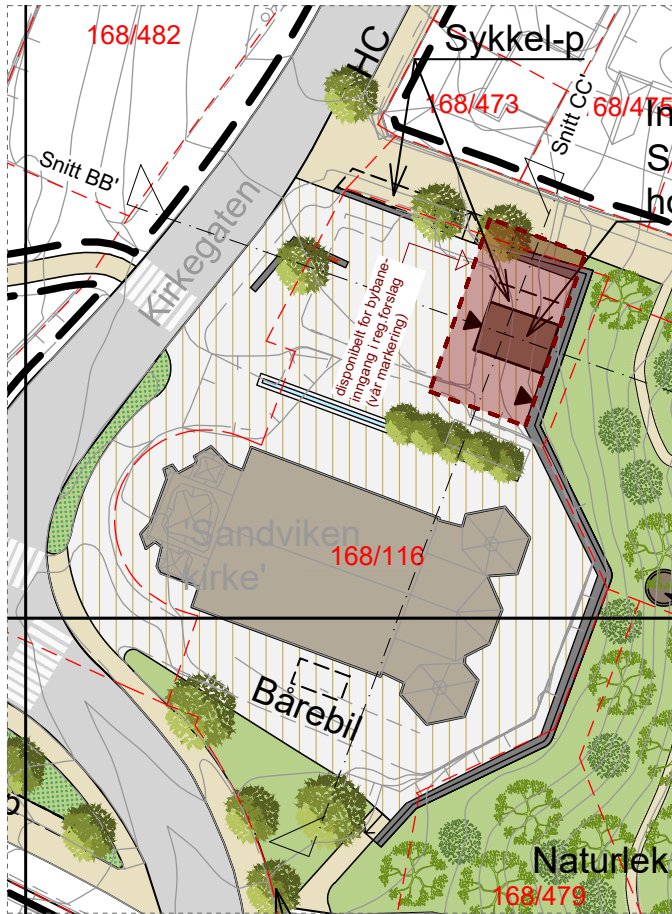
skisse basert på våre observasjoner og registreringer på stedet, plantegninger av kirken og kommunalt kartgrunnlag
 kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 9.

illustrasjonen viser potensiell fremtidig gangferdsel, muligheter som kan oppnås ved de justeringer og suppleringer av planforslaget som vi har spilt inn - kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 9.

illustrasjonen viser bybaneinngangens disponible utstrekingsrom i plan og høyde i hht reguleringsplanforslag, markert på tilhørende illustrasjonsplan og -snitt - kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 11.

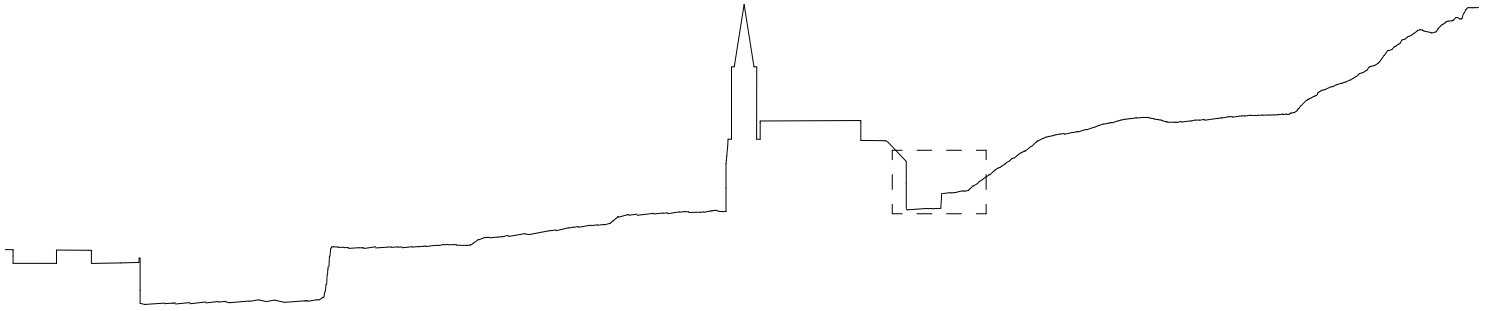
b+b Sandvikskirken - merknad BKF, planforslag bybane - (delst. 2 til Åsane)

A11 bybaneinngang i illustrasjoner og reg.forslag

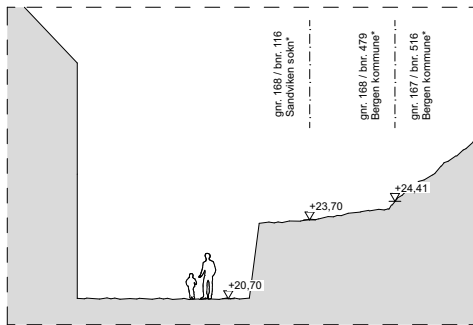
Dato 06.12.22 M 1:500 (A4)

illustrasjonen viser bakre plass; dagens situasjon og alternativer for potensiell utvidelse til byrom
kfr. vårt innspill / merknad av 06.12.22, bl.a. kap. 13.

terrengsnitt M 1:1000

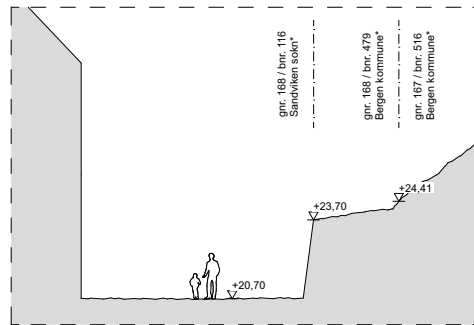
utsnitt M 1:200

bakre plass - eksisterende situasjon

* registrerte hjemmelshavere per 24.04.21

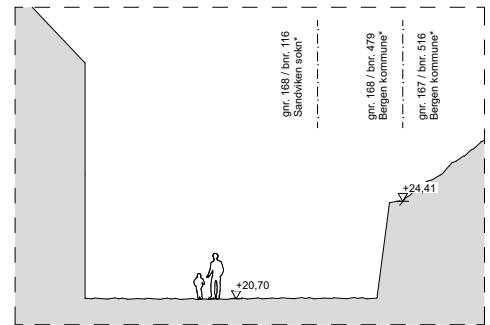
utsnitt M 1:200

bakre plass - utvidet til grense mot naboeiendom

* registrerte hjemmelshavere per 24.04.21

utsnitt M 1:200

bakre plass - utvidet til å omfatte bakenforliggende eiendomsstripe

* registrerte hjemmelshavere per 24.04.21

DEN NORSKE KIRKE

BKF Menighetsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Lars Kristian Stendahl Gjervik		22/11731-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	76/22	14.12.2022

Informasjon om priser BKF deler ut

Vedlegg:

BKF's kulturpris - reglement og kriterier

BKF pionerpris - reglement og kriterier

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråd deler årlig ut ulike priser for å anerkjenne godt arbeid og stimulere til utvikling. For 2023 er det lagt følgende plan for prosess og utdeling.

Pris navn	Nominasjon	Jury	Utdeling
Pionérprisen Diplom og kr 25 000,-	Digital portal, åpner i jan, stenger 1. mai	Vedtak i fellesrådet etter innstilling fra AU	BKF Kick off 31. august 23
Kulturprisen Diplom og kr 25 000,-	Digital portal, åpner i jan, stenger 1. mai	Vedtak i fellesrådet etter innstilling fra kulturutvalget	BKF Kick off 31. august 23
Frivillighetsprisen Diplom og kr 25 000,-	Digital portal, åpner i jan, stenger 1. mai Tydeliggjøre kriterier.	Vedtak i fellesrådet etter innstilling fra AU	BKF Kick off 31. august 23
Årets frivillig Diplom og kunst	Digital portal, åpner i jan, stenger 1. mai Tydeliggjøre kriterier.	Kirkevergen beslutter etter innstilling fra frivillighetsteamet	BKF Kick off 31. august 23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar saken til orientering

BKF's KULTURPRIS - REGLEMENT

Vedtatt av Kulturutvalget i BKF 03.05. 2019

Hvert år deler BKF ut en kulturpris.

Intensjon

Intensjon med prisen er å løfte frem og anerkjenne kulturaktivitet i kirken – og å inspirere til innovativt og aktivt kulturarbeid i menighetene i Bergen.

Målgruppen

Målgruppen for prisen er Den norske kirke i Bergen – det er menigheter, grupper i menigheten og/eller enhver som skaper kulturaktivitet i menigheten.

Nominasjon

Menighetsråd, folkevalgte, ansatte, frivillige og ellers andre medlemmer i kirken kan nominere til prisen. Det er ingen begrensninger på antall tiltak som kan nomineres.

Kriterier

Kulturaktiviteten må

- Være forankret i menigheten
- Fremme kirkens formål
- Stimulere menighetens virksomhet
- Bidra til godt omdømme for kirken

Kunngjøring

Kirkevergen kunngjør prisen hver høst. Fristen for nominasjon er **1. februar**. Nominasjon med begrunnelse sendes Kirkevergen merket *Kulturprisen*.

Jury

BKF's Kulturutvalg gir en begrunnet innstilling til fellesrådet som avgjør hvem som er vinner av prisen. Kirkevergen finner egnet tid og sted for bekjentgjøring av vinner og foretar utdeling av prisen.

Prisen

Prisen er et pengebeløp på kr. 25.000 i tillegg til diplom, heder og ære. Prispengene skal stimulere til den kulturaktivitet som prismottaker finner mest tjenlig.

BKFs pionérpris

Intensjon

Intensjonen med prisen er å skape fokus og inspirasjon til nyskapende arbeid i kirken i Bergen. Samfunnet, befolkningen og medlemmene er i endring, kirken må utvikle seg om den skal nå sine mål.

Kirken i Bergen har gode rammebetingelser for å drive utviklingsarbeid og nyskaping. I Bergen er det mange kompetente og engasjerte ansatte, frivillige og folkevalgte som både gjør en stor innsats, og som ønsker det beste for kirken. Sammen kan vi utvikle kirkens relevans i dagens og fremtidens samfunn.

Prisens visjon er: *Kirken i Bergen - en innovasjonsmotor i Den norske kirke.*

Kriterier

Prisen tildeles menigheter som på en særlig måte har bidratt til nyskapende arbeid i kirken i Bergen. Det legges særlig vekt på

- at nyvinningen er prøvd ut med suksess
- at nyvinningen bidrar til å nå kirkens mål
- at nyvinningen er bærekraftig over tid
- at nyvinningen bidrar til godt omdømme for kirken
- at erfaringene kan deles med andre i kirken

Nominasjon

Hvem kan nominere:

Folkevalgte, ansatte, frivillige og ellers andre medlemmer i kirken kan nominere til prisen.

Både menighetsråd og enkeltpersoner kan nominere.

Det er ingen begrensninger på antall man kan nominere.

Prisen markedsføres av Kirkevergen hver høst.

Fristen for nominasjon er: **1. mars**. Nominasjon med begrunnelse sendes Kirkevergen merket *Pionérprisen*.

Jury

Fellesrådet er jury. Etter innstilling fra arbeidsutvalget, avgjør fellesrådet hvem som er vinner av prisen.

Bekjentgjøring av vinner

Blant de nominerte kandidater velges det ut tre kandidater til finalen.

Vinneren blant disse tre bekjentgjøres på et egnet arrangement før sommerferien.

Prisen

Prisen på kr. 25. 000 går til den lokale menigheten i tillegg til diplom, heder og ære.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mona Gangsøy Eide		22/01161-23	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	77/22	14.12.2022

Statusrapporter og HMS-rapport BKF 06/22**Vedlegg:**

Statusrapport KKD - november 2022

Statusrapport kirkebygg - november 2022

Statusrapport gravplass - november

Statusrapport HR og HMS - november 2022

Statusrapport økonomiavdelingen - november 2022

Statusrapport administrasjonsavdelingen - november 2022

Saksframlegg

Se vedlagte statusrapporter og HMS-rapport

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

Statusrapport avd. Kirkeliv, kultur og diakoni des. 2022

Drift i avd., Kirkeliv, kultur og diakoni (KKD) ca. 140 ansatte.

- Driften er stabil.
- Det er lyst ut stillings som daglig leder i Biskopshavn og Eidsvåg, søknadsfrist 4. januar. Spre ordet. Frivillighetskonsulent stilling blir utlyst i desember, etter at Hilde Karin Wolter blir 100% daglig leder i Birkeland 1. januar.

676 000 til sårbare grupper – bidrar til en litt bedre jul for mange

Etter tilskudd fra regjeringen via Kirkerådet, har Kirkevergen videreformidlet kr 676 000,-

15 menigheter meldte om behov og viste kapasitet til tiltak. Tiltakene skal i hovedsak gjennomføres i desember og hjelpe mennesker som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Tiltakene er primært utdeling av matkasser og gavekort, sosiale samlinger med middag og prosjekt hjem til jul for studenter. Tiltakene vil bli rapportert på, slik at vi får en oversikt over hvor mange som fikk hjelp og hvilken hjelp som ble gitt. Kanskje kan dette bli et årlig diakonalt tiltak som alle menighetene slutter seg til, der en samarbeider om finansiering, rekruttering av frivillige og organisering.

Kompetanse- og fagutvikling

- Det er gjennomført fagsamlinger for alle undervisningsansatte. Hovedtema var innhold og organisering av arbeidet, knyttet til evalueringsprosjektet Bergen TOL2025.
- Det er også gjennomført fagdag innenfor diakoni (foredrag og samtale med Kjell Nordstokke professor i diakoni), samt valgkurs for adm. ledere.
- 5. desember skal adm.lederne ha en kursdag, med tema kommunikasjon i ledelse. Kursholder er Anniken Beer fra IVK Norge. www.ivk.no
- 16. nov deltok vi på Vestland fylke sin årlige kulturkonferanse. Årets tema var: Frivillighet skaper samfunn, og handlet om hva frivillighet betyr i et samfunnsperspektiv. Viktig kompetanseklynge å bygge nettverk mot.

By-omfattende samarbeidsprosjekter

	<p>St. Jakob - ung kirke midt i byen</p> <p>opplever fortsatt stor vekst. I uke 47 deltok over 900 studenter/ unge voksne i en av kirkens aktiviteter. Over 200 deltok på kirkens faste gudstjeneste søndag kl. 19.00.</p> <p>www.stjakob.no <i>Vi bygger fellesskap Vi skaper kultur Vi søker Gud</i></p>
	<p>Nykirken – kulturkirken i Bergen</p> <p>har en gradvis utvidelse av program og aktivitet. Arbeidet er et samarbeid mellom Bergen domkirke menighet, fellesrådet og Lungegaarden kulturarena as.</p> <p>I desember er det blant annet mange konserter og julemarked i 1200-talls ruinene i samarbeid med Bærekraftig liv på Nordnes. Julemarkedet har fokus på lokale produsenter og råvarer, og bærekraftige julegaver.</p>
	<p>13-20 ungdomsdiakoni</p> <p>Nå er det fire 13-20 ungdomsdiakonener i Bergen. Eli, Maria, Maria og Susanne. De er godt i gang med arbeidet for ungdom i bydelene. De har base i ulike menigheter men jobber også i team. Eli og Maria R er i Loddefjord og Olsvik, mens Susanne er i Åsane og Maria G er i Arna og Ytre Arna. De er voksne som har tid til ungdom.</p> <p>www.13-20.no</p>
	<p>Sorggrupper for barn og unge</p> <p>Tilbudet er byomfattende, og samlingen skal være i Åsane kirke. Diakonene i Fana og Åsane er ansvarlig for arbeidet, og har fått med seg en flott gjeng med dyktige medarbeidere.</p>
	<p>Klokkespill i det offentlige byrommet</p> <p>Klokkene spiller for byen! Klokkenist Mariko Takei Myksvoll vil ha jevnlig konserter på Bergens eneste klokkespill gjennom det neste året. Hun spiller gjerne for både dansende studenter og tutende bilister.</p>

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport Kirkebygg – per 30.november 2022

Fridalen kirke – ferdig med kirketaket

Prosjektet med rehabilitering av selve kirkebygget i Fridalen er i ferd med å avsluttes. I tillegg til å rehabiliterer tak, har vi malt hele kirkebygget, skiftet alle takrenner og nedløp. Stein og kobber med god kvalitet er bevart/gjenbrukt.

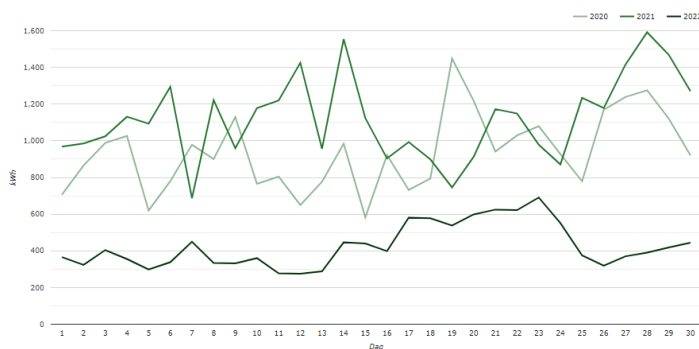
Foreløpige beregninger tyder på at prosjektet går litt over budsjettet, inntil 7% over grunnet endringsmeldinger og høye priser på vareleveranser. Det har ikke vært skader av betydning underveis, hverken på mannskap eller eiendom.

Neste fase er å rehabiliterer taket på kontorbygget som ligger like ved kirken.

Bergvarme i Sælen

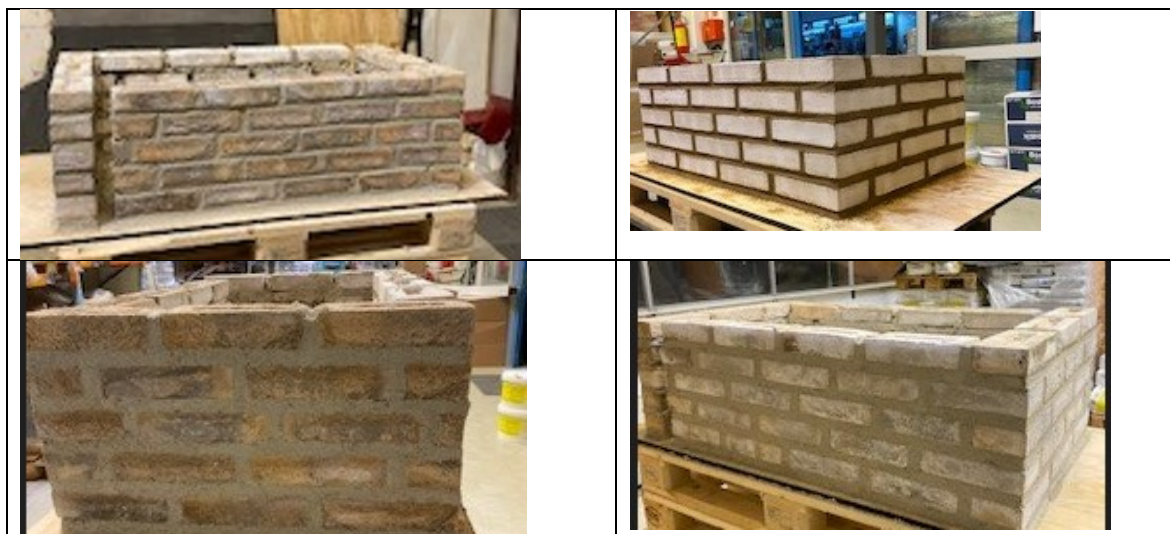
26.oktober ble det nye begvarmeanlegget i Sælen overlevert. Konfirmantkapper og trommesett var skjøvet til siden for å få plass til varmepumpeanlegget. Anlegget forventes å gi en besparelse i energibruk på oppvarming på 125 000,- kWh/år.

Her er kurver som viser strømforbruket i Sælen kirke for november. De to øverste kurvene er 2020 og 2021, mens den nederste viser 2022. Når temperaturen nå går ned, så ser vi at det er noen justeringer som må gjøres for å få rett varme i kirken under alle forhold.

Sædalen kirke

Prosjekteringsarbeidet pågår for fullt. Vi venter fremdeles på godkjent byggemelding, men håper likevel å kunne starte opp grunnarbeidet før eller rett over nyttår, med ferdigstilling av kirken våren 2024.

17.november var det type murstein som skulle velges – leverandøren har gjort prøvemuring av 4 aktuelle mursteintyper. Flere prøvemuringer skal gjøres før endelig bestemmelse blir tatt

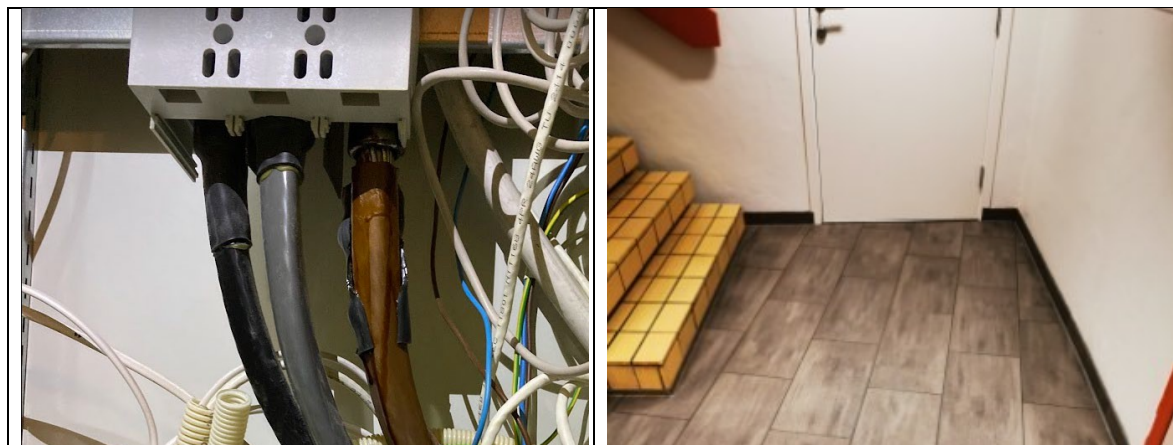

Kirketomten i Sædalen er nå ryddet for trær, så det er klart for å sende inn gravemaskinene så snart alle tillatelser foreligger.

Drift

En viktig oppgave for byggdrifere hver høst er rensing av alle takrennene. Når en først har lift ved kirken, gjøres det også en enkel sjekk for å avdekke mulige feil og mangler som må rettes.

En kontroll avdekket varmgang i inntaksledningen til Mariakirken. Blir utbedret så snart som mulig

Med jevne mellomrom blir gulv skurt og impregnert for å lette det jevne renholdet. Her fra Fyllingsdalen kirke

Vernerunder

På vernerunde i alle menighetene har det blitt avdekket fysiske utfordringer i kirker og kontorer. Noen av utfordringene kan løses innen rimelig tid, andre ting må «legges i køen» til nødvendige ressurser er tilgjengelig.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport Gravplass – per november 2022

Investering

Navnet minnelund 2 på Fana kirkegård er ferdig, og fellesrådets leder åpnet den 1. desember. Det gjenstår arbeider i forbindelse med minnelunden. Det blir tatt i påfølgende rehabiliteringsprosjekt.

Minnelunden blir et viktig tilskudd da den første er full.

På Fana kirkegård er det også arbeidene i gang med å forlenge tørrmuren, slik at det blir en bedre buffer mellom gravfeltet og skolen. Muren bygges av stein fra det sagede fjellet i NMLen rett ved.

På Arna kirkegård er det endelig kommet nye benker på plass. Benkene er finansiert delvis av en gave fra Arna Rotary klubb. Vi setter stor pris på gaven.

På Møllendal gravplass rehabiliteres murer på flere felt.

Rehabilitering av trappene som går fra Slettebakken kirkegård og ned til Tveitevannet er under utføring.

Prosjektene på Fyllingsdalen gravplass er de største oppgavene som gjennomføres nå, men først 14. november ble søknad om dispensasjon fra plankravene innvilget fra Plan og bygningsetaten. Det vil ikke bli utført arbeider i Fyllingsdalen i 2022. Arbeid med å administrere porteføljen av

prosjekter pågår kontinuerlig, i tillegg til arbeid med evaluering av prosjektene navnet minnelund på Møllendal og siste prosjekt på Nygård kirkegård.

Drift og vedlikehold

BaneNor sitt byggejerde mot elven er endelig tatt bort fra Arna kirkegård.

Eksempler fra driftsarbeidet; biehotell på Fana kirkegård er klar for innflytting.

Sølheim gravplass: Feltet med tyske krigsgraver har blitt stelt og det er plantet ny rododenron i en del av omrammingen av feltet.

Møllendal gravplass: Her har vi et godt eksempel fra gravfeltet MØ.K10 med før og etterbilde av det omfattende arbeidet med løvhåndtering på gravplassene.

Gravplassmyndigheten (GPM)

GPM er fortsatt i ferd med å iverksette kisteregistrerings-system på bårerommene i Bergen. I tillegg jobbes det med å få på plass web-versjonen av gravarkivsystemet Gravlund, noe som forhåpentligvis vil gi noen ressursinnsparinger i saksbehandlingen. Rullering av planen for bruk av areal til graver har vært en prioritert oppgave i gravplassmyndigheten i november.

Hovedfunn i brukerundersøkelse til de som har hatt gravferder i vårhalvåret:

- 88% opplever å ha fått tilstrekkelig informasjon om hva det innebærer å sørge for gravferden
- 64% opplever å ha fått tilstrekkelig informasjon om hva det innebærer å ha ansvar for en grav
- 32% opplever GPMs skriftlige kommunikasjon som veldig bra, mens 43% opplever den bra (75%)
- 99% opplevde at seremonirommet fremsto tilfredsstillende
- 87% opplevde uteområde og prosesjonsvei som veldig bra eller bra
- 91% opplevde betjeningen ved gravlegging/urnenedsettelse som veldig bra eller bra

Det vi må jobbe videre med:

- Kommunisere bedre at den som sørger for gravferden må ta kontakt for bestilling av urnenedsettelse
- Informasjon til pårørende – byrået og/eller gravplassmyndigheten?
- Lydkvalitet i seremonirommene

Kontroll av gravminner.

Igangsatt prosjekt gravminnesikring:
Kontroll utføres ute av Akasia, og i løpet av november skal alle gravminner på Solheim gravplass være kontrollert for at de står sikkert. De som ikke er tilstrekkelig sikret, blir lagt ned og rapportert inn til GPM. Utgjør en anelig mengde saksbehandling i etterkant.

Som en del av miljøsertifiseringen intensiverer og formaliseres kontrollen med sikring av gravminner. Se bilde fra reportasje i BA 19.10.2022.

Vedtak fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

18.10.2022 Godkjenning av Gravplassplan for driftsplass og driftsbygning på Fyllingsdalen gravplass.

22.11.2022 Godkjenning av ferdig opparbeidet gravplassareal – navnet minnelund på Fana kirkegård.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport HR-avdelingen – November 2022

HMS

Alle ansatte i Bergen kirkelige fellesråd skal ha et godt og forsvarlig arbeidsmiljø.

Aktuelt

Det er tid for gjennomføring av lokale lønnsforhandlinger. Det er gjennomført gode drøftinger med tillitsvalgte og det er enighet om å vektlegge følgende i årets forhandlinger:

- Utjevning av urimelige forskjeller
- Jobbutførelse
- Arbeidsbelastning
- Konkurransedyktig lønn sammenlignet med eksterne

Vernerunder

I tillegg til oppfølging av resultat fra psykososial vernerunde har det i oktober og november vært gjennomført vernerunder knyttet til fysisk arbeidsmiljø. Det er et viktig, men også krevende arbeid som legger beslag på ressurser både i planlegging, gjennomføring og oppfølging. Det er store ulikheter mellom prostiene på hvordan medarbeidere opplever jobbhverdagen sin. Det blir samarbeidet mellom arbeidsgiverlinjene og vi håper at vi klarer å lande tiltak, slik at vi får et bedre arbeidsmiljø både fysisk og psykososialt. Som nevnt i forrige statusrapport kan ikke alle forventninger møtes. Dette gjelder særlig ressursituasjonen og bemanning. Dette må eventuelt løses på andre måter og ved tettere samarbeid mellom menigheter. Når det gjelder oppfølging fra fysiske vernerunder, så er det mange funn som kan sjekkes ut og ordnes relativt raskt, mens andre større ting må vente. Dette gjelder særlig oppussing mv som er kostnadskrevenende. Ergonomibehov møter vi så godt det lar seg gjøre. Det har vært positivt å ha med byggdrifter fra Akasia i vernerundene, og det blir også dratt nytte av et tett samarbeid med Kirkebyggavdelingen.

Risikoområder

Følgende områder vurderes som risikoområder innenfor HR/HMS:

- Sykefravær
- Arbeidsbelastning
- Psykososialt arbeidsmiljø
- Kommunikasjon og samhandling

Psykososialt arbeidsmiljø

Vi ser at det er mange faktorer som påvirker det psykososiale arbeidsmiljøet, og at vi trenger å stå bedre rustet for å arbeide med dette. For å være i forkant har vi invitert bedriftshelsetjenesten til å ha opplæring med oss i hvordan risikovurdere det psykososiale arbeidsmiljøet for å være i forkant og forebygge. Her er verneombud og ledere i begge arbeidsgiverlinjer invitert til å være med.

Sykefravær

BKF har som overordnet målsetting av sykefraværet ikke skal overstige 6 prosent. I første kvartal hadde vi et sykefravær på 7,2 prosent. Andre kvartal lå sykefraværet på 6,7 prosent, mens vi i 3 kvartal har et totalt sykefravær på 4,53 prosent. Til sammenligning var sykefraværet samme kvartal i

fjor på 4,57 prosent. Dette er både egenmeldt og legemeldt sykefravær. Oktobertallene viser et sykefravær på 6 %. Tall fra Nav viser at BKF har et noe høyere sykefravær enn øvrige virksomheter i vår næring. Forskjellen er i om lag 0,7 prosent. Vi har et høyere legemeldt korttidsfravær, mens legemeldt langtidsfravær hos oss er lavere enn landsgjennomsnittet i vår bransje.

Orientering om sykefravær og hvordan dette følges opp er fast sak i BKF Arbeidsmiljøutvalg.

Sykefravær er et område det er knyttet stor risiko til, og som vies stor oppmerksomhet i organisasjonen. Vi kommer til å ha ekstra oppmerksomhet på nærværarbeid i 2023, og inngår nå et samarbeid med Nav Arbeidslivssenter.

Avvik

I forbindelse med vernerunder blir det informert om hvordan man melder avvik. Vi ser at dette generer flere avviksmeldinger i perioden rundt vernerunder. Det er bra at det blir meldt inn avvik, men vi ser at vi må drive et kontinuerlig informasjonsarbeid for å holde oppe bevisstheten rundt dette.

Det er i perioden oktober – november meldt om følgende HMS-avvik:

- Mangler/feil ved el-anlegg i Eidsvåg
- Feil strømkabel i pc – potensiell brannfare i Årstad
- Oppvarming i Landås Kirke – for lav temperatur og dårlig midlertidig løsning med byggvarmere

Det orienteres om innmeldte HMS-avvik og oppfølging av disse i Arbeidsmiljøutvalget.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport økonomiavdelingen - november 2022

Økonomiarbeid i menighetene

Vårt inntrykk er at det jobbes godt med budsjettarbeidet i menighetene, og at budsjettmalen som er sendt ut er til god hjelp i arbeidet. Økonomiavdelingen svarer fortløpende på spørsmål.

I månedsskiftet november/desember ble det sendt ut oversikt over poster i BKF sitt budsjettforslag for 2023 som også påvirker menighetenes budsjetter. Dette gjelder

- driftstilskudd og trosopplæringstilskudd fra BKF til menighetene
- beregnede lønnskostnader inkl. sosiale utgifter for menighetsansatte hvor BKF har arbeidsgiveransvaret og utbetaler lønn som deretter blir fakturert menighetene
- husleieinntekter (gjelder menigheter hvor BKF er leietaker i menighetshusene)
- kompensasjon for manglende lokaler til de menighetene som må benytte egne eller leide lokaler til deler av sin virksomhet.

Vi har mottatt – og tatt til etterretning - endelig tilbakemelding fra Bjørgvin Bispedømme vedr. nedtrekk i tildelte trosopplæringsmidler for 2021 – se økonomirapport. Det ble sendt orientering til alle menigheter om dette 9. november (menighetsårsledere, sokneprester og administrasjonsledere). Her ble det også varslet om at ubrukte trosopplæringsmidler pr 31.12.22 må påregnes trukket tilbake i 2023.

Interimsrevisjon BKF

I november gjennomfører Deloitte interimsrevisjon av BKF (slik som tidligere år). Vi har foreløpig ikke mottatt rapport etter arbeidet, men har så langt ikke fått signaler om at vesentlige feil og mangler er avdekket.

2. tertialrapport Bergen kommune

Bystyret behandlet 2. tertialrapport i møte 23. november.

Vi får strømstøtte både for 2. og 3. tertial. For 2. tertial utgjør beløpet 2,92 millioner kroner. For 3. tertial må vi rapportere faktiske tall for september, oktober og november når strømregningene for november er mottatt, samt stipulere et beløp for desember (ref. revidert budsjett 2022 (oktober)).

Det er også vedtatt en (engangs)oppjustering av årets investeringstilskudd med ca 3 millioner kroner som kompensasjon for prisstigning utover kompensasjonen som ligger i opprinnelig tilskuddstildeling for 2022 (ref. revidert budsjett 2022 (desember)).

Pensjon- og reguleringspremie

Mottatt premievarsel fra Bergen kommunale pensjonskasse for 2023 viser en betydelig økning i reguleringspremien. Foreløpige beregninger viser økte kostnader (inkl. arbeidsgiveravgift) fra 2022 til 2023 på 6 millioner kroner. Vi har allerede informert Bergen kommune om dette, og forventer at tilskuddet for 2023 økes tilsvarende i tråd med etablert praksis.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport administrasjonsavdelingen - november 2022

Bratt læringskurve for mange ansatte

Fagsystemet for å få oversikt over de kirkelige handlingene dåp, vielser og gravferder, er blitt skybasert. Som i alle endringer betyr også dette at brukerne må lære nye måter å jobbe på.

Samtidig har de fleste ansatte mistet tilgangen til Kirkepartnerplattformen, og må lære nye måter å lagre og sende filer på.

Vi forventer sterkt reduserte utgifter til lisenser til neste år. Både pga at Kirkepartnerplattformen avvikles, og at tilgangen til Kirkepartner Lokalt skrivebord vil bli subsidiert av Kirkerådet

Møte med begravellesbyrå

Vi arrangerer årlig møte med begravellesbyråene i Bergensområdet. Det er en stund siden sist pga. korona, men nå har vi endelig vært samlet igjen. Møtet var nyttig, og pekte på forbedringspotensialer for oss som gode tilretteleggere for kirkelige seremonier.

Vielsespåmeldinger

Kirketorget jobber med å legge ut vielsestidspunkt for 2024 slik at kirker kan reserveres. Det er en feil i systemet som gjør at tidspunktene blir direkte lagt ut på nett før tiden, og dette jobbes det med å rette opp i. Tilgjengelige vielsestidspunkt for 2024 skal etter planen komme på nett 1.januar 2023.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Svanes	414	20/07279-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	78/22	14.12.2022

Valg av leder og nestleder til fellesrådet 2023

Saksframlegg

Valgkomiteen vil legge frem saken i fellesrådsmøtet.

Kirkevergens forslag til vedtak

Som leder av Bergen kirkelige fellesråd 2023 velges xx

Som nestleder av Bergen kirkelige fellesråd 2023 velges xx

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-218	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	78/22	14.12.2022

Referat- og orienteringssaker

Vedlegg:

Protokoll BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd 29.11.2022

Protokoll BKF - Gravplassutvalg 17.11.2022

Saksframlegg

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 29.11.22 - møte nr. 06/22
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 17.11.22 - møte nr. 04/22
3. Muntlig orientering fra kirkevergen/fellesrådsleder

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Orienteringssaker

92/22	Informasjon om priser BKF deler ut	11
93/22	Referat- og orienteringssaker	12
94/22	Stallen ved Sveitservillaen ved Birkeland kirke	13

Bergen, 02.12.2022

Ragnar Gjengedal (s)
leder

Mette Svanes (s)
kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste**77/22 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	77/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Sak meldt via epost i forkant av møtet: «Stallen ved Sveitservillaen ved Birkeland kirke». Arbeidsutvalget vedtok å ta denne med i slutten av møtet. Den fikk sak nr. 94/22

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes i tillegg til ekstra sak

Godkjenning av protokoll**78/22 Godkjenning av protokoll fra AU møte nr. 05/22 - 20.10.22**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	78/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 05/22 - 20.10.22 godkjennes

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 05/22 - 20.10.22 godkjennes

Saker til behandling**79/22 BKF - Regnskapsrapporter pr 31.10.2022**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	79/22

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar regnskapsrapporter pr 31.10.2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar regnskapsrapporter pr 31.10.2022 til orientering.

80/22 Revidert budsjett 2022 (desember)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	80/22

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar informasjon om revidert budsjett 2022 (desember) til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar informasjon om revidert budsjett 2022 (desember) til orientering.

81/22 Budsjett 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	81/22

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar saken til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar saken til orientering

82/22 Revidering av Eiermelding

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	82/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget drøftet saken og ber Kirkevergen legge fram revidert Eiermelding til fellesrådet.

Møtebehandling

Etter drøfting i arbeidsutvalget ble vedtaket endret

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs arbeidsutvalg drøftet saken. Arbeidsutvalget ber Kirkevergen utrede innspill som kom frem i møtet, og legge fram revidert Eiermelding til fellesrådet på møtet i mars 2023

83/22 Avslutning av BKF's ansvar for systemeierskap for gravplass i digitaliseringsorganisasjonen til Den norske kirke

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	83/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd avslutter sitt engasjement som systemeier for Gravplass på vegne av Den norske kirke

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd avslutter sitt engasjement som systemeier for Gravplass på vegne av Den norske kirke

84/22 Verdi- og måldokument 2023-2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	84/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar Verdi- og måldokument for 2023-2024 til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar Verdi- og måldokument for 2023-2024 til orientering

85/22 Fase to, arbeidsplan, evaluering - organisering av frivillighetsressursene

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	85/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget drøftet saken, og slutter seg til framlagt skisse til arbeidsplan. Arbeidsutvalget ber kirkevergen ta med seg de innspill som kom fram i møtet.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Arbeidsutvalget drøftet saken, og slutter seg til framlagt skisse til arbeidsplan. Arbeidsutvalget ber kirkevergen ta med seg de innspill som kom fram i møtet.

86/22 Åpne kirker i Bergen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	86/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget takker for rapporten og anbefaler at fellesrådet vedtar følgende:

1. Fellesrådet takker for rapporten og tar den til orientering.
2. Fellesrådet ber kirkevergen følge opp saken videre, og invitere menighetene til å drøfte hvordan kirkene er tilgjengelig for besøkende, og om det finnes tilpasninger og tiltak som kan øke åpningstider og aktivitet.
3. Fellesrådet ber kirkevergen arbeide for styrket finansiering, og gå i dialog med aktuelle samarbeidspartnere som f.eks. Bergen kommune, Bjørgvin bispedømme og turistnæringen.

Møtebehandling

Etter drøfting ble det gjort endringer i punkt 3 i forhold til forslag til vedtaket.

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Arbeidsutvalget takker for rapporten og anbefaler at fellesrådet vedtar følgende:

1. Fellesrådet takker for rapporten og tar den til orientering.
2. Fellesrådet ber kirkevergen følge opp saken videre, og invitere menighetene til å drøfte hvordan kirkene er tilgjengelig for besøkende, og om det finnes tilpasninger og tiltak som kan øke åpningstider og aktivitet.
3. Fellesrådet oppfordrer menighetsrådene og kirkevergen til å arbeide for flere ressurser til åpen kirke. Kirkevergen bes gå i dialog med aktuelle samarbeidspartnere som f.eks. Bergen kommune, Bjørgvin bispedømme og turistnæringen.

87/22 Gravplassutvalget - Justert mandat for utvalget

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	87/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det justerte mandatet som nytt mandat for Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det justerte mandatet som nytt mandat for Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg.

88/22 Ny strategi for areal til graver i Bergen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	88/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar den nye strategi for areal til graver til orientering og anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta ny strategi for areal til graver.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar den nye strategi for areal til graver til orientering og anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta ny strategi for areal til graver.

89/22 Bybanestopp ved Sandvikskirken - hørings svar fra Bergen kirkelige fellesråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	89/22

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Fellesrådets arbeidsutvalg ber om at det lages forslag til hørings svar i tråd med saksutredningen og innspillene som kom i møte
2. Forslaget til hørings svar legges frem til møtet i fellesrådet 14. desember

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Fellesrådets arbeidsutvalg ber om at det lages forslag til hørings svar i tråd med saksutredningen og innspillene som kom i møte
2. Forslaget til hørings svar legges frem til møtet i fellesrådet 14. desember

90/22 Øvsttun gravplass - ØVSG2103 - nytt urnefelt G30

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	90/22

Kirkevergens til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ved arbeidsutvalget vedtar den fremlagte plan for opparbeidelse av nytt gravplassareal på Øvsttun gravplass - ØVSG2103 - nytt urnefelt G30.

Planen for Øvsttun gravplass - ØVSG2103 - nytt urnefelt G30, oversendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark for godkjenning.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ved arbeidsutvalget vedtar den fremlagte plan for opparbeidelse av nytt gravplassareal på Øvsttun gravplass - ØVSG2103 - nytt urnefelt G30.

Planen for Øvsttun gravplass - ØVSG2103 - nytt urnefelt G30, oversendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark for godkjenning.

91/22 Statusrapporter og HMS-rapport AU 06/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	91/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Orienteringssaker

92/22 Informasjon om priser BKF deler ut

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	92/22

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar saken til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar saken til orientering.

93/22 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	93/22

Kirkevergens forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg tar sakene til orientering

Møtebehandling

1. Protokoll fra BKF møte nr. 05/22 – 02.11.2
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget nr. 04/11 – 17.11.22
3. Muntlig orientering v/Fellesrådets leder/kirkevergen
 - Fellesrådets leder vil orientere fellesrådet om vedtaket i kirkerådet vedrørende ny kirkelig organisering
 - Kirkevergen har fått spørsmål fra Kirkerådet om delta i et programstyre for arbeidet med kirkelig organisering, et arbeid som vil pågå over de neste årene
 - Fellesrådets leder vil oppfordre menighetsrådsmedlemmer til å stemme ved valg av ny biskop

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKF Arbeidsutvalg tar sakene til orientering

94/22 Stallen ved Sveitservillaen ved Birkeland kirke

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	29.11.2022	94/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Møtebehandling

Saksdokument var sendt ut i forkant av møtet, og ble lagt frem i møtet

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKF Arbeidsutvalg ber kirkevergen utrede saken og legge den frem for arbeidsutvalget på et teamsmøte i januar. Fellesrådet skal få muntlig orientering på førstkommande møte, 14.12.22.

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Gravplassutvalg

Møteprotokoll

BKF - Gravplassutvalg

Møtedato: 17.11.2022 kl. 16:00
 Møtested: Marken 34
 Arkivsak: 20/03631

Til stede: Harald Berge Breistein, Nils Gunnar Toppe, Tanveer Ahmed, Thor Kalland, Ewa Maria Siarkiewicz-Bivand, Anne Bjordal Jønsson, Inghild Hareide Hansen

Møtende
 varamedlemmer:

Forfall: Emil Perron (ikke møtt)

Andre:

Protokollfører: Anne Bjordal Jønsson

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
20/22 Godkjenning av innkalling og saksliste	2
Godkjenning av protokoll	
21/22 Godkjenning av protokoll fra forrige møte	2
Saker til behandling	
22/22 Gravplassutvalg - Mandat	3
23/22 Ny strategi for areal til graver	3
Orienteringssaker	
24/22 Orienteringssaker	4
Eventuelt	

Sted, 21.11.2022

Harald Berge Breistein

Anne Bjordal Jønsson
 Utvalgssekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**20/22 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	17.11.2022	20/22

Administrasjonens forslag til vedtak

Innkallingen godkjennes slik den foreligger.
Sakslisten godkjennes slik den foreligger.

Møtebehandling**Vedtak**

Innkallingen godkjennes slik den foreligger.
Sakslisten godkjennes slik den foreligger.

Godkjenning av protokoll**21/22 Godkjenning av protokoll fra forrige møte**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	17.11.2022	21/22

Administrasjonens forslag til vedtak

Protokollen godkjennes slik den foreligger.

Møtebehandling**Vedtak**

Protokollen godkjennes slik den foreligger.

Saker til behandling**22/22 Gravplassutvalg - Mandat**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	17.11.2022	22/22

Administrasjonens forslag til vedtak

Gravplassutvalget anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det fremlagte mandat for Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg.

Møtebehandling**Vedtak**

Gravplassutvalget anbefaler Bergen kirkelige fellesråd å vedta det fremlagte mandat for Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg

Gravplassutvalget ønsker få en skriftlig orientering og mulighet til å uttale seg om saker på gravplassområdet som fremmes for BKF's Arbeidsutvalg eller Bergen kirkelige fellesråd uten ordinær behandling i BKF's Gravplassutvalg.

23/22 Ny strategi for areal til graver

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	17.11.2022	23/22

Administrasjonens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg tar arbeidet med ny strategi for bruk av areal til graver – mot 2033 til orientering.

Møtebehandling**Vedtak**

Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg tar arbeidet med ny strategi for bruk av areal til graver – mot 2033 til orientering.

Orienteringssaker

24/22 Orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	17.11.2022	24/22

Følgende saker ble fremlagt til orientering:

- BKF's innspill til Naturstrategi for Bergen kommune
- Brukerundersøkelse
- Kontroll av gravminner i inkl. artikkel i BA
- Årlig møte med tros- og livssynsamfunn, arrangeres 8. desember i samarbeid med omliggende gravplassmyndigheter
- Forskingsprosjekt om gravferder i regi av Kirkerådet.
- Status på utredninger
- Statsforvalteren har godkjent driftsbygg og driftsplass på Fyllingsdalen gravplass.
- Status på prosjekter)
- Miljøarbeidet i BKF
- Ny renovasjonsavtale
- Orientering om byrådets budsjettforslag for 2023. Konsekvens for gravplassbudsjettet
- Honorar for gravplassutvalget

Administrasjonens forslag til vedtak

De fremlagte saker tas til orientering.

Møtebehandling

Vedtak

De fremlagte saker tas til orientering.